BIBLIOTECA NAZ.E
113
A
93
BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
113
A
93
NAPOLI
5 15. 47
93.

VIII 9. 16

THEODORI BEZÆ VEZELII
Poëmata varia.

SYLVÆ.
ELEGIÆ.
EPITAPHIA.
EPIGRAMM.
ICONES.
EMBLEMATA.
CATO CENSORIVS.
ABRAHAMVS SACRIFICANS.
CANTICVM CANTICORVM.

Omnia ab ipſo Auctore in vnum nunc Corpus collecta & recognita.

Acceſſit IAC. LECTII V. Cl. IONAH. ſeu poetica paraphraſis ad eum vatem.

BIBLIOTECA NAZIONALE DI NAPOLI

GENEVÆ.
Ex Typographia IACOBI STŒR.
M. DCXIIII.

Generoſæ & Antiquæ Nobilitatis viro, Domino WENCESLAO MORKOWSKY *de* ZASTRISELL, *Domino in* BOSKOWIZ *&* LETONIZ *Marchionatus Morauiæ Senatori, & S.C.M. Conſiliario: Patruo, Tutori, ac Patri ſuo obſeruando. NEC NON cæteris adgnatis meis vniuerſis & ſingulis.*

WENCESLAVS MORKOVVSKI de ZASTRISELL Iunior.

S. P. D.

MAGNO & excellenti ingenio viri, quũ diuinit⁹ illud tibi à ſummo rerum opifice datũ, agnouiſſent, vt ſeſe illius ſe doctrinæ penitus dederẽt, quicquid poterat laboris im-

pendi contéptis rebus aliis,ad inquirendæ veritatis ſtudiũ, & ad bene merendũ de genere humano id omne cõtulerunt: exiſtimátes,ſine hoc indefeſſo ſtudio homines hominum nomé nequaquá tueri poſſe, immò ſibi in perpetuis ac pluſquam Cimmeriis tenebris verſandũ eſſe. Hac in ſententia & Pythagoras fuiſſe videtur,qui duo hominibus lõgè pulcherrima data eſſe dicebat,veritaté amplecti & beneficiis operam dare : addens vtrumque cum Deorum immortaliũ operibus cõparari poſſe.Quàm bene hoc cadat in D. Theodorũ Bezam noſtrum, organum illud Dei magnũ,ac nobile,teſtátur tot eius lucubrationes, à tot annis editæ,quæ pręsés ſuſpicit ætas,poſteritas mirabitur:quo viro,mihi,cui ex ſingulari Dei prouidentia contigit cum eo domeſticè ac familiariter viuere,nullũ vel pietatis,vel prudentiæ,vel denique virtutũ omnium quę virum verè nobilé deceãt, exemplum contigit videre illuſtrius: &,

quod

quod me magis mouet, quódq; per omnem vitam in hoc circumferam pectore, cuius ſummo ingenio, ſummo cum iudicio coniuncto, ſumma ętas nihil deterit. Ad veritatis quod attinet ſtudium, quo ardore, & zelo illud amplexus fuerit, iuuenis etiã quibus & quot periculis ſeſe obiecerit, quomodo patriam, parentes, cognatos, & alia huius vitæ commoda lubens deſeruerit: teſtatur. Confeſſio ad parentem ſcripta, Confeſſio, inquam, qua plurimæ Eccleſiæ nunc pro ſua vtuntur: teſtatur Hiſtoria Gallica, & patet hoc Orbi Chriſtiano. Quantum verò mereri ſtuduerit, immò quantum bene meritus ſit de Eccleſiã & Chriſti gloria: quantum de bonis literis, quorum vel ſolo nomine in omnium eruditorum pectoribus cõſecratus dicatúſque ſẽper ſtabit ac manebit: quãtum deniq; de multis aliis, ego mihi dicere nõ ſumo, & ſatius eſſe iudico tãtis de rebus tacere, quã pauca dicere. Certe D.O.M.

hunc virum hoc videtur finxiſſe cõſilio, vt haberent alij quem imitarẽtur, cuius ſimiles eſſe vellet. Videbor fortaſſe etiã dum hęc pauca profero, viro modeſtiſſimo, ſi hęc legat, nimiùm in ſui laudatione profuſus, ego mihi nimiũ parcus. Sed vt ad propoſitũ deſcendam, inter D. Bezæ merita infinita, refero ego, & mecum referũt alij, ſcripta quoque eius poëtica. Quum enim Deus hoc ingenium cõſtituiſſet omni bonorum genere cumulare, noluit ornamẽto hoc carere, poetica videlicet facultate, de qua nõ minùs verè quàm eleganter Venuſinus nôſter: *putes hunc eſſe poëtam, Ingenium cui ſit, cui mens diuinior.* Itaque ipſi vt in alijs, ita in hac quoque arte laudatiſſima excellere datũ eſt, & ita excellere, vt etiã princeps ſit habitus Epigrãmatis præſertim ſcribendi, iam tum ætatis, quum in Gallia florerẽt eruditiſſimi, Ioãnes Stracelius, Adrianus Turnebus, Georgius Buchananus, Ioãnes Teuius, Antonius Goueanus, Mellinus

San-

Ságellaſius, Salmonius Macrinus. Quid? & ipſis Italis admirationi fuit, inter quos tum facilè pręſtantiſſimus habebatur M. Antonius Flaminius, qui non veritus eſt de D. Beza, quum Franciſci ſecundi Genethliacon conſcripſiſſet, in hanc erumpere vocem, nunc demũ ſeſe agnoſcere Muſas ſuperatis Alpibus in Gallias penetraſſe. Non autem hîc loquor de præclaro illo opere poetico, vtpote Pſalterio Gallicano, quod ita exceptum fuit, vt etiam in Germanicam, Bohemicam, Anglicanã, Scoticam, & plures linguas feliciter ſit tranſlatum, quódque cantant, ac in deliciis habent Eccleſiæ Orthodoxæ omnes: neque de illo loquor, in quo Pſalterium totum variis carminum generibus, Latinè reddidit eruditiſſimè, & pene ad verbum, vitatis quantum potuit fieri paraphraſibus, quod facilè ex cõparatione cum magno illo Buchanano apparere poterit. Omitto etiam Canticum illud Canticorum Solomonis, verſibus tro-

chaicis dimetris catalecticis ita adornatũ, vt facilè alios à ſimili conatu abſterrere poſſit. Sed de hoc opere oratio inſtituitur quod nunc in lucẽ damus, quo Bezam non minus meritũ eſſe affirmo, quàm in ſcriptis ſuis aliis. An enim hoc non eſt bene mereri, ſi virtutem ſuis ornes laudibus: latentem in bonis ingeniis excites: ſi vitia virtuti obſtãtia deteſteris & quantum in te eſt, tollas: ſi honeſtã defunctorum, & quos Deus aliis prælucere voluit, memoriam in vitã reuoces? Quæ omnia, & plura, quàm hîc ſint præſtita di iudicanda & amplificanda relinquo amicis, viris laudatis. Ij enim in cauſa ſunt, ij multiplicibus tandem effecerunt precibus, vt opus hoc ab ipſo auctore in hac ſumma ſenecta, in tãtis occupationibus ſit collectum & recognitum. Sed recenſendæ ſunt cauſæ, quibus hoc vt faceret, paſſus ſibi eſt ab amicis perſuaderi. Intellexit enim & pro certo compertum habuit, Iuuenilia iſta ſua

ſta ſua

ſta ſua poemata ab Aduerſariis, non tam in ſui, quàm in Dei ipſius odium, ſubinde recudi, & hoc non tantùm, ſed & multo indigniora effingi ac addi. Quæ ſanè audacia, vel impietas potiùs deteſtanda eſt & intolerabilis. Scripſit illa de D. Beza, liberiùs quidem, ſed iuuenis admodum, & adhortante viro optimo doctiſſimóque Meliore Volmario præceptore ſuo, edidit, incitatus inſuper exemplis, tam recentiorum, quàm veterum. Sed quàm primùm Chriſti cognitione fuiſſet imbutus, & veræ Eccleſiæ ciuis factus eſſet, nemo iſta priùs, nemo ſeueriùs, & quidē publicè, quàm ipſe D. Beza damnauit: & ab eo tempore omnia ſua dicta & ſcripta in ſolius Redemptoris ſui laudem direxit. Grauis equidem hæc cauſa, ſed & altera non parum quoque ponderis habet. Admonitus enim fuit, & à non paucis ſua iſta vndiq. colligi poemata, ea prȩſertim quæ nōdū edita: & futurū vt publicētur,-

inſcio,ſiue etiã inuito auctore: quod ferre nec potuit, nec debuit, ne ab amiciſſimis quidem: edoctus exemplis aliorum eximiorũ virorum, qui ab iſtis collectoribus magis deformati, quàm ornati fuerunt. Quibus de cauſis coactus ferè fuit hunc vt in modum præſens opus colligeret & recognoſceret. Quum autẽ nihil minùs ille cogitaret, quàm de editione, & mihi ex domeſtica eius dulciſſimáque conuerſatione in patriam eſſet redeundum, placuit viro optimo, & ad omnẽ humanitatis laudem facto, in perpetuam amicitiæ noſtræ memoriam, hoc opere me, præter omnem expectationẽ, donare, & arbitrio meo rem totam committere. Ego verò gauiſus tanti viri erga me beneuolentia immortali, ne quid temerè ſtatuerem, cõmunicaui iſta, tam cum meis, quàm cum D. Bezæ amiciſſimis. Illis itaque non tantum conſentientibus, verùm etiam ſeriò adhortantibus, ac vrgentibus, prodeunt hæc Poemata:

Poëma-

Poemata hæc dico, in quibus Muſæ &
Charites ipſæ tenellos ſuos digitos fra-
granti roſarum ſucco delibutos, vt in
Callimachi poematis olim, abluiſſe ſunt
viſæ: ſpe nó dubia fretus D. Bezam hanc
editionem in optimam accepturum par-
tem. Tibi verò, Patrue obſeruãde, ac vo-
bis omnibus, Agnati chariſſimi, donum
hoc viciſſim dono, offero, vobis dico, &
conſecro: Quibus potiùs? Sed tibi in pri-
mis, Patrue, pater, & tutor, qui ab ipſa pue
ritia mea parẽtis erga me vice defunctus
es, qui ſecũdùm Deum cauſa es bonorũ
meorum omnium. Tua paterna cura &
prudentia factum, vt præclaros illos vi-
ros ad ſtudium illud ſapientiæ mihi præ-
euntes audiuerim: ex quibus honoris ac
gratitudinis causâ nomino Melchiorem
Tileſium, Laurentium Circlerum, Ioan-
nem Theopoldum, Gregorium Berſmã-
num, VVolfangum Amlingum, Ioãnem
Iacobum Grynæum, & tandem ipſum
hunc noſtrum D. Theodorum Bezam.

Ante omnia mihi ſæpe occurrit, quanto cum fructu, vnà cũ multis alijs generoſis adoleſcentibus prima iecerim literarum fundamenta in illuſtri ac celebri Schola Brigenſi Sileſiorum: & propterea nunquam intermitto bene precari Illuſtriſſimo, Reuerendiſſimóque Principi, ac Domino, D. Ioachimo Friderico, Duci Lignicẽſi, & Brigẽſi, pręposito Magdeburgenſi, &c. nutritio eius ſcholæ benigniſſimo: optans ſimul & optaturus ſemper, vt Filij quoque celſitudinis ſuæ Illuſtriſſimi, parentis & maiorum laudatiſſimis inſiſtant veſtigiis, ſicuti magna iã de illis ſpes affulget, in primis de natu maiore, Principe Ioanne Chriſtiano. Hoc meum votum augeri ſentio, quoties recordor (nunquam autem non recordor) eiuſdem laudatiſſimi Principis beneficio quum iam eſſem in extera mittẽdus loca, ac ſtudiorum itinerúmque meorum curſus eſſet abſoluẽdus, Ioannem Paludium Brigenſem, ſingulari quodam fato

mihi

mihi fuiſſe præfectum. Ille enim quantũ de me & familia mea, vt paucis multa dicam, meritus ſit, teſtatũ reliquit ipſe D. Beza in Pręfatione ſua Viri mei Nobilis, & ego apud omnes bonos prædicare nõ deſino, donec is qui ſum, eſſe deſinã. Vides igitur, vt, dũ alios laudo, te ipsũ laudo ex cuius fõte & cura fideli hæc proficiſcuntur. Precor autem ex animo, cùm bona tibi omnia, tum etiam hoc, vt non minori cum felicitate ac laude, atque etiam ſub eodem Ioanne Paludio, adminiſtrari contingat tutelam Georgij Sigiſmũdi Prakſchicky de Zaſtriſell, patruelis noſtri, omnib. nobis chariſſimi, &, ſiue ingeniũ, ſiue induſtriam ſpectemus, non vulgaris expectationis. Sed effeciſti iam, vt ille & in hoſpitio & in conuictu, tam ſua, quàm familiæ totius cũ laude, apud D. Bezam mihi ſucceſſerit. Habet pręterea ſtimulum veræ ſectãdæ glorię Georgius Sigiſmundus, quod olim parẽti ſuo à clariſſimo illo Eſromo Rudingero,

Pſalterij à ſe editi tomus alter eſt dicatus. Habet & populares ſuos, D. Ladiſlaū Baronem Zerotinum, cum præfecto Georgio Scherhakelio ab Harttenfels: & D. Zdenkonem Brtnicenſem, Baronē Valſſteinium, cum ephoro ſuo Adamo Ropalio à Riſſenberg, aliósque amicos Generoſiſſimos, qui ſuis virtutibus currenti calcar addere poſſent. Eorum enim, quos nominaui ſtudia, peregrinationes, & conatus, ad hūc finem omninò ſunt directi, vt exemplo ſint poſteris, ſuíſque conſiliis aliquando Rempublicam & patriam iuuent. Sed & magnas data hac occaſione, atque immortales habeo gratias Illuſtriſſimo Heroi, ac Domino Carolo Baroni Zerotino, Arte & Marte clariſſimo, perpetuo Morauiæ, ac familiæ Zerotinorum ornamēto, Cognato noſtro multis nominibus obſeruādo, quòd literis ſuis ac cōmēdationibus chariores nos D. Bezę efficere ſtuduerit & dignatꝰ ſit: vnde, quū nō exigua mihi fluxerint cōmoda, precamur

Deum

Deum vt nobis hunc Carolũ diu ſeruet incolumem, florentẽ, de patria boniſque omnib. bene merentẽ: Ita enim audiui ab externis peregrinãtibus, qui ſe quũ in Germaniam irent, ſtudio ſuo ſatisfeciſſe non ſunt arbitrati, niſi & Morauiam viderint: neque cùm in Morauiam veniſſent, niſi Caroli Zerotini aſpectu & collocutione fruerentur. Huic ſimilem ferè laudem in vicina Bohemia ab exteris obtinet & iam diu obtinuit vir magnificus D. Vẽceſlaus Budovvicius à Budovva S. Cęſ. M. Conſiliarius, cõmunis amicus noſter. Sed ad te redeo, obſeruãde Domine Patrue, Pater, & Tutor, obnixè rogãs, vt tibi & toti noſtræ familiæ precioſum hunc theſaurum commẽdatum eſſe ſinas. Et quia D. Bezę placuit elegãti Epigrammate noſtra exornare inſignia, viſum fuit ea hîc adiicere. Priora verò quæ ſunt, illis nũc vtimur, & vſi fuerunt maiores noſtri. Altera antiquiora videntur, ſed eadem ſunt, & inuẽta non ita pridem in agro quodã noſtro,

quibus aliquis ex noſtra familia ante aliquot centum annos, in Senatu patriæ (vt certo animaduertimus) ad confirmandū conſiliū quoddam publicum, quod adhuc reſeruatur, vſus fuit. Nec intermittere hoc loco poſsū, quid de nobis Morauię ſcribat Hiſtoricus. Ille enim multis probare conatur rationibus, familiā Zaſtriſellorū ex Galliis oriundā. Quicquid ſit, grata nobis eſſe debet iſta cū Gallis amicitia, inprimis D. Bezæ viri nobiliſſimi erga nos omnes beneuolētia ſingularis. Viuat igitur Beza cū ſuis omnibus, viuat iterū atque iterum, cui placidā optamus ſenectā, cui officia noſtra deferimus omnia. Scripſi ex arce Boſcovicenſi, Menſe Martio. cIↃ. IↃ. XCVII.

AD

AD GENEROSVM ET NOBILIS-ſimum D. Venceſlaum M. de Zaſtriſell, elegantiſſima Th. Bezæ Poëmata publicantem.

O Te mirificis venerandum dotibus, ô te
Ter Zaſtriſelli diuitem!
Nimirum ſua non tantùm clauſtriſque ſeriſque
Plebes recondit vilior:
Immò arcana potens Stagiræi ſcripta magiſtri,
Orbi Philippus inuidet.
At tu, noſter opes tibi quas donauerat vni
Cunctis fruendas exhibes.
Sic ſua quæ immeritis nimium nimiumq; modeſtus
Damnarat ignibus Maro,
Iam Varus, iam Tucca, bonis iam carmina iuſſit
Proſtare Cæſar poſteris.
Sic generoſa ſuo diduci è palmite vitis
Lætas ſinit propagines:
Sic gazas gremio Tellus fœcunda latentes
Cunctis fruendas exhibet:
Denique & Omnipotens ſic munera lucis & auræ
Facit benignus publica.
Et propriâ ſine labe ſuos Sol aureus ignes
Præbet fruendos omnibus.
Mirum igitur dictu, lauro non diſpare diſpar
Ambos venuſtat indoles,
Cõmendatq; pium pariter mens ſobria BEZAM,
Munifica ZASTRISELLIVM.

IAC. LECTIVS.

AD EVNDEM.

NOn ſola vatum nobilior cohors
Laudes meretur, pollice quæ lyras
Dulci retractans digna Phœbo,
Digna canit Charitum choreis.

Parem reportat poſtvenientibus
Seclis honorem qui melioribus
Fauet camœnis, Palladiſque
Doctificas veneratur artes,

Frontéſque lauru Pieria colit
Semper virentes: nec carie ſinit
Squallente morderi ſpecúve
Tartareo monumenta mergi,

Quæ docta finxit Theſpiadum manus,
Et laudat auſpex Cynthius. Hinc decus
Auxit ſuperbum qui ferocem
Rex Macedo Babylona vicit,

Atque ipſe Cæſar qui Pharias rates
Merſit profundis fluctibus Actij,
Thuſcúſque Mæcœnas, & omni
Scipiades memorandus æuo.

Hi dona pluris Pegaſidum Indicis
Fecere gemmis. Nam capiunt citas
Obliuiones, ſi diſerto
Vate carent benefacta Regum,

Sed vecta cunctis temporibus manet
Virtus ſonoro carminis alite,

Ridétque

Ridétque Saturni volucris
Inuidiam, rabidóſque dentes.

Hoc, Zaſtriſelli, tramite prouidus
Manſura poſcis præmiá gloriæ,
Quum bella te dulci gerentem
Pro patriæ laribúſque charis

Idem Thaliæ pellit amor bonos
Probare ſemper Phœbigenûm choros:
Et, Beza quos olim ſonauit
Doctiloquus grauiore plectro

Vulgare verſus, & Morauûm vrbibus
Monſtrare alumnum Calliopes, ſacra
Cui Delius lucens venuſtat
Fronde caput, facileſque Muſæ.

Quem voce Gallus Nectarea modos
Fundentem amænos ſuſpicit, & potens
Anglus duellis, accolæque
Eridani, rigidúſque Teuto,

Et Belga fortis quem Polyhymnia
Miti renidens lumine conſpicit.
Et longa cui per bella creſcit
Dulciſonæ ſtudium Camœnæ,

At, Beza quantis ludicra nunc vocet,
Leuéſque gerras carmina, arundine
Quæ puriori luſit olim,
Et rapidis, nimium ſeuerus,
Flammis cremari mandet (ad igneas

Quòd tendat arces, quaque decent pios
Myſtas, & urgentis ſenectæ
Damna leuant miſeranda, Chriſtum
Spirare toto pectore geſtiat:)
Parere iuſſis talibus haud licet,
Nec luce fas unquam labores
Perpetua violare dignos.
Quæ ſcripta quondam iuſſerat ignibus
Sæuis aduri grandiloquus Maro,
Seruauit Auguſtus, vetuſtæ
Fata vetans iterare Troiæ.

IO. IACOMOTVS BARRENSIS.

EPIGRAMMA GEORGII Buchanani iam olim ad Th. Bezam ſcriptum.

Præſul optime, ſacra Chriſtiana
Qui caſtè colis & facis caníſque,
At te carmina mitto, nec Latino,
Nec Graio ſale tincta, ſed Britannis
Nata in montibus, horrida ſub arcto,
Nec cœlo neque ſeculo erudito.
Quæ ſi iudicio tuo probentur,
Vt claſsis modò in ultimæ referri
Poſsint centurias, nihil timebo
Cenſuram inuidiæ, nihil morabor
Senatus critici ſeueritatem,
Nihil grammaticas tribus: mihi vnus
Beza eſt curia, cenſor, & Quirites.

THEO-

THEODORI BEZÆ SYLVÆ.

DEVOTIO P. DECII PAtris, ex T. Liuij hiſtoriarum libro octauo.

Sylua I.

IAM Romana acies verti, iam cedere læuo
Cœperat in cornu virtus Romana, nec vllum
Subſidium eſt: patriæ Decius quum totus amore
Feruidus, & trepidos manibus vultúq; moratus,
Quò ruitis? (dixit) quò virtus priſca receſſit?
Vnde fuga hæc? vnde iſte timor? vos cedere notis
Hoſtibus, & toties victis dare terga Latinis?
At moueat iurata fides, ſanctique Senatus
Imperium: mouéantque foci, mouéantq; penates.
Dixerat, interea victor fugientibus hoſtis,
Imminet, & trepidi nutant hinc inde Quiritis.
Ille autem intrepidus, Quos conſul ſiſtere voce
Non potui, (dixit) reuocabo morte. ſacrati
Me dudum hoc vates monuere, iecúrque reciſum
E[illegible] ſacr[illegible] cæſtem[illegible] tr[illegible]

Carmina: Romanis conſul ſit victima: noſtro
Sanguine quæratur victoria, ſanguine noſtro
Placentur ſæui manes, placetur Erinnys.
Mox igitur prætextam armis imponere iuſſus,
Velatúſque caput, mentóque innixus, & imis
Subiecto pedibus telo fortiſſimus heros
His ſe deuouit verbis, præſante miniſtro:
Iane, & tu cuſtos Capitoli Iuppiter, audi.
Et gemini Romæ auctores, Mauórſq; Quirineq;,
Et reliqua in noſtris notiſſima numina faſtis:
Vos etiam, ô, manes Deciũ hac audite precantem.
Si qua premit patriã Nemeſis, nunc vincere Romã
Crimina ſi qua vetant, Decius luat omnia ſolus.
Seruetur patria incolumis, pulsóque Latino,
Sublimes ducant Romani ex hoſte triumphos.
Interea, collega, aciem patriámque tuere:
Ominor ecce fugam moriens, mortémque Latinis.
Deſierat: faciem lux protinus occupat ingens.
Qualis poſt noctis tenebras fulgore coruſco
Emicat, & totum illuſtrat Sol aureus orbem.
Talis equo inſiliens Decius ſublimis habenas
Laxat, & in medios volat imperterritus hoſtes.
Illum fulgentémque armis, cinctúque Gabino,
Ipſe admiratur Veſeris, miratur & ipſe
Iuppiter, & læuum tonat, audito omine læti
Proſpiciunt Romani omnes, oculíſque ſequuntur,
Conſulis attoniti facto. Iam terga Latinus
Vertit, & aduentu vnius mutata repentè
Sors omnis: redeunt acies, animíſque receptis,

ſtat victori victus, tandémque feroces
manus pellit, Decio moriente, Latinos.
ſi homines docuit patriæ poſtponere vitam
ına ſuperſtitio, quantò nos iuſtius omnes,
re Deus, tibi nos & noſtro ſacrabimus vni?

IORS CICERONIS, EX T. Liuij hiſtoriarum libro CXX. Sylua II.

Rgo vt ventorum rabiem, pelagíque furorem
Tullius indomitum aſpexit, Conuertite vela,
Dixit) & huic tandem moriturum reddite ripæ.
cilicet has grates gladiis erepta tuorum
atria perſolues? Nec plura effatus, ab imo
orde trahens gemitus memoratæ ad nomina Ro-
mæ,
nbre oculos lacrymiſque genas impleuit obortis.
lt, licèt aſsiduus exercita turba periclis,
nuiti lacrymas nautæ tenuêre, diúque
bnixi fruſtra ſauos tranſcendere fluctus,
nuiti iratis laxarunt carbaſa ventis,
t tandem incolumem ſtatuerunt littore proram.
Deſcendit mœſtus Cicero, multóque labore
Mēbra trahit confecta ſenex, ſimul vndiq; magna
Circunſtabat herum ſeruorum turba, periclis
Nec nimium ſtupefacta ſuis, nec tempore duro
Pollicitam fractura fidem. Pars apparat enſes,
Pars domino adſiſtit, cæcáque ambage viarum

Lecticæ impoſitum ducunt, ſi fallere ſæuos
Carnificum poſſint gladios. Sic Tullius ibat,
Tullius ille togæ princeps, magnique Senatus:
Quum procul aduentare viros, inimicáque ſigna
Conſpicit, & ſtricto mortem procul enſe minantẽ
Poppilium, cuius quondam ſeruauerat ipſe
Fortunas vitámque rei, quum libera Roma
Olim illum audiret miraretúrque tonantem.
Iã quoque ſæuus adeſt poſci. que Herẽnius hoſtem.
Quid faciat? nũ fortè manus protendat inermes,
Aut mercede petat veniam? num flectere verbis
Defenſi quondam conetur militis iras?
Hoc virius ætáſque vetant, & pectore in alto
Fixus amor patriæ: Romæque cadentis imago:
Vertite (ait) currus, plenis curratur habenis
Immeritam in mortem. Bruti Caßique beatæ
Viuite vos animæ: quòd ſi non omnia nobis
Fata nocent, forſan neque nos moriemur inulti.
Iam vixi mihi Roma ſatis, me vita vereri
Acta vetat nigræ damnoſa obliuia mortis.
Occide: at noſcent venturi cuncta nepotes.
Æternamq́; dabunt moriente hæc funera vitam
Immò (aut fallor ego, & fruſtra tibi Roma creatus
Augur eram quondã) non ſemper amica fauebit,
Antoni, fortuna tibi: ciuéſque peremptos
Tempus erit victrix à te quo Roma repoſcat,
Me iuuet interea meliores quærere ſedes,
Deſierat: iugulúmque parans, immota tenebat,
Ora ſenex. Illum properantem in fata nec ipſi

Aſpiciunt equites læti: poſitóque furore,
Vt glabrum videre caput canámque ſenectam,
Vix tandem inuiti lacrymas tenère cadentes,
Ipſique è manibus gladij cecidêre cruentis.
Vnus torua ferox torquens Herennius ora,
Degeneres quid ſtatis? ait: ſimul enſe ſuperbo
Colla ſecat, nec adhuc ſatiatum cæde ſceleſtum
Adiunxiſſe iuuat ſceleri ſcelus. Ergo diſertis
Auſas Antoni vitam ſignare tabellis
Cædit & ipſe manus. Morientem vidit ab alto
Inuitus cœlo Phœbus: piceáque refertur
Nube caput texiſſe diu, fleuêre cadentem
Et flebunt Latiæ æternum Graiæque camœnæ.
Flexanimis verò Pitho (mirabile dictu)
Sueta illi quondam, tum res, tum verba loquenti
Suggerere, & ſuaui conſpergere nectare linguam,
Vt patuit iugulus, moriente aufugit amico:
Et terras, eheu, nunquam reditura, reliquit.
Poppilius volat interea, truncóque relicto,
Antoni portat ſæuis ſpectacula menſis.

NATALIA DOMINI.

Sylua III.

PEruigiles alius longa in conuiuia noctes,
Gaudia conſumptas aut in furtiua tenebras,
Infami celebret captans ex carmine nomen:
At tua ſancta mihi potius ſacrata camœnis

Materies, ô nox, eſto, qua virginis olim
Clauſa licèt ſacro patuerunt viſcera partu,
Viſcera qua cœli tempeſtatúmque potentem
Geſtauere Deum, tandémque illæſa dedêre
Humanis cernendum oculis: tu conſcia partus
Vna noui, tu naſcentis primordia Lucis
Luce prior nox vidiſti, digniſſima Lucis
Nomine, non Noctis quæ cæca & nigra vocatur:
Illius primos Solis quæ ſenſerit ortus,
Ipſe acepta refert clarus cui lumina Titan,
Et quæcunque micant ſplendenti ſydera cœlo:
Tu teneri primos vagitus prima puelli,
Tu primos cœli plauſus, tu gaudia mundi
Audiſti, nox ô felix, quum læta volantum
Ad Domini cunas reſonarent agmina fratrum,
Et Domino totus naſcenti applauderet orbis.
Tu vili impoſitum fœno, ſtabulóque iacentem
Es mirata ſimul, ſimul es miſerata puellum.
Tu quoque paſtorum pietatem, & neſcia fraudis
Pectora mirata es, quum Tityrus inde relictis
Accurrens gregibus, CHRISTI natalia lætus
Viſeret: hinc caderet Damœtas, ſurgeret Aegon:
Dum cœli monitis & claro numinis ore
Attoniti, puerum properant inuiſere regem.
Quid caſtæ matris curas, immixtáque curis
Gaudia commemorem? dum tanto pignore, cœli
Conſortem agnoſcit ſeſe, natúmque tuetur
In gremio, naſci quem vix dum ſenſerat ipſa,
Parturiens, parienſque ſimul, virgóq; parénſq;

At vos interea ſpatioſa per atria reges,
Aut medios inter luſus, turpéſque luparum
Fortè greges miſeri infelix traducitis æuum,
Aut ſaturo efflatis pigros è pectore ſomnos?
Gens inuiſa Deo, magni quam rector olympi
Et quondam ſpreuit naſcens, & natus abhorret.
Felices tenebræ, quantumuis clara diei
Lux collata quibus, non lux, ſed opaca videtur
Nox potiùs. Nam certa diem ſua tẽpora claudunt,
Et vicibus certis Phœbus ſurgitque caditque.
Eſt quoque quum ingratæ vicinus ab orbe ſororis
Sic premitur, nigra vt tectus ferrugine vultum,
Quod reliquis præbet lumenq́; iubarq́; requirat.
At vobis, tenebræ, qui præbet lumina Titan,
Phoſphorus ipſe ſibi eſt, & non finitus horizon,
Sed cur poſtremo patres te menſe locarunt,
O nox, quam noſtræ teſtem appellare ſalutis
Et decet, & fas eſt? cur non hæc inchoat annum
Nox, quæ felices ſpem nobis reddidit æui?
Scilicet exactos quæ nox finire labores
Spondet, & æternæ promittit munera pacis,
Iure etiam exactum nobis hæc terminat annum.
Adde quòd hoc primùm redituri tempore Phœbi
Spem capimus, ductore capro. Iure ergo reuectos
Vno menſe duos olim memorare vetuſtas
Inſtituit ſoles: iure ò nox fauſta, piorum
Religione patrum, toto vigilaris in orbe,
Applauſúque ſonas: ſed non quatere orgia qualem
Conſuerant madido fierent quum ſacra Lyæo,

Sed qualem decet eſſe virum, queis pectore in alto
Mens habitat, cœli patrium quæ ſpirat amorem.
Ipſe equidem tibi ſacra feram, nox ſacra, quotānis
Solennéſque preces addam, ô nox optima noſtris
Materies nimium felix inuenta camœnis.

PRÆFATIO POETICA IN Pſalmum Dauidis LI.

Sylua IV.

FOrtè pererratis cœlo, terráque, maríque,
Ales Amor, (dæmon quo non eſt certior vllus
Mortale Pulchri falſa ſub imagine mentes
Fallere, lethalíque animos afflare veneno)
Inuiſæ ſacras Iudææ callidus vrbes
Venerat: & iam tum magno molimine regem
Fundantem intuitus Solymas feliciter arces,
Progeniémque memor Ieſſæo ex ſanguine duci,
Venturam Satanæ excidio. Satanæque miniſtris,
Méne, (ait) à prima qui victor origine mundi
His homines domui telis, horrendáque ſeclo
Diluuia inuexi (laus eſt hæc noſtra) priori:
Cui Ninon, ingentemq́; inceſta Semiramis vrbem
Sacrauit, noſtras teſtantia mœnia vires:
Cui Sodome verſa in cineres, ambuſtáque longè
In tenues abiit regio vicina fauillas:
Quo duce mille furens armauit Græcia naues,
Et nunc Troia nouum iacet oppugnata per annos:

Qui prius indomitũ(q̃d nõ mihi fœmina præſtat?)
Sampſonem inſano fregi meretricis amore:
Ieſſiada vnius non poſſe abrumpere capta,
Diuiniſque procul curis auertere mentem?
Dixerat iratus, pharetráque accinctus & arcu
Tandem ad Berſabes conuertit lumina vultus:
Berſabes, qua non formoſior altera cunctas
Iſacidûm populos internumerata puellas,
Sed coniuncta viro, & materiam digna videri.
Et mox tam raras mortali in corpore dotes
Miratus, iuuat hinc (inquit) vibrare ſagittas.
Eſte procul tela & pharetra. nanq; iſta miniſtrant
Lumina tela mihi. hinc regum Mauortia corda,
Fallor ego, aut infans olim viciſſe Cupido
Credar, & hæc varias ſpargetur fama per vrbes.
Sic ait: & ſubito pharetráque arcuq; relictis,
Aereum indutus corpus (mirabile dictu)
Callidus aſſectans formoſam hinc inde puellam,
Obſeruat tacitus furtim: tandémque repertis
Seſe oculis infert, claróque in lumine condit.
Hanc igitur caſu, vitreo tum fonte lauantem,
Neſcio quid meditans ſublimi Dauid ab arce
Conſpexit, vir nec cuiquam pietate ſecundus,
Nec quoquam inferior vates, ſeu fundere dulce
Ore melos, digitis ſeu tangere plectra iuuaret.
Quid non audet Amor? regis doctíque piique
Proximus excuſſo violauit lumine telo:
At pauidus tanto caligat lumine Dauid.
Ecce irrumpit Amor dominus, ſparsiſque veneno

Senſibus,humenti mox calfacit oſſa calore,
Atque imo tandem infligit ſub pectore vulnus:
Mẽs quoque victa labat,flãmiſq; oppreſſa fatiſcit.
Ipſe ſui oblitus cæcas ſub pectore flammas
Dauid alit,nec iam ſtudiis incumbit honeſtis,
Nec ſibi iam quærit ſeſe quibus artibus ipſe
Aſſerat:hoc vnum noctúque diúque labore
Sollicitus voluit magno,qua callidus arte
Efficiat forma vt tandem potiatur amata.
Quid faciat? blandis adiungit munera dictis.
Paret Berſabe:tumido ſic addita ventri
Sarcina.ſed nondum Dauid ſua gaudia credit
Plena ſatis : res ipſa placet , criménque probatur:
At metuit famam,dicique recuſat adulter,
Adde onus ignaro conceptum coniuge:quippe
Fortè aberat longè Vrias & tempore in illo
Pro patria afflicta rebus,populíque ſalute
Tractabat gladios miles.reuocatur in vrbem
Principis imperio:paret,caſtriſque relictis
Iuſſus adeſt.Illum nec formòſiſſima coniux,
Nec nati traxere domum,ſed principis aulam
Ingreditur properans.ſimulato plurima vultu
Inquirit Dauid,quam tandem exercitus vrbem
Obſideat,quibus incluſus ſit mœnibus hoſtis,
Euentu quonam pugnatum.ſingula pandit
Ille,nec infelix nouit quàm dira parentur.
Quippe,licèt menſa exceptum , vinóque madentẽ,
Coniugis vt ſpreuiſſe thoros,auláque manere
Aßiduum vidit Dauid, ian cenſet apertum

nne nefas, iam facta palam ſua crimina credit
s igitur, ſed tecta placet: capitique parantur
niugis inſidiæ quid non audetis amantes?
m nil iura valent, nil magni iuſſa Tonantis,
pertúſque Deus toties: iam victus amore
ſe odit ſeſe. O ſemper nocitura voluptas,
transuerſa rapis mortalia pectora tecum!
Nox erat, & latè carpebant omnia ſomnos:
t vigil inſano fraudes in pectore Dauid
ille parat: calamum tandem poſcitque tabellas
t ſe de patriæ rebus dum ſcribere multa
erſutus ſimulat, verſa in contraria mente,
nperat vt pugnæ ſtatuatur in ordine primus
rias, primúſque ruat moriturus in hoſtes.
rgo vt prima dedit venientis ſigna diei
ucifer, Vriam mox in ſua caſtra reuerti
ex iubet, inſcriptáſque duci perferre tabellas.
ætus at ille volat, nec ſe ſua fata tenere
lauſa manu nouit: tandémque in fronte locatus
nmeritam infelix petiit per vulnera mortem.
Hæc Pater omnipotens ex alto ſingula cœlo
ernebat, iam tùm iratus, quum cedere fœdi
nperio inſanum regem ſpectaret Amoris.
t verò inſontem cediſſe agnouit amicum,
t fuſo hoſtiles gladios tinxiſſe cruore,
um demum infremuit totus, vultumq; ſerenum
atus poſuit: tremuerunt omnia latè,
erribilique procul ſonuerunt aſtra tumultu.
rotinus exorto compleri murmure cœlum

Turbato cœpit Domino: veniúntque frequentes
Aligeri fratres, quæ tanti cauſa tumultus
Inter ſe rogitant trepidi, quæ litis origo,
Quos hæc ira notet: num totas fulmine terras
Perdere fortè paret, num cœli extrudere ciues,
Aut priſcum reuocare chaos. quippe affore tempus
Audierant, ipſos olim quo verteret orbes
Cœlorum, & totum flammis miſceret olympum.
Cœlorum in medio, quà ſe ſuper omnia tollit
Sublimis moles mundum complexa rotundum,
Stat thronus & gemmis totus conflatus & auro:
Hîc ſuperûm reſidet Princeps, hinc ſingula cernẽs
Temperat æterno componitque omnia nutu.
Hunc geminæ circum dicuntur ſtare ſorores,
Iuſtitia, & placido lenis Clementia vultu.
Altera diſtricto cunctis velut enſe minatur,
Turbatiſque oculis teſtatur pectoris iras:
Altera blanditúrque oculis, ſimiliſque precanti
Vertere commoti memoratur numinis iras.
Huc igitur poſtquam conuenêre vndique diui,
Tum Pater iratus. Quænam hæc dementia? quænam
Improbitas, (inquit) noſtrum contemnere numen
Mortales audere viros, & pectore ferri
Indomito auctorem contra? quid plurima fando
Commemorem? terræque datas totius habenas,
Et maris imperium: liquidóque volantia cœlo?
Mentem ego diuinam tribui, quæ libera mortem
Deſpiceret, quæ me, quæ cœli ediſceret orbes.
Hoc cunctis commune bonum. Quid propria natis

mo da nunc referam toties conceſſa Iacobi?
neminiſtis enim regis contuſa ſuperbi
ra, vos medio gradientes æquore turmas,
iáſque acies ſcitis, partóſque triumphos.
s vt in terras ſummo deſcendere cœlo
nui, vt leges illis & iura tuendæ
cirem vitæ: noſtri quoque teſtis amoris
rit, aſſueto vetitus deſcendere curſu:
iſſæ Iordanis aquæ, ſonitúque tubarum
tæ vrbes, pulsíque ſua ditione tyranni.
illis igitur tribui: quid maxima verò
bona commemorem Ieſſæo præſtita vati?
ego paſtori memini tribuiſſe coronam,
ptóque pedo ſceptrum donaſſe ferendum:
n etiam vaſto memini eripuiſſe giganti:
úmque graues vrgere minas odiúmque Saulis
iſſem, tutum ipſe dedi (miſeratus egentis)
lium, & placida florentia regna quiete.
nc tamen antiquos mores imitatus auorum,
itúſque mei, nec cœli ſpernere legis
ſcelus infandum ſceleri iunxiſſe v eretur.
nc leges, hinc iura iacent violata ſacrati
iugij, hinc noſter non digna morte peremptus
dictam petit Vrias. nunc ergo ſuperbum
iſcar regis pectus, populúmque ferocem
lebo iratus, noſtri monimenta doloris.
Deſierat, toto exoritur quum murmur olympo.
dinis at mœſto aſſurgens Clementia vultu,
mouetur lacrymis, nec enim, ſi plectere dignis

Supplicijs homines placeat, iam fulmina poſſe
Sufficere, aut animas deinceps captura nocentes
Tartara: deſertum fore mox ſine ciuibus orbem.
Fruſtra igitur toties miſeris mortalibus olim
Eſt promiſſa ſalus? nec creſcere virga ſinetur
Expectata pijs? ſua ſunt ſtata tempora pœnæ,
Integra quũ mundi peritura eſt machina flãmis.
Ne, Genitor, ne te crudelem nomine dici
Quæſo ſinas: tua nota ſatis ſunt numina mundo.
At ſi pœna placet, ſi res tam ſæua probatur,
Hoc vnum rogito ſupplex, hoc pectore toto
Flagito, fas vt ſit ſceleris monuiſſe peracti
Dauidem: feret ille preces, tandémque furore
Depoſitò, ſcelus hoc illi noxámque remittes.
Vix bene deferat mitis Clementia blandas
Ferre preces, quum depoſita Pater optimus ira,
Conceptum penitus dilabi corde calorem
Senſit, & hæc tandem ſedato pectore fatur:
At miſeros ſeruare iuuat. Sic fatus, abire
Aligerûm mandat ſelectum ex ordine fratrum
Cæſarie inſigni iuuenem, cui candida circum
Ludebat ſtola longa pedes, variæque micabant
Diſtinctæ veluti gemmis rutilantibus alæ:
Ceu tricolor nubes inter nitet Iris aquoſas.
Hunc igitur properè Solymorum inuiſere terras
Imperat Omnipotens, vatique aperire Nathani
Et ſcelera & ſcelerũ auctorem: quẽ ſedulus ipſe
Arguat, & meritum oſtentans pro talibus auſis
Supplicium, culpam cogat crimenque fateri.

Nec mora: iuſſus adeſt, primóque à limine regem
Compellat vates, Salue rex, (inquit) & audi
Quid ſceleris media patratum euenerit vrbe.
Ecce, fuit pecoris quidam ditiſſimus vnus,
Et pecoris quiddam contrà pauperrimus vnus:
Illi mille greges, ouis huic tantum vnica, verùm
Chara fuit, primis paruã quam eduxerat annis,
Ipſo etiam gremio, & lecto dignatus eodem.
Ille aduentantem caſu excepturus amicum,
(Proh facinus) bubúſque ſuis ouibúſque pepercit:
At miſeram arripiens vicini pauperis, eheu,
O rex, mactauit ſæuus coxítque bidentem
Dauid ad hæc animo grauiter commotus, At (inquit)
Sic faueat dextrum mihi numen, vt iſte cruentas
Dignus qui proprio pendat vel ſanguine pœnas,
Pauperis octuplici penſabit fœnore damnum.
Hæc ille. intuitus ſæuo quem lumine vates.
Ergo (ait) infelix, audi, quid numinis ira
Nuntiet, ô regum rex indigniſſime, téne
Tam ſubitò oblitum quanto te euexit honore
Cunctipotens, inopem, mediiſque ab ouilibus olìm
Acceptum, & ſæui toties totiéſque leonis
Faucibus ereptum, ſolij quum ſede locaret,
Sacraréque iſto tantum diademate regem?
Teri miſerum tali pollutum cæde, quietem
Ducere, quem ad pœnam poſcant pro immanibus auſis
Crimina? ſic igitur turpem traducere vitam
Amplexus medios inter? geminóne nocentem

Crimine, cœlorum fas eſt conuexa tueri?
Qui ſuperos, qui te, patriámque, tuúſque, ſceleſtus
Prodideris? at tempus erit quum cæde tuorum
Ipſe oculos paſces, bellique domeſtica ſurgent
Semina, & inceſtus, & fratrum vulnera cernes:
Tu modò flecte Deum lacrymis. Sic ille tonare
Vix bene deſierat, quum toto expalluit ore
Dauid, & attonitus. vix tandem voce recepta,
Peccaui infelix, inquit. Nec plura loquutus
Protinus è ſolio miſer exilit, & ſua pugnis
Pectora cum gemitu plangens, ſceptrúmque, coronámque
Abiicit, & partes animum conuertit in omnes.
Ergo miſer nunc inuiſos accuſat amores,
Nunc iuſſæ meminit cædis, crimenque fatetur
Conſcius, & caſum inſontis deplorat amici.
Multa eſt ante oculos Berſabe, at nulla calores
Intus flamma parit: victus cum matre Cupido,
Et pauor in vacuo ſolus iam pectore regnat.
Quid faceret? flentem ipſe licet veniámque precantem
Mutata ſubitò ſoletur voce Nathanes,
Pacatam his lacrymis affirmans numinis iram,
Semianimis pergit lacrymans, &, vate relicto,
Spemq; metúmq; inter, lucem vitámque peroſus,
Nil præter latebras captat. Palatia ponè
Antrum erat horrendũ, fracti quâ culmina mõtis
Exeſas vaſta claudebant mole cauernas:
Horrebantque rubis latè omnia, & vndiq; ſentes

Dumique

Dumíque tribulique, & Sol inuiſa voragô.
Húc igitur multo turgentia lumina fletu
Aduertens mœſtus ſublimi Dauid ab arce,
Veſpere iam ſeras noctis properante tenebras,
At tu, tu noſtri domus (inquit) conſcia luctus,
Tu mihi teſtis eris iuſtorum nempè dolorum.
Sic faueas noſtro rubicunda ex crimine luna:
(Fortè erat aut viſa eſt Phœbe rubicũdior) at vos
Sydera, quæ inuiſos toties vidiſtis amores,
Mutatum ſpectate virum. Sic fatus, eburnam
Suſpendit zona citharam, qua ſuetus ad omnes
Mentis erat curas uti, qua ſæpe ſonante
Depulerat ſæuos inimico à rege furores.
Ergo abit, & pullo circumuelatus amictu,
Speluncam ingreditur tacitus, largóque madentes
Imbre oculos cœlo attollit: tandémque recepta
Mente, miſer tales tremebundo pectore fletus
Orditur, mœſtas cithara reſonante querelas.

GEORGIVS BVCHANANVS
Scotus, Sylua V.

AVdieram Gotios, & quos Septentrio quondã
Barbarus immanes, ultricẽ in numinis irã.
Effudit populos, ſcelerata mœnia Romæ,
Et quæcunque prius ſpoliato ex orbe ſacrarant
Imperij faſtúſque ſui monimenta Quirites,
Partim æquaſſe ſolo, partim iniecisse voraci
Conſumenda rogo: et quæ olim faſtigia cœlis

Intulerat, ſeptem attollens in nubila montes,
Nunc proſtrata ſuis celebretur Roma ruinis.
At non ingenium ſolers, linguámque diſertam,
Æternis quibus illa opibus tot ſecula felix
Roma olim cunctas inter caput extulit vrbes,
Hac inquã, reliquis longè anteferenda trophæis,
Non equidem audierã Gottóſve aliáſve feroces,
Quas procul Oceanus gentes glacialis inundat,
Noſcere, mirari, nedum potuiſſe: rapaces
Barbarus vt prædæ iſtius dulcedine captus
Injiceret Muſis vngues, quas deinde rigenti
Captiuas ſic diligeret, colerétque ſub Arcto,
Vt medias inter glacies, Boreæque ſonori
Pectora nata gelu, Muſarum ardore calerent:
Attamen hoc factum ſi quis dubitauerit, idem
Vel medio lucere die Titana negarit,
Vel te virtutéſque tuas ignorat ineptus,
Aonidum immortale decus, Buchanane, ſororum.
Nãque tibi extremæ propè nato ad littora Thules,
Os tenerum Aonides ſic formauere puellæ,
Sic Graio pariter melle illuêre labella,
Pectora Romano ſic impleuere ſonore,
Vt te Roma, licèt Scottorum ad littora natum,
Æquoreas inter cautes, atque horrida Cete,
Tanquã vrbe in media ciuẽ ſibi vindicet ortum:
Inde autem magni te Mantua clara Maronis
Iuret ſtirpe ſatum, at contra Verona, Catulli:
Aſſerat hinc Venuſinus, & hinc Pelignus: & inde
Corduba te repetat, repetat quoque Bilbilis inde.

Hunc igitur vatem Buchananum Scotia iactes
Vna tuum, felix tantis natalibus vna.
Macte quoque ingenij tanta virtute, Georgi,
Æternùm & Latij ſpoliis ornatus opimis,
Inuidiáque omni maior, Buchanane, triumpha.

IN STRABONIS GEOgraphicos libros ab Iſaaco Caſaubono feliciſſimè & eruditiſſimè emendatos Th. Bezæ Carmen.

Sylua VI.

TEr ſenos agerem vitæ quum feruidus annos,
Viſendique orbis pulchro ſuccenſus amore:
Hoc duce fretus ego, quo nullus certius vno
Monſtrauit mundo viſendũ quiquid in omni,
Et maria & terras, Hiſpanis orſus ab oris,
Impiger inſpexi, gelidam quâ ſe vſque ſub Arcton,
Porrigit Europa, & Tanais ſe littore claudens,
Inde petit variis ſinuoſum anfractibus Auſtrum,
Limitis Eoi quâ ſeruat barbarus oras
Sauromata, inde truces Thraces, Macedóque ſuperbus,
Et qua Cycladibus colliſum funditur æquor
Ægeum, Euripique diu latrantibus vndis
Infractum, doctas verſus deflectit Athenas:
Et bimaris tandem elapſum de faucibus Iſthmi,
Hinc Maleam, hinc contra Minoia littora pulſat.
[illegible]

Itala terrarum domitrix prætexitur ora,
Gallica perpetuo dum radens littora curſu,
Heſperiáſque legens Eoi limitis vrbes,
Herculeis qua porta patet ſuffulta columnis,
Oceani noſtrum pelagus ſe mergit in vndas.
Quid plura? Europæ ſuperato limite, latos
Sarmatiæ alterius campos, duce fretus eodem,
Ingredior, Scythicũq; gelu: nec me Immaus ingens
Non Colchis, Chalybéſque feri, nõ ferrea clauſtra,
Non illæ infames æterno frigore cautes
Caucaſeæ, Hircanæ aut tigres potuêre morari
Extremos hominum properantem viſere Sinas,
Et ſua ab arboribus pectentes vellera Seres,
India dein, medio findit quam gurgite Ganges,
Gedroſiſque ingens diſterminat Indus ab oris,
Perluſtrata mihi, Brachmanũ & turma ſophorũ.
Quid gentes memorem innumeras? quid flumina? montes?
Oppida? perpetuo ſpectat quæ vertice Taurus,
Ille Aſiæ Taurus latè dominator vtraque,
Horreſcunt Latiæ quorum fera nomina Muſæ?
Perſida quinetiam & Babylonis vidimus arces,
Penè vnis vrbem complexam mœnibus orbem,
Et volucrem Tigrin, contento qualis ab arcu
Miſſa ſagitta volat, curuata cortice cymba,
Traieci: nec me innumeris ſinuoſus aquarum
Euphrates gyris tenuit remoratus euntem
Cappadocum in campos, vbi diues Apollinis aſtu
Crœſus Halyn ſuperans, regno eſt ſpoliatus auito.

Hinc

Hinc Galatas noſtros ſpectaui, & inhoſpita Ponti
Littora luſtraui trepidans, equitéſque Bithynos,
Perſarúmque diu rubuit qui ſtrage cruentus
Granicō, & Xerxi quódam æquora ſtrata ſuperbo,
Et campos vbi Troia fuit, Xantíque fluenta,
Exigua illa quidem, magno ſed maxima vati:
Hellas vbi eſt Aſiæ lento colliſa duello.
Ionium hinc litus, magnæ & delubra Dianæ
Inſpexi, famæ cupido ſuccenſa latroni.
Æolis hinc ſpectata mihi, & quas Hermus arenas
Aurifer, & Lesbi voluit Pactolus in æquor:
Quáque recuruatis ludit Mæander in vndis,
Venaléſque Cares animæ: & poſt Doridos iſthmū,
Clara Rhōdos, Lyciæ & quidquid cōplectitur ora.
Pamphylij deinceps montes, Cilicúmque beatæ
Meſſes, & latrociniis infamis Iſauros.
Inde mihi portas rigidus patefecit Amanus.
Venimus hinc Iſſum Perſarū ſtrage madentem:
Inde cauas Syriæ valles, campóſque beatos,
Et gemini cedros Libani, priſcámque Damaſcum,
Et, Cypro oppoſitum qui fertur in æquor Orontem,
Sidona hinc, verſámque Tyri deuenimus oram,
Et claras Iordanis aquas, infamia donec
Stagna petens fœdo totum ſe ſulphure condat.
Balſama quinetiam miris Ierichuntis in hortis
Vidimus, & ſanctas Solymorū aſcendimus arces,
Templa meo malè nota duci: & ſaxoſus Idumes
Quidquid ager nutrit, Nabathæáque paſcua
quæ[illegible].

Æquoris indeſinus geminos peruenimus inter,
Cinnamaq́; & Pãchæa metunt vbi thura Sabæi.
Et fuit iſte viæ longæ mihi terminus alter.
Perrexi fortis tamen, &, duce fretus eodem,
Iſthmum tranſgreſſus, biſidum qui diuidit orbem,
Oceanúmque mari à noſtro diſcrimine paruo
Diſſociat, Peluſiacas ſuperare paludes
Auſus ego, & ſeptem exundantis flumina Nili.
Hîc & Alexandri celebrata ex nomine Magni
Mœnia, & ad portum Pharias ſpectauimus arces.
Miratique diu ſpectacula barbara Memphis,
Pyramidas, quantum toſtas Lybiæ inter arenas
Nilus abit, tantum aduerſo nos flumine nixi.
Mœnia Thebarum centum circumdata portis
Vidimus & Meroes vrbes, vmbraſque Syenen
Solſtitij penitus iacientem tempore nullas.
Æthiopas hinc occiduos, Libyámque peruſtam
Emenſi, ſurſum media inter monſtra ferarum,
Littora Marmaricæ, Pſyllos, Battique Cyrenen,
Inde Afros, Numidaſq́; vagos, Mauroſque feroces
Viſimus, Herculeis donec celebrata columnis
Feſſos excepit, quæ nos emiſerat, ora,
Imponens finémque viæ, metámque labori.
At verò anfractus cæcos, ſalebráſque viarum,
Peruia quæ fuerant, nunc ſentibus obſita denſis,
Ambages varias, limum, turpéſque lacunas
Quis fando enumeret? quoties dux optimus ipſe,
Trita ſibi non iam agnoſcens veſtigia, mecum
Subſtitit? incertique viæ c[illegible]

Deerat enim nobis dux hic Caſaubonus alter,
Ille duci quem fata meo iuſſere benigna
Eſſe ducem, dumiſque vias purgare reuulſis,
Limoſaſque ſitu longo detergere foſſas,
Et quibus obſtructi fuerat hinc indeque colles,
Ingeſta ſolerter humo complere lacunas.
Quòd niſi me hæc aliò reuocaret ſerior ætas,
Non equidem addubitẽ, tanto duce fretus vtroq;,
Rurſus inire vias, totúmque reuiſere mundum.
At vos, ô iuuenes, felici ſydere nati,
Incoctum quibus eſt generoſo pectus honeſto,
Carpite iter tutum fortes, expérſque pericli:
Ignorat quod quiſquis iter, verſatur auorum
Cæcus in hiſtoria, & ceu lumine caſſus oberrat.
Diſcite ſed memores ſemper, quum numinis omne
Hoc ſit opus, vero vos, & veſtra omnia ſoli
Conſecrare Deo: neque ſic terrena morari,
Quin cœlos animum ſemper tollatis in altos.

IN DOCTISSIMI VIRI, D. Henrici Molleri in Eſaiam Commentarios.

Sylua VII.

DIuino plenus cecinit quæ numine vates,
Quattuor Eſaias præconem regibus olim
Quem ſtatuit Rex armipotens: cui plurima vati
Debemus noſtræ patefacta arcana ſalutis,

En tibi nunc prodit, Mollero interprete, lector,
Dimidius nondum, quem totum forſitan olim,
(Fauerit inceptis ſi tantis numen amicum)
Cernemus ſimul, atque ſimul mirabimur omnes.
Ergo noui (dices) quidnam nouus affert iſte
Interpres? nil nempe noui, vetera omnia ſacris
Quæ de prompta cadis ſincero vina palato
Sola placent, mentémque leuãt quæ ſola iacentem:
Cauponum miris quæ corrupta artibus, iſta
Quum melior, miſerante Deo, iam cœperit ætas
Expurgare, ſuo tandem reddenda nitori:
En multos inter, quorum tam multa fideli
Hoc nobis in opus ſunt deſudata labore,
Nunc Mollerus adeſt, reliquos ætate ſequutus,
Ingenio haud impar (quod & ipſe fatebere) mul-
Iudicio & docta nulli pietate ſecundus. (tis:

IOANNI TAGAVTIO ἀντίδωρον pro Philomelæ poemate. Sylua. VIII.

SÆpe quidem noctis tacitas audita per vmbras,
Vere nouo, Bezam miro philomela canore,
Tot gracili tenuit mirantem in gutture voces:
Sed tenuit ſolo Bezam philomela canore.
Quũ breue nunc longo, graue nunc miſceret acuto,
Nunc fuſcum claro, plenis exilia nectens,
Nunc mirè inflexas profundens gutture voces:

Productis longùm nunc complés tractibus auras.
At tu Muſarum dulciſsima cura, Tagauti,
Parnaſsi doctus diuinum carmen in hortis,
Et totum Aonio prolatus nectare pectus,
Sic verbis numeros, numeris ſic verba rependis,
Vt pariter mentem mulcens lectoris, & aures,
Ancipitem miretur vtrum mage ſæpe relinquas.
Et quantò volucres ſuperat philomela canoras:
Hæc tantò cantata tibi philomela canoros
Æternùm vates manſuro carmine vincat.
Viue igitur noua, viue noui philomela poeta:
Sic tibi Pierides faueant, & doctus Apollo,
Applaudénſque tibi vatum genus omne canorum.
Concedat palmam noctéſque diéſque canenti.

IOANNIS TAGAVTII Pariſienſis, Lauſannæ Mathematicas diſciplinas profitentis, & immatura morte Geneuæ ſublati, poema: quod Philomelam inſcripſit, Bezæ ſuo dicatum.

QVid dignum te, Beza, canam, mihi quando ſonoris
Sponte ſua numeris nunc verba poetica ſurgunt?
Nunc quando virides nos afflauêre Thaliæ,
[illegible] vere nouo, dum floribus omnia vernis

Arridēt, faciémque nouam nemus induit omne,
Pratáque, ripæque, atque ſi ſymbriferæ conualles:
Omnia dum pubent, & dum noua temporis ætas
Ad noua vel mutas inuitat carmina rupes,
Nil à me, Theodore, feres? tacitúmne relinquam
Te dulcéſque tuas, dulcis Theodore, camœnas?
Nil tibi, Beza, canam? quum formoſiſſimus annus
Dulcia iam faciles reuocarit ad otia muſas?
Queis nunc & virides pubent vmbracula dumi,
Et viridis dumeta lupus qui garrula circum
Voluitur, & denſam texit cantantibus vmbram,
Vicinos frutices, aut ramos arboris altæ
Prenſans capreolis, manibúſque tenacibus inſtat
Luxurians, ſeſeque intra ſupráque propagat.
Aſpicis vt gelida viridique per omnia nube
Serpat, & vmbroſum foliis nigrantibus arcum
Contexant implexa lupo viburna ſequaci?
Ergo ego nũc referã ſyluas, hederámq; virentẽ,
Gramineque & corylis muſcoſi fornicis vmbram,
Sicubi ſaxa madent ſtillantibus humida guttis,
Sicubi rorantes nigra inter marmora tophi
Illacrymant gelido frondoſæ rupis in antro?
Vatibus ô gratas ſedes! referámne per vmbras
Denſarum ſalicum liquido pede lene ſonantis
Murmur aquæ, & vitreo crepitãtes fonte lapillos,
Dum noua purpureos interuiret herba colores;
Plurimáque in florem vulgò ſeſe induit arbos?
An memorẽ quàm multa ſonant virgulta canoris
Vocibus? vt nunquam plures rear eſſe nec [vllos]

[illegible]

Concentu meliore modos, quos vere reducto
Plurima garrit auis per opaca ſilentia Iura:
Plurimáque in primis ſub opaca frondibus vmbra
Luget, & infelix lacrymabile cantat Aëdon,
Argutas inter miratu digna volucres.
Eia tu curis grauibus rerúmque capaci
Parce animo, dũ noſtra leges, triſtéſque ſuſurros,
Sibiláque, & dulces Philomelæ, Beza, querelas,
Et carmen varium atque indefeſſos modulatus.
Nam ſeu mane rubẽs tenui vix murice primùm,
Atque croco primos vix dum interpinxerit ortus,
Seu nox abſtulerit rebus iam plena colorem,
Vicinas querulo ſyluas clamore fatigat
Noctes atque dies, arbuſtáque ſingula cantu
Aſsiduo rumpit, tam paruo in corpore tanta
Vox ſonat, & grandi queritur tua crimina luctu
Barbare Thrax, licet hæc veterum ſit fabula Graiûm:
Sed tamen hæc aliquod, nec inanis fabula rerum,
Pondus habet, dirique olim fœdiſsima facti
Hos dedit & queſtus, dedit hanc iniuria vocem:
Quã modo continuam lacrymoſo gutture mœrens
In longum trahit, inflexam modò murmure lento,
Multiplici variam gemitu variátque, rotátque
Arguta: intortam ſolers modò copulat, aut nunc
Conciſam premit, ac breuibus diſtinguit epodis:
Nũc densũ, nunc grãde ſonat, nunc tinnit acutum,
Crebra gemens, nunc ad medias aſſurgit ab imis
Vocibus, hinc ſũmas validis modo vibrat & vrget:

Spiritibus. mox deinde ſilens; ſimiliſque dolenti.
Infuſcat vocem, tacituſque immurmurat vmbris.
Mox fractos inter gemitus, iterúmque cadentes
Integrat, & pleno reuocat ſua carmina queſtu,
Prolixam intendens animoſis vocibus auram,
Vnáque tot lituos tormentáque muſica vincit
Garrula, natiuiſque modis, & ſimplice voces.
Ergo age, viue, precor, nobis per frondea Iuræ
Confraga, viue, precor, lógos philomela per annos,
Et tibi perpetuum ver floreat, atráque nunquam
Tempeſtas nimboſæ hyemis tua carmina turbet:
Oua nec ignauus coccyx, ſobolémque tenellam
Nec turpis foueat buſſo, dum cantibus abſens
Indulges, fruticum ſidens ſub frontibus atris:
Tantus amor, cantúſque rapit te gloria tanta.
Ergo age, viue, precor, nobis per frondea Lozæ
Confraga, viue, precor, lógos philomela per annos.
Tu modò non tanto recolas tua carmina luctu,
Aut interrumpas dulces malè grata querelas.
Huc quoties, vt te liceat ſpectare canentem,
(Verùm audire ſat eſt) venio ſoluſq; ſub vmbra
Vel iaceo, virides vel propter obambulo ripas,
Aut Lozæ, aut Annæ liquido ſua nomina Lozæ
Qui miſcet, tacitus mecum mea carmina ludens
Dum meditor, veteréſque iuuat cōpellere muſas
Pauliſper floréſve legens, herbáſque potentes
Nunc has, nunc illas demiror, & omnia luſtro
Sedulus, aut faciem, aut vires exploro latentes:
Siue aliquā admirans deſcribo in puluere formā,

Et magnum artificem contemplor vt omnia ſolus
Arcanus regit imperiis, vt tempore ponit
Quæque ſuo, naturæ idem atque ordinis auctor:
Æſtatem vt liquidam, breuioráq; tempora noctis
Iam reuocat, meſſéſque coquit flauentibus aruis
Prouidus, & grauidis Autũnum fructibus ornat:
Vt pluuias, Hyeméſque, & agentes frigora Coros
Excitat, & triſtes denſa niue conſpuit agros,
Vt ver purpureum, Solémque diémque reducit,
Poſt ſæuas hyemes, & iniquæ frigora Brumæ,
Fronde noua ſyluas, ripas vt gramine veſtit,
Vt ſpineta nouis ornat frondentia gemmis,
Prataque non vno pingit ſtellata colore,
Dum matutinis diſtillant mella pruinis,
Dum teretes per prata micant luduntq; pruinæ,
Stiláque flammeolis dependet vitrea calthis,
Luteolo Narciſſo, & luteolis Helichryſis:
Dũ vel adhuc tenera lactẽs tibi culmus in herba
Primas tollit acus, nec iam noua ſeminis æquat
Herba ſolum, ſuperant ſulcos ſed læta capaces
Iam ſata, meſſorúmque altè ſuráſque genúque:
Nec iam quas pluuius nimbis obſedit Orion
Continuis, miſeræ ſiccis aluearibus intus
Tabeſcunt, circúmque fores & limina muſſant
Languidæ apes: ſed tum videas examina denſa
Feruere, tum ſtudio portis effuſa iuuentus
Omnibus, hortorum latè populatur honores.
Interea Cocsyx, Acredula, Chloris, Acanthis,
Atque aliæ paſſim volucres, nemora omnia cantu

Exſurdant,vocúmque fremit diſcordia concors:
Quas tamen omnes vna premet philomela , ſub
vmbra
Si ſemel inceptarit nunquam imitabile carmen.
Omnia quæ cœli nobis vitæque futuræ
Spem faciũt,poſita veterum quum labe malorum,
Exuuióque putri,& fœdo ſquallore ſenectæ
Difficilis,ſemper virides,nitidáque iuuenta
Inſtaurati omnes nullo marcebimus æuo.
Nam mortem neſcire datum tibi,turba beata.
Felices animæ,ſimulac & mole caduca
Et functæ luce hac fuerint,moribundáq; membra
Exuerint,felix ſtudiis concordibus æuum
Læta agitant,duce cum Chriſto,viuáq; fruuntur
Luce Dei,corámque illum,immenſúmque tuentur
Luminis æterni fontem,veríſque potitæ
Diuitiis,ſacris pariter concentibus omnes
In numerum,denſæ toto dant iubila cœlo,
Cœlo,vbi pura bibunt puræ noua gaudia mentes,
Gaudia parta piis,atque obſeruantibus æqui.
Multiplicia Philomela modos,rũpe omnia cãtu
Interea:téque hinc procul altera ripa Lemanni
Audiat exultans,admiretúrque canentem,
Et tecum nemorum contendat imago iocoſa.
Hæc ego dum mecum meditor,plenáque beatus
Mente agito,vt ſapiens nutu pater omnia ſolo
Temperat(ô felix & paucis nota volupta[illegible])
Vt terram quatit,vt tonitru cœlũ omne profundo
Concutit,ingentíque tonat per inania voce.

Terribilis, qua magnus Athos, quâ Pontus & Æthra
Intremere, & ſpecubus Tellus mugire profundis
Qua Piceáſque, Ornóſque & cani immania Iura
Marmora præcipitat longæuáque robora circum
Deturbans, latéque caſas, campóſque iacentes
Obruit, & ſubito fordas conquaſſat abortu.
Hæc vox illa Dei, qua ſe de nubibus, ingens,
Æſtibus aut mediis, Autumni aut frigore primo
Effundit. Nimbis grauidus, niuibúſque ſolutis,
Omnis mons circum iuuat auxiliaribus vndis,
Quâ tepidas ſalebras aperit terræ Auſter hiantes,
Et ſecum immenſum pelago vehit agmen aquarũ,
Quâ Rhodanus fremit, & refluus crepitantibus vndis,
Iam ſuperans ripas, rupto furit aggere, & omnes
Subruit aſſultans Aquileæ in littora pilas.
Arduũ opus manuumq́; opus ad bis mille laborem.
Quâ ruit inſanus, quâ triſti ſæuus inundans
Diluuio, longéque agros & culta palude (nes
Occupat, heu, quãtus (proh) tum pauor haurit ina
Agricolas, quãtiq́;, heu tum per agros vlulatus!
Hæc vox illa potẽs, Vulturni atque alitis Auſtri
Qua premit, aut ſæuas iubet ire aut tẽperat iras,
Qua tempeſtatum nimbos agit, aut vbi viſum eſt
Increpat immiſſos, fluctúque ſonante furentem
Cõpeſcit Rhodanũ & tumidi rabida ora Lemãni
[illegible] quum nubigenæ de montibus amnes
Præcipitant, [illegible]que ruunt ſurgentibus Euris

Ferrea vox hæc illa Dei, quæ ſicubi fractas.
Hic illic celeri percurrit lumine nubes,
Et ſonitus ciet horrificos mugitque tremendum,
Sulphureámque facem ſtridens agit ignea glauco
Fulgure, & inſano rapidum vomit impete fulmẽ,
Quod iam corripiat gelidi iuga frondea Iura,
Pinguibus increpitans tædis; quá ſemita longo
Vltricis flammæ ſignauit lumine montes,
Per totum lacrymoſa vehens incendia Iuram.
Quæ tibi mens, Epicure, malus timor vnde repentè
Teque Tuũq; gregẽ miſer occupat, vrget & vrit
Intus agens, ſubigitque Deum, ſcelerate, fateri?
Hic ille eſt opifex, rerum longè opimus auctor,
Qui circumfuſo librauit in aere terras,
Quique ſuas intra metas maria alta coercet
Omnipotens, verbóque tenet ſolidata potenti
Et cœlum & medij gelidam liquidi aeris oram:
Humida qui gelidæ lunæ mouet incrementa,
Qui Solem regit, & campis immittit aduſtis
Opportunum imbrem, quum ſicco languida cœlo
Terra hiat, ambuſtis (heu) quũ ſitientia marcent
Prata comis, agris marcet ſeges arida culmis.
Nam pater è cœlo humoris miſeratus egentes,
Protinus accerſit nubes, dextráque potente
Exprimit, & vitam reddit morientibus herbis,
Arboribúſque ſatiſque, volens ille arbiter & Rex.
Qui, rapidi licèt indociles Aquilonis habenas
Laxarit, Iurámque ſua de ſede reuellat
Arduus, aut, vrente Noto, per mœſta veſtus

Terribilis

Terribilis, diri iubar exitiale cometæ
Accendat, cœlique malus color aëra mœſtum
Inficiat, quum Luna rubens læuo horrida vultu
It triſtis, Solémque ſuo lugubris opacat
Oppoſitu, vel & ipſa ſua ſub noctè laborat,
Aut morbos minitans, æſtúſque, aut frigora, & imbres,
Denique nos centum circumſtent vndique mortes,
Et nos diluuio ingens circumſonet Orcus,
Res ſemper noſtras oculis pater aſpicit æquis:
Omnia conſtanti librata examine penſat
Prouidus, & rectè nil non agit optimus auctor.
Diſcite, degeneres animæ, diſce impia turba,
Iam tandem eſſe aliquid ſine origine tẽporis exors,
Immenſum, æternúmque, à quo emerſère creata
Omnia: ſurrige te, & mentis procul excute noctẽ.
Diſcite degeneres animi, diſce impia turba,
Eſſe Deum, arcano qui temperat omnia nutu:
Noſce Deum, cuius non enarrabile nomen,
Et cœlum & miſeri confuſa potentia regni
Lucifugûm, & mundi bruta hæc elementa tremiſcunt.
Quem natura tremit venerans, vltróque fatetur
Et regem auctorémque ſuum, qui numine complet
Omnia, regem vno quo iudice ſtántque cadúntque
Res hominum, morbo hi iaceãt, ſeu luce fruantur.
Siue illi patria extorres iactentur in alto,
Siue illi ſtudium armorum pacémve ſequantur.
Denique quidquid agãt, tacita Deus omnia mente

Prauidit priùs, & ſecum longè antè futura
Conſtituit, prudénſque ſuo mox tempore promit
Singula. nec tamen eſt quòd, ter ſcelerate Lucreti,
In culpam traxiſſe Deum poßiſve putéſve.
Nam(proh ſacrilegæ mentes) auctórne malorum
Et ſcelerum optator fuerit Deus? optimus ille
Mundi opifex hominumq; ſator? licèt omnia ſecũ
Decernat, fieríque velit, nectiſque miniſtri
Conſilia ipſius peragant, nil tale volentes.
Nam quæ obſtet vis vlla Deo, quãdo omnia poßit,
Omniáque Omnipotens quæ vult, molimine nullo
Perficiat, rerúmque adeò cauſa vna voluntas
Ipſius ſua ſit? quanquam tamen ille ſecundas
Subſternit cauſas etiam noxæque, dolíque,
Et ſceleris: quò iam culpa ſit liber ab omni,
Sed totam ſubeant vltrò faciléſque ſequantur
Corrupti mores hominum, ſcelerúmque tenaces
Sponte ſua, veteri quondam exhortante colubro,
Quos Deus exitio & noctis crudelibus vmbris
Deſtinat, ante quidẽ quàm Sol aut terra fuißent.
Nec tamen hunc finem ſpectas, ſed nominis ergo
Sancte tui, vitæ hinc aliquos educis in auras,
Qui iuſto tandem interitu meritáque ruina
Exortem illuſtrent Patris Omnipotentis honorem.
Nam qui ex vllius damno mala gaudia captet
Rex Deus? atque ſuæ tantùm non conſulat æquus
Gloriæ, & æternos quenquam det latum in ignes?
Quandoquidẽ Omnipotẽs ſecũ rectà omnia verſat,
Nec ſancta potis eſt noxa vllà inſiſtere menti.

Et quia vult, illúdque ſemel decreuit ab æuo.
Haud aliter feciſſe poteſt. At perfidus hoſtis
(Ille olim qui primũ hominem indignatus aperto
Inſontem, cœlo, & terra meliore potiri,
Traxit in exitium ſpecioſo callidus aſtu)
Antiquus coluber, cædiſque dolique repertor,
Aut aliquid ſemper ſceleris, centúmque nocendi
Artéſque, & fraudum mille argumenta, dolóſque
Cogitat & texit, nectítque ſubinde retexens
Noctes atque dies: aut rictu immanis hianti,
Errans per populos cirumfremit ore cruento,
Si quâ fortè auidus prædam hauriat interceptam.
Impactus ceu mane leo proſpectat, ab alta
Si videat ſpecula tendentem ad paſcua ceruum,
Increpitat, malis frendens, rugítque cruentum,
Sanguineis ardens oculis, & verbere caudæ
Se ſtimulat, ſiccáſq; premit lingua aſpera fauces.
Non mihi tũ per agros quiſquã perſuadeat auctor
Ire viam, aut ſtabulis, aut culmis fidere tectis.
Sic Deus huic minimùm ſi fortè relaxet habenas
Infami monſtro, regi illatabilis aulæ,
Protinus exultans, cœlo miſcere profundum
Audeat, inferni confundat & omnia nocte,
Ni teneat Pater-omnipotens, & voce potente
Increpet: ille humilis verò nihil hiſcere contrá.
Aſt vbi iam non plura videt ſe poſſe, ſuáſque
In ventum effundi vires, exæſtuat intus
Ægreſcens, ſecumq; animo indignante laborat,
Irritus incepti & fruſtra ferus omnia tentat,

Tabeſcens crudeli odio, ſeſéque perurit
Ipſe ſua malus inuidia: votique nefandi
Impatiens, peiora cupit, quærítque proteruus:
Tãtus agit furor, & mala mens (heu) neſcia recti
Qua poßit veterem imprudens cumulare ruinam.
Nam quà exire datur, volat atri turbinis inſtar,
Et quacũque fugi (fuerit modò facta poteſtas,)
Nil intentatum ſceleriſque dolique relinquit.
Sed quod agit, votis intactum optauerit olim,
Et nollet voluiſſe, modò quæ lætus obibat.
Quandoquidem nil tale putans, expérſque futuri,
Conſilio Domini arcano ſubſeruit, & illud
Perficit, haud aliter quàm ſi conamine toto
In patris obſequium facilis pronúſque feratur.
Etſi igitur Deus eſt vltor vindéxque nocentum
Impiger, haud oculos tamẽ hũc cõuerterit vnquam
Improbus, aut eius verum ſpectarit honorem,
Dum pœnis ſontes animas exercet, & vrit
Mille modis, ſæuáſque acuit fœcundus in iras.
Scilicet is Domini obſeruans mandata capeſſat
Perfidus, aut docilis tandem meliora ſequatur:
Quum potiùs diras quaſcũque huc aduocet artes,
Et, Dominum contra toto ruat impete præceps,
Inſano liuore macens, animúmque malignum
Ille Dei iußis, (eius ſi quando ſeuera
Iuſtáque iudicia exequitur, ſæuißimus vltor)
Afferat, & ſolo affectu pura omnia fœdet,
Atque adeò prauis hominum ſe mentibus infidet,
Exitio ſeſe atque homines ruiturus eiſdem,

Dum ſcelera hortatur, cœlique oblitia ſuadet.
Mira Dei, proh, conſilia, incomprenſáque virtus!
Hîc igitur Domini verè inſcrutabile numen
Iam tacitus tandem ſupplex Epicurus adoret.
Sic ſua quandoquidem exſequitur Deus, hoſte miniſtro,
Conſilia atque volens peragi quæcunq; volebat:
Sic tamen vt ſi quod vitium fuit, illud ab hoſte
Fluxerit, & generis læſa ſemel indole noſtri,
Sponte ſua. Haud etenim vitij Deus auctor in vllo eſt.
Interea Deus hic verè eſt qui cætera ſolus
Molitur: nullus nec eum labor vrget agentem,
Tranquillus placida ſecum ſed pace quieſcit:
Et quamuis tot facta hominum, tot denique motus,
Tot regat & ſtatuat rerum faciéſque vicéſque,
Conſilium ſemper tamen immutabile ſeruat.
O mira, ô nulli ſatis enarrabilis vnquam,
Proh, natura Dei, ſi hæc eſt Natura vocanda.
Hîc igitur Domini verè inſcrutabile numen,
Iam tacitus tandem & ſupplex Epicurus adoret.
Hîc ſtupeat natura, Deum mirata potentem,
Immenſum, æternum, mentiſque indagine nulla
Deprensũ: hôc ſtupeat veterũ ſapientia Graiûm,
Ac quicunque negant ſecum ſemel omnia certò
Decreuiſſe Deum, nec res curare caducas:
Quæ fragilem vt cannam referant, tamen omnia curat
Prouida mens. Nam quid cœli pulcherrimus ordo,

Quid cœlum, quid Sol radiis vibrantibus ardens
Aureus, immenſus? quid pleno argentea Phœbe
Lumine? quid nitidus veſper? quid cætera mundi
Lumináque ſtellæque? quid & pulcherrime rerũ,
Si tecum mundi artificem, ſi luminis illum
Immenſi Oceanum reputes, mentémque beatam,
Lucis inacceßis habitat quæ ſedibus ingens,
Maxima inexhauſta perfundens omnia luce,
Omnia fumus erant, indignáque principe tanto,
Si vel ad exiguam diuini luminis vmbram,
Protuleris, penitúſque, illato lumine, iamiam
Tabeſcent, liquefacta niuis vel grandinis inſtar.
Ergo nec illa Deus curauerit? & tamen omnes
Huic domino imperium tribuunt ſedémq; tonanti
Ille ergo eſt qui cuncta mouens, & cuncta potente
Mota ſupercilio amplectens, amplexa gubernat,
Omniáque arcano præeuntibus ordine cauſis
(Quas poſuit, reuocatq; volens, iterumq; reponit)
Anteuidens ſecum ſtatuit, moderatur & vrget.
Hic ille eſt opifex, rerum cauſa vna bonarum,
Qui tot quadrupedum formas, tot monſtra per alti
Luſtra maris, facieſque nouas, moréſque natantũ
Tot pictas etiam volucres (ſiue aſpera montis,
Siue vrbes, ſeu rura colant, fluuióſve, lacúſve,
Riparúmve thoros; luciſve ſonantibus errent)
Formauit, nullóque prius de ſemine duxit
Materiã, vitámque volens dedit omnibus auctor
Optimus, & noſtros hæc omnia condita in vſus
Ingratis vtenda dedit mortalibus: & te,

Te nobis, Philomela, dedit, quæ vere ſereno
Grata redis, duraque affers obliuia brumæ,
Quæ cœli iuuenile decus, mundique iuuentam
Sole nouo teſtata, dies noctéſque, ſub vmbra
Emodulans, vernis latè loca cantibus imples,
Pro triſti Borea, & nigris Aquilone procellis.
Hæc ego dum tacitus meditor, ſeu veſpere ſudo
Cum dulci conſorte thori, charóve ſodali,
Vrbe procul, valles in apertas veſpere puro
Egrediar, ſeu manè iugum ſuperaſſe iuuabit
Saluebeli vmbroſi, & ſummo ſuper aggere collis
Purpureum trahere ore diem, ventóſque ſalubres:
Multiplica, Philomela, modos, rumpe omnia cãtu,
Obſurda virides dumos & opaca vireta:
Nos comple, Philomela, modis: numeróſque bibentẽ
Aure tuos auida, totum me argutula comple
Cantibus argutis, & multiſono modulatu.
Si facias, hæc ſunt (& res mea vota ſequetur)
Quæ gratus precor, & grato tibi carmine canto.
En age, viue, precor, nobis per frondea Iura
Cõfraga, viue, precor, longos, Philomela per annos.
Orphea tu ſyluas ducentem, Amphiona rupes,
Argutúmque Linum, Methymnæúmque domantẽ
Monſtra maris, querulos animat dum pectore neruos,
Longè prætereas, tu nablia, naula, lyraſque
Argutas, vna obſcures: veteriſq; cicadæ
EVnomij, doctoſq; modos, ſeu quidquid in vmbra
Arcades imparibus calamis cecinere per alta

Mænala: tu Phœbo Muſiſque canentibus vna
Inuidiam, Philomela, moue, magnóque nepoti
Pleïones. nec tu porrò tamen omnibus iſtis,
Nec ſenibus cygnis, quando ſua funera mœrent
Inuideas arguta modos. Te nulla ſonora
Hydraulis moueat, nec acuto carmina cantu,
Quanuis mille gemant media de nocte per alta
Auia, ſyluarúmque procul vocalis imago
Reſponſet longùm fractas ad ſydera voces:
Nec quæ mutiplices ſyrinx argentea cantus
Follibus increpitans animata tumentibus edit:
Edit inæquales digitis pulſantibus vrgens
Multiſono clangore tubas, animáque ſonante,
Nunc lituum ſimulans, nunc tympana, ſiſtra, tubámque
Aut cytharam, ſtrepitúmque lyræ, crotalóſque loquaces:
Mille licèt geminent centum diſcrimina vocum
Cymbaláque organáque: haud vnquam tamen omnia poßint
Vallibus his æquare tuas, Philomela, querelas.
Sed tibi, ſed primis ſemper noua frondibus arbos
Frondeat, vmbroſæ latus ſub collibus Annæ,
Hic vbi lenta ſuas Lozæ ludentibus vndis
Miſcet, & hinc iuncto Lozannam nomine dicunt.
Ergo age, viue, precor, nobis per frondea Iura
Confraga, viue, precor, longos Philomela per annos:
Iſte tuus, mi Beza, tuas qui ſæpe camœnas
Admirans, ſterili dixit conuitia Muſæ,

Hunc tibi, Beza, dicat, gratum hunc tibi, Beza, laborem
Nuncupat, æterni monimentum & pignus amoris:
Sic Philomela meum virgulta per omnia Bezam,
Per nemora & dumos, perque vmbriferas conualles
Et canat, & longo reſonet mihi carmine Bezam.

HIC QVOQVE, CHRISTIAne Lector, fas ſit adiungere eiuſdem doctiſſimi, optimíque viri, Ioannis Tagautij, aliud carmen, ſempiterna memoriâ dignum: quod hiſtoriæ Gallorum Martyrum ſub Voti nomine nuncupauit.

SAncte audi: ſancto facilis, precor, annue voto,
Magne opifex, cuius non enarrabile nomen,
Et cœlum, ac miſeri confuſa potentia regni
Lucifugûm, & mundi bruta hæc elementa tremiſcunt:
Quem Natura tremit venerans; vltroque fatetur
Te Regẽ Auctorémque ſuum, qui numine complet
Omnia: Regem vno quo iudice ſtantque cadúntque
Res hominum, morbo iaceant, ſeu luce fruantur;
Seu bellum pacemue feras & gaudia vitæ.
Aſpicis vt Babylon Pacem tot poſcat altaris
Impia, & interea cæco ruat acta furore:

In ſcelera, inque neſas non enarrabile caſtus?
En ſecura tui vetitos tranſcribit honores
In laruas hominum & mortalia corpora vecors.
Aſpicis vt ſpoliet te Maieſtate verenda
Et titulis, dum neſcio quos ſibi comit & ornat
Mentitúrque deos, ſociúmque tibi agmina iungit:
Téque amens cruſticoncludit in orbe neſandi,
Quid rerũ ignari, & miſerũ quod vulgus adoret.
Aſpicis hæc, & ferre potes ſcelera iſta neſaſq;?
Ira tam patiens potes hæc tolerare tot'annos?
Quin potius terras iterum Pater obrue, terras,
Diluuio, & penitus nunc rerũ elementa laborent:
Corruat & fractus iam nunc compage ſoluta
Orbis: iámque nihil, nedum chaos, omnia fiant:
Aut cadat horrendo mundi cineſacta fragore
Crudelis Babylon, terræ communis Erynnis,
Contemptrixque tui, & tantorum cauſa malorũ,
Inuadens miſeras Veri ſub imagine gentes,
Parca boni, ſcelerum atque alienæ prodiga vitæ.
Iam Romã furor ille tuus, Romæque tribunal
Sacrilegum, furor ille tuus nunc ſulphuris imbre
Corripiat, qualem mare prodigiale Sodomes
Infandæ ſpirat, dirique bituminis ater
Gurges, & atra palus flammis infamibus vndãs.
Qui quondam fœcunda loco, diti vbere tellus
Prouentus dabat ingentes frugúmque merique:
Nunc tantùm infamis lacus, illuuiéque neſanda
Heu! ſquallẽs regio, & miſero terra horrida vultu
Te dira, heu! Babylon nondum rapit ignis cæli
Tempeſtas.

Tempeſtas, nec adhuc triſtes hauſère tenebræ,
Et caligo nocens, terræque immanis hiatus?
Non Erebi fratres, nondum te Tartara pœnis
Exercent ſcelerata, hominúmq; Deique flagellum
Te ſuper Omnipotens acrem nunquámne furorum
Terribilis pluet incumbens, penitúſque recidet?
Sed quid ego? non ſic Deus omnia protinus igne
Corripit, aut ſontes lacrymoſo protinus orco
Plectit: ſed iuſtum expectat (ne accerſite) tempus,
Quo ſcelus in cumulum creſcat, moliſque nefandæ
Incrementum ingens, ac ſe iam ferre laboret,
Et iam nutanti ſub pondere ſponte fatiſcat,
Seque ſui tandem penitus, penitúſque ruina
Obruat: & ſceleris ſcelus hauriat alta vorago.
Vos igitur quos tanta tenet fiducia vitæ
Et ſcelerum, rebus nunc indulgete caducis.
Ite: ſed iſta olim conſtabunt gaudia magno.
Mox aderit tempus, quũ iam quas mente ſecatis
Spes interdictas, & inania vota per auras
Diſcerpent venti, faſtúmque animoſq; feroces
Molliet vna dies, tandémque dolere docebit.
Ergo age Roma tuos, age fac pia Roma Cynædos
Securos ſcelerum, ſatia te ſanguine iuſto
Dum licet, & nullũ tibi fac iam crimen inauſum:
Exultá fides quantumlibet, omnia tenta
Infamis Babylon terræ commune lupanar
Roma (Lupanam cur author tuus vbera fruſtra
Suxiſſet?) meritam quæ te obuoluère tenebræ

O ſi te quis iam manet exitus antè videres:
Nam tibi mox gemitum & lacrymas, miſeróſque vlulatus,
Vltrices furias & ineluctabile fatum
Attulerit iam ſumma dies tibi ſera gementi.
Ride age, terrarúmque nefas crimenque Sodome
Impia. Quod ſi nunc cœli te languida claudo
Securam vindicta gradu ſequitúrve premitve,
Ingenti nec adhuc ferri trabe frangit auaros
Pontifices, miſerúmque iſtum infamemq́ue Dialem,
Quę nimiùm, heu! nimium funeſta Lutetia nouit,
Hoc mage terribilem ſpera ſcelerata ruinam.
Sera pedes lanea inſtar habet vindicta, ſed acres
Ingeminans ictus, & ferrea brachia quaſſans
Per populos: pede proſubigit calcátque tiaras
Pontificum Regúmque, magiſtratúſque ſuperbos,
Æratis quondam audaces qui frontibus audent
Inſultare Deo, & lentum irridere furorem
Numinis, & cornu cœlum pulſare feroci.
Sic vbi Vulturnus, furioſáque verbera Cori
Procumbunt pelago (quum matutinus Orion
Occidit) ecce ater rapido furit impete fluctus,
Et vanùm exultans, præceps vehit agmen aquarũ
Arduus, ac longo rupem ſe murmure contra.
Impatiens agit: at mediis, eluſus, in vndis
Frangitur exanimis, ſcopulóque refuſus in æquor
Dilabens perit ille furor, ſaxóque latranti
Lãguidus immoritur; vanáque obmurmurat ira:
Ergo Deus populos, metuendáque nomina Regũ

Tyran-

Tum demùm edomitos, en tandem pulueris inſtar
Comminuit, ſpargitque manu, nec iam amplius
vſquam
Apparent: veluti quum verrit Circius agros,
Pulueream in ventos cernis vaneſcere nubem,
Hîc tandem miſeros ridet ſecurus ab alto
Mortales Deus: hic victus ex hoſtibus vltor
Dat ventis ſpolia, & currũ comitantur ouantes
Victoris Domini circum ventique niuéſque,
Fulguráque & nimbi, tempeſtatéſque ſonoræ.
Ipſe triumphatos ſpectans longo ordine Reges
In ventos abiiſſe: Viden', ait, impie tandem
Quid poſſit Deus? hæc vobis ſunt præmia, Reges,
Debita: ſic hominum vanis conatibus obſto
Irridens: mihi non opus eſt maioribus armis.
Non ego qui ranis, paruiſque volantibus olim
Ægypti potui tot debellare tyrannos:
Quos populi gentiſque meæ ludibria feci?
Idem ego, quum miſero nuper conuiuia luctu
Mutarem, ludens Regum furioſa repreſsi
Conſilia: & decreta vnus Regum irrita feci.
Iſte vbi nunc, famâ totum qui compleat orbem,
Terribilis, mediáque volet cataphractus arena
Purpureis inuectus equis? agat ipſe triumphum
Iam ſine me: pacem is longos dum quærit in annos,
Ecce meo iuſſu mediam ferit ardua frontem
Lancea, quæ medio ſtridens ſtetit acta cerebro.
Turbantur procerum cunei, turba inſcia muſſat:
Sed dum nullus adeſt, galeæ qui vincula ſoluat,

Semianimem qui tollat equo, qui vulnus oliuo
Abluat: exhibeo hæc populis ſpectacula Regum.
Ergo agite, ô miſeri, & quiſquis mea iuſſa, meóſque
Spreuerit, ille meum ſic ſentiat ille furorem,
Et ius Fáſque meum pœnis, inuitus, honoret.
Sic eat æternùm, & Legi ſua pondera ſunto.
Sic ait, & dictis dedit immutabile pondus
Omnipotens. I, frende igitur ſcelerate, Deúmque
Crudelem miſer appella, duraque Tyrannum
Legis, & inſontes feralibus obrue buſtis,
Tabeſcens crudeli odio, téque ipſe perure
Carnifice inuidia tortus, votíque nefandi
Impatiens, animo tecùm indignante labora
Impie: diſce tuas prudens cumulare ruinas,
Nil intentatum ſcelerique dolíſque relinque:
Sed quod agis, votis intactum optaueris olim,
Et nolles voluiſſe, modò qua lætus obibas.
Mira Dei, proh! conſilia, incõprenſáque virtus.
Hîc maieſtatem Domini, inſcrutabile numen
Iam tacitus tãdem & ſupplex Epicurus adoret.
Mirandum, ſua perſequitur Deus hoſte miniſtro
Conſilia, exequitúrque volẽs quæcũque volebat:
Sic tamen vt ſi quod vitium fuat, illud ab hoſte
Fluxerit, & generis læſa ſemel indole noſtri
Sponte ſua: nec enim vitij Deus auctor in vllo eſt.
Cætera ſemper agit, Deus eſt qui cætera ſolus
Molitur, nullus verò labor vrget agentem:
Tranquillus placida ſecum ſed mente quieſcit.

Et quamuis tot facta hominũ, tot denique motus,
Tot regat & ſtatuat rerum facieſque viceſque,
Conſilium ſemper tamen immutabile ſeruat.
Nam neque tum primùm Mentem ſubit illa voluntas,
Æternam Mentem: ſed rerum in origine prima,
Sic Domino ante quidem fixum immotúmque ſedebat.
O mira, ô nulli ſatis enarrabilis vnquam,
Proh! Natura Dei, modo ſi Natura vocanda eſt!
Hîc maieſtatem Domini, inſcrutabile numen,
Iam tacitus tandem & ſupplex Epicurus adoret.
Hîc ſtupeat Natura, Deum mirata potentem,
Immenſum, æternum, mentiſque indagine nulla
Depreſum. Hîc ſtupeat veterũ ſapientia Graiûm,
At quicunque negant, ſecum ſemel omnia certò
Decreuiſſe Deum, nec res curare caducas:
Sint fragili cannæ ſimiles licet: Omnia curat
Prouida Mens: nam quid cœli pulcherrimus ordo,
Quid cœlum, quid Sol radiis vibrantibus ardens
Aureus, immenſus? quid pleno argentea Phœbe
Lumine? quid nitidus veſper? quid cætera mundi
Lumináque ſtellæque? quid & pulcherrime rerũ,
Secum mundi Artificem, ſi luminis illum
Immenſi Oceanum repútes: Mentémque beatam
Lucis inacceßis habitat quæ ſedibus ingens,
Maxima, inexhauſta perfundens omnia luce,
Quam nullis hominum verbis effarier vnquam
Non poteris, captúmque adeò ſupereminet omnem,

Omnia fumus erunt, indignaq́ Principe tanto,
Si vel ad exiguam diuini luminis auram
Protuleris, penitúſque illato lumine: iamiam
Tabeſcent, liquefacta, niuis vel grandinis inſtar.
Ergo nec illa Deus curauerit? Et tamen omnes
Huic Domino imperium tribuunt, ſedémque tonanti.

Ille ergo eſt qui cũcta mouens, & cuncta potenti
Mota ſupercilio amplectens, amplexa gubernat:
Omniáque arcano præeuntibus ordine cauſis
(Quas poſuit, reuocatq́ volens iterumq́ reponit)
Antè videns ſecum ſtatuit, moderatur & vrget.

Ter quater infelix iam nunc, Epicure, quid hæres?
Agnoſciſne Deum infelix, Mentémque potentem?
Diſcite degeneres animæ, diſce impia turba
Iam tandem, eſſe aliquid ſine origine, temporis exors,
Immenſum æternúmque, à quo emersêre creata
Omnia: ſurrigete, & mentis procul excute noctem.
Diſcite degeneres animæ, diſce impia turba
Eſſe Deum, arcano qui temperat omnia motu.
Nã quæ obſtet vis vlla Deo, quando omnia poſsit,
Omniáque Omnipotens quæ vult molimine nullo
Perficiat, rerúmque adeo cauſa vna, voluntas
Ipſius ſua ſit? Quanquam tamen ille ſecundas
Subſternit cauſas etiam, noxæque dolíque
Et ſceleris, quò iam culpa ſit liber ab omni.
Nam, proh! ſacrilegæ mentes, Authórne malorum

Et ſcelerum hortator fuerit Deus? optimus ille
Mundi opifex hominúmq́ʒ ſator, licet omnia ſecum
Decernat, fieríque velit, noctiſque miniſtri
Conſilia ipſius peragant nil tale volentes?
Deniqʒ quicquid agant, tacita Deus omnia mente
Præuidit priùs, & ſecum longè ante futura
Conſtituit, prudénſque ſuo mox tempore promit
Singula. Nec tamen eſt quòd, ter ſcelerate Lucreti
In culpam hinc traxiſſe Deum poſſiſve putéſve.
Sed totam ſubeunt vltrò, faciléſque ſequuntur
Corrupti mores hominum, ſcelerúmque tenaces,
Sponte ſua veteri quanquam hortatore Colubro.
Sic, Lunæ obiectu, media quum luce repentè
Sol latet, & cœlum ſubitis contexitur vmbris,
Hæc regio nil noctis habet, tota illa tenebris
Obruitur, medióque die, noua ſidera cœli
Miratur, mundique putat veniſſe ruinam.
Nec tamen interea quicquam de lumine Solis
Decedit, vultúmve nigra ferrugine tinxit.
Non aſtri hoc vitium, nõ aſtri hæc culpa, nec vlla
Luminis inuidia eſt: nam lampade ſemper eãdem
Irradiat Solis rutilo globus aureus orbe.
Obſcœnæ ſi noctis aues in luce patenti
Caligant, nitidine iubar genitabile Solis
Propterea incuſent, lucémque diémque peroſæ:
An hebetes oculos potiùs, vitiúmque videndi?
Iã nunc ergo queri quid poſſit & audeat vllus?
Nam (miſeri) exitium nobis accerſimus vltrò
Degeneres, ſequimurq́ʒ nefas vltrò omne volentes.

Quòd ſi aliquos Deus exitio & crudelibus vmbris
Deſtinat, antè quidẽ quàm Sol aut terra fuiſſent:
Haud tamen in culpa eſt ſi quid malè geſſeris olim
Nec Deus hunc finem ſpectat, ſed Nominis ergo
Ille ſui, vitæ quos vult educit in auras,
Qui iuſto tandem interitu, meritáque ruina,
Exortem illuſtrent Patris Omnipotentis honorem.
Nam quî ex vllius damno mala gaudia captet
Rex Deus? atque ſuæ tantùm, non conſulat æquus
Gloriæ, & æternos quenquam det lætus in ignes?
En quò nunc igitur gens præcipitata ſub vmbras
Auſa olim tam immane nefas in ſedibus altis,
Ore Deum incuſet? quid verò deinde querantur
Mortales miſeri, qui vita & crimine dudum
Sint meriti æternæ chaos irremeabile noctis?
Hîc quid habes Babylõ? quid habes impure Cy-
Quod poſsis æquo Domini obieciſſe potentis (næde
Iudicio? meritámne vides his te, impia Roma,
Vt Deus obuoluat tenebris, quibus antè profanam
Obruit Ægyptum? meritò tibi maximus Vltor
Eripuit mentem, & prorſum ſine luce relictam,
In ſcelera, inque nefas, & ineluctabile cœnum,
Permiſit ruere, & cæco indulgere furori.
Væ tibi, væ Babylon, cœlo & mortalibus ipſis
Inuiſa, heu! toties meritas quæ ſanguine pœnas
Peſte, fame, flamma, cœli, terræque ruinis
Perſoluis recidiua; pij Vatúmque Patrúmque
Sãguinis, heu! nimiũ ſitiens ſcelerata: ſed vmbras
Legis, & infandos obſeruans ſedulà ritus.

Impia

Impia, proh! Meretrix quæ mœchos ebria Reges
Sanguine ſpumanti patera, dulcique veneno
Sollicitas, miſeróſque malo furiata veterno
Dementas populos, ſpectas hæc funera, ſpectas?
Tot triſtes tabulas, tot ſancta cadauera cernis.
Bellua, nec te animi tandem crux vlla perurit?
Tun' ſicco ſpectare potes tot funera vultu?
Ilicet hæc ſunt illa, hæc ſunt præclara Senatus
Purpurei ornamẽta, hæc ſunt decora inclyta Romæ
En illa hæc ſedis ſunt firmamenta nefanda,
Hæc pietas, hæc relligio tot ficta per annos.
Aſpicis hos tumulos atq; hæc monumenta piorum
Qui nitidi tormenta inter flammáſque relucent,
Aut quos mille dolis, vna nec morte necaſti?
Vltrices illi ad pœnas aliquando repoſcent
Téque tuóſque deos. Satis, ô ſtola, ſanguine iuſto
Ebria: iã veniet tempus, iamiámque propinquat,
Quum magno, ſed verò fruſtra, optaueris emptos
Inſontes illos: nec enim ſine vindice iuſtus
Illorum tibi ſanguis erit, quos candida veſtit
Nunc ſtola, quòd Chriſti calicem & crudele dolorũ
Simpullum intrepidi, venis ſitientibus, vltro
Ebiberint, medióſque rogos ſubiere volentes,
Victricéſque ardenti animas ſub faſce dedêre:
Quæ ſimulac terras auidæ moribundáque membra
Liquêre, anteuolant Zephyros plaudentibus alis,
Vt leuis in naphtham ſulco volat alite flamma:
Séque choris alacres tandem felicibus addunt:
Et tandem felix ſtudiis concordibus æuum

Læta agitant duce cum Chriſto, viuáque fruuntur
Luce Dei, corámque illum immenſúmque tuentur
Luminis æterni fontem, vitæque beatæ
Diuitias, pedibúſque polos & ſydera calcant,
His Deus exemplis nos excitat: hinc noua nobis
Pectora format agens, & caſibus vrit acerbis,
Ne Fidei languens intus ſit inutilis ardor:
Neu male ſuada pios falſa ſub imagine recti
Sopiat in tenebris miſeræ fiducia pacis.
Sic his ſæpe ſuos percellit & implicat olim
Monſtris Omnipotens, & nos examine duro
Pertentans, aperit circum mille vndique mortes:
Quò ſibi nos reddat, quò nos ſuper ardua cœli
Inuitos trahat, atque ſui ſuccendat amore,
Edoctos nuſquam humanis confidere rebus:
Sed Patris arbitriũ cupidos vocémque ſequentes.
Iſta pias adeò formant certamina mentes.
At verò nocti ſempérque ſilentibus vmbris
Iam merſos, & denſa olim caligine condi,
Atque adeò illorũ cineres, famámque profundis
Obduci tenebris, & ferro & carcere dudum
Rebare extinctam, flãmiſque voracibus hauſtam:
Sed cœlo viſum eſt aliter: námque incubat iſtis
Fama ingens Tumulis, quæ ſeſe ex oſſibus vltrix
Protulit innocuæ gentis, latéque per omnes
Vulgauit populos, ingenti maxima plauſu
Egregias animas, nolit velit, ægra tyrannis
Roma tua, & cineri dat ſplendida nomina muti.
Ergo agedum illuſtres animæ, vos poſthuma fama

E nocte & tenebris, ad vitæ & luminis auras
Ecce tuba reuocat ſonitu officioſa potente,
Emeritas, ſanctéque pio certamine functas.
Vos Pater amplexu non dedignatus amico,
Arbitrio fati exemptas, Regúmque furori,
In cœlum pater Omnipotens excepit ouantes.
Quare agite & ſacris etiamnũ accẽtibus omnes
In numerum, denſa toto date carmina cœlo:
Cœlo, vbi perpetuas ales chorus haurit anhelans
Delicias, puraque bibunt noua gaudia mentes:
Gaudia nil humile aut fluxum ſpirantia porrò,
Gaudia parta piis atque obſeruantibus æqui.
Veſtra ſed hæc olim memores exempla ſequuti
Sic cœlum repetant gratique piique nepotes,
Qui dederint vltrò dura ſua nomina Chriſti
Militiæ, ſancta cum maieſtate malorum
Tot læti gladios, & tot crudelia paſſi.
Hæc vobis magè marmoribus vel mole ſuperba
Pyramidum, longos perduratura per annos
Sancta piis inciſa notis monimenta parauit
Hieropolus: verbis etiam Criſpinus amico
Iuſta facit voto, & patrio ſermone parentat.
Quòd ſi ego nil aliud potero, vos carmine ſaltem
Proſequar, & Siticen memorabo funera plauſu.
Veſtra pio, & veſtras comitabor carmine flãmas.
Ergo, liber, populos procul ex Oriente remotos,
Quà patet orbe olim Romana potentia victo,
Ad Tanain, ad Cimmerios, atque vltima Ponti,
Au[illegible] à Iura peragra, viridíque Lemano.

Sauromatas, i, viſe, doce, gelidóſque Polonos,
Quos modò cœleſti renouatos Spiritus aura
Progenuit miſerans, longáque à nocte reduxit:
Orcadas, & Scotiæ plenus pete littora velis:
Hîc nuper lux illa Dei verbúmque Salutis
Sacrum illud noſtra manifeſto lumine coram
Explicuit ſeſe, hîc ſedes tutique receptus
Sanctis Europæ exulibus profugiſque parantur.
Viſe anni Soliſque vias, vbi noſtra Canopum
Gens videt, & noſtris contraria ſidera cernit
Admirans, longè Europa Calpeque relictis.
A tergo, Ammericā propter, quà lāguidus annum,
Exiguum vertens, gelido ſub ſydere nobis
Sol hyemem facit, & currit breuioribus horis.
Quà patet, inque ſinum pandit ſe diuite luco,
Breſilia: infelix ſuprà execratáque tellus
Cannibalum, Paranas infrà, Lepetíſque, ſonanti
Murmure gemmarum & ſquammis crepitantibus auri,
In mare præcipites, iuncto ſimul agmine currunt.
I, liber, & reduces iterum ſolare Britannos,
Poſt longa exilia & laqueos cineréſque ſuorum:
Quos inter pietate grauis, venerandus, honora
Canicie, dextram medios qui lætus in ignes
Coniecit, noſtro fulget memorabilis æuo
Crammerus: pete culta, liber, quà Sequana lābit,
Quà Ligeris ſecat, & Rhodanus, rapidúſque Garumna.
I, liber, & veteres mœrens inuiſe tot vrbes

Quà Rhenus fluit: auriferis quà diues arenis
Turbidus Oceanum leni Tagus agmine pulſat:
Et te Roma legat caput imperiúmque malorum.
Tu verò, tu, Chriſte, faue, qui luminis imbre
Cuncta foues, ſeruas, & alis ſolidáque ſerenas
Lætitia, & caſtis renouas mortalia corda:
Alme faue, & ſanctus præſens allabere cœptis:
Cœleſtique patrocinio mendacia contra
Et vulgi rabiem, præſens monimenta tuorum
Inciſa his tabulis iam ter rediuiua tuere,
Queis latè circùm tua lux & gloria creſcant.

CLARISS. VIRO, D. CHRIſtophoro Herdeſiano, Illuſtris Norimbergenſis Reip. à conſiliis, Carmen παραμυθητικόν.

Sylua IX.

Ergo pium rurſus repetito vulnere pectus
Saucius, indulges iuſto, Herdeſiane, dolori,
Amiſſa duplici nunc orbus coniuge coniux:
Nec tibi ſe ſocium in lacrymas adiunget amicus?
Immò terrarum longum licèt interuallum,
Et montes fluuiique vetent nos corpore iungi,
Abſit vt, abſentis veluti contemptor amici,
Non lacrymis lacrymas, non planctus planctibus addam.
Namq; iſtud præſcribit amor, pietáſque requirit,

Aduerſa vt pariter, pariter communia ducant
Proſpera, ſinceri quos vinclum iunxit amoris.
Nec vanum hoc etiam fertur ſolamen habere,
Partiri quicum & curas & gaudia poſsis.
Ergo pias tecum iuuat inſtaurare querelas,
Et priſcos damnare ſophos, qui ſaxea nobis,
Atque omnis motus expertia pectora fingunt.
Quippe tua, quanuis nullo mihi tempore viſa,
Coniugis aſsiduè ſeſe mihi ſiſtis imago
Cernere quam videor, media inter gaudia fauſti
Læta puerperij, mutata ſorte, repentè
Mortifero oppreſſam paulatim cedere morbo,
Brachia tendentem, atque oculos in morte natantes,
Et te, ſumme Deus, ſuprema voce vocantem.
Sed quid ego? media hæc inter ſuſpiria cerno
Protinus en nulla mortis formidine victam
Ad ſuperas hilarem vi tota tendere ſedes:
Te verò forti teſtantem pectore, quantum
Non homini duntaxat homo, ſed & ipſe viro vir
Quid præſtet, cui mens cœleſti eſt igne recocta.
Te, te, inquam, video ſic, Herdeſiane, valentem,
Vt quod ſentis onus toleres ſub pondere victor.

TH-

TH. BEZÆ CLARISS. VIRO Iacobo Lectio, I. C. Senatori Geneuenſi, Carmen παραμυθητικὸν. in quo chariſſimæ vxoris ſuę Claudiæ Denoſæ obitum deplorat.

Sylua X.

AEgris ſi qua ferunt animis ſolatia Muſæ,
Et luctũ illacrymans delinit amicus amici
Accipe, mi Lecti, communes fundere tecum
Quas me iuſſit amor lacrymas. Nã pectore quãuis
Non deceat cunctos inuicto frangere caſus:
Non tamen aut ferri, aut rupis fuit indita noſtris
Durities animis, quum rerum conditor olim
Illum hominem ex limo primum copingeret vdo.
Et ſic ille ſuos patienter verbera ferre
Impoſitáſque iubet plagas, vt numinis iram
Ipſáque ſentiri quæ ſanat vulnera poſcat.
Luges, & meritò luges, lectiſſime Lecti,
Amiſſam, potior quâ nec tibi moribus vxor
Optari potuit, nec formâ, aut aptior annis.
Duplicat hoc ingens, aliud quod, nõ minùs ingens,
Tempore ſenſiſti miſerabile vulnus eôdem:
Rapta tibi quàm nata priùs morientis in aluo
Quum moriens matris ſoboles, & funere funus
Eheu, quum duplex nos efferremus in vno.
Iuſtus vterque dolor: quorum quàm ſit prior ille

Terribilis, didici, quum te, mea Claudia, nuper
Tam ſubitò amiſi: mea te inquã: Claudia, quicum
Perpetuâ exilij ſociâ, caſúſque per omnes
Acta quater denos felix mihi vita per annos.
Quo caſu oppreſſum memet noctéſque diéſque
Mœrentem, & vana defunctam voce vocantem,
Quâ ſim ſolatus ratione, &, vulnere nondum
Sanato, conſoler adhuc, narrare iuuabit:
Ipſe tuos poßis quod vertere forſan in vſus.
Frigida ſunt certè (veterum quod pace ſophorũ
Dixero) quæcunque hîc hominũ ſapientia dictat.
Mirarique ſubit, ſi vera eſt fama, Platonis
Paucula de vita quadam meliore loquuti
Vocibus excitum quendam, interijſſe volentem.
Siue parens igitur ſiue vxor, frater, amicus
Interijt, mortalis erat: cur luxeris? aiunt:
Sed quid ſi ante diẽ, violẽta aut morte peremptus?
Hîc etenim naturæ intra ſe ſiſtere leges
Mens offenſa nequit: nec certè proficit hilum,
Mortalem ſcire hunc natum quo plãgis adempto,
Propterea minimè expuncta ratione doloris.
Sed quorſum luctus, aiunt, & mœror inanis,
Neſcia quum flecti ſpernat mors ſurda querelas?
Immò, ô tu, quiſquis tantos hac arte dolores
Vinci poſſe putas, quidnam eſt hoc ſtultius vno?
Quid ſi etenim victum diris cruciatibus ægrum
Compellans medicus, Tot, dicat, omitte querelas,
Et notas animo nunc forti collige vires,
Nã tuus hîc nulla eſt morbus medicabilis arte:

Non

Non tu illum medici indignũ cognomine clames?
Nec verò nobis hæc luctus cauſa : quòd illo
Exciri gemitu manes nos poſſe putemus,
Aut Samij delira ſenis commenta probemus:
Sed nos huc natura trahens, in imagine Mortis
Humanam cogit ſpectare & plangere ſortem.
Adde quòd eſt iſtud quoque non vulgare doloris
Lenimen, quod mente latet, depromere voce,
Inque ſinum chari poſſe exonerare ſodalis.
Ergo alio nobis opus eſt medicamine prorſus,
Quod multò potior retegit lux numinis illa
Quæ cælo ex ipſo emanans, animiſque piorum
Irradians, Pulchri & Turpis diſcrimina verè
Sola docet, monſtrans animi quos tollere motus,
Quos itidem iniecto deceat compeſcere fræno.
Hæc igitur quod ego didici monſtrante magiſtrâ,
(Sint quamuis bene nota tibi, & recognita) tecum
Quæſo, recordari ne me indigneris, amice.
Imbre oculoſq; genaſq; madens, & corpore toto
Horreſcens, animóque iacens proſtratus, & vnam
Amiſſam vxorem præter nil corde volutans,
Has interrupta fundebam voce querelas.
Siccine te video exanimem, mea Claudia, quî cũ
Conſenui? florente mihi quæ iuncta iuuenta,
Fida viro comes hæſiſti ægro, fida valenti?
Qua non vlla fuit coniux magè grata marito,
Nulla ſuum coluit magis officioſa maritum?
Sic-ne, inquam, tibi, ſic tibi, vah mea Claudia,
quinta,

Quinta ſuperueniens ægra lux lumina clauſit?
Nec datur hoc nobis, animâ vt qui viximus vnâ,
Corporibus tumulo pariter condamur eôdem?
Talia iactabam, quum me ſubitò ſacer ille
Spiritus inuadens, quid agis, Beza, inquit inepte?
Túne Deo ſummè ſemper ſapiente, bonóque
Mortales auctore neges naſcique, morique?
Ergo quid furor eſt, ſi non merus hic furor, eius
Imperio vnius non ſe ſubmittere totum?
Has ſed enim lacrymas vis exprimit, inquit, amoris.
Quid ſi odium potiùs ſpecie te fallit amoris?
Nam ſi verus amor communia ducit amici
Omnia, nunc lætus lætis, nunc triſtibus idem
Illacrymās, Quidnam quæſo tua Claudia tandem
Eſt experta mali, cunctis quæ libera curis
Eſt cœlo meliore ſui iam parte potita,
Altera dum tumulo rurſum victura quieſcit?
Quînam igitur iuſtè quæ viuæ optaueris illi,
Vitæ huius curſu doleas conceſſa peracto?
Quòd ſi non illam, tua ſed tu incommoda defles,
Sic teipſum certè, non illam, forſan amaris,
Tute tibi aut fueris quàm Claudia charior ipſe,
Quem tua damna magis, quàm illius commoda tangant!
Nec te ideò lugere veto, quòd Mortis imago
Expertâ ceu voce iubet, firmántque piorum,
Ipſiúſque adeò perfecti exempla Magiſtri.
Nec gerit ille hominis pectus, qui vincula verè

Prorſus amicitiæ,nedum quæ numinis ipſa
Legitimi conſtricta manu ſunt fœdera lecti,
Luminibus ſiccis abrumpi poſſe putarit.
Et certè quanto eſt multis pretioſius iſtud
Coniugij donum verè cœleſte beati,
Certius eſt tantò diuini pignus amoris,
Diſſolui quod vix ſine vulnere poſſit acerbo:
Siue ſuos Deus exploret,ſeu vindice dextra
Donorum indignos ſic vlciſcatur abuſus.
His doctus monitis,ſic attamen ipſe dolebis,
Beza,quidem,at certa ratione,modóq; dolebis,
Et tua diſpicies deinceps quid poſtulet ætas.
Hæc ille:admonitu cuius meliora ſecutus
Feci,quod te etiam forſan feciſſe iuuabit.

IN POETARVM NOMINE ABVTENTES.

Sylua XI.

IPſe mihi doctum ſi dictet carmen Apollo,
Sic tamen abſtruſis obſcurum ſenſibus illud,
Vt vario abductum lectorem errore fatiget,
Hunc tandem fructu non exæquante laborem,
Excipiam inuitus Phœbi dictata magiſtri.
At cui vel ſuaui conditum nectare carmen
Pangere poſſe datum,puro caſtóque lepore
Demulcens pariter mentem lectoris & aures,

Argutum aut cuius lector miretur acumen:
Vel qui grande ſonans, ſecum ſuper aſtra legentem
Attollat, cœlique beet velut arce receptum,
Vel qui non fatuo teretes ſale defricet aures,
Et cieat torpens moderato ardore palatum:
Illimis ſemper, puráque argenteus vnda,
Nec ſcopulis horrens vllis, ceu voluitur amnis,
Inuitans, ſatiánſque ſitim potantis abundè:
Hic mihi ſit verus, tum re, tum nomine, vates:
Vos autem Aonidũ ſanctum temerare pudorẽ,
Et puros auſi latices turbare petulci,
Ingrati procul ite, procul: vel crimina faßi,
Diſcite vos caſtis & veſtra dicare Camœnis.
At vos, ô rauca ſtridentes voce cicadæ,
Vana coaxantes tumido vos gutture ranæ,
Vos fatuo elumbes vomitantes pectore verſus,
Senſa quibus nec mens, nec voces ſuggerit oeſtrum,
Quis ſacro vatum dignetur nomine ſanus?

TH. BEZÆ

ELEGIÆ.

THEODORI BEZÆ
ELEGIÆ.

In Mediocritatis laudem.

Elegia. I.

Non fruſtra medium laudaui docta vetuſtas:
Nam nil laudari dignius orbis habet.
In medio poſita eſt virtus: hinc indéque fallax
Tota ſiniſtra via eſt, totáque dextra via eſt,
Icare, ſi patrem eſſes inter vtrumque ſequutus,
Icarias nullus nomine noſſet aquas.
Si medio Phaëton manſiſſet calle ſuperbus,
Non eſſet ſæua terra peraſta face.
Nec lenis nimium, nec durat ſæua poteſtas:
Quæ medium ſeruat, ſola perennis erit.
Te nimia, ô Iuli, clementia perdidit olim:
Sæuitia occidit te, truculente Nero.
Auguſtus felix multos cur manſit in annos?
Nec facilis nimiùm, nec truculentus erat.
Vana ſuperſtitio non pacat numinis iras,
Quod media gaudet ſimplicitate coli.
Largus opum nullus, nullus laudatus auarus:
Magnus in his potuit qui tenuiſſe modum.

Antoni menſas ſic vicit cœna Catonis,
Et tenuem melior fama ſecuta larem:
Nec gracilis ſtructura nimis, nec craſſa probatur:
Hæc ſpectatori diſplicet, illa ruit.
Vt moderata iuuant: ſic ægros pharmaca multos,
Heu nimium multos, ſæpius hauſta necant.
Dicere plura licet multò, ſed laude referri
Immodica ſeſe non ſinit ipſe Modus.

T. LIVIO ET P. OVIDIO Naſoni Cœnotaphium.

Elegia II.

ECce, iterum Iani nobis rediere Calendæ:
Hei mihi, quos luctus, funera quanta ferunt!
Roma Tito quondã celebrata eſt maxima magno,
Eſt quoque Naſonis carmine dicta ſui.
Quæ te, Naſo, tulit, quæ te, Tite, ſuſtulit orbi,
Inter funeſtos eſt numeranda dies.
Non adèo infelix quæ infames ſanguine Cannas
Lux videt, & Latio triſtia cuncta foro.
Nullum igitur munus nunc expectetis amici,
Munera temporibus ſunt minùs apta malis.
Fas mihi ſis patrum priſcos contemnere ritus,
Fas mihi ſit conſuetas mittere iure preces.
Cernite nunc triſti ploretur, vt vndique cœlo,
Merſáque demiſſo terra ſub imbre natet.

Ecce, Venus, pullo veſtita incedit amictu,
Dilaceránſque genas, dilaniánſque comas:
Et pharetræ oblitus, luctúque immerſus acerbo,
Naſonis cantat carmina mœſtus Amor.
Ipſe ſuas Ianus damnátque oditq́ꝫ Calendas,
Et ſua de faſtis tollere feſta parat.
Flet quoq́ꝫ Neptunus, flet rauciſona Amphitrite:
Et patrio plorat gurgite merſa Thetys.
Pelignæ lacrymis implent rura omnia Nymphæ,
Et querulus Patauii mœnia Brenta lauat.
Túne igitur lacrymas retinebis Roma cadentes,
Nec poteris cœli queſtibus eſſe comes?
Hei mihi, quid te olim, clemens AVguſte, coëgit:
Tam ſacrum vatis ſic violare caput?
Talia non docuit te quondam Iulius, ille
Qui dedit Italiæ ſceptra ſecunda tibi,
Et te iam meritò clementem dicere quiſquam,
Ingeniúmque poteſt dicere mite tibi?
Quæ nunquam Auguſti potuit lenire furorem,
Crudeles potuit flectere Muſa Getas.
Namque Tomitanis exul lugetur in oris,
Naſoníque parat barbara turba rogos.
Lugete, ô miſeri vates, totúmque iubete
Parnaſſum alternos ingeminare ſonos.
Flentibus en aderit Phœbus, Pallaſq́ꝫ fauebit,
Et peraget partes numen vtrumque ſuas.
Vos quoque quos cœli digniſsima cura fatigat.
Ne (rogo) ne quinta quærite luce lyram.
Illa etenim lumen cœlo terríſque negabit.

Lætáque cum charo Tartara vate colet.
At vos, ô Manes, quorum nec longa vetuſtas,
Nobile nec delet nomen auara dies.
Vos, inquam, ſolos Iuni gaudere Calendis,
Vos dare lætitiæ mutua ſigna decet.
Quippe Titum vobis lux addidit iſta perempt um
Hæc quoque Naſonis lux dedit arte frui.
Ergo occurriſtis Manes venientibus illis,
Totáque in amplexus infera turba ruit.
Ennius inde pater medius complexus vtrúmque,
Hic, ait, eſt Latij gloria tota ſoli. (tullus.
Mox Varro, & Cicero properant, terſúſque Ca-
Mox quoq; cum Nemeſi, culte Tibulle, venis.
Et tu, qui dubium feciſti nomen Homeri,
Laudem cui debent, rus, pecus, arma, ſuam.
Quid Reges memorem priſcos, forteſque Quirites,
Quoſcunque ex⸗riens Roma vetuſq; dedit?
Scilicet iſta Titum venerata eſt vndique turba,
Hannibal aſpecto ſurgit & ipſe Tito.
Vos: ô vos, Manes, æternos ducite luſus,
At nos perpetuò cura dolórque prement.
Hanc igitur lucem luctu celebrabo quotannis,
Et vacuo inii: iam thura merúmque rogo.
Hi tumulo verſus deinde inſcribentur inani:
Forſan & hos olim poſtera turba leget.
Quiſquis ades, vacuum Naſonis cerne ſepulchrũ,
Quiſquis ades, magni cerne ſepulchra Titi:
Orphei quod precibus Plutonia regna dedere,
Hoc Titus & magnus Naſo dedere ſibi.

SALMONIO MACRINO IVliodunenſi, Querela Peſte laborantis, anno Domini M. D. L I.

Elegia III.

QVis putet in media conſcribi carmina morte?
Morte tamen media carmina ſcripta legis,
Quod ſi fortè negem, res arguet ipſa negantem:
Et numeri prodent languidiore ſono.
Nempe adeò eſt animi ſtrictus cum corpore nodus,
Langueat iſtius feſſus vt ille malis.
Sed licèt hac morbi corpus ſub mole fatiſcat.
Victa nequit morbo cedere Muſa tamen,
Mirum. Nam tacuit ternos quæ Muſa per annos,
En d mino geſtit nunc moriente loqui.
Et furor hic alter, Macrini nobile nomen
Vſurpare meo quod leuis ore velim.
Tu tamen iſtius nobis es criminis auctor,
Tu facis vt cupiat muta Camœna loqui.
Nam moribundus ego vitæ quum fortè peracta
Mente recordarer ſingula facta mea,
Ecce, alios inter ſubiit Macrinus amicos,
Quos ego deſertos corpore, mente colo.
Et mox, ô coniux, (Nam coniux optima noſtro
Fida hæſit lateri nocte diéque comes)
Faſciculos (inquam) chartarum ſedula profer,
Exilium has nobis nempe reliquit opes.
Inter amicorum moriar ſic nomina felix

Poſtquam

Poſtquam inter vetitum brachia poſſe mori.
Paret: amicorum agnoſco cum nomine dextras.
Et tremula moriens tracto, retracto manu.
Fudi etiam lacrymas, & nomine quęque vocaui:
Quinetiam chartis oſcula mille dedi.
Ecce tua occurrunt noſtro conſcripta recenti
Exilio, at ſerò carmina lecta mihi.
Macrini ad nomen Phœbi exarsêre furores,
Et rediit nobis qui fuit antè calor.
Miratur factum coniux, demiror & ipſe
Currere menſuris verba ligata ſuis
Nempe, Macrine, tibi ſunt magnæ in pectore vires,
Cúmque tuo iunctum nomine numen agit.
Hoc facit vt morbi quum pondere victus anhelet,
Et miſerum Bezam peſtis acerba coquat,
Beza, licèt moriens, carmen conſcribat ineptum,
Ruſtica pro lepido munera dona tibi:
Dona tamen grati Bezæ, qui quæ dare viuus
Non potuit, moriens munere parua dedit.
Beza igitur, quid agam quæris? moriturus anhelo,
Nec queror excedens exul & ante diem.
Nil mouet exilium, nil patria, nil ſatis amplis
Succedens opibus quæ mihi pauperies.
Non etenim patria pauidum vllo crimine pectus
Expulit, an veræ relligionis amor:
Atque vltrò patria excedens, hæc, patria, dixi,
Chriſtus vbi auditur, Beza, ſit vna tibi.
Exiguo didicit contentus viuere, quiſquis
Cœleſtes toto pectore quærit opes:

Sic propero vitæ certus melioris ad aſtra,
Nec me ſpes adeò fallere certa poteſt,
Vos mihi, vos lacrymas ſoli expreſſiſtis amici,
Et (fateor) veſtri me ſuperauit amor.
Nec tamen inuitus terras vitámque relinquo,
Sic pateantur cœli limina celſa mihi:
Sed, fateor, quoties mentem ſubiiſtis amici,
Me quiddam humana conditione pati:
Forſan & hoc, Macrine, legens miſerabile carmē,
Et quicunque tibi iunctus amicus erit,
Humanæ memores ſortis tergetis ocellos,
Et quas non merui mi dabitis lacrymas.
At tibi, quiſquis eris, miſeri qui cruda poetæ
Cenſueris fletu funera digna tuo,
Hæc poſtrema, precor, ſit flendi cauſa, fluátque
Lenis inoffenſo vitáque mórſque gradu,
Quod ſupereſt, opto, Bezæ quos inuidet annos,
Annis adiungat Parca, Macrine, tuis:
Vt niſi poſt longas charam, Macrine, Gelonin,
Cúmque illa Bezam me comitère, moras.

IN QVINQVE CONSTANTIſſimos Chriſti Martyres, Lugduni crematos, XVI. Cal. Iunij, Anno Domini cIↃ IↃ LIII. Elegia IV.

MIra loquar, (linguis iuuenéſque ſenéſque fauete)
Digna canam à ſera poſteritate legi.

Lugduni

Lugduni audiſtis nimirum nobile nomen,
Quæ Planci auſpiciis mœnia ſtructa ferunt.
Hîc vbi præcipitis Rhodani ſpumantibus vndis
Lentus Arar placidi fluminis addit aquas:
Vrbem diuitiis longo iam tempore notam,
(Heu quam diuitibus non licet eſſe piis)
Vrbs igitur raris celeberrima dotibus olim,
Impietate magis nobilitata ſua eſt.
Nec me facta patrum narrare nefanda neceſſe eſt.
Vnum pro multis ſat memorare ſcelus.
Hîc nuper Chriſti felici de grege raptas
Vna, eheu, quinas flamma vorauit oues:
Vidit & ingemuit Pietas, & fertur ab alto
Tales cana Fides ore dediſſe ſonos:
Parcite, (quid merui?) crudeles parcite flammæ,
Hoc etenim, hoc ardent viſcera noſtra rogo.
Mota videbatur (dictu mirabile) flamma,
Hoc ſibi teſtari diſplicuiſſe nefas,
Quando reluctantes crudelior ignibus ignes
Corripere inceptum turba coëgit opus.
Flamma volat, ſanctóſque celer depaſcitur artus,
Nempe vt ſupplicij ſit breuitate leuis:
Ignibus in mediis (mihi credite vera loquuto,
Sic faueant cœli numina dextra mihi)
Pectora Chriſtum vnum torrentia ſuſpirarunt,
Et Chriſtum titubans lingua ſonabat adhuc:
Quum pater ex alto charos miſeratus alumnos
Hac ad ſe, extuos corpore, voce vocat,
Vos (ait) ô animæ, cœli germana propago,

Queis flamma in cœlum dux patefecit iter:
Eia, felices regnis ſuccedite noſtris,
Felices noſtrum cingite vtrinque latus.
Sic ait, & celſa lætatus ſede locauit,
Quá mundi immenſi machina tota patet.
Hinc coniuratos in Chriſti regna tyrannos,
Hinc Latiæ rident vimque mináſque lupæ,
Hinc ſua deſpiciunt ſæuire in viſcera flammam,
Materia donec deficiente cadat.
Et iam flamma mori, iam rarus in æthere fumus,
Quum ſic excelſa fatur ab arce Pater.
Cernitis hos cineres? ſunt noſtri hæc ſemina regni,
Gignere phœnices hæc mihi flamma ſolet.
Cernitis hos fumos? ſic mundi nempe furores
Quam rem cunq; parent, nil niſi fumus erũt.

IN CLARIS. V. LAVRENTII Scholtzij Medici Vratiſlauienſis Hortum.

Elegia V.

DVm furit inſanus bellis ciuilibus orbis,
Dum vacat hic bello, dum vacat ille foro,
Dum vanis ſeſe curis plerique fatigant,
Hic ſibi dum figit, figit & ille cruces,
Hic dum torpet iners, dum ſeruit honoribus ille,
Dum ſitit in mediis triſtis auarus aquis.

Quàm bene tot Scholtzi, penè inter millia ſolus,
Et ſapis ipſe aliis, & ſapis ipſe tibi!
Ipſe tuo ſpatians felix & liber in horto,
Et tua participes in bona quiſque vocans:
Horto ad quem ſpreto migrant Helicone Camœnæ,
Quem Delphis præfert Delphicus ipſe ſuis:
Horto qui referat paradiſi exemplar Edenis,
Fabula campi cui ceſſerit Elyſij:
Horto in quo quaſcũque vagus ſurgensq́, cadensq́
Sol videt, hortenſes accumulauit opes,
Horto in quo quidquid medicandis ſufficit ægris,
Quidquid gratũ oculis, quidquid odore iuuat,
Poſtremis Medicus mundi quæſiuit ab oris,
Et medica ſeuit, Scholtzius ipſe manu,
Horto quem mundi meritò vocitemus ocellum,
Immo cui totus par nihil orbis habet.
Tu verò hortorũ indigitat quem Flora parentem,
Viue roſis longùm, viue diu violis:
Sic tibi perpetuò fœcundus rideat hortus,
Quem Zephyri totum mulceat aura tepens:
Cœleſtes abeas & donec ſerus in hortos,
Ipſa Senectutis ſic tibi vernet Hyems.

CLARISSIMO VIRO IACOBO LECTIO I. C.

Elegia VI.

AVrea pruna tuæ populata munera villæ.
Miſſa mihi, guſtu, quàm placuêre ſuo,

Tam mihi diſplicuit tam iuſti cauſa doloris,
Et lacrymis lacrymas addere iuſsit amor:
Sed quid agas? Lex eſt hæc ſæui ferrea Belli,
Quæ ſeruare decet perdere cuncta ſimul,
Interea cur nos non conſolemur, amice,
Quos hîc nulla premit vindicis ira Dei?
Ecquid enim eſt melius quam, ſi volet id quoque Numen,
Pro patria & vera Relligione mori?
Immo vide, ſi rem propiùs diſpexeris omnem
Non tenuiſſe ſatis ne videare modum.
Ecquis enim poſsit populatam credere villam,
Quæ Domino referat talia, pauca licèt?
Nec certè eſt, Domino quæ poma legenda reliquit,
Prædonis penitùs conſcelerata manus.
Quæ verò periiſſe tibi nunc creditur arbor,
Seu tibi, ſeu patribus conſita planta tuis,
Anno (ſic ſperare libet) redeunte vireſcet,
Quinetiam duplo plura legenda dabit:
Atque vt ſucciſas credam radicitus omnes,
Militis immani ſuccubuiſſe manu,
Abſit vt è cunctis credam interiiſſe vel vnam.
Quum petiiſſe ipſas quæ periêre vetes.
Non te etenim Muſæ, notúſve reliquit Apollo,
Nec Charites vatem deſeruere ſuum.
Hiſpida ſed veritæ graſſantis militis ora.
Vrbanos tecum mox petiêre lares:
Et tibi dictarunt quo ploras carmine villam,
Direptáſque tui tam malè ruris opes.

Ergo queri abſentes, mi Lecti, deſine Muſas,
Ecce tuo à Beza quas petis, intus habes.

IN CLASSEM HISPANIcam ab Anglis oppreſſam.
Elegia VII.

VNde hæc atra maris facies? tanta, vnde procella?
Et pro cæruleo ſpuma colore tumens?
Hiſpanum vaſto nunc gurgite mergitur agmen,
Et vix ſubmerſos æquoris vnda capit:
Sic Pharao commiſſa petens ſacra agmina Moſi,
Factus Erythræi piſcibus eſca maris:
Hoſtis vterque Dei, ſanctorum & gentis vterque:
Curribus hic multus, nauibus ille potens:
Exitio currus nauéſque feruntur eodem,
Sanguinis vt ſanet purior vnda ſitim:
Et regredi vt poſſet (quoniam eſt aggreſſor vterq;)
Neutri commoti Numinis ira dedit:
Sed quorſum Hiſpanus torrenti feruidus æſtu,
Ad Boream & niuibus littora cana fugit?
Nempe iubente Deo, totum ſitientis vt orbem.
Ardorem gelidis temperet Arctos aquis.
Quinetiam ardenti mediis occurrit in vndæ,
Non minus ardeſcens al er & ille Draco:
Iſte quidem patriæ ſuccenſus amore tuendæ,
Ille Anglas ſitens totus auarus opes.

Et cecinit mœſtum mox periturus olor,
Ingratum prono tandem bibit ore Cayſtrum,
Ipſe ſuis pereat donec alumnus aquis.
Æqua tamen ſuperûm ſtatuêre hanc numina mortem,
Morte iſta dignus ſi modò Ianus erat.
Ianus enim Nymphas (nam vates magnus) amabat,
Nympharum in gremio debuit ergo mori.

CARMEN CONTINENS Ludicrum παραβολὴν Poetarum & Monachorum, quod placuit Elegiis adiungere.

Elegia IX.

PAce mihi liceat veſtra quod dicere Muſæ,
Et venia magni dicere Mæonidæ,
Frãciſco eſt quiddam quo componamus Homerũ,
Quo monachos credam vatibus eſſe pares,
Cæcus erat quondam Franciſcus, cæcus Homerus,
Ille animi captus, corporis hic oculis.
Mendicus Franciſcus erat, mendicus Homerus,
Et cecinit cantus pauper vterque ſuos.
Rhapſodis orbem miſerum compleuit vterque,
Fratribus ille ſuis, vatibus iſte ſuis.
Captabant primi nemorum ſecreta poetæ,
Antra olim Monachis prima fuere domus,

Impleꝛunt Monachi deſertis oppida ſyluis,
Quid magis eſt variis vatibus orbe frequens?
Nocte diéque rudit Monachus, cantátque Poeta,
Et placet immodicè ſtultus vterque ſibi.
Cuique ſua eſt vati laſciuo Cynthia: frater
Sæpe pius dominas quattuor vnus habet.
Friget carmen aqua potori inſuaue poëta,
Triſte canit pota frater anhelus aqua.
Accinctus cithara reſonat ſua carmina vates:
Sic Monachi cingit plena lagena latus,
Hunc ἄθεος furor exagitat, furor ἔνθεος illum:
Iſte gerit thyrſos, & gerit ille cruces:
Victores ornat laurus myrtúſve poëtas:
Sunt Monachis tonſa ſacra corona coma.
Denique des Monacho Muſas, vatique cucullum
Vates & Monachus fiet vterque tibi.

IN FAMILIARVM ROMAnarum ſtẽmata edita à generoſiſſimo Domino, & tum bonarum omniũ literarum cognitione, tum virtutibus omnibus ornatiſſimo, Domino Richardo Strenio, Baroni Suarzenauio.

Elegia X.

Victricis quondam domitrix Germania Roma
Inſ lito preſſit ſubdita colla iugo.
Nec contenta feros ferro ſtrauiſſe Quirites,

Per

Perdidit iniectis obuia quæque rogis.
Sic abijt Roma in tenues ambuſta fauillas,
Et quodcunque prius diues habebat opus.
Sic verſa in cineres (eheu miſerabile fatum)
Marmora cum cippis interiêre ſuis.
Quorum relliquias, diſiectáque fragmina paſſim
Barbara calcarunt ſecla ſequuta diu:
At nunc miratur contra felicior ætas,
Erutaque immenſo grata labore legit:
Quinetiam facinus Germania damnat auorum,
Et cuperet ſæuas non habuiſſe manus:
Quæque olim fecit, nunc vulnera ſanat, vt idem,
Sit Latio medicus qui priùs hoſtis erat.
Nunc igitur tandem Germani militis iras,
Et veteres flammas, deſine, Roma, queri:
En tibi flammarum (dictu mirabile) charta,
Et gladij calamus facta nefanda luit:
Nec tibi ſæua manus tot ciues abſtulit olim,
Quot reduces offert hæc tibi docta manus:
Quot reduces offert, inquam tibi, Roma, tuíſque
Streinius Auſtriaci gloria magna ſoli.

In fatuos ruderum antiquitatis admiratores.

Elegia XI.

R*Omanū ad Tyberim quondā fera dicere bella*
Ennius inciperet quum rudis ille pater,

Aulaï in medio, Catus Aeliu' Sextu' ſonantem
Eſt mirata ſuo tempore Roma vetus:
Adueniens ætas ſed enim felicior, aurum
Ex illis docuit ſugere ſtercoribus,
Vt Latium Græco mulcente lepôre ſonorem,
Aonidum ſeſe panderet omne decus.
At præ ſtercoribus contra nunc ſpernitur aurum,
Quinetiam tenebræ nomina lucis habent:
Nec ſum primus ego qui fœdo hæc nomine dicam,
Quæ nunc Aonidum nomine tecta canunt
Auribus ab nullis homines, nullóque palato
Glans pro fruge quibus rancida ſola placet,
Longa, inquam, exeſas ſeclorum ærugine voces,
Atque incompoſitis horrida verba ſonis,
Qualia Carmentis mater cantabat Euandro,
Auruncique ſuis concinuere ſenes,
Quale rudunt calami, craſſo tractante bubulco,
Qualia ſerra fabri ſtridet adacta manu:
Num verò à Numis rurſum veniemus ad Aſſes,
Signatus primis quod prior aßis auis?
Num viles habitare caſas, vel teſqua iuuabit,
Quod patribus rupes prima fuêre domus?
Villoſæ primùm velabant corpora pelles,
An nobis eadem nunc quoque veſtis erit?
Ergo vetuſtatis poterit ſub imagine, cento
Splendente attritus gratior eſſe toga?
Ergóne in impuras fuerit ſic verſa lacunas,
Illa Caballini lympida fontis aqua?
Immo vos potiùs Graiæ Latiæque perenni

Nunc tandem iunctæ fœdere Pierides,
Vana vetuſtatis fallat vos abſit imago,
Quæ tenebras vobis ſuadeat eſſe Diem,
Veſtrum immo retinete decus, purúmque nitorem,
Quo radiat toto pulchrius orbe nihil;
Hoc Superûm concede Pater, ſi vera poëſis
Muneris haud falsò creditur eſſe tui.
Barbaries Muſis quum ceſſerit ipſa renatis,
Abſit vt has poſſit lædere Scabrities.

TH. BEZÆ
EPITAPHIA.

THEODORI BEZÆ
EPITAPHIA.
Franciſci I. Francorum Regis. P.P. Et bonarum literarum excitatoris Sacræ Memoriæ.

NObile, quiſquis ades, Regis venerare ſepulchrum,
Regis ſepulchrum nobilis,
Nec pigeat mecum Francorum incommoda flere,
Dum multa paucis explico:
Corporis atque animi florentem dotibus, atque
Re facilè primum, vt nomine,
Franciſcum hunc Regem vidit ſors falſa, ſimulq́;
Inuidit, vt bonis ſolet.
Illum igitur ficto interdum demulſit amore,
Et inclytis victorijs,
Reppulit irata interdum, vultúque minaci
Tradidit in hoſtium manus.
Sed nec ſors illum melior ſic extulit vnquam,
Vt eſſet immemor ſui,
Nec ſors vnquam animos illi ſic fregit acerba,
Quin victus, illam vinceret.
Ergo ſuos cernens vanos ſors iſta labores,
Et irritos omnes dolos,

Auxilium poſcit ſupplex à Morte, roganti
Mors paret illi protinus,
Et Regis primum è natis truculenta trucidat,
Cui tertium mox addidit.
Heu iuuenes ambos, ambos nil tale timentes,
Spem patriæ ambos & decus.
Tandem etiam, ô facinus! parta iam pace fruenti
Aggreſſa patrem ſuſtulit.
Sublatum ingemuere omnes, ſed præ omnibus, illi,
Illæ Camœnæ nobiles,
Hebrææ, Græcæ & Latiæ, quas ille fouebat,
Vt filias charas pater.
Quæ nunc vt referant illi quæ præmia poſſunt,
Fouent viciſſim mortuum.
Et (quantum in ſeſe eſt) à cæca mortis opacæ
Obliuione vindicant.

FRANCISCI, FRANCISCI Regis F. primogeniti, & Galliarum (quem vocant) Delphini, propinato apud Auenionem veneno proditoriè ſublati, Memoriæ.

Hunc etiam iuuenem extinctum, rogo, cerne viator.
Hei mihi cur viuum dicere fata vetant?
Hic eſt quo niti regnum debebat auitum,
Spes patriæ nuper, ſpes quoque prima patris,

Pro quibus intrepidus fortẽ dum fertur in hoſtem,
Ipſe illum Mauors vidit & obſtupuit,
Aggreſſúſque dolo, & crudelis fraude veneni,
Suſtulit, heu magnis fraus bene nota viris!
Macte tamen Princeps. Nam te Mors ipſa fatetur,
Non aliter vinci quàm potuiſſe dolo,
Nimirum fieres princeps Pellæus vt alter,
Conſimili decuit te quoque fraude mori.

CAROLI FRANCISCI Gallorum Regis F. & Aureliorum ducis, Memoriæ.

GAllia felici felix mihi patria nuper,
Idem etiam nuper Réxque paterque fuit,
Ingenium (niſi me aſſentatrix turba fefellit)
Cœleſte, & pictis æmula forma Deis:
Iámque mihi externos ſors blanda parabat honores,
Iam poteram magni Cæſaris eſſe gener:
Quando ferox blanda pro coniuge Parca reperta eſt,
Quæ mihi pro thalamo ſterneret hunc tumulum,
Nec tam erepta mouent tamen hæc me commoda vitæ,
Quàm doleo obruptum nobile paucis opus,
Sed quanquã haud potui pacẽ componere viuus,
Quis ſcit ab interitu ſurget an ipſa meo?

FRANCISCI BORBONII Ducis Anguiennenſis, poſt inſignem aduerſus Marchionem Vaſthi in Pedemonte victoriam, in ludis Aulicis infeliciſſimè cæſi, Memoriæ.

Qvum nuper gladios & fortem euaſeris hoſtẽ,
Hîc, Franciſce, iaces, nec tamẽ enſe iaces:
Sed nec in hoſtili potuiſti occumbere campo,
Nec fortis forti caſus ab hoſte cadis.
Sedibus at patriis belli ſimulachra cientem,
Miſſa infelici ſuſtulit arca manu.
Arca olim (credo) Stygia compacta cupreſſu,
Arca eheu quanta nobilitata nece!
Arca in qua Parcam Mauors abſconderat ipſe,
Audiit vt factis æmula facta ſuis.
Sic igitur, miſerande, cadis, nec cernere longùm
Illa tua licuit parta trophæa manu,
At ſi nobiſcum vis ſors aduerſa iocari,
Cur iſtis mors eſt ſeria mixta iocis?

GVILELMI LANGÆI INſubriæ Proregis, belli & pacis artibus clariſſimi, Memoriæ.

Langæus ille magnus hîc iacet, Lector,
Vnus Mineruam colere doctus & Martem,

Quo nemo melior pace vixit aut bello:
Vita genus habes: Mortis en genus diſce,
Ætate conſumpta laboribus multis,
Suis, ſuorúmque omnium ferè exhauſtis
Bonis, in vſus Galliæ ſuæ, tandem
Interiit: Ergo pauper occidit, dices.
Immo locuples, cui patria debuit tantum.

ILLVSTRISS. HEROIS LVdouici Borbonij, Condæi Principis, Orthodoxarum Eccleſiarũ Gallicarum, tuẽdę ex ipſis Edictis Regiis incolumitatis, aſſertoris ad mortem vſque fortiſſimi, indigniſſimè contra iura belli cæſi, ſanctiſſimæ & perenni, MEMORIÆ.

TErtia pro patria repetentem prælia nuper,
Condæum Mauors vidit & obſtupuit,
Nec tamen huic contra concurrere viribus auſus,
Transfoſſo incautum præcipitauit equo.
Ille cadit, refugit Mauors, trepidánſque iacentis
Vix audet tremula poſcere voce fidem.
Ille fidem dederat, quum lætio perfidus, (eheu
Fatale hoc vulnus Gallia tota tibi!)
Vix bene ſurgentem, atque nihil iã tale timentem,
A tergo miſſa fixit vtrinque pila.
Tum verò illacrymant indigna morte perempto,

Et tantum horreſcens Mars ſcelus ipſe ferox,
Teſtor numen, ait, non te Mars ſtrauit, & iſtud,
Iſtud tu vulnus Gallia tota lues.
Dixerat, euentúſque iſtæc iam vera probauit,
Nec pudor eſt nondum vos ſapuiſſe Phryges?

ILLVSTRISSIMI ET POtentiſſimi Principis, FRIDERICI.III. Comitis Palatini ad Rhenum, Sacri Rom. Imperij Archidapiferi, & Electoris, Ducis Bauariæ, &c. MEMORIÆ.

QVi cum priſca Fides, pietáſque antiqua renaſcens
Surgebat, tumulo nunc „ FRIDERICE, iaces,
Fallor ego: an potius Pietáſque Fidéſque cadentem
Æthereas ſurſum traxit ad vſque domos,
Viue igitur felix, cœli nouus incola Princeps,
Quo non digna ſatis Principe terra fuit.

In

In Repentinum & immaturum obitum ſummorum Germaniæ Principum,

ILLVSTRISS. PRINCIPIS,

IOANNIS CASIMIRI, Comitis PALATINI ad Rhenum, Palatinatus electoralis adminiſtratoris, Bauariæ Ducis, &c.

ET,

ILLVSTRISS. PRINCIPIS,

Re & Nomine CHRISTIANI, Ducis SAX. S. R. I. Electoris, Landgr. Thuringiæ, Marchionis Miſniæ, Burggr. Magdeb. &c.

THRENVS.

NIl inſculpta opus eſt ut cuiquam marmora narrent
Quantus ſuperſtes vixeris,
Caſibus in miris, dux Caſimire, piorum
Tutela fortis omnium.
Hoc defenſa tuis iterúmque iterumq́; ſub armis
Teſtatur (ecce) Francia.
Viribus hoc ſeruanda tuis, ſi fata tuliſſent,
Teſtatur omnis Belgica.

Rhenus id ipſe tuus clamat, quum iura tuentem
Sacrata Chriſti & Cæſarum,
Non Latiæ, non te Hiſpana tenuêre phalanges,
Potente fretum numine:
Altera victorem niſi te iam iámque futurum
Pietas reduxiſſet domum.
At nunc te Franci, Belga, Rheni accola, lugent,
Et patria ſupra cæteros:
Amiſſum qualis deplorat nata parentem,
Vel patre ſi quid charius.
Quos inter, quînam tua te, Caſimire, Geneua,
Deuicta tot modis tibi,
Conſiliiſque opibúſque tuis adiuta, ſileret,
Plorantibus te cæteris?
Sed ſit iuſta licèt lacrymarum cauſa, Deóque
Diſpliceat indolentia,
In cælos potiùs te, princeps magne, receptum
Fas gratulari ſit tibi:
Quàm, noſtra immodicè dũ flemus damna, videri
Lugere nobis, non tibi,
Iuſtius & quanto noſtra hæc ploratió ſeſe
Noſtra in ſcelera conuerterit?
Hæ etenim iuſtas accendunt numinis iras,
Sua iaculantis fulmina.
Hæc faciunt varias natet inter vt orba procellas
Nauis ſuis rectoribus.
Hoc te, Saxonicis nuper regnator in oris,
Re, Chriſtiane, vt nomine,
Ætatis flore in medio, quum fœdere ſancto

Sancto

Sanctis adeſſes regibus,
Heu, quàm immatura, ſubita quàm morte peremptum,
Solo abſtulit cœlo intulit
Hinc eſt, pœnè ſimul repetitis ſaucia plagis
Quod eiulat Germania.
Quîcum tota ſuos adiungit Gallia planctus,
Et tota mœret Albion.
At tua, ſumme Pater, irata ſint promiſſa iubeto,
Nec pœnitentes deſpice:
Sed quæ tu nobis ſanctorum ſalua parentum
Eſſe voluiſti pignora,
Numine plena tuo, & cunctis virtutibus aucta,
Fac ſuppleant patrum vices:
Quos inter teneris princeps iam magnus in annis;
Tanto educatus patruo,
Heroum felix ſoboles Fridericus, auorum
Sit inſtar unus omnium.

ILLVSTRISS. HEROIS, CASPARIS Collignij, magni Galliarum Thalaſsiarchæ, Galliæ totius Phœnicis, & veri Chriſti martyris, ſanctæ & æternæ Memoriæ.

QVæ vita huic fuerit, quæ mors, quod deinde
ſepulchrum,
Si rogites, paucis hæc tria, Lector, habe:
Non ſibi, ſed Chriſto & patriæ Colignius heros
Vixit: & ô cur non nunc quoque viuit adhuc?
Proh ſcelus! hoc prohibet patria, patria ipſa parētē
Sæuis dilanians vnguibus ipſa ſuis.
Optarunt ſepelire nefas hoc flumina tantum,
Optauit tantum flamma piare nefas:
Non paſſa eſt, lacerum, merſum, ambuſtúmque
cadauer,
Quæ tandem appendit barbara turba cruci:
Ignoti donec manibus ſublatus amici,
Caſparus hac tenui contegeretur humo.
Quiſquis es, ô referas pietatis præmia tantæ,
Nec ſinat hoc nomen fama latere diu:
At tibi quem tumulum ſic patria denegat, ecce
Conſtruxit mundi machina tota tibi.
Sic Aquæ, ſic Ignis, ſic Aër, ſic quoque Tellus,
Namque parentarunt, Caſpare magne, tibi.
Illa autem (iuſta eſt quæ Numinis ira) cadauer
Ipſa ſibi, ipſa ſibi eſt patria iam tumulus.

EIDEM

EIDEM.

E Cruce (proh facinus) pendet Colignius heros,
Qui ſubiit Chriſti pro cruce mille cruces:
Euge igitur, Caſpar, decorat te dedecus ipſum,
Archetypum exemplo ſic referente ſuum:
At cur inuerſo pendes ſic corpore? verſa
Quòd tecum fuerint omnia iura ſimul.

INSIGNIS HEROINÆ, Carlottæ à Laual, magni illius Galliarum Thalaſſiarchæ, Caſparis Colignij vxoris caſtiſſimæ, Aureliæ, feruēte ciuili bello ſecundo, mortuæ, Memoriæ.

IN ſuperos iterum, & veræ pietatis amantes
Diſtringi Regum gladios, rurſúmque furentes
In ſua, proh facinus! graſſari vulnera Gallos,
Denique magnanimum patriæ ac pietatis amore,
Obiectare caput dubijs in diſcrimina Martis,
Heroem, Heroina videns Carlotta maritum:
Terrenas dudum curas ſordéſque peroſa
Carlotta, & cœli iampridem ad limen anhelans,
At potiùs moriamur, ait, tua quàm, Deus alme,
Numina calcari his oculis cernamus inulta:
Vel te, te quæ nos genuiſti Gallia quondam,
Cernamus ſemper miſeram in tua fata ruentem.
Deuique, ne, chare ô coniunx, Nec plura loquuta,

Coniugis ad chari nomen, vox faucibus hæſit,
Et verba, ac vitam dolor vltimus interclusit.
Tum verò extinctæ incumbens Colignius heros,
Ergo, inquit, meliore, vale, iam ſede recepta,
Téque iuuet, mens ô felix, præiſſe marito.
Vos porrò exuuias curate. At, tu, Deus alme,
Qui me tam vario rerum diſcrimine verſans,
Iam tibi deuotum ſacraſti, audito precantem:
Et quidquid vitæ viduo, ſolíque relicto,
Nunc ſupereſt, quidquid ſupereſt mihi ſanguinis, illud
Fac tibi, fac patriæ morte impendatur honeſta.
Dixit, & ipſe ſui victor, licèt æſtuet ingens
Corde dolor, iubeátque pios intendere luctus,
Publica præpoſuit, propriorum oblitus: & arma
Circundans humeris, ſocios & caſtra reuiſit.
Illam autem exanimem Pietas, multúmque, diúque
Ploratam, manibus tandem extulit ipſa ſuorum:
Elatam fleuere omnes, ditéſque, inopéſque,
Ingemuêre etiam Charites, luxêre Camœnæ,
Háſque illi lacrymas, iſtæc monumenta ſacrarunt.
At tu iſtud quicunque leges miſerabile carmen,
Non lacrymis lacrymas, non planctus planctibus addes?

ILLVS-

ILLVSTRIS HEROINAE, Claudiæ à Rieux, magni illius Franciſci Colignij, Andelotti Domini vxoris, Memoriæ.

Corporis atque animi quem Claudia viua maritum,
Summis beaſti dotibus,
Is nunc ſemianimis commune tibique ſibique
Hoc triſte marmor conſecrat:
Marmor, quod lacrymas ólim iuſtóſque dolores,
Diu loquetur poſteris:
Ergo vale, & vita fruitor meliore, beatos
Inter beata cœlites.
Hac eadem donec qua nos mors cruda diremit,
Reddat ſecundò coniuges.

ORNATISS. VIRI, N. BVRdini, intimi trium Galliæ Regum à ſecretis, Memoriæ.

Ille ego, cui curæ, cui magna negotia Regum
Incubuere diu, tanta cui mole grauato
Poſſe datum (nec enim certè diuinitus iſta
Tot miſero collata mihi memoraſſe pigebit)
Sic onus integra famáque fidéque tueri,
Innocua vt vita exemplum poſt fata relinquam;

Heu tamen, infelix, eheu, malè prouidus adſum,
Æternaque reus pœnæ: ſi me ante tribunal,
Chriſte, tuum ſiſtas, horum memor antè malorum,
Ecquid enim tantæ p:ſsim prætexere culpæ?
Res ego dum Regum, dum magna negotia curo,
Ah, quoties terræ affixo mihi ſplendor inanis
Offudit miſero tenebras, ne gaudia plena
Perciperem lucis! quoties turbæ atque tumultus
Opplenère aures, tibi ne (mi Chriſte) monenti
Obſequerer? quotiéſque ſequi me recta paratum,
Abripuit rapidus velut in contraria vortex,
Tranſuerſum, rurſúſque in deuia compulit. Aula?
Aula omnis ſceleris mater, nutrixque nefandi!
Subſcripſit quoties multis manus iſta reluctans,
Poſthabita ſuperûm miſeris mortalibus ira!.
Aula apage, & procul, ô proceres Regeſq; , valete,
Et quæ me bona lactaſtis tot falſa per annos.
Tu verò vna ſalus hominum, ſolumque precanti
Perfugium, ſpretis quæcunque olimve recénſve
Partim ignara ſuperſtitio, partim intulit audax
Impietas, & nunc eadem quoque monſtra tuētur,
Hanc animam, Chriſte, hanc animam ſeruato benignus,
Se, erroréſque ſuos clara tibi voce fatentem.
At vos qui turbas inter tantóſque tumultus,
Rectè homines mortem meditari, & viuere poſſe,
Creditis, vt quos diludunt inſomnia læta,
Hæc vtinam faciant aliena pericula cautos.
Talia Burdinus moriens: quem ſæpe diúque

Viuum aſſectatus, morientem denique ridens
Aulicus, Hæc & nos olim meditabimur, (inquit)
Interea verò vitáque auláque fruamur,

NOBILISS. IVVENIS GVILelmi Keithi, Illuſtris Domini, Gailelmi, Comitis, Mareſcalli Scotiæ F. oborta rixa, Geneuæ interfecti, Memoriæ.

HEu, Guilelme, quibus lacrymis tua funera, quonam
Fletu ſatis deplanxero?
Téne igitur pietatis amor, vitaque beatæ
Ardore pectus ſaucium,
Per maria & terras, Arctoa à finibus ora,
Geneua ad vrbem adduxerint,
Inflicto (heu facinus) ſcelerata vulnere dextra,
Vitam Geneuæ vt poneres?
Inſuetumque diu pacatæ ciuibus vrbis
In te inchoaretur ſcelus?
Nec te animi virtus iuuit generoſa, ſuóque
Par corpus ingens hoſpiti?
Et quem ſperabant auctum ſpectare parentes,
Corporis & animi dotibus,
Lugebant vita caſſum: ſaltémque iacere
Tellure patria velint?

Commiſſúmque tibi (dicant fortaßis) alumnum
Nobis, Geneua, reddito?
At vos lugubri vobis quoque voce Geneua
Audite quid reſpondeat,
Teſtor, ait, cœli verum mihi numen amicum,
Legéſque teſtor patrias,
Diſplicuit facinus, quantum iuſtiſque piiſque,
Par diſplicere ciuibus.
Nec culpa hic noſtra ſceleratus viuit inultus,
Vindicem habiturus alterum:
Quinetiam hac ſanti cœleſti ex arce Guilelmo,
Vos, ô parentes, credite,
Ne me, ne iuuenem indigna ceu morte peremptũ,
Auus patérque, plangite:
Cœlorum at potiùs ſubitò ſic arce recepto,
Vterque gratulamini.
Namque piis, ferro, placida ſeu morte, quieſcant,
Iuuenes, ſenéſve mortui,
Qua vitam hanc miſeram lux terminat, hac ſimul aui
Vſum perennis inchoat.

ILLVSTRISS. PRINCIPIS, Domini EVVeruini Virici, Illuſtriſſ. Principis, ac Domini, Domini Arnoldi, Comitis in Bentheim, Tekleburgh & Steinfurt, &c. primogeniti Filij, & ſummę ſpei iuuenis, immatura morte Patauij ſublati, Memoriæ.

EVVeruine, tui ſpes magni magna parentis,
Heu, quàm immaturo funere raptus abis!
Heu, quæ te reducem externis ſperabat ab oris,
Quàm iuſtis mœret patria nunc lacrymis!
Sed moderare parens, moderare & patria, luctum:
Ecquid enim poßis ille vel iſta queri,
Eſſe ſolo longùm ſi noluit ille ſuperſtes,
Dignatus iuuenem quem Deus ipſe polo?

NOBILISS. VIRI, PETRI A Beza, Patris, Vezeliorum præfecti, Memoriæ.

ERgo etiam extinctus gelidi ſub mole ſepulchri,
Pater iaces? iaces pater?
Nec mihi poſſe datum miſero ſaltem auribus iſtis,
Audire voces vltimas?
Nec licuit vitæ certum melioris ad aſtra

Votis euntem proſequi?
Non ego, non eheu, morientia lumina vidi,
Piáque compreſsi manu?
Altera pro Chriſto dum me pia cura remordet.
Proceréſque diſtinent procul,
Sorbonicæ oppoſitum contra molimina gentæ,
Lupæque Romanæ minas!
Eſſe pium ſic me Pietas (mirabile dictu)
Et iuſsit, & vetuit, ſimul.
At tibi, chare parens, quæ præſens ſoluere iuſta
Charus nequiuit filius,
En tandem, extincto mœſtus perſoluit, & ipſis
Seris dicat nepotibus.

CLARISS. MATRONÆ, MARIæ Burdelottæ, tum genere, tũ virtute nobilis, matris dulciſſ. Memoriæ.

VIxdum viuere cœperam puellus,
Mater, viuere quando deſiiſti,
Vt te vix ego dixerim parentem,
Vix tu me quoque filium vocaris:
Hinc luſtris tibi quinque iam ſepulchri
Sub hoc pondere frigidi peractis,
Nunc primùm Aonidum fauore fretus,
Heu, mater, cineres tuos ſaluto:
Felix, ah, nimium futurus olim,

Si natus citius forem vel ipſe,
Vel tu mortua ſeriùs fuiſſes.

ORNATISS. VIRI, NICOLAI à Beza, patrui, in ſuprema Pariſienſi Curia, integerrimæ vitæ & famæ, Senatoris, Memoriæ.

MArmoreas, Lector, nullas hic ſtare columnas,
AEra nec artificis viuere iuſſa manu,
Nec tumuli ſpectas ſurgentem ad ſydera molem,
Qualia Mauſoli fama ſepulchra canit:
Sic ſtudeat nigra vitare obliuia mortis,
Qui nil, quo meliùs nobilitetur, habet.
Hic verò magni quondam pars magna Senatus,
Et nullo, aut ſolo Beza Catone minor
Scilicet è tumulo famam nunc captet inanem,
Extincto viuens poſthumus ipſe ſibi!
Fas alios igitur nomen debere ſepulchro,
Beza ſuum contrà nobilitat tumulum.

LECTISS. FOEMINAE, MAGdalenæ à Beza, ſororis chariſſimæ, Memoriæ.

EHeu, Hendecaſyllabi miſelli,
Vos, inquam, miſerabiles Phalenci,

Vos, eheu, numeri ſeueriores,
Quæſo, ſuggerite vndiquaquē quidquid
Regnat triſtitiæ & doloris vſquam,
Mœroríſque, moleſtiæq́ꝫ, curæ,
Ægritudinis, infacetiarum.
Nanque illa occidit, illa Magdalene,
Communi mihi quæ parente iuncta,
Fratre cum puero ſoror puella,
Ab annis ſimul educata primis,
Fratrem plus oculis ſuis amabat,
Et quam plus oculis meis amabam.
Ah, inquam, occidit illa Magdalene,
Qua nec ipſa venuſtior venuſtas,
Ipſa nec mage ſuauitas ſuauis,
Caſta nec mage caſtitas vel ipſa.
Nec tantùm periit tua hæc venuſtas,
Et lepos, ſoror, omnis ille tecum,
Sed ſi quid cecini Elegantiarum,
Si nec illepidum, nec inuenuſtum,
Quidquam olim potuit meum videri,
Omne iſtud ſemel abſtulêre ſecum,
Quæ te, te, ſoror, abſtulêre fata.
Ite ergo procul, ite nunc, Camœnæ,
Abite, obſecro, quærite otioſos,
Et queis cuncta cadunt ſecundiora,
Nullis ſe numeris, modíſve Muſæ,
Dolor ſuſtinet iſte contineri.
Quorſum ergo immodico modos dolori?
Quorſum iſtas iubeam eiulare chartas?

An

An ut ſint lacrymæ hæ meæ perennes?
Et tu cum his lacrymis ſoror perennis?

CLARISS. MODIS OMNIbus viri, Gulielmi Budæi, Græcarum literarũ inſtauratoris, & ſummi ætatis noſtræ ornamenti, Memoriæ.

Ὅστις Βουδαῖον [illegible] ης ὀνομάσατο Φοῖβον
Ἀμφοτέρας, [illegible] ας Φοῖβον ἔειπε μάλα.
Ἄξια δ᾽ οὐκ εἶπεν. μείζων γὰρ κ᾽ ἠελίοιο,
Ὅς θνητοῖσι φάος καὶ κατὰ νύξ παρέχει.

ORNATISS. VIRI, PETRI Stellæ, Gallorum Iuriſconſultorum quondam in Academia Aureliẽſi, facilè Principis, & poſtea in Pariſienſi ſuprema Curia Pręſidis, meritorum ergô, conſtituti, Memoriæ.

Vero, homines inter ſplendore æquiq; bonique,
Toto ut regnarent iura ſacrata foro,
Stella hæc in terras cœlo migrare relicto,
Atque hominis faciem ſumere iuſſa fuit:
Sumpſit: ſed ſuperas ſubitò remeauit ad oras,
Nobiſcum exiguo tempore viſus homo.
Et nos miramur ſublato lumine Legum,
Regnare in medio iurgia ſola foro?

EOBANI HESSI, CLARISS. Germaniæ Poetæ, Homeri Iliada & Theocriti Idyllia Latinis verſibus feliciter interpretati, Memoriæ.

NVper Lethæas Eobanum venerat Heſſum
Tranſuecturus aquas portitor ille Charon,
Multa minans, Siculi cal[illegible] impune poeta,
Mæonidæque auſo ſurripuiſſe tubam:
Quinetiam media vates iam puppe ſedebat,
Quum prohibens nautam pergere Mercurius,
Ne ſæuito, ſenex, inquit, ſibi vindicat iſtum,
Iſtum, inquam, ſuperûm turba beata, ſibi.
Nam qui aliis potuit vitam producere, certè
Infera iuris in hunc obtinet aula nihil.

FRANCISCI PORTI, CRETENſIS, ſuæ, id eſt, Græcæ linguæ, in Academia Geneuẽſi Profeſſoris clariſs. & amici ſummi, Memoriæ.

CRetenſem patria Portum, non moribus, oras
Traxerat in Venetas quem pietatis amor:
Nec ſatis in Venetis nactum feliciter oris,
Quærere ſuadebat quod pietatis amor:

Hoſpitio

Hoſpitio profugum excepit, ſcuuque Geneua:
Exulibus portus tutus, & ora piis.
Nec ſolum excepit, ſed & illũ hinc inde ſequutas,
Et Porti aſsiduas Pieridas comites:
Exuuias cuius matura ætate ſepulti,
Hoc portu manibus compoſuêre ſuis,
Pars autem melior portu meliore potita.
Quæ Pietas illum quærere iuſsit, habet.

MELIORIS VOLMARII: patria Rotvillenſis, viri ſpectatiſſ. tum pietatis, tum doctrinæ, præceptoris perpetua memoria colendi, & Margaritę ipſius cõiugis: vno eodémque die fato functorum, & eodem tumulo cõditorum, Memoriæ.

Coniugij exemplum rarum certúmque beati,
Spectate cuncti coniuges:
Vna dies nobis Meliorem ſuſtulit, vna
Et Margaritam ſuſtulit:
Sic vno quos vita thoro coniunxerat, vna
Mors vna tumulo condidit:
Vna ambos donec reddat lux vnius olim
Beatitatis compotes.

IISDEM.

QVum tumulo lateat Melior Volmarius iſto,
Cui Margarita adeſt comes,
Eſt illi cur inuideas, Mauſole, diúque
Celebrata Pyramidum ſtrues,
Nãque nihil melius Meliore, nec India quidquam
Fert Margarita carius.

SIMONIS GRYNÆI; MAgni cognomẽ in omni eruditionis genere adepti: bonarum artium in Academia Baſiliẽſi Profeſſoris, Memorię.

ECquid ad extincti Grynæi funera, Nymphæ,
Tingitis imbre genas largo, Rhenũq́ per omnẽ
Turbatæ, magno repletis littora planctu?
Ecquid ad extincti Grynæi funera, Phœbe,
Sublatum eſſe gemis, quem par tibi cura ſodalem
Fecerat, & ſimile adiunctum cognomen vtrique?
Ecquid nunc iaculatur aquas nimboſus Orion?
Et madidam fundit lacrymoſus Aquarius vrnã?
Cæteráque obſcuro radiantia ſydera cœlo
Illuſtres tingunt nigra ferrugine vultus?
Ecquid ad extincti Grynæi funera, Vates
Deiecte mœrore oculos, lacrymantia verba,
Et mœſto alternos trahitis de pectore verſus?
O rerum ſortes variæ, properatáque doctis

Semper

Semper fata viris interruptique labores!
Nunc verò quum te plangant infráque ſupráque
Omnia, tu Beza, Grynæe, indictus abibis?
Sancti immo, ô Manes, ô mens ſuper æthera pridem
Vecta, pium, quæſo, à nobis hoc accipe carmen,
Sic ſibi Grynæum exceptum gratetur Olympus.

ΕΙΣ ΡΩΒΕΡΤΟΝ ΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟΝ.

Τὰς πρὶν Ἰουδαίης τε καὶ Ἑλλάδος, Αὐσονίης τε
(Φεῦ, φεῦ,) Ἀονίδας δὴν ἀπλανωμένας,
Λευκέτι ἐν μέσσῃ Στεφανὸς ξεινίσσατο δῖος,
Ὁ Στεφανὸς, πάντων χαλκογράφων στέφανος.
Εἰσόκε μισοκάλων γενεῆς πλήθεσσιν ἀνδρῶν
Πάμπολλ' ἀθλητὴς ἀντιπαλαίσας ἔτη,
Λευκετίαν μακρὰν ἱερᾶς ἤλλαξε Γενεύης,
Ἀλλοδαποῖς γαίας γαῖαν ἀμείψας ἰδών.
Κἀκεῖ χαλκοβατῆ κύ[illegible]ς δόμον ἐννέα δείμας,
Εἰς μακάρων τελέσας ὃν βίον ἦκε δόμους.
Αὐτὰρ ἀποπταμένου πνεῦμα ξείνοιο λαβοῦσαι,
Πλευσάσαι τ' ἰδίοις δάκρυσιν Ἀονίδες,
Ἐννέα τ' ἀμφὶ νέκυν ξένον ἤματα κωκύσασαι,
Τῇ δεκάτῃ χλωρῷ θάψαν ἐνὶ πεδίῳ.
Ὥστ' ἀμάραντον ἀεὶ, καὶ πάντα ἐς ἤματα ζῶντα,
Χαλκογράφοι θάλλειν τὸν Στεφανὸν στέφανον.

IOANNIS QVELINI SOdalis chariſſimi, Memoriæ.

Ille, Calliope, Quelinus ille,
Et tuus ſimul & meus Quelinus,
Ille, inquam, in media ſenex iuuenta,
Aquis interiit miſer ſub illis,
Non quas fonte tuo hauſerat, nec illis
Quas ſecum fluuij trahunt ſonantes,
Sed quas, dum vigiles terit lucernas,
Collectas aluit ſceleſtus hydrops.
Ergo ſic periit tibi Quelinus?
Ergo ſic periit mihi Quelinus?
Immo hunc, Calliope, ambo lugeamus,
Sic illum vt ſub aquis malis peremptum,
Seruemus lacrymis aquiſque noſtris.

IOANNIS DAMPETRI, Monialium apud Magdalenam Aureliæ Rectori, poetarum in ſcribendis Hendecaſyllabis facilè Principis, Memoriæ.

Clauſus cœnobio latebat olim,
Ille Dampetrus optimus virorum,
Princepſq; Hendecaſyllabû poëta,
Et clauſus pariter latet at idem
Mole corporea, haud quidem, (fatemur)

Obeſa nimis ac tenebricoſa,
Verùm corporea: ac proinde tali
Vt diuinum animum velut quibuſdam
Nexum compedibus teneret arctis.
At nunc cœnobiique corporiſque
Vinclis Dampetrus exolutus exit,
Doctorúmque volat per ora liber:
Qui tamen moriens, ſuis amicis
Heu, quot millia lacrymationum,
Heu, quot attulit anxios dolores!
Non ergo occidit ipſe (quod putaram)
Occîdit potiùs ſuos amicos.

CATHARINÆ TEXEÆ, Virginis Aurelienſis lectiſſimæ, Memoriæ.

ISto quid iaceat locò ſepultum,
Forſan ſcire cupis, benigne Lector,
Et hoc dicere perlibenter optem:
Sed quo nomine debeat vocari,
Quidquid hoc tumulo iacet ſepultum
Poſſe dicere, vix puto ſagacem
Vllum, & quamlibet omnium peritum.
Nam ſi ex corpore ſexus æſtimetur,
Certè virgo latet ſepulchro in iſto,
At quânam ratione nuncupari
Poſſit fœmina, quam ✠more nemo

Turbatam nimio, aut dolore vidit?
Nemo proſperiore ſorte abuti?
Loqui nemo, vbi fœmina tacendum?
Nemo, quum decuit loqui, tacere?
Choros nemo ſequi parum pudicos?
Nemo ornare comam parum pudenter?
Nemo accerſere pharmacis colores?
Hinc vibrare oculos, & inde, nemo?
Nemo verba loqui petulca ſenſit?
Ergo vir fuit. At virum vocare
Qua fas ſit ratione, cui virilis
Illa corporis eſt negata forma?
Ergo vtrumque fuit. Fuiſſe verò
Cur vtrumque putem, quod eſſe neutrum
Probatum ſatis eſt, ſupérque nobis?
Diua ergo fuit, ipſa nempe Pallas,
Quæ quum fœmina ſit, tamen virili
Intus eſt animo, vt ferunt Poëtæ.
Sed eſt nota ſatis cruenta Pallas,
Fictorúmque Deûm libido turpis.
Ergo, quid ſupereſt niſi vt putemus
Quiddam hoc in tumulo iacere, quod ſit
Fœmina, atque viro, Deáque maius?

IOANNIS TAGAVTII, PAriſiēſis, Poetæ inſignis, Mathematicarum diſciplinarum doctiſſ. in Academia Lauſanenſi, ac deinceps Geneuenſi, Profeſſoris: in ipſo ætatis flore mortui, Memoriæ.

Pondere, menſura, numero, vis Numinis illa
Quæcunque conſtruxit potens,
Appendens, menſus, numerās infraque ſupráque,
Hic qui iacet Tagautius:
Haudquaquam interijt nobis lugendus, amici,
Sed vincla ſoluens corporis,
Hinc abijt forſan cœli poſt concaua, cœli
Noſcere paratus extima:
Quæ quum menſuræ, numerorū, & ponderis omnis,
Creata ſint expertia,
Scilicet ille ſuam noſcendi cuncta reperto
Quod prorſus expleret ſitim,
Corporis atque animi fruitur nunc pace, relictis
Ponderibus, abacis, circinis.

CLARISS. VIRI, IOANNIS Sambuci, Pannonij, vetuſtorum plurimorum ſcriptorū aſſertoris, Memoriç.

Dvm ciet obſcuro Graias Latiasq; Camœnas
Obliuionis è ſpecu,

Sambucus, patriæ lumen, natúſque beando
Noſtro beatus ſeculo,
Corporis exuuiis ſpoliatum ſuſtulit illum
Mortalibus Mors inuidens.
Sed quid ſi potiùs moriens Mortem ipſe peremit,
Quam vicit in tot mortuis?

CLARISS. VIRI, IOANNIS Cratonis, omnium liberalium artium cognitione celeberrimi, trium ordine Cæſarum Imperatorum Archiatri, amici ſingularis, Memoriæ.

Hinc ſibi Rhetorice totis facunda Cratonem
Aſſerebat viribus:
Inde ſibi velut è gremio diuina Matheſis,
Clamitabat eripi:
Cæſaribus contra eſſe ſuum Medicina probabat,
Freta magnis teſtibus,
Et dubium certamen erat: quod ſic Deus ipſe
Arbiter definiit,
Vos, ait, vt viuus coluit Crato, nobile nomen
Sic fouete mortui.
Ipſe mihi verò quum ſeſe vóſque ſacrarit,
Totus eſto nunc meus.
Dixit, & ille volans, terræ cunctiſque relictis,
Ad Deum ſic tranſiit.

CLARISS. VIRI, CHRISTOphori Herdeſſiani, I.C. Inclytę Norimbergenſis R.P. à Conſiliis, veræ Religionis Aſſertoris fortiſſ. & amici ſingularis, Memorię.

COnari innumeras numeris cõprendere laudes,
Merus ſuaſerit furor,
Attamen, ecce, tua Bezam obmuteſcere morte,
Nec veritas, nec amor ſinit:
Quidnam igitur nunc Beza tuus? quod ſcilicet illum
Et veritas & amor iubet:
Nec tamen innumeras numeris cõprendere laudes
Conatur inſanus tuas.
Innumeris verùm lacrymis tua funera plangit,
Innumera quæ trahunt mala.
Nam quæ te Pietas ſimul & Doctrina corona
Ornauerat ſuperſtitem,
Quàm vereor tumulo obruerit Germania tecum,
Herdeſſiane, quo iaces.

HVBERTI LANGVETI, Ædui, celebre pietatis, doctrinæ, & prudentiæ nomen ſuis meritis apud Illuſtr. Germaniæ Principes adepti, amici ſingularis, Memoriæ.

Langueti, Lector, Germanis nomen in oris
Si quando audiſti, fuerim vir qualis habeto.
Ædua me genuit tellus, Germania fouit,
Iſto quinetiam extinctum dignata ſepulchro.
Si rogitas forſan patria cur tam procul alma,
Hic iaceam, pepulit certè me patria nunquam,
Linquere nec patriam vitium, vel iuſſit egeſtas,
Sed Pietatis amor, ſed magni fama Philippi,
Saxonicas haud inuitum perduxit in oras:
Hicvbi (Chriſte, tui, fateor, quod muneris omne eſt)
Principibus, doctiſque viris Languetus honeſtè
Tranſacta gratus vita, nec inutilis illi
Quæ me aluit terræ, placidè poſt fata quieſco.

NOBILISSIMO ET FORtiſſimo viro, D. Franciſco Lanoo, Carmen Epicedium,

Lanoum heroem digno exornare ſepulcro
Tu quicunque voles, paucis hæc, ſi libet, audi.

Fac tibi cum primis niueo de marmore tota
Francia Santonico ſculpatur littore longo,
Armoricos vſque in populos, atque inde reflectens
Quâ ſeſe Eoas diffundens æquor in auras,
A Francis Anglos mediis diſterminat vndis.
Hinc quoque præcipitis iungatur ad oſtia Rheni
Belgica diues opum, medioque natantia Ponto
Oppida, quàm longo tractu ſe porrigit illa,
Nunc Rheno aduerſo pergens, nunc celſa Vogeſi
Culmina tranſcendens, Araridum vecta ſecundo,
Burgundis tandem extremam ſe montibus infert.
Quattuor hoc verò adſtantes hinc inde ſorores
Suſtentent marmor: quarum iſthæc nomina ſunto:
Certa Fides, Pietas ardens, Mauortia Virtus,
Et quæ hunc deſeruit ſincera Modeſtia nunquam.
Quod deinceps marmor (quando ſic Fata tulerũt)
Exuuias, Lanoe, tuas, tua contegat oſſa:
Funeſti ad tumuli ſed enim caput ipſa ſuperſtans,
Imbre oculos, lacrymíſque genas oppleta madentes
Francia, ſingultus iſtos effundat in auras,
Ah iſte eſt campus, quàm per ſe laxus & ingẽs
Virtuti, Lanoe, tuæ tam paruus & impar:
Quẽ memini, & ſemper gratã meminiſſe iuuabit,
Inciperet notha quum ſoboles in viſcera matris
Stringere, quos nec dum gladios furioſa recondit,
Afflictæ memorem patriæ Regúmque meorum
Sanguinis, intrepido pergentem pectore contra.
Et generoſam animam mille obiectare periclis
Vidi, vbi te belli iungentem viribus artes,

Seu vallum circumiiceres: ſeu caſtra locares:
Seu pugnaturas ageres in prælia turmas:
Seu foret oppoſitis arcendus mœnibus hoſtis:
Siue opus euerſis, vbi plurima mortis imago,
Aggeribus, fortem depellere mœnibus hoſtem.
Quum, ſtrage in media, fundendo in ſanguine parcus,
Deuictis, Franci, clamares, parcite Francis:
Tempus erit tandem, poſitâ quum Numinis irâ,
Francia communem concors ſe vertet in hoſtem.
Horum inter reliquas, tam duro tempore, ſaluas
Conſiliis, Lanoe, tuis, & viribus vrbes,
Æternùm tibi teſtis erit Rupella laborem,
Rupella, ô Francis miſſum ſolamen ab alto,
Rupella, ô ſeſe cui ſaluam Francia debet.
Lanoo primâ properante ad prælia luce,
Lanoo inſomnes ſolitis traducere noctes,
Teſtis & amiſſus, nimis eheu vulnere ſæuo,
Quem pro me armaras, heros Lanoe, lacertus.
Iſtum namque tibi, tua ne gens tota periret,
Deluſa heu nimiùm falſæ ſub imagine pacis,
Henrico ſeruare tuo, Deus Optime, viſum.
Henricum ſed enim, poſt tot diſcrimina rerum,
Iura dare ex ſolio quando cernemus auito?
Impiger interea, dum quantulacunque quietis
Spes miſeræ affulget patriæ, fortiſſimus heros,
Belgarum populis, eadem quos bella fatigant,
Allaturus opem properat: nihil ipſe moratus
Parmenſem Enceladum, coniuratóſque gigantas.

Nec

Nec mora, nunc illuc, nunc iſtuc, fulminis inſtar,
Fertur in arma furens, cui ferrea tractat habenas
Læua manus, ſtricto ſoror altera fulgurat enſe.
Fit, quacunque ruit, totis pauor, & fuga campis:
Læta latus contra illius victoria cingit,
Hinc modò vi capta, modò belli fraudibus vrbes.
Lanoo auſpiciis Magni pugnante ſecundis,
Auriaci indignâ quem proditione peremptum,
Perfide, non vnquam tuleris impune, Tyranne.
Verùm deerat adhuc plenæ res vnica laudi:
Multorum vt victor ſeſe quoque vinceret idem.
Lanous capitur, ſociis non iuſſa ſequutis,
Captiuum virtus ipſi admirabilis hoſti
Seruauit, ſeruare ſuos vt Numinis æqui
Dextra ſolet: verùm quid non in carcere paſſum?
Ingerit iſte minax Hiſpani Principis iras,
Seruanda ille ferox Romani Præſulis hoſti
Belli iura negans, flãmáſque, crucéſque minatur.
Pollicitis alius perduci ad turpia captum
Poſſe putat. Fruſtrà. Nam ceu Marpeſia cautes,
Immotus vultu, corde imperterritus heros,
Cœleſti totus pendens à Numine, perſtat.
Eſt qui perpetuo retinendum carcere clamet:
Nec fuit hic rumor vanus. Nam carcere tetro
Occluſum tenuêre, inter ceu clathra leonem:
Donec qui Regum, quantumuis dura, Potentum,
Corda regit, Regis mentem emolliret Iberi,
Huic libertatem multo qui venderet auro.
Ergo liber abit, ſaluâ vitáque, fidéque:

Quem prima excepit charâ cum vxore Geneua,
Et fouit, belli iam tum haud ignara futuri:
Sed tuus iſte tibi natus, ſeruatus & idem,
Rex Henrice, tibi ſeſe deuouerat vni.
Quæ nunc vota vides ipſâ tibi morte ſoluta.
Hactenus illa. Tibi ſint autem cætera curæ,
Lanoum quicunque paris ornare ſepulchro.

FRANCISCO LANOO, Equiti fortiſſimo, & Regio Cõſiliario.

EPICEDIVM.

NEmpe cani virtus pietáſque Æneia verſu
Meruit Maronis vnico:
Euge, aliquem, veri afflatum ſed numinis aurâ,
Reddat Maronem Mantua:
Quem laudes, Lanôe, tuas, tua dicere facta
Fas gloriæ ſinat tuæ.
Quid tamen inſano iuuat indulgêre labori,
Inanibúſque iurgiis?
Quid laudes, Lanôe, tuas, tua dicere facta
Certamus, ô, Vatum chori?
Carmina quid faciãt? promittunt carmina famã,
Æternitatem carmina:
Ipſa canit populos Lanôum FAMA *per omnes,*
Parentat ipſa ÆTERNITAS.

IACOBVS LECTIVS.

IN

IN OBITVM NOBILISSIMI Herois Franciſci Lanouæi.

IOAN. IACOMOTI CARMEN.

SI, Muſa, longos Treicio licet
Sonare planctus pectine, ſi lyrâ
Mœrente concedis decoras
Nobilium lachrymare mortes:
Nunc linque Pindi culmina: nunc leues
Omitte riſus, & Charitum iocos.
Lugubre carmen, næniáſque
Funereas, memoréſque triſtis
Effunde fletus. Occidit, occidit,
Heu! gentis ingens Francigenæ decus
Noæus Heros. Hunc cruenti
Vis rapuit truculenta Martis.
Hunc luctuoſo perdidit impotens
Bellòna tandem funere, patriam
Seruare dum tendit ruentem:
Dum validis metuendus hoſtes
Propulſat armis: & Lotharingicos
Faſtus retundit fortis, & impias
Rebelliones, & ſceleſtis
Fœderibus ſociata tela:
Aut ſemimaura ſigna Tyrannidis
Infeſta frangens, non ſinit impiger
Ignota crudeles Iberos

Indomitis dare iura Gallis:
Nec ſceptra Francis Principibus rapi,
Vt turpe regis barbarici iugum,
Duráſ-ve formident ſecures,
Et rabidas violata leges.
O tanta longis funera fletibus
Rigaret omnis Francia mœſtior,
Tantóſque lugêret reponens
Marmoreis cineres ſepulchris.
Fatalis atque, heu! perfidiam domus,
Auróque bellum concitum Americo
Vitaret, execrata ciues
Fœdifragos, rigidúmque plebis
Stultæ furorem, ritéque Principes
Datos benigno munere Cœlitum
Timeret, optandas duellis
Anteferens bene cauta paces.
Sed faſcinata mente ſuas ferox
Ridet ruinas: atque oculis ſuum
Siccis cruorem per relictos
Læta videt fluitare campos,
Ruptas & vrbes. Sic Telamonius
Furebat Aiax, quum proprios greges
Mactauit inſanus, ſuóque
Se miſerum iugulauit enſe.
Talis reuerſum Tartareo ſpecu,
Monſtriſque caſis pluribus, Herculem
Vexabat error ſæuientem,
Quum ſcelerum domitrice claua

Natos placentes, & ſociam tori
Gauderet olim perdere, ſe ratus
Ferocis inuiſam Tyranni
Marte domum violare iuſto.
At quum ſepulcri Gallia nunc bonis
Dignos honores ciuibus abnuat,
Clarúmque virtutis nitorem
Dente premat furibunda nigro:
Muſæ Noæum carminis alite
Vectum canoro poſt venientibus
Monſtrate ſeclis: nec ſileri
Ferte virum, memoranda belli
Quem facta clarant, Regibus & fides
Seruata Francis, candor & integræ
Mentis modeſtus, quæque dulci
Pro patria, & pietate vera
Inuictus acri pectore pertulit:
Quum miles illum carcere Baticus
Arcti fatigauit retentum
Compedibus, validiſque vinclis.
Illi ſuperbum ponite cæſpitem.
Buſtúmque picto marmore clarius:
Feracis Ægypti quod alta
Pyramidum monumenta vincat.
Quod nullus imber, non Aquilo impotens,
Celſoque miſſum fulmen ab æthere:
Aut flamma diſperdat vel hoſtes
Sanguinei, rapidúm-ve tempus.
Virtus ſuauis murmure Barbiti

Laudata viuit, factáque poſteri
Liuore mirantur perempto
Pierijs celebrata chordis.

FRANCISCO LANOEO HEROI.

LAnœum quiſquis conclamas morte iacentem,
Falleris: Heroum ſtat ſine fine decus.
Viuus enim qui ſex viguitque ſtetitque columnis,
Mortuus hîc nulla morte iacere poteſt.
Hinc pietas, doctrina, fides, prudentia, robur
Mentis, & in patriam non ſimulatus amor
LANOEVM *cœli ſtellis ardentibus aptant,*
Et ſtantem nulla parte iacere ſinunt.

ANTONIVS FAYVS.

IOACHIMI CAMERARII Germani, Pabembergenſis, Græcæ Linguæ & Philoſophiæ Profeſſoris, celeberrimi Lipſiæ, Memoriæ.

EXtinctis olim, Muſæ, fleuiſtis alumnis,
Et vitam veſtra reſtituiſtis ope.
Nos contrà vobis, Ioachimi in funere, Muſæ,
Has miſeri extinctis ſoluimus exequias.
Namque omnes tecum, tecum, Ioachime, Camœnæ
Vt vixere ſimul, ſic periêre ſimul.

HENRICI

HENRICI MOLLERI THEOlogiæ quondam in Academia VVitebergenſi doctiſ. Profeſſoris, Memorię.

ORnabas patriam nuper, Mollere, ſuperſtes,
Exulis ingratam quam probat interitus.
Nam quod delirans pepulit te patria, tecum
Hoc ipſo Pietas pulſa furore fuit.
Terrena è patria cuius miſerata fugatam
Mox animam veræ reſtituit patriæ.
Exuuias verò, turba aſſectante piorum,
Hoc manibus tumulo condidit ipſa ſuis.
Parce tuis, Mollere, nocens te patria iuuit,
Téque ſolo pellens, addidit ecce polo.

PETRI LAMONII, CAROLI Pariſiẽſis Senatoris F. ingenio ab ipſa pueritia inſignis, doctrina ſupra captũ adoleſcentię, ipſis exteris Italis admirabilis, Memoriæ.

LAmonij exuuiæ extincti, florente iuuenta,
Viator, hîc ſunt conditæ:
Quę, truculenta licèt, fleuit miſerata cadentem,
His ipſa Parca vocibus;
Teſtor numen (ait) iuuenili in corpore ſana
Tua me feſellit indoles,

Et te ſcribentem, te demirata loquentem,
Ætate credidi ſenem.
Ille autem vitæ certus melioris, & inter
Iam iam locandus ſydera,
Tolle moras; inquit. Nam cui iuueniue, ſeniue,
Cœlum placet, ſordet ſolum.

ORNATISS. MATRONÆ Kunegundis. N. in gemellorum partu mortuæ, Memoriæ.

QVæ tibi debebam viuens ſolatia viuo,
Marite, perſolui tibi:
Quinetiam moriens vno tibi bina relinquo
Partu, marite, pignora:
Scilicet vt quo me viuam es complexus amore,
Hoc proſequaris mortuam.
Sic moriens Kunegũdis ait, quámque ipſa reliquit
Vitam, gemellis contulit.

N. CANÆÆ, N. CANÆI, ornatiſſ. viri F. ſimul natæ & mortuæ, Memoriæ.

HIc Canæa ſita eſt cognomine, nomine nullo,
Cuius penè eadem vitáque mórſque fuit.
Quòd ſi ſanctorum meritò mors eſſe beata
Creditur,

Creditur, eſtque piæ ſancta propago domus,
Sanctorum certè tantò felicior eſt ſors,
Quantò eſt illorum mors properata magis,
Quánam igitur tandem iuſta ratione fleatur,
Quàm citò nata ſolo, tam cito iuncta polo?

CONRADI GESNERI TIgurini, Doctoris Medici, verè πολυΐστορος, & omnis animantium ac plantarū hiſtorię diligentiſſ. perſcrutatoris Memoriæ Carmen ἐπιμικτόν.

TE cœlo mutante ſolum, Geſnere, volucres
Quæcunque pennis aera permeant,
Repleuére modis omnia triſtibus,
Migrantem amicum extrema ſupra ſydera
Omnes cum ſonitu graui inſequuta.
Te cœlo mutante ſolum, Geſnere, feroces
Gemunt in antris belluæ,
Et ſtabulis pecudes relictis.
Te feri gemunt colubri ſibilis lugubribus,
Imiſque quotquot ſub cauernis
Occulta terrarum colunt;
Et flaccidum plantæ virentes,
Et pallidum flores nitentes,
Et marcidum arbores comantes.
Regna te per humida,
Et belluoſus qua ferit vndique

Reboantia littora Pontus,
Planctu ſonoro deflet Amphitrite,
Et liquidis ſub aquis piſces natantes mutitant.
Natura te omnis, denique, vt fidum ſuorum antiſtitem.
Plorat ſacrorum, muta
Futura deinceps, ni loquaris mortuus.
Hæc inter, tibi turbatus, Geſnere, parentat
Beza tuus, vati vates, & amicus amico,
His incompoſitis innumeris numeris.

D. MARTINI LVTHERI, magni, diuinitus ad Eccleſiæ Chriſtianæ, aduerſus Antichriſtum Romanum inſtaurandæ, aſſertionem miſſi, Memoriæ.

Roma orbem domuit, Romam ſibi Papa ſubegit
Viribus illa ſuis, fraudibus iſte ſuis,
Quantò iſto maior Lutherus, maior & illa,
Illum illámque vno qui domuit calamo?
I nunc, Alcidem memorato Græcia mendax,
Lutheri ad calamum ferrea claua nihil.

D. PHI-

D. PHILIPPI MELANCHthonis, communis, tum Sacrarum, tum humanarum literarum ſuo ſeculo parentis, & innocentiſſ. vitæ exempli ſingularis, Memoriæ.

ET tu igitur, tandem tumuli ſub mole repoſtus,
Die ô Philippe, nunc iaces,
Et quam inuidiſti, viuus tibi tute quietem,
Cunctis quietem dum paras,
Ipſa tibi cura, & ſancti peperêre labores,
Charum (ô) bonis cunctis caput?
At tu funde roſas, funde iſti lilia tellus,
Vt lilia inter & roſas,
Quo nil candidius fuit & nil ſuauius vnquam,
Recubet Melanchthon molliter:
Et grauis vt ſis caueas iuueniſve ſenéxve,
Qui nemini vixit grauis.

EIDEM.

CVi niueus toto regnabat pectore candor,
Vnum cui cœlum cura, labórque fuit,
Num rogitas qua ſit dictus ratione Melanchthon?
Nempe mare Euxinum qua ratione vocant.

HVLDRICI ZVINGLII, diuinitus miſſi diuinæ veritatis aſſertoris, Tigurini Eccleſiaſtæ, pro patria cæſi, pro Chriſti Euangelio cremati, Memoriæ.

Zvinglius arderet gemino quũ ſanctus amore,
Nempe Dei in primis, deinde etiam patriæ,
His ſeſe in ſolidum deuouerat ipſe duobus,
Nempe Deo in primis, deinde etiam patriæ,
Quàm bene perſoluit ſimul ictus vota duobus,
Pro patria exanimis, pro pietate cinis!

MARTINI BVCERI, SVMMI in Argentinenſi Eccleſia Theologi, & acerrimi diuinę veritatis in plurimis Germaniæ comitiis aſſertoris, ac tandem poſt ipſam mortem, barbarè à barbaris, Chriſti odio, cremati, Memoriæ.

Natales, Bucere, tuos Germania iactat,
Natalibus felix tuis,
Quis verò & quantus fueris tua ſcripta loquũtur,
Ad littus orbis vltimum.
De vita, ſi quis rogitet, Germania dicet

Inuita

Inuita Bucerum expuli.
Aſt ego ſic pulſum (pia dixerit Anglia) foui,
Tandémque texi mortuum.
Verùm mox eadem (factum ô immane) ſepulchro
Flammis cremauit erutum,
Fallor ego, totus terrenæ fæcis an expers,
Bucere, cœlum ſic tenes?

IOANNIS OECOLAMPADII, Baſilięſis Eccleſię beati inſtauratoris, ſummę tum doctrinæ, tum pietatis viri, Memoriæ.

OEColampadius ſerena nuper
Lampas, æde ſacra Dei coruſcans,
Qualis limpidiórve, puriórve,
Vix vllis micuit lucerna ſeclis,
En mortis iacet obrutus tenebris:
At vobis malè ſit malæ tenebræ
Lucis munere quæ breui fruentes,
Eheu, nos miſeros homunciones
Nocte ſic premitis tenebricoſa.
Sed bene hoc cecidit, nigræ ô tenebræ,
Quòd dum ipſam petitis, malæ, lucernam,
Laternam tamen obruiſtis vnam:
Laterna vt lateat quidem hîc ſepulta,
Ipſa ſed magis emicet lucerna.

HENRICI BVLLINGERI, Eccleſiaſtę Tigurini ſpectatiſſ. doctrinæ, pietatis, & eximij candoris viri, Memoriæ.

Doctrina ſi interire, ſi Pietas mori,
Occidere ſi Candor poteſt:
Doctrina, Pietas, Candor, hoc tumulo iacent,
Henrice, tecum condita.
Mori ſed abſit illa poſſe dixerim,
Quæ viuere iubent mortuos,
Immo interire forſan illa ſi queant
Subiréque tumuli ſpecum,
Tu tu, illa doctis, tu piis, tu candidis.
Et non mori certiſſimis,
Edaci ab ipſa morte chartis aſſeras,
Ipſo approbante Numine.
Fœdus beatum! mortuum illa te excitant,
Et tu mori illa non ſinis:
At hunc, amici, cur fleamus mortuum,
Qui viuat aliis & ſibi?

PETRI MARTYRIS, VERmilij Florentini, ſummi in Germania, Anglia, & Heluetia Theologi, & viri planè incomparabilis, Memoriæ.

Thuſcia te pepulit, Germania & Anglia fouit,

Martyr, quem extinctum nunc tegit Heluetia,
Dicere quæ ſi vera volent, re & nomine dicent,
Hic fidus Chriſti, credite, μάρτυρ erat.

VVOLFGANGI MVSCVLI: Theologi merito ſuo celeberrimi, Bernẽſis Eccleſię Doctoris, Memorię.

MAgno hæc funera Muſculo parantem,
Magnum dicere muſculum Latinis
Quum ſit auribus inſolens, cachinno
Num Bezam excipies viator? Atqui
Rideas licet omnibus cachinnis,
Magnum dicere Muſculum iuuabit,
Magni ad funera Muſculi iuuabit,
Lacrymantibus omnibus Phaleucis,
Reſponſantibus omnibus Camœnis,
Eheu, Muſcule magne, perſonare.
Quem ſi ſeriùs hinc abire paulò
Siuiſſet bene cœpta finientem,
Vitæ immenſus amor beatioris:
Iacêres merita perempta morte,
Quæ nunc ingluuiem horridam ſacrati
Chriſto paſceris (heu) gregis cruore,
Romano Lupa deſidens in antro,
Orbis magnanimos vorans Monarchas.
Magnum & dicere Muſculum pudebit?

RODOLPHI GVALTERI, & Ludouici Lauateri, Eccleſię Tigurinę ſapiétiſſimorum Paſtorum, & doctiſſimis ſcriptis de Chriſtiana Eccleſia optimè meritorum, Memorię.

Semper ego infelix lugenda in funera fratrum,
Viuam ſuperſtes omnibus?
Et quos morte ſequi morientes non datur vna,
Moriar in illis millies?
Sic me quantumuis annis, Lauatere, priorem
Heu morte præteris cita!
Sic me, idem tecum in lucem quem protulit annus,
Gualtere magne, deſeris?
Heu quales, quàntique viri! tenebriſque ſepulta
Vah, quanta mundi lumina!
Sed poſtquam infenſi ingratis mortalibus ira
Sic iuſta Numinis iubet,
Qui ſanctè in terris mecum vixiſtis, amici,
Cœlo priores viuite.
Hæc eadem donec quæ nos nunc ſeparat, vnâ
Inuita mors reuinciat.

RODOLPHI GVALTERI,
Rodolphi F. vnici, immatura morte
ſublati, Memoriæ.

AGricolæ qualis felici conſita dextra,
Pingui culta ſolo, mox ſeſe ſurrigit arbos,
Et patulos primis iam ramos induit annis:
Quam circum reſidens exultat ruſtica pubes,
Fructibus admirãs iã fœtam, & tegminis vmbra
Tutantem Solis pecudes torrentis ab æſtu:
Quam ſi forte ruens vaſtò malus impete turbo
Præcipitem dedit, & radicibus eruit imis,
Illacrymans illam qui ſeuerat antè colonus
Reſpicit, abſentémque homines pecudeſque requirunt:
Talis (ſi fas eſt paruis componere magna)
Ille tuus Gualterus erat, Gualtere, parente
Digna ſuo ſoboles: qui numine natus amico,
Excultúſque tibi teneris feliciter annis,
Ingenio tantum referebat & ore parentem:
Spes patriæ iam magna ſuæ, diuina tonantis
Ipſius nuper quum penderet ab ore.
Quem nimis (ah) nobis properata morte peremptũ
Iure gemens tecum nunc patria mœſta requirit.
Nóſque adeò tecum damna hæc communia faſſi,
Proſequimur lacrymis pariter cõmunibus omnes.
Verùm fallor ego: nec enim ceu fulminis ictu
Aut vi alia maiore ruit radicitus arbor,

Et nunquam reditura iacet: ſic improba nobis
Gualterum, Gualtere, tuum mors ſuſtulit: immo
Vt tranſlata nouo creſcit fœcundior aruo
Planta, tibi ſata ſic proles, Gualtere, nouella
Eſt euulſa ſolo ſimul, & ſimul inſita cœlo:
Pulchrior ô quanto, quanto formoſior illa,
Quam tu natiuo ſperaſti cernere rure
Frondentem, ramiſque procul ſpectare comantem!
Plus igitur iuuenis moueant nos tanta beati
Cõmoda, quàm quæ nos incõmoda cuncta fatigãt:
Solentúrque tuos illius gaudia luctus.
Nec tu, grex, lacrymis indulge: namque ſuperſtes
Ecce parẽs Gualterus adhuc tibi ſufficit vmbras,
Quẽ circum ramis nemus vndique ſurgit opacum,
Quale ſibi totus meritò deſideret orbis.

ANDREÆ HYPERII BELgæ, Marpurgenſis Eccleſiæ Doctiſſ. & orthodoxi Doctoris Memoriæ.

NOn Hyperis dedit hoc (Hyperi) tibi patria quondam
Quod ſuperis potiùs ducis cognomen ab oris:
Nec tibi ſors olim tribuit temeraria nomen
Andreæ: at ipſa ſuo te ornauit nomine Virtus.
Hoc ſancti mores, teneris hoc omnis ab annis
Vita probat, ſuperûm curæ calóque ſacrata.
Ecquis enim meliùs, quiſnam te fortiùs vno

Tarpeia

Tarpeia aggreſſus depellere rupe tyrannum?
Certiùs aut quiſnam erranti per deuia turba
Commonſtrauit iter ſuperas quod ducit in arces?
Macte igitur virtute, Hyperi, quem nec fera totũ
Mors domuit, totum ſeruãt nec clauſtra ſepulchr
Quin ſuperi meliore fouent iam parte receptum:
Altera dum, tumulo quæ nũc pars clauſa, quieſcit,
Exanimiſque licèt iam cœli ad limen anhelat,
Euigilet felix: & quod tu diceris, illud
Euadas, Hyperi, tum re, tum nomine totus.

IOANNIS HALLERI, BERnenſis verè fidi Eccleſiaſtæ, Memoriæ.

SI quàm ſana fuit tibi mens, Hallere, fuiſſent
Tam ſana in vegeto corpore membra tibi:
Te frueretur adhuc, quæ te nunc, Berna, requirit,
Et tu plebe tua nunc fruereris adhuc:
Tu tamen es vita felix meliore potitus,
Infirmi exutis corporis exuuiis.
Eſt etiam vnde ſuum ſoletur, Berna dolorem,
Orba ſuo quamuis iure parente gemat,
Nam quæ in te vita exemplum dũtaxat habebat,
Exemplum ſanctæ nunc quoque mortis habet.

ZACHARIÆ VRSINI, SIleſij, viri in omni diſciplinarum genere exercitatiſſ. Theologi ſummi, vitæ inculpatæ, iudicio admirabili, laboris indefeſſi, chariſſ. in Chriſto fratris, Memoriæ.

VRſinum dederas vnum, Deus optime, nobis,
Sufficeret nobis tua qui penè omnia ſolus:
Siue homines ille humana ratione doceret,
Artibus excultus cunctis: ſiue entheus illum
Spiritus arcanos deprimere pectore ſenſus
Iuſſerat: & ſacri quatientem lampada verbi,
Diſcutere errorum nebulas, cuncóſque ruentum,
Diuinis fretum telis, hinc inde luporum
Rumpere, tutantem Chriſti diuinitus agnos.
Ergo quid, Vrſino properata morte perempto,
Crediderim ſupereſſe gregi, qui ſicut in vno
Cuncta habuit quondam ſic cuncta amiſit in vno?
Sic ego, multa gemens, & planctibus aëra cõplẽs:
Quum Deus excelſa miſeratus ab arce gemẽtem,
Pone modum lacrymis, inquit, Vobiſque ſibique
Viuit, qui vitam impendit vobiſque, mihique.
Ergo, Vrſine, abſit, nobiſque, tibique, Deóque
Vt te viuentem, deinceps ceu lumine caſſum
Ploremus ſtulti: quem tot tantique labores
Æternum æternæ conſecrauere ſaluti.

Et quibus hoſce lupos tecum victricibus armis
Fregimus, in media nobis quum morte relinquas,
Nempe etiam nobis verè poſt funera viuis,
Et viues, donec cœlorum regia tecum
Felici excipiat functos certamine cunctos.

CASPARIS PEVCERI MEmoriæ, Caſparis illius Peuceri, clariſſ. virtutibus omnibus viri, F. magni illius Philippi Melanchthonis N.

PEuceros habuit nuper Germania binos,
Vnum patrem, natum alterum:
Dignum iſto patrem nato, natúmque parente:
Vtrumque patriæ decus:
Quorum ſeruatum: nobis diuinitus illum,
Amant boni, timent mali.
Hunc verò nimis, ah, feſtina morte peremptum
Cum patre nunc deflent boni.
At tu Peuceris quam dura hæc fata duobus
Erui vetant, Germania,
Si ſapis, hunc ſerua, quo ſaluo diues habebis
Quod orbis inuideat tibi.

IOSIÆ SIMLERI TIGVRINI, eruditiſſ. Theologi, & renouatorũ, tum Arianorum, tum Eutychianorum fortiſſ. inter alios domitoris, Memorię.

SImlere, mi Simlere, quo ſuperſtite
Tot mortui reuixerant.
Quos ira nobis Numinis tum pauculis
Ademit annis plurimos,
Simlere, quem tremuit renatus Arrius,
Tremuit renatus Eutyches,
Vaſtator ille Poloniæ, hic Germaniæ,
Læſi flagella Numinis.
Heu, ſubita & immatura te mors auferens,
Quàm multa tecum ſuſtulit!
Lamenta amicis quanta: quot iuſtiſſimos
Secum dolores attulit!
Quos inter, ecce Beza quondam haud vltimus
His irrigat te lacrymis.

CASPARIS OLEVIANI, Treuirenſis Theologi, doctrina, pietate, innocentia vitæ inſignis, fratris coniunctiſſ. Memoriæ.

EHeu, quibus ſuſpiriis,
Eheu, quibus te lacrymis,

Olevia-

Oleuiane,planxero?
Nam dotibus pares tuis,
Doloribus pares meis,
Queſtus modóſque flebiles,
Non pectus hoc ſuggeßerit,
Non iſtud os effuderit,
Non ergo Beza te tuus,
Oleuiane,planxerit?
Spirabit immo quandiu
Te Beza flebit tamdiu,
Mors ipſa donec,quæ mihi
Oleuianum ſuſtulit,
Oleuiano me meo
Inuita iungat redditum.
Cæleſtem vt intra regiam,
(Qua iam tui parte altera,
Chriſto potitus es duce,
Et Beza,quò nunc geſtiens
Magnis anhelat paßibus,)
Certis vterque iubilis,
Mergamus hæc ſuſpiria,
Perennibúſque gaudiis
Has obruamus lacrymas.

IOANNIS CALVINI, GENEuēſis Eccleſiaſtę, ſolidiſſimę eruditionis, iudicij acutiſſimi, indefeſſi in vera pietate lōgè latéque propaganda, athletę, innocentiſs. vitę ſimplicitate in ipſa quoque morte & ſepultura, teſtata laudatiſſimi, Memorię,

Romæ ruentis terror ille maximus,
Quem mortuum lugent boni, horreſcunt mali:
Ipſa à quo potuit Virtutem diſcere Virtus,
Cur adeò exiguo, ignotóque in ceſpite clauſus
Caluinus lateat rogas?
Caluinum aßiduè comitata modeſtia viuum,
Hoc tumulo manibus condidit ipſa ſuis.
O te beatum ceſpitem tanto hoſpite!
O cui inuidere cuncta poßint marmora!

EIDEM.

Te viuo, Caluine, fuit mihi viuere dulce,
Hei, quàm dulce foret, te moriente, mori!
Et tamen eſt, fateor, grata hoc mihi nomine vita,
Quòd tibi quas fundam ſufficiat lacrymas.
Viue igitur, Beza, in luctus, tibi vt vſque perennes
Caluini in tumulum vita miniſtret aquas:
Iunctura abſenti donec te rurſus amico,
Mors pariter vitam finiat & lacrymas.

EX

EX MVLTIS IN EVNDEM

Hebræis, Græcis, Latinis, Gallicis, magnorum virorum in eundem ſcriptis Epitaphiis, hæc paucula viſum eſt ſeligere quæ hic apponeremus.

ANTONII CEVALLERII,

Sanctæ linguæ in Academia Geneuenſi Profeſſoris.

הקניה הזאת במות הרב יוחנן קלוינוס
קונן תלמידו הצעיר המכונה קולריאוס

הִכְנִים בִּן־ גּוֹן הַנָּגִיד בְּיָמָיו
בְּבֵשׁ חֵלֶק תְּזְהִיר בְּטֶרֶם סָף׃
בָּאֵל עָשָׂה קֹל זֵינִים לְעַמָּיו
וְכֵן רוּחוֹ אֶל־אֵל רוּחוֹת נְאֱסָף׃

ἘΡΡΙ'ΚΟΥ ἘΣΤΕΦΑ'ΝΟΥ.

ΠΑντολάτρῃ τί τόσον τοὔπου μόρῳ εὐχετάασθε,
Ὡς περιφυγόντες ἅπαξ τοῦδε παλαισμοσύνης;
Κεῖται ὃς πληγαῖς ὑμᾶς κατέκλυψε παλαιστής.

Πολλάκι παμπόλλαις, παντοπολύτραις σκύλακας.
Ἀλλ᾽ οὔπω τούτου. ἀθενίεντα παλαίσματα κεῖται,
Οἷ ἐπὶ πᾶσ᾽ ὑμῖν ἀντιπάλαισιν ἔτι.
Ὅπλα μένει τούτου καὶ ἄπνοου ἔμπνοα ἔμπης,
Ἀϊδιόντε μένει ἔμπνοα ὄντα χρόνον.

ΦΛΩΡΕΝΤΙΝΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ ᾠδὴ ἐπιτάφιος εἰς τὸν αὐτόν.

Στροφὴ α.

Πολυκάμαστον Πινδάρειο
Ποικίλων ὕμνων ὀπαδέ,
Σύνδικον μουσᾶν κτέανον,
Στεφάνων χλιδαῖς καλῶν
Ἐμπρεπὴς ὦ χρυσέα φόρμιγξ ἀοιδῆς,
Ἦ ῥά σ᾽ ἐγὼ καινίξω εἰ μιματὴς
Δαιδαλοπτύχων γλύμμα
Σοῦ ὀάρων, θεοδινὲς ὕδωρ.
Ἀντλέων ἱερᾶς ἐκ Δίρκης,
Ἄφθιτον καμάσαι. αἴδερα.

Ἀντιστροφὴ α.

Ἄξιος δ᾽ αἰὴρ μεμίχθαι
Εὐλόγοις ἀδδεξίκασι.
Εὐκλεὴς ὡς ἀθλοφόρος.
Ἐν ἀγῶσιν ἅρματος.
Ἀλλά γ᾽ ἀμηχανία κύδος κλεΐξειν.
Λαμπροτάτοις ἀνέρων, γῆρυν δ᾽ ἔοικα
Ὀρνίθι καινοῖς ἐρίζειν.

Πρὸς

Πρὸς μελίφωνον ἀηδόνιδα.
Ἀλλ᾽ ὅμως ἀρκεῖ θέλημα
(Φασὶν) ἐν τοῖσιν μεγίστοις.

Ἐπῳδὸς α.

Καλβῖνε, τὸ μὲν δυνατὸν
Μὴ νεμέσα,
Μικρόθροον δέ τε φωνᾶς
Δέχνυσ᾽ εὐμενὴς χάριν.
Τὰ πρῶτα γὰρ φέρει Πυθὼ
Οὐκ αὐτοτάχθη μερόπων σοὶ;
Ζῶντι, κ᾽ ἀνδρὰ θέντι γυῖα.
Ἥλιον δ᾽ ὥσπερ, θεὸς
Φωτιζέμεναι χθόνα σε
Στῆσεν ἀκτίνεσσιν ἀ-
φθάρτοις σοφίης ἁγνοπνευματηλάτου.

Στροφὴ β.

Τίς τῆς δ᾽ αἴγλης ἀπευθής,
Τίς θεόγλωτταν ἢ βίβλων;
Σὰν σέλας θείων σελίδων
Μέρψαις ἐπηβόλοις
Θῆκεν, ὀνειροσεβεῖς τὸ πρίν ποτ᾽ ὄντας;
Οὐ δ᾽ ἄτοποι παρθείαν ἐκδιώκεις.
Συχνὸς, ἐκ σῆς δ᾽ ἀγχινοίας
Χριστιανὸς πολὺς εὐσεβέας.
Ἐντολὰς ἔγνω, μάθεν τε.
Ἔξοχ᾽ αἰδεῖσθαι τὸ θεῖον.

Ἀντιστροφὴ β

Ἐκ σέθεν δ᾽ αὐτὴ Γεβέννα,
Ἱερὰ πόλις ἀκούει.

Ἐκ σέθεν διϊχύεισιν
Τὸ, Μετὰ σκότος, φάος.
Καὶ γὰρ διασκεδάσας τηλοῦ σκοτεινὸν,
Φέγγος ἀναχόμενος τὸ χρυσόδεκτον.
Νῦν δὴ, ἀοιδίμη Γιβέννα,
Σὸς καλὸς ἥλιος τὸ τεὸν
Κάλλος ἠμαύρωσε, φῶς δὲ
Αὖθις ἐξάλλαξεν ὄρφνης,

Ἐπῳδὸς β.

ΟΥ̓ μὴν θανάτου θίγεν αὐ-
τὸς λαιθανέμου,
Κάλλιπε δὲ φλόγα θαλπνὴν,
Πῦρ τ' ἐνεργὸν ἐν χθονὶ,
Ὅθεν τ' ἀναζωγρήσεται
Μικρῶν ὅμιλος ἑτέρων τοι
Ἥλιον. ἀεὶ δὲ ζώσει
Πανταχοῦ. μόρος δέ γε
Ὧ δαμάσειμιν ἀσεβῆτον
Πρὸς φάος, τοὺς δ' εὐσεβεῖς
Μένει μετέχειν ἐν δίφρῳ χρυσηλάτῳ.

TVM.

TVMBEAV AV MESME Iean Caluin, par Antoine de Chandieu, dit Zamariel.

QVand le ciel retira le Theologien,
Qui docte a ſurmonté la Papale ignorance,
La terre ayant perdu ſa plus grande excellence,
Tu es (dit elle au ciel) enuieux de mon bien,
I'ay pris (reſpond le ciel) celuy qui eſtoit mien,
Le couronnant du prix de ſa ferme eſperance:
En terre il ne pouuoit faire ſa demeurance,
Car il eſtoit celeſte, & non pas terrien.
Ceſſez (dit l'Eternel) & vous l'aurez tous deux:
Car ie luy ay donné vn nom tant glorieux,
Qu'il n'y a mort, oubly, ne tombeau qui l'enſerre.
Le ciel aura l'eſprit, la terre gardera
La gloire de ſon nom: & immortel ſera
L'eſprit viuant au ciel, le nom viuant en terre.

AVTRE.

IE penſoy' que la mort auroit trop toſt fermé
L'œil, l'aureille, & la bouche, à ce chef venerable,
Qui a veu & ouy le fruict ineſtimable
De ſon dire excellent, entre tous renommé.
Car maintenāt ſon corps qui demeure enfermé,
Aueugle, ſourd, muet, au tumbeau qui l'accable,
Ne voit & n'oit plus rien, & ſa bouche admirable

Ne peut plus enſeigner ſon troupeau bien-aimé.
Mais quand ie penſe aux maux ſuruenus apres luy,
Et qu'on ne void, on n'oit, on ne dit plus qu'ennuy,
Que guerre que tourmẽt, qui de ſi pres nous touche
Alors ie cognoy bien, Caluin, que tu es mort
En vn tẽps propre à toy, & qu'heureuſe eſt la mort
Qui t'a fermé ton œil, ton aureille, & ta bouche.

AVTRE.

LOrs que Caluin changea ceſte vie mortelle
A l'Eternel repos de ſa felicité,
L'ennuyeux mois de May, qui le nous a oſté,
Changea tout au rebours ſa façon naturelle.
May, qui doit reſiouir la terre vniuerſelle,
Et reueſtir les champs de ſa verde beauté:
May, qui doit deſcouurir la riche nouueauté
De mille & mille fleurs, que la terre nous cele:
May nous a deſpouillés de tout contentement,
May a changé ſon verd en dueil & en tourment:
Bref, ce May fut vn mois au mois de May contraire.
Car au lieu d'en donner, il a pris noſtre fleur,
Mais en l'oſtant du monde, il n'a pas ſceu tant faire,
Qu'au monde il n'en demeure vne immortelle odeur.

CL. V. FRANCISCI HOTOMANI, Pariſiis ex Senatoria Hotomanorum familia nati, magni verę Iuriſprudentiæ noſtro ſeculo ornamenti, bonarum artium cognitione politiſſimi, amici, & in eodem religionis ergò exilio ſocij perpetui, Memoriæ.

EX hoc, Viator, paucula
Dignare ſaxo diſcere.
Quem diuiti Lutetia,
Quem ditibus parentibus,
Honoribus quem maximis,
Chriſti crucis ludibria,
Et quidquid immanis iubet
Vis impiorum perpeti,
Decies quaternos quatuor
Fortem per annos vidimus
Perferre tempeſtatibus
Nulliſque territum malis:
Quo ſenſa iuris intima,
Legúmque nodos omnium,
Mirabili facundia
Soluente, tota Gallica,
Et totius Germanicæ
Plauſêre pubis pulpita.
HOTOMANVS HIC MAGNVS IACET.

LAVRENTII NORMANDI
Nouiodunenſis, eiuſdem vltrò ſuſcepti, religionis ergò, exilij ſocij, & amici coniunctiſſimi, Memoriæ.

QVi nos, Laurenti, patria, patribuſq; relictis,
Sinceræ iunxit relligionis amor,
Fouit inoffenſo viuos te méque tenore,
Ciuibus adſcriptos, diua Geneua, tuis:
Ah, cur nunc noſtro Mors intercedit amori,
Et factos vnum ſic iubet eſſe duos?
Ito tamen felix, & me prior eſto beatus,
Nam quæ grata tibi, ſunt quoque grata mihi,
Dummodo qui in terris ſic nos deuinxerat, idem
In cœlis rurſum nos quoque iungat amor.

CLARIS. VIRI, D. IOANNIS
Sturmij, ſummam pietatis, eruditionis, facundiæ laudem adepti, ſummis Regibus & Principibus grati, de ciuitate & Academia Argentinenſi optimè meriti, Memoriæ.

SI laudem Pietas vllam ſincera meretur
Veris ſuis cultoribus:
Eximiæ ſi qua eſt Doctrinæ gloria: doctæ
Eſt ſi qua laus facundiæ:

Si ſummis imiſque piis placuiſſe, malorum
Hoſtem fuiſſe perpetem,
Eſt vitæ locuples teſtis vindéxque probata,
Ipſis crepantibus inuidis:
Ecquis te, Sturmi, vixit felicior? ecquis
Te mortuo beatior?
Non igitur, Sturmi, te lugeo, lugeo nullos
Supereſſe nobis Sturmios.

SPECTATISS. TVM PIETAtis, dũ doctrinæ viri, Theodori Zvvingeri, verè polyhiſtoris, & alterius noſtri ſeculi Varronis, Memoriæ.

SI perſpecta tibi viuo quæcunque fuerunt,
ZVVingere, hac tenui contegerentur humo:
Ipſum humus hæc caperet (dictu mirabile) cœlũ,
Et quicquid tellus, quicquid & æquor habet.
Quinetiam quicquid geſtum terráque maríque,
Mundi ex quo fulſit tempore prima dies.
Noluit hoc cui ſunt humana negotia curæ,
Sed ſimul & nobis cauit & ille tibi.
Namque tui melior fruitur pars altera cœlo,
Altera vincendæ pignora mortis habet.
Illa tibi vero tanto congeſta labore,
Scriptis ſalua manent condita cuncta tuis.

PETRI MONAVII VRATIſlauienſis, S.C.M. Medici, viri triũ linguarũ & omnium liberaliũ diſciplinarum cognitione inſignis, Memoriȩ.

DVm quæ ſint morbis medicamina certa, Monaui,
Sedulus inquiris, metuens Mors ipſa morari
Sæuitiam ipſius ne poſſes arte reperta,
Seruandis intentum alijs, vitæque tuendæ,
Immemorem propriæ, te funere merſit acerbo.
Sed quid ſi potiùs ſeſe Mors ipſa fefellit?
Suetus enim morbos non Mortem vincere viuus,
Vita nunc vera ſanctè moriendo potitus,
Quadam etiam mortem docuiſti morte domari.

EIDEM.

SI qui nunc tacet, hoc iacens ſepulchro,
Aut ipſum queat hoc loqui ſepulcrum,
Eius nomine quem tegit ſepultum,
Audires ſubitò tuas, Viator,
Qui linguis tribus inſonans ad aures,
Te quotcunque, tribúſve, pluribúſve
Sunt rectè vtilitérque ſcriptã linguis,
Argutè, ſolidéque perdoceret.
Sed quum nec queat hoc loqui ſepulchrum,
Nec qui nunc tacet hoc iacens ſepulchro,
Diſcas ex alijs licebit illa.

Tantilla

Tantilla ſed enim mora, Viator.
Petrum hîc diſce Monauium iacere,
Tres nuper ſolitum ſonare linguas,
Boniſque omnibus artibus politum:
Sed cuius ſolidam eruditionem,
Candorémque animi, pióſque mores,
Nulla ſit potis explicare lingua.

N. FABRICII NORLINGENſis, infimæ puerorum Scholæ, in diſcendis primis literarum & Logiſtices rudimentis Magiſtri, diu & ſingulari cum laude, hoc munere defuncti, Memoriæ.

CAptet auarus opes, petat ambitioſus honores
Huius quos vitæ ſimulachrũ fallit inane:
Rectiùs ó quantò vixit Fabricius ille,
Quẽ pueros inter medium, tenerámque iuuentam,
Litterulas patriæ monſtrantem pingere linguæ,
Et numerorum artẽ mira ſimul arte docentem,
Coniuge poſt decadas ſeptem, & tres inſuper annos
Elata, nonam decada, anno vix minùs vno,
Explentem, ætatis placidè ſanctéque peractæ,
Dilexit viuum, deflet Norlinga ſepultum.

ANTONII CHANDÆI, SIue Sadeelis, Foreſtani ex nobiliſ. Chãdęorum familia, Theologi ſummi pariſienſis inſtauratæ orthodoxæ Eccleſiæ, Deo duce, fundatoris, & Matæologorum Sophiſtarum domitoris, Memoriæ.

Eſſe quid hoc dicã, toties cúrnam impiger olim
Supremum ſuetus perſoluere munus amicis,
Solus ego mutus nullo nunc digner honore
Te, Sadeele, fuit quo non mihi charior vllus,
Nemo bonis vixit cunctis mage dignus amari:
Te, Sadeele, gemens omnis quem turba piorum,
Tot meritis obſtricta tuis, ſibi luget ademptum.
Et reliquis, eheu, taceam mœrentibus vnus?
Hæc ego dum mecum: cœlo ceu miſſus ab alto
Nuntius hac viſus voce obiurgare gementem:
Ne mirare tuæ ſi nunc tibi, Beza, ſorores
Reſpondere negant, toties totiéſque vocatæ,
Nanque ſuo in cœlis hilares gratantur alumno,
Nedum vt verba tibi triſtes lugubria dictent.
Et quid, ſtulte, paras? quænam hæc amentia, velle
Verſiculis ornare, omnis qui laudis honorem
Exuperat, nec quem poßis ornare canendo:
Sed quem mirari ſat poßit nemo tacendo?
Ergo indicta mihi ſeruabo ſilentia Beza,

Expe-

Expectans potiùs, tua dum veſtigia ſectans,
Mi Sadeele, tibi vitali funere reddar.

D. THOMÆ VVANTILII, Eccleſiæ Belgicæ Delphenſis fidi Miniſtri, Memoriæ.

VVantilium flebam nulli pietate ſecundum,
Et quo vix vllus vixit amabilior.
VVantilium pariter plorabat Belgica mecum,
Paſtoris cura ſcilicet orba ſui,
Paſtoris quo non vixit vigilantior alter,
Doctrina aut potior, vel probitate prior:
Quum Deus ex alto ſic me reprehendere viſus,
Diſplicet illius cur, ait, iſta quies?
Non potiùs tendis tua quò te iam vocat ætas,
Et tibi quà cœli monſtrat amicus iter?
Sic ille: & ſi quid forſan mea vota valebunt,
VVantilium tu mox, Beza, ſequêre tuum.

CLARISS. VIRI IOHANNIS Poſthij, in aula Illuſtriſſ. Principis Comitis Palatini Electoris, Medici, ſpectatæ, tum pietatis, tum doctrinæ, tum probitatis, viri, Memoriæ.

Ergo etiam, Poſthi, nobis te ſuſtulit illa
Iungere mors gaudens funera funeribus?

Quin etiam innumeros in te mors ſuſtulit vno
Sanari medica qui potuêre manu?
Ergo Palatina meritò ploratur in vrbe,
Atque ſuis lacrymas Neccarus addit aquis?
Ergo ſibi tecum delamentantur ademptas
Delitias, Phœbus, Pieridéſque ſuas?
At tu, cui in cœlum pietas comes hæſit eunti,
Cui probitas nomen ſumma perenne dedit.
Æternum gaude, dum nos poſt terga relicti
Iſtud idem ad ſuperos acceleramus iter.

IN EIVSDEM POSTHII OBItum placuit adiicere Epigramma Io. Paludij Philophili.

HEu fama infelix! Necro quæ triſtia narras?
Teutoniæ lumen Poſthius occubuit.
Occubuit, cuius vixit ſub pectore Phœbus,
Ingenio Pallas, gutture Mercurius?
Occubuit, vitam potuit qui reddere multis?
Cuius vita Deo tota dicata fuit?
O vitã haud vitã, non gaudia gaudia, lux nox,
Si pro virtutum das cumulo, tumulum.
Tanto ſed nobis magis hæc mors venit amara,
Quanto nos arſit Poſthius ille magis.
Eſt Deus in cœlis, cuius mens prouida ſancta eſt,
Parendum eſt, quo nos fata Deúſque vocant.

D. O.

D. O. M S.

ANNAM TARVFFAM, NOBILI FRANCO TARVFO CIVE GENVENSI NATAM, ANNO VITÆ HONESTIS. PERACTÆ XXV. RELIGIOSISS. IN CHRISTO MORTVAM,

THEODORVS BEZA VITRICVS,
CATHARINA PLANA MATER,
BAPTISTA ROCHVS MARITVS,

MOESTISS. HOC FVNESTO CARMINE LVGEBANT, GENEVÆ, MARTII XXIX. ANNO VLTIMI TEMPORIS cIɔ Iɔ XCVIII.

ANNA, eheu priuigna tuo ſuauiſſima BEZÆ,
Et plus quàm vlla vlli filia grata patri,
ANNA, tua nuper tam filia chara parenti,
Quàm matri vlla vlli filia chara ſuæ,
ANNA, tuo coniux tam nuper amata marito,
Fratri accepta vlli quàm fuit vlla ſoror,
Ecce iaces, nobis, properata morte, relinquens
Pignora felicis bis duo coniugij:
ANNA, tuos quiſquis mores cognouit, amauit,

Et vita optauit viuere poſſe pari,
Nemo tuas voces extremas audiit, ANNA,
Optarit ſimili quin ſibi morte mori.
ANNA, *igitur meritò nos te communibus omnes*
His nimium iuſtis proſequimur lacrymis.
Ah, DEVS, *vt noſtros clemens ſolêre dolores,*
Accipe quas vdo fundimus ore preces,
Qua rectè hæc vixit da nobis viuere vita,
Hac dato qua ſanctè eſt mortua morte mori.

IOANNIS ANTONII SARraceni Præſtantiſſimi Medici, & amici ſummi, Memoriæ.

SAracenus hic iacet, Viator, nomine,
Re Chriſtianus: vita vt & mors indicant,
Patre medico medicus ſatus optimus optimo,
Quem ſanitatis haud ſatis memorem ſuæ,
Alijs iuuandis deditum Mors intuens,
Ægróſque ab illo tot ſibi ereptos dolens,
Incogitantem ſic adorta eſt, vt ſimul
Valere penè deſierit, & viuere,
An quòd aliter medicus nequiret opprimi?

Eiuſdem Ioannis Saraceni Memoriæ.

DOctas ferre quibus lauros conceßit Apollo
Hunc flete circum caſpitem,
Nam tegit Auſonio vatem ſermone peritum
Graióque carmen condere.

Et

Et vos, Aeſclapi ſoboles digniſsima, veſtro
Hæc buſta fletu ſpargite,
Nam vir Pæonia celeberrimus arte, chorique
Quieſcit hic veſtri decus.
Hic vos flete ſimul patres, quos cura tenellæ
Prolis fatigat anxios.
Nam terras hic dena pater poſt luſtra relinquens
Denos reliquit liberos.
Téque tuum decet, ô, Saracenum flere, Geneua,
Gratóſque planctus fundere.
Is cautus perijt fato properante, tuorum
Dum fata tardat ciuium.

I. I. B.

PSITTACO, SPECIE QVA-dam mœroris, Domino ægrotante, mortuo.

PSittacus Eois quo nullus miſſus ab oris,
Humanos finxit doctius ore ſonos,
Quo nullus, vel amabiliùs, vel ſuauiùs, omnes
Dilecto fecit delirias Domino,
Languentem miſeratus herum mox languit ipſe:
Et fuit (ô fatum!) tam grauis iſte dolor,
Vt pia maluerit vitam finire volucris,
Tot mala quàm Domini tam diuturna pati.
Fallor, an ex hominum infidis nunc cœtibus, exul
Ad genus hoc volucrum fugit amicitia?

Auiculæ Acanthidi.

ERgo etiam innocua Mors inſidiata volucri?
Pieridibus guttur ſacrum,
Guttur quo nullum reſonantes puriùs auras
Amabili impleuit ſono:
Guttur quo nullum teretes demulſerat aures
Vel pleniùs, vel dulciùs,
Siue graui, ſeu voce melos reſonaret acuta,
Clarúmve fuſcúmve modulans,
Æterno infelix (ah fata, ah aſpera fata)
Damnauerit ſilentio!
Non igitur deinceps, mea dulcis auicula, tecum
Curis ſolutus colloquar!
Nec Domini digitum multo cum murmure punges,
Et roſtro, & alis increpans!
Nec Domini ſubitò blando pacata ſuſurro,
Paſcêris eiuſdem manu!
Nec lucem arguta venientem voce ſalutans,
Pigrum excitabis ex thoro!
Nec te cunctarum volucrum referente canores,
In te vnica omnes audiam!
Finieris igitur, mea dulcis auicula, poſtquam
Mortis neceſſitas iubet:
Finieris, inquam, pariter vitámque modóſque,
At canere tibi non deſinam.
Quin potiùs numeris numeros penſabo viciſſim,
Cantúſque referam cantibus:

Vt cuius nequiit voces perferre, canorum
Inuita Mors tumulum audiat,

PSEVDOMONACHI FRANciſcani, qui vulgò dictus fuit, FRATER DE CORNIBVS, deteſtandæ, nec tamen obliterandæ Memoriæ: vt Deus ſicut miſericors laudatur, ita quoque vt iuſtus iudex timeatur.

FLete, cucullati fratres, iacet ille ſepultus,
Ille cucullatæ relligionis honos:
Ridete, ô reliqui, riſu digniſſima res eſt,
Perpetuis hæc ſunt funera digna iocis,
Quippe huius quondam mendacibus omnia fucis,
Perdere ſola diu cura labórque fuit:
At dum cuncta tegit, dum fraudibus omnia vetat,
Mors ſimulatorem non ſimulata rapit.

ANTONII PRATÆI, PONtificij in Gallia Legati, omnium obeſorum obeſiſſimi, Memoriæ.

Ampliſſimus vir hîc iacet.

IACOBI BELNENSIS, SVMmi trium Galliæ Regum Theſaurarij κενοτάφιον.

HVnc ſibi Belnēſis tumulum,quē cernis inanē,
Struxerat,inuidit cui laqueus tumulum:
Debuerat potiùs,ſors vt foret omnibus æqua,
Tardiùs hic fieri,vel priùs ille mori.

RENATI GENTILIS, ITALI Tortonēſis,in ſuprema curia Præſidis illaudatiſſ. Memoriæ.

FRacto gutture ſtare quem reuinctum,
Impellique vides,& huc,& illuc,
Quondam purpureo ſedens Senatu
Primas Parriſio in foro tenebat.
Sed lucri ſtudio impotente captus,
Iuſto numine ſic iubente,viuus
Qui Iudex malè ſederat tot annos,
Stare nunc malè mortuus iubetur.

M. ANTONII MVRETI LEmouicis, Romanam ciuitatem ſuis virtutibus promeriti, Memoriæ.

GAllia quod peperit,pepulit quod Gallia monſtrum:

Quem Veneti profugum non potuêre pati,
Muretum eſſe ſibi ciuem iuſſére Quirites,
Et tumulo extinctum compoſuêre ſuo,
Viuere nam potiùs qua debuit vrbe cynædus?
Impius & quanam digniùs vrbe mori?

Catarinæ verè καταράτῳ.

QVæ non à καθαρὸς, ſed à κατάρα
Duxit, peſſima, nomen ominoſum:
Iuſto Numine ſic iubente, nata
Orbi pernicies futura toti:
Quæ nullum horridiúſve, tetriúſve,
Tellus vlla tulit, ferétve monſtrum:
Quo nullum exitioſius venenum
Exhalauit adhuc Mephitis vlla:
Quæ quidquid tetigit ſimul peremit,
Quidquid intuita eſt ſimul necauit:
Quæ nunc exanimum licèt cadauer
Spirat mortiferum vndiquaque virus:
Loco quem pedibus teris, viator,
Illa, illa, eſt Catarina nunc ſepulta,
Quid ſtas? quin properè hinc abis, viator?
Aut, inquam, morere, aut abi, miſelle.

Eidem.

TRes Erebi furias ne iam numerate, poëtæ,
Addita nam furiis eſt Catarina tribus:
Quòd ſi tres Erebo demigrent forſitan illæ,
Quarta Erebo fuerit pro tribus iſta ſatis.

TH. BEZÆ

EPIGRAM-
MATA.

THEODORI BEZÆ EPIGRAMMATΩN LIBER.

LECTORI.

SVNT qui Lectori longo faſtidia libro
  Longa ferant, fas ſit ſcribere pauca mihi.
Et tamen hic potuit, Lector, liber eſſe libellus:
  Pendere ſed verſus non numerare decet.

Ad eundem.

NOn ſæuas metuo reprenſiones,
Non ronchos timeo, calumniáſve,
Non vllos obelos ſeueriores,
Non quòd vel placeam mihi ipſe ſtultus,
Vel nullis ſtolidus calumniarum
Confixus iaculis queam moueri:
Sed quòd ſi merito reprendar, adſit
Quod poßim mihi iure gratulari,
Sin verò immeritum imperitus vllus
Carpat, inuidus aut ſophiſta, quid tum?
Iſtis maxima diſplicere laus eſt.

DE PARELIIS LVTETIÆ Pariſiorum viſis, anno cIↃ. IↃ. XXXIX. finiente, Carolo Cæſare, Calendis Ianuarij anno cIↃ. IↃ. XL. vrbem ingreſſuro.

Aſpiceres nuper geminos quum, Gallia, Soles,
Mirata es ſoles, Gallia tota, duos.
At nunc mirari potiùs tua commoda diſce,
Quæ ſpondere tibi ſydera bina vides.
Sol eſt Franciſcus, Sol eſt quoque Carolus, illis
Quatenus Europa dat Deus imperium.
Quos ſi concordes fœdus coniunxerit ictum,
Eclipſis fuerit nulla timenda tibi.

OBLATVM IPSI CAROLO Quinto Imperatori, Lutetiam ingredienti. Cal. Ianuarij, anno cIↃ. IↃ. XL.

Te veniente ſua eſt facies quòd reddita cœlo,
Perpetuo madidum quod prius imbre fuit
Miratur vulgus. Sed cui eſt tua cognita virtus,
Virtus perſpectum quid tua poſſit habet.
Scilicet ipſius regnantis Cæſaris ora
Geſtijt ipſa etiam cernere pura dies.

In Ponticum aſinorum Encomiaſten.

DVm laudas aſinos, toties cur, Pontice, peccas?
Nempe tibi ignotum, γνῶθι σεαυτὸν, erat.

De Beati Theocreni, Regiorum ſub Frãciſco primo liberorum præceptoris, Epigrammatum libello.

ARua Maro laudare docet ſpatioſa colonos,
Idem parua docet rura colenda Maro.
Qui volet, hic terram centenis vertat aratris,
Me iuuat hic paruus, ſed bene cultus ager.

In L. Iunij Columellæ libros De re ruſticâ, elegantiſſimè ſcriptos.

ORphea mirata eſt Rhodope ſua fata canentẽ,
Si modò Virgilij carmina pondus habent.
Tu verò Iuni, ſylueſtria rura canendo,
Poſt te ipſas vrbes in tua rura trahis.
Vah, quales, quantóſq; habuit tũc Roma Quirites,
Quum tam facundum cerneret agricolam!

IN SEXTVM.

CAEcus es, & Bezam reprendis, Sexte, Quid ergo?
Sanum reprenſor debet habere caput.

IN MELIOREM VOLMARUM præceptorem ſummè obſeruandum, doctiſſimè Homerũ in Academia Bituricenſi interpretantem, anno Domini cIↄIↄ xxxiv, quum ageret annum Beza x v.

FLacce, tibi quandoq; bonus dormitat Homerus,
Sed num propterea cæcus Homerus erat?
Immo oculis captus quínam credatur Homerus,
Quem ſequitur vatum cætera turba ducem?
Illius ſed enim ſplendorem longa vetuſtas
Obruerat denſis, heu, nimiùm tenebris.
Tu Melior, donec, fato meliore, renato
Dux ipſi fieres, Volmare magne, duci.

IN LVPVM.

IEiunus mihi ſobrium Platonem
Laudabas, ſophiámque prædicabas:
Mox verò vt tibi cœna ſumpta mecum,
Mutaſti faciem atque opinionem:
Quî factum hoc, Lupe, tam citò vt iuberes
A cœna ſophiam valere? nempe
Cœnatus, Lupe, non eras apud te.

DE

DE FRANCISCI REGIS, & Caroli Cæſaris induciis.

Roma olim ceßit ſoceri generique furori,
Et gladiis cecidit Martia Roma ſuis:
Quòd ſi illi placidas iunxiſſent fœdere dextras,
Robore ſtaret adhuc Martia Roma ſuo.
Sic fratrum immitis nuper diſcordia penè
Funditus Europæ verterat imperium:
At quoniam iungunt concordia pectora fratres,
Seruatum Europæ dicitur imperium.

XENIVM IOANNI TRVchio, & Ioanni Dampetro.

Incerismos eſt nunquam neglectus amicis,
Anni ſub primos mittere dona dies.
Nempe quòd, vt veteris renouatur circulus anni,
Fas ſit vt antiquus ſic renouetur amor.
Ergo quum Bezam Truchius fateatur amicum,
Nec me Dampetrus deneget eſſe ſuum:
Non temerè antiquos mores imitatus, vtrique
Parua quidem mitto dona, ſed apta tamen.
Ambo eſtis vates, ambobus carmina dono,
Carmina, quæ noſtri pignus amoris erunt.
Vos pridem ſincerus amor coniunxit in vnum,
Vnum igitur decuit munus habere duos.

DE MORBO FRANCISCI Gallorum Regis, & valetudine mox illi reddita.

AEgroto Pallas Franciſco ægrota iacebat,
Optabat Mauors æger & ipſe mori,
Illa, quòd hoc tutam ſolo ſe credat alumno:
Hic, quòd ſit ſtudio natus vterque pari.
Quòd ſi Franciſcum mors eripuiſſet, eôdem
Funere Mars functus, functa Minerua foret.
Atropos hoc mirata nefas, feritate repoſta,
Seruauit, ſaluo, numina, Rege, duo.

In Fori Mancipia.

PRiſci, quum ferè ſueuerint Poëtæ
Rebus quodque ſuis ſacrare numen,
Cur Lucrum, Forum, & Eloquutionem
Vni Mercurio tamen ſacrarunt?
Vates ſcilicet hoc modo indicarunt
Futurum, vt rabioſa quiſquis arma
Tractaret fori, haberet ille curam
Lucri non minus ac loquutionis.

AD MVSAS, TINEÆ SACRIficium ludicrum.

SI rogat Cererémque Liberúmque
Vitæ ſollicitus ſuæ colonus:

Si Mauortis opem petit cruentus
Miles, ſollicitus ſuæ ſalutis:
Quidni, Calliope, tibi tuiſque
Iure ſacra feram, quibus placere
Eſt vnum ſtudium mihi, omnibúſque
Qui vatum è numero volunt haberi?
Vobis ergo ferenda ſacra, Muſæ.
Sed quæ victima grata? quæ Camoenis
Dicata hoſtia? parcite, ô Camoenæ:
Noua hæc victima, ſed futura vobis
Suauis, arbitror, admodúmque grata.
Accede, ô tinea, illa quæ puſillo
Ventrem corpore tam geris voracem.
Téne Pieridum aggredi miniſtros?
Téne arrodere tam ſacros labores?
Nec factum mihi denega. Ecce furti
Tui exempla, tuæ & voracitatis:
Penè tu mihi paſſerem Catulli,
Penè tu mihi Lesbiam abſtuliſti:
Nunc certè meus ille Martialis
Ima ad viſcera roſus vſque languet:
Immò & ipſe Maro, cui pepercit,
Iuſto Cæſare ſic iubente, flamma,
Læſus dente tuo, ſceleſta, mæret:
Quid dicam innumeros bene eruditos,
Quorum tu monimenta, tu labores
Iſto peſſimo ventre deuoraſti?
Prodi, iam tunicam relinque, prodi.
Vah, vt callida ſtringit ipſa ſeſe.

Vt mortem ſimulat! ſceleſta, prodi,
Pro tot criminibus datura pœnas.
Age, iſtum iugulo tuo cruento
Mucronem excipe, & iſtum, & iſtum, & iſtum,
Vide vt palpitat, vt cruore largo
Aras polluat hæc profana ſacras!
At vos Pierides, bonæque Muſæ,
Nunc gaudete: Iacet fera interempta,
Iacet ſacrilega illa, quæ ſolebat
Sacros Pieridum vorare ſeruos.
Hanc verò tunicam, has dico, Camœnæ,
Vobis exuuias, vt hinc trophæum
Parnaſſo medio locetis, & ſit
Hæc inſcriptio: De fera interempta
Beza dat ſpolia hæc opima Muſis.

IN PHILOPATRVM.

D*Amnabis (fateor) noſtros, Philopatre, libellos*
Et tibi non lectum deſpicietur opus.
Quid tum? ſi noſtros, carpas, Philopatre, libellos:
Debebunt tanto noſtra placere magis.

In eundem.

S*Iue Palatina Philopatrus inambulet aula,*
Et fatuo inceſſu marmor vtrumque terat:
Siue fames illum locupletum quærere menſas,
Et procul è vacua iuſſit abire domo:
Seu ieiunus eat, ſeu pleno ventre vacillet,

Seu lateat ſolus, ſeu comitatus eat:
Semper habet quiddam turpi quod garriat ore,
Quod meritò poßit carpere, ſemper habet.
Semper hiat, ſemper collóque humeriſque laborat,
Et ſimulat magnum voce manúque ſophos.
Sed quũ te audierint multi bene multa loquentem,
Nemo bene audiuit te, Philopatre, loqui.

AMICISSIMIS DVOBVS, Ioanni Truchio, & Lodoico Valido.

Vos ego diuini Manes appello Platonis,
Eſt cuius caſtus munere notus Amor.
Dicite, non curnam in ſeſe moriantur amantes,
Cúrve anima viuant alter in alterius.
Aut quales meritò nobis dicamus amicos,
Aut ſolidi verum quod ſit amoris opus.
Hæc ego non quæro, nec quæ retuliße Platonis
Sobrius ad caſti prandia fertur Amor:
Sit ſatis hæc dixiſſe ſemel: nunc dicite Manes
Quædam animo nondum ſat bene nota meo.
Mens ſimplex atque vna mihi eſt, hanc attamen vnam
Pridem Amor in partes iußit abire duas:
Atque ait: Hanc animam diuiſam trado duobus,
Dimidiam Truchio, dimidiam Valido.
Salua tamen mens eſt: viuo, ſcribóque, loquórque,

Et tamen hæc Validi eſt, & tamen hæc Truchij eſt,
Quódque magis mirum, quum ſit diuiſa duobus:
Vtrúmque integra diligo amóque anima.

IN HVBERTVM PERDITISſIMUM nebulonem.

NOrunt Hubertum ganeones prodigi:
In vrbe tota nullus hiſtrio latet,
Nec mœchus vllus: leno, ſcurráve impudens,
Cui non Hubertus iſte ſit notus bene.
Sed ſcire vis ignotus hic cui ſit? ſibi.

DE IOHANNE SECVNDO Hagienſi, Poeta eximio.

EXcelſum ſeu condit opus, magnique Maronis
Luminibus officere ſtudet:
Siue leues elegos, alternáque carmina, raptus
Naſonis impetu, canit:
Siue lyram variis ſic aptat cantibus, vt ſe
Victum erubeſcat Pindarus:
Siue iocos, blandóſque ſales epigrammate miſcet,
Clara inuidente Bilbili.
Vnus quattuor hæc ſic præſtiit ille Secundus,
Vt antecellat plurimos.

AD LABVLLVM.

SI cœnare voles, Labulle, mecum,
(Sed cœnare voles, Labulle mecum,)
Audi quæ tibi cœna ſit parata:
Perdices aderunt duo duobus.
Turtur mox aderit, nec ille ſolus,
Sed quem caſta etiam ſequetur uxor:
Hæc nos frigidulo mero, Labulle,
Fame vel quoque condiemus ipſa.
Sed ſcis qualia vina comparaui?
Quæ ſi non vocites Opimiana,
At certè Optimiana iure dicas.
Quòd ſi Grammatici pati recuſent.
Oblato ſibi poculo tacebunt.

CARMEN GENETHLIACON Franciſco Henrici II. Galliarum Regis F. primogenito, decem demum annis nato, poſt coniugium cum Catharina Medicea initum.

FErtur Alcmenes venturus Iuppiter olim
Brachia, ter noctis continuaſſe vices:
Nempe quòd in magni diuinos Herculis ortus,
Nox, hyberna licèt, non foret vna ſatis:
Sic, Princeps Henrice, tuo quum è ſemine vellent
Alciden Gallis gignere fata ſuum,

Vnius in prelis conceptum currere meſſes
Iuſſerunt magna cum ratione decem.
Scilicet haud aliter prorſus quamplurib us annis
Formari tantus debuit iſte puer.
Et (ſi fas homini res eſt aperire futuras,
Nec dici vanum numen inane decet)
Quò deni plures ternis ſunt noctibus anni,
Hoc tuus iſte infans Hercule maior erit.

CARMEN GENETHLIAcon Iſabellæ, Henrici Galliarum Delphini, ex Catharina Medicea, F.

ECce nouos peperit Gallis Catharina triumphos
Iam prole diues altera:
Natorúmque loco, felicem creſcere turbam
Auus nepotum conſpicit.
En, vixdum nata, in cunis Iſabella videtur
Vagire quiddam Regium.
Móxque iocos blandæ tenero cum fratre ſororis
Spectabit Henricus pater.
At Gallus primis iam nunc miratur in annis
Suos futuros principes.
Et quamuis teneræ, magnum iã frontis honorem
Notáſque regias colit:
Donec, paulatim illorum creſcentibus annis,
Spes Galliæ adoleſcat ſimul:
Franciſco vt domitos forti, victóſque pudico

Iſabellæ

Iſabellæ amore blandulæ,
Gallia conſpiciat venerari lilia pronos
Orbis ſuperbos principes:
Illi etenim nullus poterit par viribus eſſe,
Odiſſe nullus hanc volet.

DE FELICI CORONATIONE Henrici II Francorum Regis.

FRanciſco poſtquam ſublato, Gallia ſenſit
Cuius lene foret mox ſubitura iugum,
Finiit, vt potuit, gemitus: animiſque receptis,
Iſtæc faſſa fuit commoda damna ſibi,
Ergo age, quà primùm Hērici fac, Sequana, Regis,
Ad gelidas Arctos nuntia fama volet:
Hæc Liger Heſperiis, Rheni Moſa dicito ripæ,
Hæc, Rhodane, ambuſtos perfer ad Aethiopas,
Gallorum Henricum felicia ſceptra tenere,
Ingentem ingenti de genitore ſatum:
Vix Regem eſſe tamen: dubium quia fecerit ipſe,
Rex patriæ dici debeat, ánne pater.

CL. V. MICHAELI QVELINO Senatori Pariſienſi, quum vxorem ducturus ægrotare cæpiſſet.

TE, Michael, quocunque malum tam læta parantem
Coniugia, è triſti vix ſinit ire thoro.

Seu febris, ſeu rheuma hoc eſt, me iudice, dignũ eſt
Altera quod febris, rheuma quod interimat.
Nam tua vel virtus, vel caſta vota puellæ,
Materies iuſti plena fauoris erat.
Perge, Queline, tamen, nec tã bene cœpta morare,
Finem etiam morbis tempora læta dabunt.
Perge puella ſimul: licèt ægrotante Quelino,
Vix alius toto ſanior orbe vir eſt.

De Victoria Gallorum, parta apud PEDEMONTEM, aduerſus MARCHIONEM VASTI, Anno cIↃ. IↃ. XLIV.

FRancorum victas acies Inſubria vidit,
Vidit, ſed Franci robore freta ducis.
Nãque velut quõdam Romã oppreſſère Quirítes,
Sic eſt penè ſua Francia verſa manu.
At nunc euerſas aquilas Inſubria cernit,
Et colubris rurſus lilia iuncta ſuis.
Ergo, ſeu vincat, ſeu cedat Francus, vtrinque
Virtutis laudem quo mereatur, habet.

De pace inter Franciſcum I. Galliarum Regem & Carolum V. Cæſarem inita.

VIdimus, heu, fratres in mutua bella paratos,
Vidimus accenſas Martis vbique faces.

Nunc

Nunc tamen, ô ſuperi, placidis allabitur alis,
Aurea perpetuos pax habitura dies:
Quis porrò tanti tibi, Gallia, muneris auctor?
Gallia, quo tandem vindice facta tua es?
Scilicet hic ſuperum fauor eſt, hæc munera cœli:
Non ſunt hæc cœli munera tota tamen.
Quippe etiam partem doni ſibi vendicat huius
Et Rex, & Regis natus vterque tui.
Roma igitur patriæ patres numerauerit olim,
Nos patriæ patres & numeremus auum.

In Paulinum.

PAulino quoties condixi, Teſtile, cœnam,
Nunquã, quum taceat cætera turba, tacet.
Nec niſi depoſitis dapibúſque meróque quieſcit:
Ergo ſatur, dices, non abit, immo venit.

IN CÆCILIVM.

QVandocunque ſibi parare amicos
Optat Cæcilius fideliores,
Hos ſolo probat æſtimátque cenſu:
Nec quenquam colit vt ſuum libenter,
Virtus vnica quem facit beatum:
Sed cuius titulos ſuperbiores
Triplex linea vix notare poßit,
Hunc ſuum vocat, hunc colit libenter,
Sic ſeruitur, auare, non amatur.

IN BERGEDVM.

AVdes (ô facinus!) cenſoris ſumere normam,
Et ſemper mœſti verba ſonare ſenis.
Audes, ô mores, ô tempora, dicere, quum ſis
Socraticos inter gloria prima canes,
Tale tamen demens, tale, inquam, Bergede, ploras,
Sileni vector qualia nempe rudit:
Quale gemunt calami craſſo tractante bubulco,
Quale gemit viridi fulta quadriga rota.
Denique ſic ploras, vt qui tua carmina ridens
Non legat, inuentus ſit (puto) nullus adhuc.

Carmen FRANCISCO VALESio Galliarum Regi, è Picardia, ſoluta Landriſij obſidione, reuerſo, oblatum.

QVod, Franciſce, tibi iamdudum ſpondet Olympus,
Id ſors obtulerat nuper amica tibi:
Scilicet vt poſſet victorem agnoſcere Francum
Excuſſo hoſtili Gallia tota iugo,
Tu tamē hac (quanuis & magna & certa) tuorū
Non es dilecto ſanguine paſſus emi.
Illæſos igitur quòd tu ſeruaueris hoſtes,
Nemo metum credat, ſed pietatis opus.
Pugnabas etenim nolens pugnare, tuíque,
Tūc quum hoſtē nolles vincere, victor eras.

IN ZOILVM.

BReuem, Zoile, dicis hunc libellum:
O ſi poſſit idem omnibus videri!

Ad amicos.

HVnc quũquam illepidum & malum libellũ,
Vos ô perlepidi mei ſodales,
Quæſo, ſumite blandiore vultu,
Deinde perlegite vſque ad vmbilicum.
Nam vos id rogat ille Beza veſter.
Sed ſic perlegite, ô boni ſodales,
Vt nec falſa aliqua eruditionis
Noſtræ opinio, nec mei tuendi
Cura nominis vlla, vos moretur.
Figatis, potiùs, vel hinc, vel illinc,
Stelluliſque, obeliſque, virguliſque,
Cultu ſplendidus vt decentiore,
Teſtetur titulo tenus parentem.
Id verò mala turba Zoilorum
Damnabit (fateor) nihilque dicet
Hic præter titulum meum videri.
Sed clamet licet vſque, & vſque, & vſque,
Sit totus volo veſter hic libellus,
Quum veſter quoque ſit poëta totus.

AD ANDREAM TIRAQVELlum Senatorem Pariſienſem, alterum noſtri ſeculi Varronem.

Eſt tibi natorum quæ computat agmina coniux,
Eſt tibi quæ natos bibliotheca parit.
Fortunate ſenex, te nulla obliuia mortis,
Te nunquam totum tollet auara dies.
Namque alia ex illis mox eſt ventura propago,
Ex his eſt pridem gloria nata tibi,
Vt verò pereant illi, illorúmque nepotes,
Hæc tamen incolumis cum patre neptis erit.

IN TOLENONEM.

Tollendæ cupidus Toleno prolis,
Altæ dum ſuperat iugum Pyrenes,
Diuo porrigat vt preces Iacobo:
Quin Alpes quoque tranſilit niuoſas,
Petri vt limina viſat atque Pauli:
Et mox Adriacum in ſinum reflexus,
Laureti attonitus Deam precatur:
Inde per medij maris pericla,
Sacram perueniens ad vſque Idumen,
Sacratum Domini petit ſepulchrum:
Nec contentus adhuc, latrocinantum
Arenas Arabum ſiticuloſas
Gibbo permeat inſidens Cameli,

Sublimem

Sublimem properans ad vſque Sinam,
Et diuæ iuga ſacra Cattarinæ:
Quid profecerit hoc labore quæris?
Tres natos reperit domum reuerſus.

CL. V. CALLARTIO I. C. Aurelienſi.

EN ſenos tibi mitto pippiones,
Ruris munera ruſticana noſtri,
Noſtri non penitus tamen, ſed olim
Futuri, niſi fortè me fefellit
Patronus mea iura qui tuetur:
Iura tanta quidem, vt nec bis ferendis
Terga ſufficiant onuſta muli.
Hos ergo tibi mitto pippiones.
Obteſtórque Deum ſimul, beato
Vt ſenis tibi meſsibus peractis,
Fas ſit coniuge de tua pudica,
Tot natos numerare vagientes,
Quot fœtus tibi mitto pippientes.

In viros, more turpiſſimo, γυναικοκομοῦντας.

CIncinnatulus ille, cui vndulati,
Propexique humeros grauant capilli,
Qui terſa cute, blæſuláque voce,
Qui pætis oculis, gradúque molli,

Et pictis ſimulat labris puellam:
Heri, Poſthume, nuptias parabat,
Quum nequiſſimus omnium ſacerdos,
Vrbanus tamen, & facetus ille,
Vtra ſponſa foret, rogare cœpit.

Carino admodum naſuto.

QVòd quacunque venis, fuga eſt, Carine,
Ceditúrque tibi velut Tribuno,
Tandem, deſine, quæſo, gloriari:
Naſo, non tibi, ceditur, Carine,

In L. Validum cognométo βατυπόγωνα.

TAm paruo tantam geſtes quum corpore barbam,
Nõ Validi barbam, Validum ſed dixero barba.

In Poſthumum κατάρατον.

QVantumuis Libitina frequens ſpectetur in vrbe,
Et proprios vitent fœmina virque lares.
Solus in vrbe manes, utque id, mi Poſthume, iure:
Nam quocũque venis, quid, niſi peſtis, adeſt?
Quid ſi corripiat te peſtis in vrbe morantem?
Nempe etiam peſti, Poſthume, peſtis eris.

In Pſeudepiſcopos.

MItrati quocunque ferant veſtigia patres,
Prælatæ apparent aurea ſigna crucis:
Siue adſtant aris, ſtulto mirante popello,
Vna illis cura eſt ingeminare cruces:
Siue domo egreſſi priuata negotia curant.
Mille manu ſignant verſicolore cruces:
Ludere ſæpe etiam, & ſcortari & ſtertere ſæpe,
Et medias inter credo cacare cruces,
Si cauſam rogites, id non facit vlla tuendi
Cura gregis, Chriſti cura nec vlla crucis,
Verũ homines natos cruciãdis omnibus, æquum eſt
In manibus promptas ſemper habere cruces.

In eoſdem.

NIl mirum eſt ſtatuas vos cõmendare libẽter,
Ipſi quum ſitis Pontifices, ſtatuæ.

In Cyclopicam κρεωφαγίαν.

ARas atque focos vt defendêre Quirites,
Summa quibus pietas ara focúſque fuit:
Sic horum ſoboles, pro carne & ſanguine certat.
Quorſum aras etenim, vel ſine carne focos?

Fallor? an vt fueras monachus ψυχίμπορος olim,
Idem Hermes medicus nunc νεκροπομπὸς eris?

IN PETRI BEMBI Patritij Veneti hiſtoriam Venetam.

CLara vrbi Venetûm debes natalia, Bembe:
Vrbs eadem clara eſt munere, Bembe, tuo.
Tu patria felix, felix te patria ciue,
Bembe: tamen debet patria plura tibi:
Nam mortale fuit patriæ quod munus habebas:
At, quam das patriæ, vita perennis erit.

MELIORI VOLMARO præceptori, ſummè obſeruando.

ERgo placet noſtros iterum vulgare furores?
Ergo ſemel non eſt deſipuiſſe ſatis?
Sic, Volmare, iubes: & ego tibi (quæſo) iubenti
Quid tandem iuſta cum ratione negem?
Quid facerem? quæ nos tibi conſecrauimus olim,
Eripere hæc eadem quo tibi iure queam?
Adde, quòd ipſe tuus quum ſit quoque muneris auctor,
Hæc quum dona petis, tu tua dona petis.
Fama igitur valeat, nos iam nil fama moratur
Fas, tibi quò placeam, diſplicuiſſe mihi.

CL. V. IOACH. CAMERArio, viro doctorum ætatis ſuæ Germanorum facilè principi.

ERgo meos etiam laudas, Ioachime, libellos,
Et mea, quæ recites, carmina digna putas?
O nimium natos felici ſydere verſus,
Queis tam facundo contigit ore cani!
I nunc, Mome, crepa. Nam quis, niſi peßimus, illa
Nunc odiſſe velit, quæ Ioachimus amet?

In Rom. Pontificum carnificinam.

ET flammis & aquis cruſtacea numina ſæuus
Romæ tuetur Pontifex.
Nec mirum. Hæc etenim cruſtacea numina certè
Formant aquæ, flammæ coquunt.

In nouam Eccleſiæ Apoſtaticæ Triadem.

DIra Trias, pictor, piſtor, paſtórque furentes
Pleroſque arbitrio fert agitatque ſuo.
Ille Deos pingens, hic pinſens, cautior illis
Paſtor, cui cibus eſt ille vtriuſque labor:
Artibus haud paruus: alius ſpectacula præbens,
Dans alius præter paruula cruſta nihil.
Quàm cautus, cui pro nihilo ſic omnia cedunt!
Quàm ſtulti huic dantes omnia pro nihilo!

In eiuſdem Triadis certamen.

Iudice ſacrifico pictor piſtórque feruntur
Artis certamen conſtituiſſe ſuæ.
Tũ pictor, Cœlũ terrámque, hominéſque, deóſque,
Denique quod libuit, pinxerit iſta manus.
Aſt ego (piſtor ait) quod pinſo, vbi iuſſerit iſte,
Fit Chriſti corpus, tute quod, ecce, colis,
Corpus (ait pictor) paucas hoc durat in horas.
At noſtrum longo tempore perſtat opus.
At tu, (inquit piſtor) pictura ludis inani,
Quum noſtrum verè corpora paſcat opus.
Ergo (pictor ait) tu ventri numina pinſis?
Vermibus (at piſtor) numina pingis? ait.
Tum Iudex. Satis ô, ſatis ô certaſtis amici,
Quãdoquidẽ hæc multis pandere ſacra nefas,
Ite demum potiùs concordi & pectore, Chriſtos
Iſte mihi pingat, pinſat & iſte mihi.

In Sacrificorum cereos & lampadas.

QVum ſint ſacrifici meræ tenebræ,
Noctis noctua nec tam amet tenebras,
Quàm lucem hi fugiunt tenebriones:
Cur, ſeu lucerudunt nefanda ſacra,
Seu noctis tacitas boant per vmbras,
Agunt omnia teſtibus lucernis?
Nempe vt, quos ſtolidæ ſubinde turbæ
Poßint vendere callidi, perennes
Ipſis ſufficiat lucerna fumos.

Dicere, Priſce, iuuat: dicentem ſedulus audi:
Hac quoque ne pereas naufragus ipſe mari.
Æolus hic vera eſt magnorum, crede, figura,
Eſt quibus in toto vanius orbe nihil.
Æolia aula quid eſt, niſi quas nos cernimus aulas?
Nempe aliud rediens rurſus in orbe Chaos.
Hinc, Euri, Coríque ruunt, hinc nubilus Auſter,
Hinc Aquilo rigido iuſſus ab axe volat.
Hinc mundi pelagus vertúntque ruúntq; procellæ,
Rarus vt his currat nauita tutus aquis.
Hæ ſunt Æolides, loca fœta furentibus Auſtris.
Aſpice diſruptas vndique, Priſce, rates:
Et ſi fortè ſapis, curſum in contraria flecte:
Stultus, ab hac vitam qui ſibi morte petit.

IN TVRNONVM, indoctum quidem, ſed doctorum non paucorum Mecœnatem.

IN doctus doctos paſcis, Turnone, beatus,
Si tam animo ſaperes, quàm tibi menſa ſapit.
Euge tamen, Muſæ, veſtras alere improbus artes
Quum detrectet honos, ſic modò paſcat ὄνος.

Εἰς τὸν Χριστὸν πάσας τὰς ἐναντίας ἀρχὰς, καὶ ἐξουσίας, ἐν τῷ σταυρῷ θριαμβεύσαντα. ὡς ἐν διαλόγῳ, τοῦ μὲν παροδίτου ἐπερωτῶντος, αὐτοῦ δὲ τοῦ Χριστοῦ ἀποκρινομένου.

ΑἸ, αἶ! τίς σε, φερέσβιε, δύσμορος ἔκτανεν; αἶ, αἶ!
Σωσίβροτον μανεὶς τίς θανάτωσε βροτῶν;
ΟΥ Καΐφας τόσον, οὐ δολερὸν προδόταο φίλημα,
ΟΥ δ᾽ ἄδικοι μιαροῦ τοῦ Πιλάτοιο χέρες.
Μήδεα πατρὸς ὅσον, τοῦ μέν τε τοι ἤπιον ἦθος
Ἀμπλακίας ἐλέῳ τὰς σὰς ἀμμυχάμενον.
Πῶς δ᾽ ὁ κρατὴς ἐκρίθης; πῶς πανδαμάτωρ ἐδαμάσθης;
Πῶς ἀπαθὴς ἔπαθες; πῶς θάνες ἀθάνατος,
Καὶ κτιστὴς καὶ κτιστὸς ἐών, ἀπαθής τε παθητὸς,
Καὶ Θεὸς ὢν θνητὸς, καὶ βροτὸς ἀθάνατος.
ΟΥτως δὴ θάνατον θανάτῳ θανάτωσα, θέαμα
Τερπνὸν ἐπουρανίοις, τερπνὸν ἐπιχθονίοις.
Φιλοσοφίης βάθος. ὦ θείας, μέγα θαῦμα προνοίας.
Φρικτὸν ἐπουρανίοις, φρικτὸν ἐπιχθονίοις.
Ἔῤῥ᾽ Ἀΐδου κνέφας, ἔῤῥε Σατᾶν ὀλεσίμβροτε; αὐτὸς,
Αὐτὸς (ἰδοὺ) ζωῆς πρόξενος ἔστ᾽ θάνατος.

Hoc Epigramma ISAACVS CASAVBONVS ex Græco ſic elegátiſſimè & feliciſſimè Latinè vertit.

EHeu! quis vitæ auctorem te ſuſtulit? eheu?
Quiſve ſalutem hominum perdere te potuit?
Non Caiphas adeò, non oſcula perfida Iudæ,
Aut, Pilate, tuæ, conſcelerate, manus:
Conſilia vt Patris, propriæ & clementia mentis.
Dum tua, te miſerans, improba facta luo.
Iudicium iudex ſubis! indomitúſque domaris!
Nil patiens pateris! non moriens moreris!
Quippe creator ego atq; creatus, homoq;, Deúſque.
Nil patiens patior, non moriens morior.
Mortem ita morte dedi morti: lætiſſima præbens
Gaudia cœligenis, gaudia terrigenis.
Altæ ô mentis opus! diuina ô conſilia! iſtud
Cœligenæque ſtupent, terrigenæque ſtupent.
I nunc, Orce niger: Sathan, & tu perditor, i nunc:
Ipſa viden? vitæ mors tua facta via eſt.

In Pſeudocleri Romani votiuum cœlibatum.

ROmana in primis abigat quũ Curia quotquot
Legitimi iurant fœdera ſancta thori.
Cur, age, cur patres cupiunt fratréſq; te vocari,
Quotquot alit ſummi Curia Pontificis?

Scilicet hiſce Deus pater eſt, Eccleſia mater,
Vna quibus patrem turba cynæda parit.
Immò quis patribus plenas & fratribus iſtis,
Crediderit vacuas matribus eſſe domos?

In ebrioſos.

QVæris quis ſit homo ebrioſus, atqui
Nullus eſt homo, Naucle, ebrioſus.

In Gallicam anarchiam.

POſtibus affixas leges edictáque paſſim
Grandibus eſt (fateor) cernere ſculpta notis.
Sed quorſum affixæ nobis ſculptæq; tabellæ,
Ipſo ſi iudex poſte loquente tacet?
Vin' (ô rex) igitur regni ſuccurrere rebus?
Ne leges, verùm figere diſce reos.

IN TRES EXIMIOS ÆTAtis noſtræ Eccleſiaſtas.

GAllica mirata eſt Caluinum Eccleſia nuper:
Quo nemo docuit doctiùs:
Eſt quoque te nuper mirata, Farelle, tonantem:
Quo nemo tonuit fortiùs:
Et miratur adhuc fundentem mella Viretum:
Quo nemo fatur dulciùs:
Scilicet aut tribus his ſeruabere teſtibus olim,
Aut interibis, Gallia.

P. ME-

P. MELISSO SCHEDIO.

MEllitiſſime, quaſo, mi Meliſſe,
Quo mellita magis nec ipſa mella,
Nec ipſi lepidi magis lepores,
Nec eſt ipſa Venus magis venuſta,
Quiſnam hoc nomine te beauit augur?
Fallor. an tibi vel nouem Camœnæ.
Vel ipſæ Charites tibi hoc, Meliſſe,
Præſagæ puero dedère nomen?
Sed ô parcite vos mihi, Camœnæ,
Et vos ô Charites. Meliſſus iſte
Quorſum? Nam potiùs vel eſt mel ipſum,
Vel eſt ipſa opifex μέλισσα mellis,
Vel certè ipſius officina mellis.

IN PONTICVM.

ESſe lupum noſti, paſtoris nomine falſo
Commiſſas tectus qui ſibi glubit oues.
Das tamen argentum, das aurum, prædia, villas;
Et quæcunque lupi flagitat ingluuies.
Nam tibi relligio eſt illum ablegare petentem,
Aſt huic relligio eſt maxima non capere.
Das igitur quiduis, & quiduis arripit ille:
Tu dando, hic nunquam eſt accipiendo ſatur.
Vt peccata, inquis, redimam. Immò quis furor hic eſt,
Vt pecudem ſerues, paſcere velle lupum?

In Pontis triplicis aquæductum, Gardo fluminiinter duos montes, nulla tanti artificis addita inſcriptione, impoſitum, tertio à Nemauſo miliari.

Montibus impoſitos cantauit Græcia montes,
Pyramidum oſtentat barbara Memphis opus:
Plus eſt quod cernis, triplicis coniungere pontis
Fornicibus, montes ſic potuiſſe duos,
Et plus eſt (victam quo ſe natura fatetur)
Impoſuiſſe ipſis flumina fluminibus.
Et rurſum hoc plus eſt, contempto laudis honore,
Artificem nomen ſubticuiſſe ſuum:
Mire opifex, quod tu feciſti, ſit licèt ingens,
Quod non feciſti, plus ego miror opus.

In linguæ Latinæ à ROBERTO STEPHANO patre, & Græcæ ab HENRICO STEPHANO filio, collectos & editos theſauros.

Auſonias quondam Muſas Robertus egentes
Excepit grato prouidus hoſpitio.
At nunc Henricus, patris veſtigia ſectans,
Errantes Graias excepit hoſpitio:
Illæ autem memores accepti muneris, ecce
Æternas Stephanis conſtituêre domos.

Vos æternùm igitur, Stephani, nunc viuite. Nãque
Æternùm præſtant viuere Pierides.
Et vos cum Stephanis æterno fœdere pactæ,
Et Graiæ & Latiæ viuite Pierides.
Tu quoque Muſarum cultrix, Muſis Stephaniſque
Communes colito ſedula turba domos.

In Eam cui mortuæ & iã tumulandæ viuus fœtus natus eſt, ex Valerio Max.

PRægnante infelix amiſſa vxore maritus,
Vnas dum geminis apparat exequias,
Extinctæ (dictu mirabile) matris ab aluo
Saluus & incolumis prodiit, ecce, puer.
Salue, infans, elate prius quàm nate, ſepulchrum
Cui cunas, vitam mors properata dedit,
Mortua tu verò, ſuperata morte, triumpha,
Poſt tua nimirum funera facta parens.
Denique tu cunctos inter celebrère maritos,
Vni cui ſobolem mors homicida dedit.

In Romanos Sacrificos.

SI qua tibi, Romane, fides adhibenda, tyranne,
Larua tegit ſummi quem ſacra Pontificis.
Auſpiciis cuicunque tuis manus vncta refulget,
Et capitis raſo vertice fulget apex,
Quinque vbi conceptas tacito cũ murmure voces

Fuderint (hæc ſiquidē pādere ſacra nefas)
Ecce manus medias inter (ſi credere fas eſt)
Vera caro euadit qui modò panis erat.
Non igitur te Pontificem nunc dixero, verùm
Carnificem, & patrem dixero carnificum.

In nouam illam, & ſeculis omnibus ſuperioribus inauditam ſtellam, cum illa carnificina Gallica nefandiſſima exortam, AVguſto menſe, Anno Domini. 1572,

PROGNOSTICON.

Iſte nouus nullo metuendus crine Cometes,
Et radians puro cui nitet igne iubar:
Ecquid portendat terris, Deus ille deorum
Nouit, & oſtendent tempore fata ſuo.
Quòd ſi humanæ aliquid poſſūt præſciſcere mentes,
Talia rimari nec mihi ſigna nefas,
Fallor ego, aut ille eſt Ieſſæam qualis in vrbem
Duxit ab Eoo qui priùs orbe Magos.
Et qui naſcenti præluxit, nunciat idem
Ecce redux reducem rurſus adeſſe Deum.
Huic igitur felix, ô turba applaude piorum,
Herodes, caueas tu tibi quiſquis eris.

CL. V. PETRO PITHEO, qui verſus quoſdam ſuos ægriſomnia vocarat.

Ægriſomnia quæ vocat ſuarum
Hoſtis Pitheus elegantiarum
Nunquam dixero ſomniationes,
Verùm dixero cogitationes
Bellas, perlepidas, perelegantes:
Quales nempe ſuis bonæ miniſtrant
Sanis & vigilantibus Camœnæ.
Quibus nec vetus ille ſomniator
Aſcræus ſua comparare poßit,
Sacro ſomnia ſomniata monte:
Et quales ſibi cogitationes,
Quiſquis mente ſapit, velit venire
In mentem vigili atque ſomnianti.
Non hæc Pitheus ergo ſomniauit,
Quæ quum credidit eſſe ſomniata,
Fuit Pitheus ipſe ſomniator.
Quòd ſi ſe negat ipſe ſomniaſſe,
Iſthæc ſomnia quando ſomniauit.
Quantò eſt certius euidentiúſque,
Nunquam talia ſomniaſſe quenquam,
Tantò eſt certior ipſe ſomniator:
Vt qui ſomnia ſomniata credat,
Quæ ſunt ſomnia ſomniata nunquam.
O felix vigilánſque ſomniánſque,

Qui ſimul vigiléſque, ſomniéſque:
Quam doctus vigilare ſomniando,
Tam doctus vigilando ſomniare.

DE P. MELISSI SCHEDII, Franci, inſignibus, tribus videlicet liliis, partim aureis, partim argenteis, expreſſis.

Tibi lilia conuenire Franco,
Francæ lilia conſecrata genti,
Non eſt qui meritò neget, Meliſſe.
Sed quum lilia candor ille purus
Grata præcipuè ac venuſta reddat,
Quî ſit virgineum, rogo, vt nitorem
Intactæ niuis æmulum nitorem,
Vllo diuitis vt libet metalli
Sic tandem violaueris colore?
An quòd (maxima factitare pridem
Sicut pars hominum ferè aſſueuit)
Sit candore animi tibi innocentis
Argentum pretioſius vel aurum?
Nequaquam, puto: quum meo Meliſſo
Nil ſit candidiúſve, puriúſve:
Immò quòd tibi candor ille purus,
Candor ille animi ſit innocentis,
Quod argentum aliis, quod eſt & aurum,
Quos inanis opum cupido ludit.
Ergo viue diu, & vale, Meliſſe.

Dú m-

Dúmque argento alij incubant & auro,
Tu veris fruitur bonis beatus.
Sic longùm vigeántque floreántque
Candidiſsima lilia iſta florum,
Candidiſsime mi Meliſſe, tecum.
Et nouos quoque gignito Meliſſos,
Noua & lilia lilia iſta gignant.
Sic longùm vigeántque floreántque
Cani: lilia cana cum Meliſſis.

E Græco.

D*Iuitiis fruitor, tanquam moriturus, & idem*
Tanquam victurus parcito diuitiis.
Felix qui vita & mortis ſic diuidis annos,
Vita tibi vt condat, Mors tibi promat opes.

In Superbos, argumento ex moro domeſtica ſumpto, quæ intra quinquênium mirabiliter excreuit.

T*Enelle nuper ſurcule, domini manu*
In arboris ſpem conſite,
Iam nunc virentes arbor attollens comas,
Noſtrúmque inumbrans hortulum.
Quàm noſtra ſorte vita fertur diſpari!
Nam tu vires, ego marceo:
Tu Solis æſtus & rigorem frigorum
Nudo cacumine deſpicis:

At me vrit æſtus, vrit & frigus, licèt
Fultum remediis vndique.
Frondeſcis, at ego canui: tu ſydera,
Ego tumuli ſpecum peto.
Ite, ô ſuperbi, ite, ô caduci homunculi,
Ipſa arguunt vos arbores.

In Catelli domeſticas, agreſtibus quidem & melancholicis ineptas, vero tamen vſu non non parùm ſuaues delitias.

CAtelle ſimule, mi Catelle patule,
Quo nec deliciæ ſunt mage deliciæ:
Loquaculis ſpirans amorem ocellulis,
Queîs nec blanditiæ ſunt mage blanditiæ
Catelle, criſpulis decenter auribus
Triſtitiàs omnes exhilarare potis.
Catelle, cuius ipſa etiam iracundia
Sedari quæuis protinus ira queat.
Catelle, cuius dominus iram & gaudium
Ipſe tuo vnius temperat arbitrio.
Catelle, caudæ blandientis verbere,
Omnem abigens domini pectore mœſtitiam.
O ſi illecebra ſortè carminis pari,
Vah, poſſim illecebras æquiparare tuas
O ſi ipſe potiùs homo creatus non canis,
Eſſe Deo poſſem quod mihi tute canis!

In Miſſam imitatio Politiani.

MIſſam dicit Aruns, melior miſſā facit Aulus,
Nam minus eſt multò Dicere quā Facere,

In Ebrioſos.

BElidas fingunt pertuſa in dolia vates
Mox effundendas fundere ſemper aquas.
Nomine mutato narratur fabula de te,
Ebrie, qua meias qui ſine fine bibis.
Quin etiam hoc in te quadrat, turba ebria, quod ſint
Corpora quæ fuerant, dolia facta tibi.

THEODORVS BEZA, annum vitæ iniens climactericum LXIII. hæc ſcribebam, huius vitę ſatur, alterius cupidus: XXIV. Iunij, Anno vltimi temporis cIↄ. Iↄ. LXXXII.

LVx natalis aue, ſenos repetita per annos
Decies, tribus ſuperadditis:
Quos ego, quantumuis per deuia deuius errans,
Tamen peregi haud auius.
Dic verò, noſtra procul hinc an meta ſenecta,
Vel duriora nos manent?
Verùm ô ſtultus ego, qui te hæc arcana repoſcam,

Quum ſeipſa non norit dies.
Siue autem voluendus adhuc, ſiue annuus iſte
Sol me reuiſit vltimus,
O Deus, hoc Bezæ facilis concede precanti:
Tege quod fuit, quod erit rege.

In diem natalem Clariſs. viri, & ſpectatiſſ. pietatis ac doctrinæ D. IOANNIS IACOBI GRYNAEI, Baſilienſis Eccleſiæ fidi Paſtoris ac Doctoris, quadrageſimum primum annũ, quum hæc ſcriberentur, ingredientis.

SAluete Octobres iterumq; iterúmque Calendæ,
Nulla quibus toto fulget lux clarior anno.
Nam reliquas nobis Sol luces aduehit ortus;
Tu contra alterius noua lumina Solis
Grynæi magni natalibus orta dediſti.
Quem Deus vt cœli naſcentem vidit ab arce,
Viue, infans, inquit, viue: & creſcentibus annis,
Ingenio, & cunctis veris virtutibus auctus,
Helueticis tutare meos feliciter oris,
Inde meum toto ſparſurus nomen in orbe.
Dixerat: applauſit læto cui murmure cœlum.
Vos igitur ſaluete iterúmq;, iterumq; Calendæ,
Et quater vt denis ſimul octoniſque diebus
Fulſiſtis, veſtro fauſtè ſic ſemper alumno
Centenas minimùm luces implete reuerſæ.

PAVLO QVARTO, Pontifici Romano.

PAne & aqua Paulus contentus vixerat olim,
Quum traheret rubræ ſyrmata longa togæ:
Hic idem ingluuiem dapibus nunc paſcit opimis,
Cuius nunc onerat terna tiara caput.
Miraris factum? mirari deſine, Roma,
Iuſſiſti eſſe lupum qui fuit ante canis.

IN ROMAM, Poemate Germani Audeberti Aurelij Pulcherrimè deſcriptam.

SAxea quæ fuerat, cœlúmque ſolúmq; laceſſens,
Et mole iam grauis ſua,
Conciderat, ſoliſque diu viſenda ruinis
Semet iacebat obruens.
Hæc (mirum dictu) chartacea facta reſurgit,
Tantóque ſtat viuacior,
Artificum quantò cunctorum ſcalpra, poëtæ
Morti domitrix vincit manus:
Marmoráque exuperant quantò prædura tabellæ
Vatum exaratæ pollice.
Struxeris ego tuæ ſimulachrum, Remule, Romæ,
Auguſte, quod políueris:
At (veſtra liceat mihi dicere pace Quirites)
Romam Audebertus condidit.

Huius ad exemplar dum nobis, docte Saluſti,
Hebdomada condis alteram,
Sic, fateor, nobis mundus non naſcitur alter:
Illum ſed vnum conditum
Sic nobis totum enarras diuinitus, alter
Penè eius vt ſis artifex.
Hinc prior vt mundi primis natalibus orta,
Mundo coæua permanet,
Sic tua poſterior natalibus orta ſecundis,
Nunc te perennat hebdomas.

IN CL. V. STEPHANI PASCAſij, in Senatu Pariſienſi Aduocati, imaginem, manibus carentem.

QVàm bene, Paſcaſi, tua qui depinxerat ora,
Addendas picto noluit eſſe manus!
Seruati ore tuo nam quum ſint mille clientes,
Nemo ex mille tibi ſenſit adeſſe manus.

In Symbolũ CL. V. IACOBI MONauij, patricij Vratiſlauienſis, DEVS FACIET.

PRomiſſi Deus eſt auctor: quidnam ambigis amens?
Promittente opus eſt ſint rata cuncta Deo.

Qui bene cuncta facit, fecit, faciet quoque porrò,
Diſsimilis nunquam ſcilicet ipſe ſui.
Cœpit opus, præſtabit opus: nāque vnica quicquid
Inchoat iſta manus, perficit iſta manus.
Et facit ipſe vnus: quamuis quod perficit vnus,
Alterius faciat ſæpius ipſe manu,
Sic igitur faciet cuncta vt tua vota precéſque
Res ſuperet tandem tota peracta tuas.
Sic (inquam) faciet, tibi ſi fortè optio detur,
Vt fieri haud aliter, quàm velit ipſe, velis.
Tu vero interea facito facienda viciſsim,
Illius & nutu ſic tua facta rege:
Vt rectè quoties tu quicquam feceris olim,
Auctorem hunc operis noueris eſſe tui.

IN CL.V. FELICIS PLATERI, Baſilienſis poliatri, domum, tanto domino digniſſimam.

HAnc quiſquis, hoſpes, aſpicis domum, domum
Si te videre fortè credis, falleris.
Nam quicquid orbis continet dignum aſpici,
Quæ continet domus, domum cur dixeris?
Vin' aëris, vin' æquoris, ſeu fluminum,
Vin' orbis vniuerſa quà patent ſola
Stans intueri vno in loco miracula?
Mentem hîc habes, oculos habes quod expleat.
Quid amplius? quod iure mireris magis,

Iſtiуs

Iſtiu: herus & artifex domus, domum
Et nomine & reapſe Felix anteit:
Homo artium omnium, omnis homo ſolertiæ
Felicis ut domum & hominem ſi videris,
Non iam domum, ſed orbis epitomam in domo,
Hominéque in uno homines bonos, induſtrios,
Et eruditos penè cunctos videris.

IACOBVS LECTIVS Theodoro Bezæ.

PRuna manu tibi lecta mea quæ paucula mitto
Villa dedit parco Bardiniana ſinu:
Quæ Pomona tuo non diſplicuiſſe palato
Si ſcierit, plenis deinde dabit calathis:
Nec tamen inficior, longè, mi Beza, probari
Iudicio malim carmina noſtra tuo.
Spero equidem, exiguam qui vix mihi præbet Apollo
Parcus aquam, plenis deinde daret cyathis.

THEODORVS BEZA, Iacobo Lectio Iuriſconſulto, & patricio Geneuenſi.

QVæ mihi miſiſti, Lecti lectiſſime, pruna,
Pruna tua ipſius quæ mihi lecta manu,

Vt placuêre ſuo mihi deguſtata ſapore,
Sic placuêre tua quòd mihi lecta manu.
Sed placuêre magis quæ lecta Heliconis in hortis
Docta ſerta tua ſunt mihi miſſa manu.
Eſto igitur nobis Helicon, mónſque ipſe bicornis,
Quæ tibi villa priùs Burdiniana fuit.

EIDEM.

IMmeritum quòd me digneris nomine Phœbi
Accipe, mi Lecti, qua ratione probem.
Obſtruit interdum ceu Phœbi lumina Phœbe,
Sic Phœbe eſto mihi, ſim tibi Phœbus ego.

In Claſſem Hiſpanicam, omnium quæ vnquã in Oceano extiterunt, tum nauium numero, tũ rebus omnibus inſtructiſſimam, diuinitus ad Anglicanæ claſſis conſpectum profligatam.

STrauerat innumeris Hiſpanus nauibus æquor,
Regnis iuncturus regna Britanna ſuis.
Tanti huius rogitas fuerit quæ cauſa duelli?
Impulit Ambitio, vexit Auaritia.
Quàm bene te, Ambitio, merſit vaniſſima, Ventus,
Et tumidos tumidæ vos ſuperaſtis aquæ!
Quàm bene raptores orbis totius Iberos
Hauſit inexhauſti iuſta vorago maris!
At tu, cui venti, cui totum militat æquor,

Regina,

Regina, ô mundi totius vna decus:
Sic regnare Deo perge, ambitione remota:
Prodiga ſic opibus perge iuuare pios,
Vt te Angli, longùm, longùm Anglis ipſa fruaris,
Quàm dilecta bonis, tam metuenda malis.

De Poemate Clariſſ. V. IOANNIS PASSERATII, Regij bonarum literarum in Academia Pariſienſi Profeſſoris: cuius inſcriptio eſt NIHIL.

Pace mihi liceat ſapientes, dicere veſtra:
Qui factum ex nihilo dicitis eſſe nihil.
En qui vos verbis, qui vos ratione refellat,
Et quiddam faciat quod fuit antè nihil.
Quiddam (inquam) ex nihilo faciat, quo credere quidquam
Grandius, aut etiam fingere m velle, nefas.
Immò, quod mirum magis eſt, qui miſceat vnà
Sic alicui nihilum, ſic aliquid nihilo,
Vt cōfirmet idem ſimul eſſe, aliquídque nihílque,
Et neutrum eſſe probet, quod ſit vtrumque tamen.
Mirus homo, Nihil eſſe aliquid ſtatuénſve negánſve,
Quódque negat ſtatuens, quod ſtatuítque negans,

Sequitur illud ingenioſiſſimum, & inſcriptum NIHIL,
Poema CL. V. IOANNIS PASSERATII, Regij in Academia Pariſienſi Profeſſoris.

Ad ornatiſſimum virum
ERRICVM MEMMIVM.

IAnus adeſt, feſtæ poſcunt ſua dona Kalendæ,
Munus abeſt feſtis quod poſſim offerre Kalendis.
Siccine Caſtalius nobis exaruit humor?
Vſque adeò ingenij noſtri eſt exhauſta facultas,
Immunem vt videat redeuntis ianitor anni?
Quod nuſquã eſt, potius noua per veſtigia quæram.
Ecce autem partes dum ſeſe verſat in omnes
Inuenit mea Muſa NIHIL, ne deſpice munus.
Nam NIHIL eſt gemmis, NIHIL eſt pretioſius auro.
Huc animũ, huc igitur vultus aduerte benignos:
Res noua narratur quæ nulli audita priorum,
AVſonij & Graij dixerunt cætera vates,
AVſoniæ indictũ NIHIL eſt Græcæque Camœnæ
E cœlo quacunque Ceres ſua proſpicit arua,
Aut genitor liquidis orbem complectitur vlnis
Oceanus, NIHIL interitus & originis expers.
Immortale NIHIL, NIHIL omni parte beatum,
Quòd ſi hinc maieſtas & vis diuina probatur,
Num

Nũ quid honore deûm, nũ quid dignabimur aris?
Conſpectu lucis NIHIL eſt iucundius almæ,
Vere NIHIL, NIHIL irriguo formoſius horto,
Floridius pratis, Zephyri clementius aura:
In bello ſanctum NIHIL eſt, Martiſque tumultu:
Iuſtum in pace NIHIL, NIHIL eſt in fœdere tutum.
Felix cui NIHIL eſt, (fuerant hæc vota Tibullo)
Non timet inſidias: fures, incendia temnit:
Sollicitas ſequitur nullo ſub iudice lites.
Ille ipſe inuictis qui ſubiicit omnia fatis
Zenonis ſapiens, NIHIL admiratur & optat.
Socraticique gregis fuit iſta ſcientia quondam,
Scire NIHIL; ſtudio cui nunc incumbitur vni.
Nec quicquam in ludo mauult didiciſſe iuuentus.
Ad magnas quia ducit opes, & culmen honorum.
Noſce NIHIL, noſces fertur quod Pythagoreæ
Grano hærere fabæ, cui vox adiuncta negantis.
Multi Mercurio freti duce viſcera terræ
Pura liquefaciunt ſimul, & patrimonia miſcent,
Arcano inſtantes operi, & carbonibus atris,
Qui tandem exhauſti damnis, fractique labore,
Inueniũt atque inuentũ NIHIL vſque requirũt.
Hoc dimetiri non vlla decempeda poſſit:
Nec numeret Libycæ numerum qui callet arenæ:
Et Phœbo ignotũ NIHIL eſt, NIHIL altius aſtris.
Túque, tibi licet eximium ſit mentis acumen,
Omnem in naturam penetrans, & in abdita rerũ,
Pace tua, Memmi, NIHIL ignorare videris.

Sole tamen NIHIL *eſt,& puro clarius igne*
Tange NIHIL, *dicéſque* NIHIL *ſine corpore tangi.*
Cerne NIHIL, *cerni dices* NIHIL *abſque colore*
Surdum audit loquitúrque NIHIL *ſine voce, volátque*
Abſque ope pennarum , & graditur ſine cruribus vllis.
Abſque loco motuq; NIHIL per inane vagatur.
Humano generi vtilius NIHIL *arte medendi.*
Ne rhombos igitur, neu Theſſala murmura tentet
Idalia vacuum traiectus arundine pectus,
Neu legat Idæo Dictæum in vertice gramen.
Vulneribus ſæui NIHIL *auxiliatur amoris.*
Vexerit & quamuis trans mœſtos portitor vndas,
Ad ſuperos imo NIHIL *hunc reuocabit ab orco.*
Inferni NIHIL *inflectit præcordia regis,*
Parcarúmque colos, & inexorabile penſum.
Obruta Phlegræis campis Titania pubes
Fulmineo ſenſit NIHIL *eſſe potentius ictu:*
Porrigitur magni NIHIL *extra mœnia mundi:*
Diíque NIHIL *metuunt. Quid longo carmine plura*
Commemorem? virtute NIHIL *præſtantius ipſa,*
Splendidius NIHIL *eſt* , NIHIL *eſt Ioue denique maius.*
Sed tempus finem argutis imponere nugis:
Ne tibi ſi multa laudem mea carmina charta,
De NIHILO NIHILI *pariant faſtidia verſus.*

IN LVDOVICI MASVRII Poema de Babylonis ruina.

DVm Maſuri, grande ore tonas Babylona ruentem,
Cantata eſt quanta Troia nec ipſa tuba:
Eſt quod Mæonides, eſt quod tibi maior & ipſo
Mæonida, inuideat forſitan ipſe Maro.
Error in hoc tamen eſt, Maſuri, quòd carmine tanto
Manſuram æternùm quàm ruis ædificas.

In Horrendum parricidium aduerſus HENRICVM IIII. Galliæ & Nauarræ Regem, attentatũ à IOANNE CASTELLO, Pariſienſi, Ieſuitarum diſcipulo, & iiſdem conſciis hoc parricidium aggreſſo.

HEnrici iugulum Regis, quo Gallia rege
Perſtat adhuc, peteret quum ſcelerata manus:
Auerſans ſcelus hoc tantum, qui celſus ab alto
Fata hominum iuſta cum ratione regit.
Henrici à iugulo, gladium conuertit in ora:
Cœpto impar, ſed enim ſic quoque grande nefas.

Quod luit ille ſua, mox, latro morte ſceleſtus.
Et Reges curæ quis neget eſſe Deo?
Quem ſi, Henrice, coles, quémnã vereare? ſceleſtis
En ſua perdendis ſufficit manus.

In illum Parricidam grauiſſimo quidem, ſed iuſtiſſimo ſupplicio affectum.

VVlneribus vulnus puniri pluribus vnum,
Sæuitiæ non eſt cur videatur opus:
Vulnere nam quanuis vnus peteretur in vno,
(Diuina auertit quod ſcelus vna manus)
Galliæ Rege tamen quum ſalua ſit omnis in vno,
Omnis in hoc caſo ſic peritura fuit.
Adde quòd vnius non hæc ſunt artibus acta,
Sed ſceleris conſors eſt ſcelerata cohors,
Ieſum, inquam, mentita cohors, qua fretus Iberus
Affectat reliquas totius orbis opes.
Ah potius ſceleri pœna vt reſpondeat vltrix,
Ipſe tuum & noſtrum, Chriſte, tuere decus.
Sic, ô Rex, verum verè venerator Ieſum,
Sic Regem agnoſcat Gallia ſalua ſuum.

Fœdiſ-

Fœdiſſimi Sathanæ excrementi, id eſt, nouę illius ſeſquimonachorum ſectę, auctore IGNATIO MARRANO, ſacroſanctum Ieſu nomen, abdicato Chriſtianorum cognomento, ementitæ, vera γένεσις.

CHriſtus homo, Ieſuſq; Deus, ſũt vnus & idem,
Vna ſuum agnoſcit quę ſacra turba caput.
Non tamen ex Ieſu, ſed Chriſti ex nomine ductũ,
Sanctorum cœtus nobile nomen habet:
Quâ Deus eſt etenim & ſolus Seruator Ieſus,
Hoc ſoli nomen vendicat ipſe ſibi:
Sed quâ Chriſtus homo eſt, tot eo cognomine fratres
Dignatur toto ſunt quot in orbe pij.
Diſce igitur, Lector, quánam ratione recenter,
Iſta ſit ex Ieſu nomen adepta cohors,
Horribiles furias ex imo iuſſerat Orco,
In mundum acciri vindicis ira Dei:
Quas Erebo emittens, procul ab Ieſu ite, ſceleſtæ,
Dixerat inclamans térque quatérque Sathã,
Quum pater illarum accurrens Ignatius ille,
Ate cui admixto nomen ab igne dedit,
Accipio omen, ait, procul ab Ieſu ite, propago
Digna patre, ab Ieſu vos procul ite meæ.
AB IESV ITE dehinc hominũ volitãte per ora,
Hinc factum vt nomen duxerit iſta cohors,
Et certè falſorum inter tanta agmina fratrum,
Tam procul ab Ieſu non ijt vlla cohors.

In duplices Apoſtatas, id eſt repetitos Romanos Pſeudocatholicos.

AD noſtros Româ Cahierus venerat olim,
A noſtris Romam nunc Cahiere, redis.
Sic vomitum canis, & repetit lutum amica luto ſus:
Cognita diuinis victima neutra ſacris.
At tu, quo fiunt porcique canéſque magiſtro,
Chriſti habita ſancto de grege nuper oues,
Quum bis Romanus ſic fiat Apoſtata duplex,
Pœna & par ſceleri debeat eſſe ſuo,
Et noua fabrorum tibi turba acceſſerit, illa
Perfida ſub Ieſu nomine tecta cohors,
Perge, Satan, donec damnato ſtructa labore,
Sint bis Romanis tartara bina tuis:
Scilicet vt, Romam porcis canibúſque fugatis,
Munditíes mundo ſit ſua ſalua gregi.

In IOANNEM MALDONATUM Hiſpanū, inſignem factionis Sacroſanctum Ieſu nomen ementitæ Sophiſtam.

QVum mala tam multis, male Maldonate, daturum
Offenſi in terras mitteret ira Dei.

Téque

Téque tibique pares iſto cognomine ſignans,
Quos fugerent monuit ſcilicet ipſe ſuos,
Nempe vel in te vno monſtrans qualis foret illa
Ieſu ementito nomine tecta cohors,
Commune eiurans quæ Chriſti ex nomine nomen,
Ille quod vnus habet vendicat ipſa ſibi.
At tu vere tuos ô nunc miſeratus Ieſu,
Fac tibi ne pereant quos pater ipſe dedit,
Immo perde malos, vt vero verus Ieſu
Debitus à cunctis ſic tribuatur honos.

In Papæ ZACHARIÆ epiſtolam, ad BONIFACIVM Epiſcopum, Germaniæ Septẽtrionali deſtinatum.

GEns inculta diu Arctoa Germana ſub ora,
Se pauiſſe feris barbara fertur equis:
Quæ Chriſtum amplecti, poſita feritate, parata,
Baptiſmi ſacras quum rogitaret aquas:
Baptizentur, ait ſuper illis Papa rogatus:
Parcere, vt immundis, ſed iubeantur equis.
Nempe ſibi metuens, ne gens hæc effera fortè,
Conceſſis aſino addere vellet equis.

ESAIÆ SADEELI, Antonij Sadeelis Magni F. votum à Theodoro Beza conceptum.

ESaia, magni Sadeelis ſanguine crete,
Accipito exoptat quæ tibi Beza tuus.
Si quæ ſint rogites, dicam omnia maxima paucis,
Opto vt ſis tanto digna propago patre.

De triplici obſeſſæ Geneuæ, tribus munitiſſimis expugnatis & exciſis arcibus, victoria.

VIcinæ immeritò dùm fraude, armiſq; Geneuæ
Exitium, Princeps, (quàm malè ſuaſe!) paras,
Ecce tuos omnes conatus fregit ab alto,
Omnia qui iuſta cum ratione regit:
Sic, quã ſperabas excindi poſſe Geneuam,
Verſouia exciſa, mox tibi verſa via eſt:
Incendi Ripale tuum ſic ripa Lemanni
Vidit, & in medius vnda ſaliuit aquis:
Sic inuicta tui quæ Iuræ clauſtra putabas,
Clauſa tibi, nobis peruia tota patent.
Hinc verò potiùs paruos agnoſce tueri
Magnanimi, Princeps, principis eſſe decus.

IN

IN ROMAM.

ROMA AMOR eſt inuerſus, amans quæ odiſſe dicebat,
Auerſans quæcunque Deus, vel mandat honeſtas
Tu cuicunque Deus, merúmq; probatur honeſtas,
Romanam inde fidem & Romanos noſcito mores.

In Arcem Pontificiam, quam S. Angeli vocant, olim Hadriani Cæſaris ſepulchrum.

CÆſareos cineres quæ moles clauſerat olim,
Arx eſt Romano nunc ſacra Pontifici.
Quam bene! qui mortis nunc eſt mortalibus auctor
Morti ſacratas obtinet ille domos.

AD CL. V. IACOBVM LECtium I.C. De Arte æqui & boni in artem equi & bouis ab aſino quodam transformata.

IVs æqui atque boni quidam quum diceret Artē,
Non æquum, ſed equum barbarus ore ſonans.
Naſutus contrà de circunſtantibus vnus:
Hæc ſi ars, inquit, equi eſt, ars ſit & iſta bouis.
Sed nimis indignum eſt, hæc ars æquique bonique,
Seruire vt bubus vel videatur equis.
Sed magis hoc miſerū eſt, quòd ſint præſepia mul-(tis,

Quæ fuerant legum pulpita, nunc aſinis.
Sint tua doctores, Lecti, exempla ſequantur:
Redditus & fuerit Legibus omnis honos.

In Clauum & Clauem.

MAgna inter Clauum & Clauem concordia vocum.
Sed maior in re affinitas:
Clauſa aperit Clauis, penetrat quæque obuia Clauus:
Magno illa, magno hic vſui:
Sic quot transfoſſus Clauis palmáſque manuſq́;
Eſt Chriſtus olim penſilis:
Ecce pater miſero totidem ceu Clauibus orbi
Reſerata cœli regia.

In librum Poematum Clariſſ. V. IACOBI LECTII I. C. & Senatoris ſapientiſſimi, eiuſdémque ſacri Muſarum Sacerdotis.

LEx quod amicitiæ, tua quod lectiſsima virtus
Quod ipſa poſcit veritas,
Conabar præſtare tibi, quum noſter Apollo
Sic me vocatus, increpans,
Ecquid, ait, furioſe paras? Lucem addere Soli
Quis mente ſanâ cogitet?
Sic ille. At contrà, ne me inquam, Phœbe, putato
Furoris iſtius reum.

Obſe-

Obſecro, qui extorto gratatur lumina Soli,
Num Solis accendit iubar?
Hæc ille, hæc & ego, quæ dum verſamus vtrinque,
En carmen hoc abortij.
Hanc tibi quo geminam gratatur Beza coronam,
Votis tuum communibus
Quâ cinxere caput, Themis hinc, hinc dius Apollo,
Lecte, coæterna tibi.

In Sereniſſimam Heroinam, ELIZABETHAM, Dei gratia, Angliæ, Frāciæ, & Hiberniæ Reginam virginem.

SI totum quiddā ſunt fœmina virque reuincti,
Dimidium eſt quiddam fœmina iūcta viro.
Atque vt dimidium non ſit quæ eſt cōiugis expers,
Dimidium fieri, ſit modò nupta, poteſt.
Talis es imperitans populis Regina Britannis,
Imperij exemplum nobile virginei.
At cur ſic innupta manens? quia nempe repertum
Debuit eſſe prius par tibi dimidium.
Adde quòd es quiddam virgo Reginaq; Totum,
Cui par ſiue impar iungere Dimidium,
Non ex dimidiis fuerit componere Totum,
Sed Totum quod erat reddere Dimidium.
Ergo quod es, longùm potiùs, Regina, maneto,
Virginea geſtans ſceptra Britanna manu.
Túque illa longùm regnante, Britannia, felix,
Virginea duci te patiare manu.

PAVLO MELISSO Franco, Æmyliæ Iordanæ Palatinæ, Carmen Nuptiale.

VIxerat Aonidum cœlebs contentus amore,
Annis Meliſſus pluribus.
Qui nunc Æmyliæ correptus amore venuſtæ,
Tranſiuit eius in ſinum.
Ne tamen, Aonides, veſtrum ſic eſſe Meliſſum
Vobis ademptum credite:
Æmyliam potiùs ſic vobis addidit ille:
Adiunctâ veſtro quæ choro,
Tot pariet vates quot erit paritura Meliſſos:
Queis nil erit mellitius.
Tot pariet Muſas quot erit paritura Meliſſas:
Queis ἀμυλώτερον *nihil.*
Hoc ſperare iubet, certo velut omine, nomen
Et ille & iſta quod gerit.
Vt tu, quæ charo gratus Beza optat amico,
Deus benigne perfice.

ÆMYLIO MELISSO, Pauli Meliſſi ex lectiſſima vxore Æmylia F. Carmen γενεθλιακόν.

OMine quàm fauſto Æmyliam Venus alma Meliſſo
Iunxerit, en felix exitus ipſe probat.
Hos etenim ſanctè per mutua gaudia iunctos

Annua

Annua vix rediens viderat illa dies:
En aliam AEmyliam nobis, aliúmque Meliſſum,
Mox vno in puero reddidit alma Venus.
Fortunate puer, patrio cui melle lepôres
AEmylia adiuncto miſcuit ipſa parens:
Et quem materno condîta lepôre Meliſſus
Mella inter genuit, melleus ipſe pater.
At tu, Chriſte, iſtos iſto cum melle lepôres
Melle tuo condi, merge lepôre tuo.

Carmen παραμυθητικόν. Exhortatio ad amiciſſimum quendam, tunc pro Chriſti nomine, captiuum, & paulò pòſt conſtantiſſimè mortuum.

QVæ priùs immenſi quà quà patet area cœli,
libera qua voluit parte volabat auis,
Clauſa licèt caueâ tam ſtricto carcere, ſortis
Nec commutatæ ſigna dat vlla ſuæ,
Nec captiua ſilet, toto ſed gutture læta
Innumeris variat cantica mille ſonis.
At tu, pro Chriſto qui corpore clauſus, apertas
Mente vides cœli liberiore fores,
Et vitæ certus longè melioris, Olympi
Penè ipſo calcas limina ſacra pede,
Num vel corde pauens, vel mœſtus voce ſilebis?
Nec potiùs facies quæ tibi monſtrat auis?

In Gentilitia Generoſi Domini, VENCESLAI ZASTRISELLI inſignia,

QVod longis ab auis tibi, Venceſlae, relictum.
Rubente ſpacio lilium pictum geris,
Puniceo galeam velo exornante, rubentes
Micante penna inter gemellas candida,
Quid moneat, nec me, ſpero, dixiſſe pigebit,
Audiſſe nec te pœnitebit forſitan.
Mentis candorem purum color indicat albus,
Mentis vigorem fulgidus notat color.
Hæc duo qui verè ſapiens moderatur, vtrumque
(Tuo quod ipſe polliceris ſymbolo)
Laudando impendens Chriſto, patriæque tuendæ,
Orbe hunc beabit ſparſa toto Gloria.
Immo ſuis Pietas hunc duplex euehet alis,
Longè ipſa ſupra ſumma cœli ſydera.

Carmen ἐπιθαλάμιον CL.V. AMANDO POLANO à Polendorff. S. Theologię in Academia Baſilienſi Doctori, & MARIÆ GRYNÆAE, D. IACOBI GRYNAEI, primarij Eccleſiæ Baſilienſis Paſtoris filiæ.

AMande reipſa, Amandus ipſo vt nomine,
Polane, rectam qui poli doces viam,

Nunc

Nunc ſponſe, ſalue: & iſta quod ſponſalia
Concepta ſancto pollicentur omine,
Nunc ex Amando Amatus eſto coniugi.
Salue &, Maria, tui quæ amaritudinem,
Grynæa dicta, tollis omnem nominis,
Amanda multis nuper inter virgines,
Nunc ſponſa, Amando Amata ſis mox coniugi.
Saluete & ille, & iſta, & vnà gignite
Seclis Amandos atque Amatos omnibus.

THEODORVS BEZA, in annum ſuum ſeptuageſimum exactum.

SEptenos decies tranſegi, mi Deus, annos,
Quos dum ſeco in minutias,
Et recti ad normam tam longa tempora vitæ,
Vt factum oportet, exigo:
Heu, delictorum numerum pondúſque meorum
Inire nec ego ſum potis.
Quem ſi fortè ineas, vah, quanto optatius eſſet
Non eſſe natum, aut mox mori?
Finitum tamen eſt deliqui, Maxime, quidquid,
Numerare quamuis neſciam.
Horrenda ſed enim pœna, guttæque cruoris,
Quas tute fudiſti innocens,
Seruandis natus miſeris, & crimina faſſis,
Numero carent & pondere.
Spes igitur miſerum fouet hæc me ſola, futurum

(Sperare vt ipſe me iubes)
Innumera luerint numeroſa vt crimina pœna,
Soluta nec, Deus, exigas.

THEODORVS BEZA
Ioanni Paludio.

HAbere meritò quos ames quamplurimos
Si bella res eſt, eſt & illud pulchrius,
Habere meritò à quibus amère plurimos,
Ergo Paludi, cui hoc vtrumque contigit,
Te perbeatum iure quidni dixerim,
Bonos amantem omnes, bonis charum omnibus?
Non ergo nudè, vt antea, Paludius,
Pulchro ſed auctus dicitor cognomine
Φιλόφιλος, *ipſis vſque & vſque poſteris.*

Eidem Ioanni Paludio Philophilo.

PRognatos inter Ieſſæo ſanguine Reges,
Præ reliquis fuerit quã degener ille Manaſſes,
Pagina ſacra docet, non abſque horrore legentum,
Idem autem, quantum ô quantum mutatus ab illo,
Captus & adſtrictus duris hinc inde catenis,
In mediam cernens ſeſe Babylona repulſum,
Antè ſuis ſuetus ſolio ſublimis ab alto
Reddere ſubiectis populis tot iura per annos,
Quas lachrymas, gemitus quantos, ſuſpiria quanta

Fuderit, expreſsis totidem ſacra pagina verbis
Non docet: at legimus non certo auctore relata,
Sancta tamen, quaſi non fuderit ipſe Manaſſes,
At Deus ipſe illi poſsit dictaſſe videri.
Heroo nuper quæ quum tibi texta, Paludi,
Carmine perlegerem, laudaui, & ſic ego mecum
Ipſe loquens, vtinam Deus, inquam, Maxime, nunquam
Vel talis noſtro naſcatur in orbe Manaſſes,
Vel ſi natus erit, paucos aut regnet in annos,
Aut alter fiat, mutata mente, Manaſſes.

Ioannes Paludius Philophilus Theodoro Bezæ.

B*Is pueros, dixere, ſenes. oppono ſenectam*
Beza ego Neſtoream: bis mihi Beza vir eſt.

Beza Ioanni Paludio Philophilo.

B*Is tibi Beza vir eſt, Num quòd bis Beza maritus,*
Nulla probat proles quem tamen eſſe virum?

Ioannes Paludius Philophilus pro valetudine Bezæ.

Q*Vi tibi ſe ruiuit tot, Chriſte, fideliter annos,*
Ipſe tua Bezam, quæſo, tuère manu:

Serua ſeruatum toties, maioráque paſſum:
Non iræ ſignum Crux, ſed amoris habet.
Viuat, qui vixit nulli grauis, omnibus vſu:
Viuat, qui viuit, maxime Chriſte: tibi.

Th. Beza Ioanni Paludio Philophilo.

QVos plures annos optas mihi, chare Paludi,
Annis adiungi rectiùs opta tuis.
Nam tibi reſtat adhuc operoſa portio vitæ:
At mihi iam tumulũ ſera Senecta parat:
Opta igitur potiùs portum mihi, ceu tibi vitæ
Currentis placidum Beza precatur iter.

Io. Paludius Philophilus Th. Bezæ.

BEza tuus toties rediit Natalis, habebis
Perpetuæ vitæ non procul ergo diem.
Seriùs hic veniat, redeat ſed ſæpius alter,
Prodeſſe vt poßit ſæpius ille piis.

Th. Beza Io. Paludio Philophilo.

LVx mihi Natalis toties totiéſque reuerſa
Nuntiat extremum non procul eße diem.
Nuntius ô felix! Nam dignam hoc nomine vitam
Quæ mihi lux iſtam finiet, incipiet.
Hanc igitur tardam ne Bezæ optato Paludi,
Ne te Beza φίλου deneget eſſe φίλον.

In Centum Diſticha Heroica à Generoſo Iuuene D. Venceſlao M. à Zaſtriſel, Morauo, conſcripta.

QVem Muſa iuuenẽ tanto amplectũtur amore
Quãtus erit quãdo ingenio par venerit ætas?
Nempe admiretur merito quem patria tantum,
Venceſlae, tuus quod BEZA *& ſperat & optat.*

In Lamentationes Ieremiæ Verſibus Lyricis à IOANNE IACOMOTO BARRENSI expreſſas.

QVas ſtrata lacrymas diuino carmine fudit
Vates Hebæus patriæ,
Cur, age, ſic renouans nobis, Iacomote, ſonora
Tua maritas barbito?
Nempe iſti ſimiles quòd pœnas crimina nobis
Eadem minari proſpicis.
Et quem non cura iſta coquit, niſi qualis in orbe
Non vnus eſt Mezentius?
Aſt vtinam ſancti clamore excita Prophetæ,
Tuiſque plectris obſequens.
Illa Sion noſtro, quam condere tempore cæpit
Dei illa præpotens manus,

Tam promptè lacrymis pauefacto ex pectore fuſis
Reſtinguat iram numinis,
Quàm ſiccos retinens oculos vetus illa rebellis
Seſe Sion peſſum dedit.

DE PLATONE, IOHANNIS SERRANI opera & induſtria illuſtrato.

Diuinum ſi quid mortalibus illa reliquit
Humani labes generis, caligine cæca
Quæ mentis lucem inuoluit, fecitque voluntas
In vitium miſerè præceps vt tota feratur,
Tunc quoque quum rectà ferri ratione videtur:
Id tibi, magne Plato, veluti diuinitus omne
Collatum quondam ſi quis fortaſſe negarit,
Quid non ille idem perfrictà fronte negarit?
Et tamen hæc quidnam lux eſt, niſi qualis opacam
Illuſtrat noctem Lunæ ſublustris imago?
Nos igitur ſeruata tibi hæc cœleſtia dona
Miremur, liceátque etiam ſpectare, diúque,
Verſare, ac noſtris aptare quoque vſibus illa:
Dummodo quæ nobis lux cœlo affulſit ab alto,
Lux exprompta ſinu veri quæ numinis vna,
Errantes mundi in pelago nos vna gubernet.
Aſt ego quàm vellem, decus immortale Sophorum,
Iſtius pariter lucis te dona tuliſſe,
Verè vt diuini ferres cognomina vatis!
Irrita ſed quando ſunt noſtra hæc vota, quod vnum
Iam ſupereſt, iſtud munus tibi gratulor ingens,

Illa

Illa quod tandem deterſa arugine, quantam
Heu nimium multi intulerant, auique vetuſtas,
Serrani ingenio niteas magnóque labore.
Nos igitur tibi multa, Plato, debemus: at ipſum
Debemus, fateor, tibi nos, Serrane, Platonem.

In DIOSCORIDEM Anabarzæum, à CL.V. & Medicinæ, Doctore præſtantiſſimo IOHANNE ANTONIO SARACENO, poſt aliorũ doctiſſimorum virorum emendationes diligentiſſimè, & feliciſſimè reſtitutum.

NVminis imperio Verbum genitale locuti,
Plantarum quæ prima tulit miracula Tellus,
Quàm placitura oculis, tam miris vſibus apta,
Eſt mirata ſimul, ſimul eſt ſcrutata vetuſtas.
Hoc raptus ſtudio ſapientum maximus ille
Ieſſiades Solomon, à ſummis orſus, ad imas,
Plantarum hiſtoriam chartis mandarat Hebrais,
Quæ nobis ſi ſalua foret, ſatis eſſet abundè,
Quantũuis auidas quòd paſceret vndique mentes.
Illa licet verò periit, res tanta iacêre
Attamen haudquaquã potuit, neque vana videri.
Immò perſonuit non ſolis nota Sophorum
Porticibus, verùm populis immanibus ipſis,
Illorúmque ipſis populorum regibus olim,
Hoc ſiue vtilitas ſuaſit, ſiue ipſa venuſtas.

Siue adeò grati florum placuiſtis odores.
Hinc tot non vna ex lingua, nec gente ſubinde
Commoda felices hominum in communia nati,
Hæc qui tractarent rerum miracula myſtæ:
Quos inter, nulli doctrina aut arte ſecundus.
Immò pro cunctis meritus vel ſolus haberi,
Ille DIOSCORIDES *tandem nos ecce reuiſit:*
Non tot vulneribus fœdatus turpiter ille.
Qualem barbaries indocta legebat auorum,
Immo nec qualem, magna cum laude, politum,
Ætas produxit melior quæ deinde ſecuta:
Sed qualem SARACENA *manus longo vſa labore*
Iudicióque pari, nunc toto corpore ſanum,
Reſtituit, propria ſic nomen laudis adepta,
Nã reliquis nomen medicis medicina miniſtrat,
Artis at illa ſuæ nunc clara in luce Magiſtrum
Quum, SARACENE, *tuo nunc demum munere cernat,*
Seſe ipſam debere tibi medicina fatetur.
Viue igitur, SARACENE, *diu, longumq; ſuperſtes,*
Exurgat donec ſoboles te digna parente,
Qua tu egeas nunquam, ſis cunctis vtili arte.

IN

IN AMPHORAM, anum ebrioſiſſimam, caſu, quum lacu Lemanno veheretur, ſubmerſam.

Amphora quæ meruit parto cognomine dici,
Plena mero ſemper, nec ſatiata mero,
Ebria fortè parans tumidum ſulcare Lemannum,
In mediis vitam lapſa reliquit aquis.
Atque illam ſanè quanuis inſueta bibentem
Pocula, quum mediis immoreretur aquis.
Credibile eſt hilarem tamen interiiſſe bibentem,
Cui mage non placuit Viuere quàm Bibere.

In N. Agaſonem, repentè Abbatem factum.

Sordidus ad Domini ſtabat qui nuper equile
Repentè Monachis factus Abbas nūc præeſt.
Fallor, an eſt iſtud dici quod ſueuerat olim;
Ab equis ad aſinos quempiam tranſcendere?

CL. V. IOHANNI POSTHIO, in Electorali Palatinatu Archiatro.

En, Poſthi, tibi peßimus poëta,
Nugas Beza dat optimo poëtæ,
Auctori ſimiles profectò nugas.
Hoc eſt, nec lepidas, nec elegantes:

Iſtius sui decadis annum metiens,
Idemq́ſemper olim qui fuit manens.
At putido tu fœtidus mendacio.
At factus ex Clemente Dementiſſimus,
Putes vel ipſis iam tuis ſodalibus,
Vel putet iſtis iam nihil, quos nil pudet.
Hinc ipſe verò Beza vt euolauerit,
Mille vnius mox prodeuntibus loco,
Quàm veſtra vana fuerit expectatio,
Exoſa vobis vos docebit veritas.

Illuſtri & Generoſiſſimo Domino, Domino IOANNI RVTHVENO, Comiti Gaureæ, Domino Ruthueniæ &c.

QVòd Beza adfingis minimè qua Beza meretur,
Quilibet hoc faciat pictor, faciátque poeta,
At quod tam dextrè, tam cultè talia fingis,
Praſtiterit rarus pictor, rarúſque poëta.
Scin' verò exoptet quanam tibi Beza viciſsim?
Vt quàm adſcripta ſibi ſunt iſtac pleraque ficte,
Tam cuncti hac in te miremur vt omnia verè.

PAVLO MELISSO, VIRO CL.

ECce Venuſini quod carminis alite carmen
Ipſe ſuo Phœbus fuderat ore tibi,
Et quod melle mihi donaſti dulcius omni,
Et præ quo ſapiat iam roſa nulla mihi,
Paucis ipſe roſis, & parco melle rependo,
Heu, quam diſparibus munera muneribus!
Ah, minimè quales Ver flores fundit odores,
Qualia nec verno tempore mella fluunt,
Sed quales marcent hyberno tempore flores,
Qualia per medias mella repoſta niues.
Viuite felices queis nunquam Muſa ſeneſcit,
Mî ſatis eſt modicè ſi mihi vernet hyems.

Genethliacon carmen ROSINÆ MELISSÆ, PAVLI MELISSI ex ÆMYLIA IORDANA Vxore F.

EX lepida Roſinam gignens vxore Meliſſus,
Mel roſeum præter quid genuiſſe poteſt?
Et Roſinam potuit pariens ex patre Meliſſo,
Mel litam præter quid peperiſſe roſam?
Iure igitur Roſina pariter, paritérque Meliſſa,
Hæc duplici duplex omine nomen habet.
At tu, quo Roſina eſt, quo dicta fauente Meliſſa,
Ita, Deus, Roſinæ da quoque vota tua,

Quàm

Quàm roſa grata oculis, qualem roſa ſpirat odorem,
Quàm gratus puri mellis in ore ſapor,
Hæc placeat forma, ſapiat ſic mente iubeto,
Vt ſit virginei mox decus omne chori:
Quinetiam Roſinam qui progenuêre parentes,
Mella roſáſque inter ſint, maneántque diu.
Vt plures ſurgant Roſinæ, pluréſque Meliſsi,
Quique ſuum referant nomine réque genus.

Priere de l'ame fidelle, ſe trouuant laſſée és trauaux de ſon pelerinage.

Helas mon Dieu, quand ſera-ce
Que ie pourray voir ta face?
Quand ce throne glorieux
Sera-il veu de mes yeux?

Face non pas courroucée,
Mais en celuy appaiſée,
Qui m'a d'vn tout endebté
Faict vn du tout acquitté.

Throne aux meſchans effroyable,
Comme aux tiens treſdeſirable.
Que tu as faits, d'ennemis,
Par toy meſmes, tes amis.

Las quand la chair qui me tue,
Par ton eſprit abbatue,
Pour n'en releuer iamais,
Me laißera elle en paix?

Quand prendra fin ceſte guerre
Entre mon ciel & ma Terre?
Quand ne debattront en moy
La defiance & la foy?

Las quand la volonté miene

Lamentatio animæ Chriſtianæ ad æternam vitam anhelantis.

O Quando, quando, mi Deus,
Hoc me bono dignaberis,
Splendore vultus vt tui
Præſente præſens perfruar?

Vultus ſerena ſplendeat
Qui luce quauis purior,
Vultu ipſe qualis cœlitus
Aſpectus olim ſum tibi.

Quum mille mille criminum
Obnoxium pœnis tibi.
Solutor, at non debitor,
Me liberum dimitteres!

O quando tandem, mi Deus,
Quando inſidentem gemmeo,
Excelſa ſupra ſydera
Te conſpicabor in throno?

Throno tui cultoribus
Cunctis ter optatiſſimo,
Throno tuis ſed hoſtibus
Summè timendo cæteris.

Natiua quæ meas adhuc

Maiſtriſée par la tienne,
Ne voudra pour tous ſes vœux,
Vouloir que ce que tu veux?

Las, quand te pure ſcience
Regnant ſur ma conſcience,
Guidera tous mes deſirs?
Reiglera tous mes plaiſirs?

Ce ſera quand hors du monde,
Monde tant vain & immonde,
Ta main m'aura retiré,
Iuſqu'en ton port aſſeuré.

Lors que les Cieux pour la Terre,
La vraye Paix pour la Guerre,
Ce que iamais œil ne vit,
Iamais oreille n'ouyt.

Iamais ne penſa cœur d'homme,
Bref ce que tu as en ſomme,
Pour tes eſleus ordonné,
Par toy leur ſera donné.

Alors que la iouyſſance
Surpaſſant toute eſperance,
Leur fera ſentir de faict
De tes promeſſes l'effect.

Car il t'a pleu le promettre,
Voire iuſques à te mettre

Lues medullas obſidet
Turbare me tot anxium,
Ecquando curis deſinet?

Lis iſta quando deſinet
Hinc Carnis, inde Spiritus?
Ecquando diffidentiam
Victrix fides peſſundabit?

Meam tui ſcientia
Regente conſcientiam,
Ecquando mens iſtac mea
In te recumbet vnicum?

Quod velle me voles, volet?
Vitabit omne quod vetas?
Quod appeti vis appetet?
Quod negligi vis negliget?

Tunc nempe quum terra loco
Tua recepit regia,
Tua tecum certiſſima
Pacis fruemur gloria.

Conſpecta quando nemini,
Audita quando nemini,
Quum cogitata nemini,
Tui dabis timentibus.

Vt ipſa te res comprobet,
Quam polliceris ampliter.

En croix pour tes ennemis,
Pour en faire tes amis.

Mais attendant ceſt eſchange
Tire moy de ceſte ſange
Victorieux és combats
Liurés aux tiens icy bas,

Ne permets qu'en ceſt orage
Mon ame face naufrage,
Pluſtoſt de ſon corps la mort
Luy ſoit vn vray paſſeport.

Pour iuſques à toy rauie
Gouſter ta celeſte vie,
Attendant que ſoit reſioinct
Ce que mort aura deſioinct,

Et qu'entrés en ta lumiere,
Tous deux quittans la pouſſiere,
Trouuent en ton firmament
Eternel contentement.

Promiſſa tam ſolere te
Præſtare liberaliter.

Vt qui fidem ſemel datam
Ipſis tibi rebellibus,
Ipſa cruentus in cruce
Plenè volens perſolueris.

Sed inter iſta, ne, rogo,
Tot obrutum me fluctibus,
Anima quoque ipſa naufragum
Totum ſinas ſubmergier.

Animam ſed iſtam corporis
Mors ipſa ſurſum transferat.
Deguſtet illic vt nouæ
Parata vitæ munera.

His dum reuinctis denuò
Semel relicto puluere,
Æterna tecum gaudeam
Certa quietis gaudia.

ΙΟ 4

EIVSDEM TH. BEZÆ EPIGRAMMATA, QVÆ peculiari nomine ICONAS inſcripſit.

LVCRETIA.

POLLVTVM eſt corpus: mihi mens verò integra manſit.
Et non ex iſto corpore caſta fugis!

In eandem.

SI fuit ille tibi, Lucretia, gratus adulter,
Immeritò ex merita præmia morte petis.
Sin potiùs caſto vis eſt allata pudori,
Quis furor alterius crimine velle mori?
Fruſtra igitur laudem captas, Lucretia. Namque
Vel ſcelerata cadis, vel furioſa ruis.

ALEXANDER MAGNVS hauſto veneno moribundus.

POſt Perſas fuſos quæſitáſque orbis habenas,
Armis non potui cedere, cedo dolis.

M. BRV-

M. BRVTVS. αὐτόχειρ.

DIuitiis vti licuit cum Cæſare partis:
Ferre necem poſſum, non potui Dominum.

ARISTOTELES, MICHAElis XENII, Galliarum Cancellarij, vultum penitus referens.

TAlis Ariſtoteles vultúmque habitúmque ferebas,
Sculptoris docta nunc rediuiue manu.
Pars autem illa tui melior, melioribus olim
Expreſſa in tabulis, nec peritura, manet.
Sed quid opus ſculptiſve fuit ſcriptiſve tabellis?
En viuo in XENIO viuit Ariſtoteles.

CARDINALIS PETASAtus & Purpuratus.

SEmuiros quicunque patres radiante galero
Conſpicis, & rubra ſyrmata longa toga:
Crede mihi, nullo ſaturatas murice veſtes,
Diuite nec cocco pallia tincta vides.
Sed quæ rubra vides, ſanctorum cæde virorum,
Et merſa inſonti tota cruore madent.
Aut, memor iſtorum quæ celet crimina, veſtis,
Pro dominis iuſto tacta pudore rubet.

In eoſdem Cardinales.

HOs Cardinales quotquot intuemini,
Scitote dictos, ſic volente Numine,
Quòd foribus illis, Papa quarum eſt ianitor,
Quà lata Ditis ducit in domum via,
Hi Cardinales cardinum præſtent vicem.
At tu, tuorum liberator, ô Deus,
Vt iuſtus vltor perde, verte, ſubrue
Hunc ianitorem, iſtas fores, hos cardines,

IVLIVS TERTIVS PAPA.

TErtius ad mēſam quum Iulius ille ſederet,
Impia quem potuit Roma nec ipſa pati,
Tres viſus pelues interdum habuiſſe paratas,
Vt triplici triplex vaſe leuaret onus.
Vna alui pondus, vomitum altera peluis habebat,
Tertia veſicæ concipiebat onus.
I nunc, Pontifices, Germane inſane negato
Omnia poſſe ſuo promere iura ſinu.

In Beatæ virginis ſtatuam argenteam à Fráciſco I. in priuatæ domus angulo, Lutetię, propè tēplum parui, quod vocāt, Antonij, ſaxeæ alterius loco, adhibito ferreo clauſtro conſecratam, cu-

ius, vt à Lutheranis, quos vocabant, euerſæ fragméta, boni ſacrifici ſanguine aſperſerant, vt hac miraculi ſpecie Regem aduerſus illos magis ac magis incenderent.

SAxea quæ fuerat nunc eſt argentea virgo,
Regis, fateor, ipſa ex manu,
Sed quàm prædones contra, non pᴉſſit imago
Seſe tueri argentea,
Ferrea concludunt illam quæ clauſtra quibuſuis
Loquuntur intuentibus.
Túne igitur perges motu ſenſúque carentem
Turba inuocare credula?
At, tu Rex, potiùs nobis hæc ſecula mutans,
Pro ferreis fac aurea.

PYTHAGORAS.

LAudent vitam alij ſuam loquendo,
Virtutem ipſe meam probo tacendo.

XENOPHON, læua calamum, dextra gladium geſtans.

QVid Marti & Muſis, Xenophon? Sic vicimus olim
Barbariem gladio, barbariem calamo.

IN ERASMVM, cingulo tenus depictum.

Ἥμισυ τοῦ παντὸς πλεῖον ἦν Ἀσκραῖος ἔειπεν,
Ἥμισυ μὲν δ᾽, ὡς εἶμαι, τὸ πολυγνωσάμφος.

De eodem.

INgens ingentem, quem perſonat orbis Eraſmum,
Hæc tibi dimidium picta tabella refert.
At cur non totum? mirari deſine lector:
Integra nam totum terra nec ipſa capit.

In diluuium picta tabula expreſſum.

QVas hominũ intulerant terris cõtagia ſordes,
Vos olim vltrices ablueratis aquæ:
At quum nunc terras, quum totius æquoris vndas
Polluerit maius quàm fuit antè nefas:
Quid ſupreſt, cœlo niſi miſſus vt ignis ab alto,
Ipſas cum terris deuoret vltor aquas?

IOHANNES CALVINVS.

HOc vultu, hoc habitu Caluinũ ſacra docentẽ
Geneua felix audiit,
Cuius ſcripta pij toto mirantur in orbe,
Ringentibus fruſtra impiis.
Vixit laudatiſſ. annos LIIII. menſes X. dies XVII.

XVII. Mortuus religioſiſſimè, Anno vltimi temporis cIↄ.Iↄ.LXIIII. Die Maij XXVII.

SIMON GRYNÆVS.

Te quicunque, Simon Grynae, aſpexit, amauit,
Splenduit in vultu gratia tanta tuo:
Te quicunque, Simon Grinae, audiuit, amauit,
Facundo fluxit tantus ab ore lepos.
Amplius at cur non audire & cernere fas eſt?
Scilicet hoc fati vis inopina vetat.
Immo fallor ego. Nam ſint pauciſſima quamuis
Ingenij nobis ſcripta relicta tui,
Te ſpectamus adhuc, te nos miramur in illis,
Æternoque manes dignus honore, Simon.

Obijt Baſileę ex peſte, Ann. Domini cIↄ.Iↄ.XLI. Anno ætatis XLVIII. Calendis Auguſti.

DIDO αὐτόχειρ.

Diſcite Didonis caſu viduæ, atque puellæ,
Quæ ſoluat ſtultis præmia ſtultus amor.
Et quæ ipſi quondam vates docuère prophani,
Ex ſcriptis pudeat non didiciſſe ſacris.

Huius horrendi ſimul, & ſingulari exemplo memorandi caſus hiſtoriam, ſummo artificio, ab artifice ſummo depictam, potiùs quàm deſcriptam, à me verò non infeliciter, fortaſſe, Gallicis ſenariis rithmis expreſſam, ſubiicere hîc libuit, eo quem in illo tetraſticho notaui fructu, amatoribus legẽdam atque meditandam.

CÆDES DIDONIS αὐτόχειρος à Virgilio deſcripta. Æneid. lib. IV.

AT trepida & cœptis immanibus effera Dido,
Sanguineam voluens aciem, maculiſque trementes
Interfuſa genas, & pallida morte futura,
Interiora domus perrumpit limina, & altos
Conſcendit furibunda rogos: enſémque recludit
Dardanium, non hos quæſitum munus in vſus.
Hîc poſtquam Iliacas veſtes, notúmque cubile
Conſpexit, paulùm lacrymis & mente morata,
Incubuitque thoro. dixitque nouiſſima verba.
Dulces exuuiæ, dum fata deúſque ſinebant,
Accipite hanc animam, méque his exoluite curis,
Vixi, & quem dederat curſum fortuna peregi,
Et nunc magna mei ſub terras ibit imago.
Vrbem præclaram ſtatui, mea mœnia vidi:

Vlta-

Vlta virum pœnas inimico à fratre recepi.
Felix: heu nimiùm felix, ſi littora tantùm
Nunquã Dardaniæ tetigiſſent noſtra carinæ.
Dixit: & os impreſſa thoro. Moriemur inultæ?
Sed moriamur, ait, ſic ſic iuuat ire ſub vmbras.
Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto
Dardanus, & noſtræ ſecum ferat omina mortis.
Dixerat: atque illam media inter talia ferro
Collapſam aſpiciunt comitis, enſémque cruore
Spumantem, ſparſaſque manus.

Tranſlation Françoiſe de la mort de Dido Par Theodore de Beze.

M*Ais Didõ trẽblottãt, & d'vn afreux viſage*
Teſmoignant le deſſein d'vn terrible courage,
Rouant de ſes deux yeux les prunelles ſanglantes,
D'vn teinct entremeſlé en ſes ioues tremblantes,
Et deſia de la mort prochaine toute paſle,
Se iette au plus profond de ſa maiſon royale,
Et pleine de fureur, d'vn grand pas eſlancé,
Monte iuſqu'au plus haut de ce bois entaſſé:
Prend le glaiue Troyen, le deſgaine de faict,
Qui n'eſtoit point (helas) donné pour ceſt effect.
Là, voyant deuant ſoy les veſtemens de Troye,
Recognoiſſant ſon lict, s'arreſte toute coye
Penſiue larmoyant, ſur ſon lict, vne eſpace,
Puis dit ces derniers mots, deuant qu'elle treſpaſſe.

Agreable deſpouille, autant que l'ont permis
La fatale ordonnance, & les Dieux mes amis,
Ores reçoy ceſte ame, & de tant de ſouci:
La deſlie vn bon coup. I'ay veſcu iuſqu'ici:
I'ay le cours accompli ordonné pour mon aage.
Soubs terre maintenant ira ma grand' image
I'ay conſtruict & fondé ceſte belle cité
I'ay veu mes murs baſtis: l'horrible cruauté
Contre mon feu mari par mon frere exercee,
Ie puis dire auoir veu ſuffiſamment vengee.
Heureuſe & trop heureuſe (helas) ſi de mes ports
La flotte des Troyens n'euſt onc touché les bords.
Acheuant ce propos ſe iette ſur ſa couche,
Et tenant ſur le lict imprimée la bouche
Comment? mourrons-nous, donc, ſans nous venger? (dit-elle)
Mais mourons. Car la mort, mort me plaiſt toute telle.
Ce feu ceſt inhumain hume de la mer haute,
Preſage par ma mort des peines de ſa faute,
Ainſi elle parla, quand ſes Dames l'ont veuë
En parlant ſur le fer deſia toute eſtendue:
Cà là battant des bras, & du ſang eſcumant,
Apres le coup mortel le glaiue tout fumant.

TH. BEZÆ EMBLE-

TH. BEZÆ

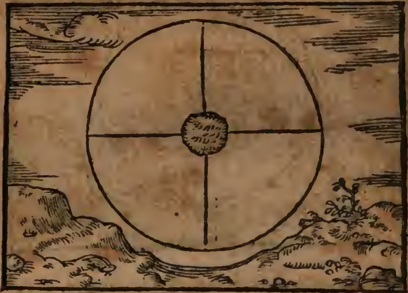
EMBLEMATA.

Circulus. EMBLEMA I.

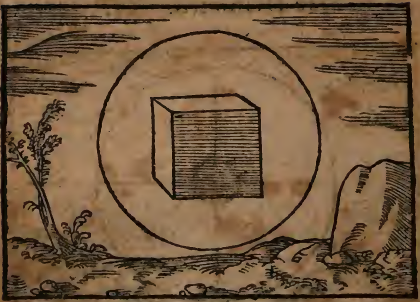
PRincipium in tereti quæris quicunque figura,
Principium inuenies hic vbi finis erit.
Sic Chriſtum vero quiſquis reuereris amore,
Qua vitam hora tibi finiet, incipiet.

Circulus cum centro, & duplici hinc inde Diametro. II.

CErnis vt hæc medium cingat teres vndique punctum
Linea, & hinc ſpatio diſtet & inde pari?
Scilicet illa refert quod nos tegit vndique cœlum,
Tellurem hoc punctum quod tenet ima notat.
Cur igitur doleas? quorſum dic, quæſo, labores,
Tu, patriâ pepulit quem pietatis amor?
Cœlum ſi verſus tendis, quocunque recedas,
Hinc ſpatio cœlum cernis & inde pari.

Cubus intra Circulum. III.

STtare cubum in tereti cernis quicũq; figurą,
Hinc vitæ verum diſcito cautus iter,
Mores illa docet teretes; hic figere iuſſa
Te iubet immotos in ſtatione gradus.

Vellus Aureum. IIII.

AVrea, mendaci vates non vnicus ore,
Vellera Phryxeæ commemorauit ouis.
Aureus es verè, Christe, agnus, diuite geſtans
Has verè veràs vellere ſolus opes.

Faber incudem ipſam tundens. V.

SCilicet incudem inſanit qui frangere duri
Conetur ictu mallei.
Et non inſanit Chriſto qui perdere ſacra
Se poſſe ſperet agmina?

Phœnix intra flammas. VI.

PHœnicen, ſi vera ferunt, mors ipſa refingit,
Huic ſit vt vnus aui vitáque mórſque rogus.
Ite, ô carnifices, Sanctorum ſancta cremate
Corpora, quos vultis perdere flamma parit.

Spectatores, menſam dapibus & poculis onuſtam taciti ſpectantes. VII.

NIl ſpectaſſe dapes, nil deglutiſſe iuuabit,
Hæc niſi ventriculi cuncta calore coquas.
Sic cœtus ſpectaſſe pios, diuináque verba
Audiſſe, attenta nil licet aure iuuat,
Hæc niſi percipiátque fides, imóque repoſta
Pectore, diuino freta calore coquat.

Ænea machina, iniecto igne diſſiliens in iaculatoris perniciem. VIII.

CErnis vt in cœlum fuerat quæ machina torta,
Fit iaculatori mors perpetrata ſuo?
In ſanctos quicunque Dei ruis, impie, ſeruos,
Conatus merces hæc manet vna tuos.

Globus, è nubibus, tenui filo, quod Dei manus tenet, ſuſpenſus, Eccleſiam deſignans. IX.

Pinge globum tenui quem libratum vndique filo.
Suſtineat ſummi Numinis alta manus.
Talis es vrbs Chriſti de nomine dicta beato,
Quà nil firmius eſt, mobiliúſque nihil.

Equus

Equus ſeſſore excuſſo currens. X.

QValis eques rapido nemoroſa per auia curſu
Corruit, effreni præcipitatus equo:
Corpore tu, quęcunque Deus, vel mente, beauit,
Talis es, ipſius te niſi fræna regant.

Homo ad menſam edens & bibens. XI.

QVicquid edis, quodcunque bibis, moriatur oportet,
Vt inde vita ſuppetat:
Et nos à Chriſti quod vitam morte petamus,
Philoſophe rides impie?

Dolium ruptis circulis diſſiliens. XII.

SOluuntur compacta licet bene dolia, firmis
Conſtricta ni ſint circulis.
Sic legum pœnis quæ non firmata tenetur,
Corruat oportet ciuitas.

Homines duo aduerſo itinere incedentes, vnus antecedentem, alter à tergo vmbram habens. XIII.

SEctantes velut vmbra fugit, fugientibus inſtat,
Addita corporibus ſcilicet vmbra comes,
Sic fugit immerita captantes præmia laudis,
Demiſſis contrà Gloria iuncta comes.
Et tamen haud falſo trutinata examine, quidnam
Laus hæc omnis erit? ſcilicet vmbra leuis.

Hydro-

Hydropicus potans. XIIII.

INiuſtè partis opibus ſi fortè beatos
Putas auaros, falleris.
Epotis auidè lymphis quis poſſe beari
Hydropicos exiſtimet?

Auis rupta cauea euadens. XV.

Libera, ceu volucris, cauea mox carcere clauſa,
Libera confracto carcere rurſus abit:
Liber homo natus, mortis dein clauſus in antro,
Rurſus abit Chriſto liber ad aſtra duce.

Nauis in portu impingens. XVI.

TOta viden' ventis expandens vela ſecundis,
Vt perit optato littore merſa ratis?
Hæc tu mente potes, cui ſors aſpirat amica,
Hac eadem ne te qua vehit vnda ruat.

Domus vndique arcendis ventis clauſa. XVII.

OBiectis ventos foribus, clauſiſq; feneſtris,
Eſtque etiam tota mos prohibere domo.
Aſt aures, oculiq́; hæ ſunt vtrinque decebat
Quas Satanæ clauſas oppoſuiſſe fores.

Faber ferrum lima terens, & Ruſticus meſſem flagellans. XVIII.

QVod duro lima eſt ferro, meſſiq; flagellum,
Auro quod ignis eſt rudi:
Hoc tibi, ſi ſapias, crux eſt, licet aſpera: quiſquis
Cœlum Deo petis duce.

Annulus pretioſa gemma ornatus. XIX.

QValis quæ fuluo circumdata cernitur auro
Gemma nitens, radio ſplendidiore micat:
Talis formoſo ſplendens in corpore virtus,
Neſcio quod prodit conſpicienda decus.

Canis Lunam allatrans. XX.

LVna velut toto colluſtrans lumine terras,
Fruſtra allatrantes deſpicit alta canes:
Sic quiſquis Chriſtum allatrat, Chriſtive mi-
niſtros.
Index ſtultitiæ ſpernitur vſque ſuæ.

Viator ventum flantem obiecto pallio inhibere ſtudens. XXI.

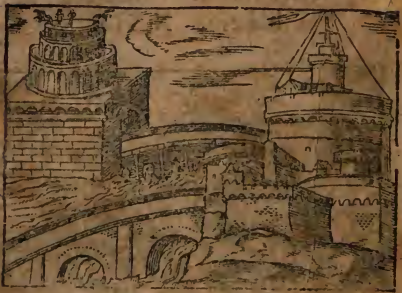
QVis ſapere hunc credat, ſeſe qui poſſe vetandis
Ventorum credat flatibus eſſe parem?
Stultior at quantò eſt ſeſe qui poſſe loquentis
Obſtruere inſanus Numinis ora putet?

Mare ventis agitatum,& Rex hinc Pontificem Romanum ad dextram,inde Cardinalem ad ſiniſtram habens. XXII.

TRanquili immotique priùs velùt æquoris vndas
Vnica ventorum vis agitata ciet.
Sic mundum meretrix Romana. Hanc tollite, Reges,
Pacatus ſubitò (credite) mundus erit.

Moles Adriani, hodiè Caſtrum S. Angeli. XXIII.

CÆſareos cineres quæ moles clauſerat olim,
Arx eſt Romano nunc ſacra Pontifici.
Quàm bene qui mortis nunc eſt mortalibus auctor,
Morti ſacratas obtinet iſte domos.

Homo

Homo cœlum verſus ſpuens. XXIIII.

CErnis vt hic cœlum fœdo qui conſpuit ore,
Non cœlum, imò ſuos conſpuit ipſe ſinus:
Et tu cœlorum Domini contemptor, in illum
Non quod verba iacis, tot tibi probra vomis?

Pueruli domunculas ex ſtipulis & aſſulis conſtruentes. XXV.

LVdicra ridemus fabricantes tecta puellos,
Ex ſtipulis ſtructum qui meditantur opus:
Quid melius plerique agitis, vaniſsima vitæ
Quos huius miſeros noxia cura premit?

Circulus ex connexis ſerpentibus contextus, & enſe cælitus vibrato ſectus. XXVI.

HI colubris colubri, criſtas tollente Ceraſte,
Conferti pariter, ſinuoſa volumina quorum
Dextra ſecat, gladium cœli qua librat ab arce,
Quos ſignent rogitas? Satis & re & nomine notos:
Quos Satan (armauit iuſti quem Numinis ira
Terrarum exitio) funeſto exciuit ab Orco.
Aſt hominum tandem ſortem miſeratus acerbam,
Exerto verbi Chriſtus nunc diſſecat enſe.

Alius vas plenum, alius vacuum replentes. XXVII.

CEV vacuum facilis vas eſt implere laboris,
Quod vero eſt plenum velle replere furor:
Sic cuius diuina animum ſapientia cœpit,
Et vitæ inuaſit quem melioris amor.
Aut vacuam humanis, homo, mentem ſenſibus adfer.
Stultitiæ plenus vel re maneto tua.

Vipera

Vipera ex vtero matris rupto erumpens. XXVIII.

VIperei exedunt ceu matris viſcera fœtus:
Sic quos ipſa ſuo fouit alumna ſinu,
Roditur, heu, nimium ſanctorum Eccleſia multis!
At non euentu, nec ratione pari.
Vipera nam ſalua infelix prole interit, illis.
Hæc contra extinctis non peritura manet.

Homo roſas decerpens. XXIX.

IN cauto quicunque roſas collegerit vngue,
Vix vnquam illæſo legerit vngue roſas:
Hoc ſapite exemplo locupletes, plurima namque
Hiſce latent veſtris ſpicula mixta roſis.

Porcus ſtercore, aſinus carduis veſcens. XXX.

STercora quod porcis, Aſinis quod carduus, hoc eſt,
Barbaries Noſtris aſinis porciſque Magiſtris.

Ingens cacabus, Satana ignem vrgente deſpumans, & cœlitus delapſis aquis ſubinde repletus. XXXI.

EN Satan accenſis hinc inde vt torribus vrgens, (ahenum

Sic tandem abſumi ſpumantem hanc, ſtultus,
Poſſe putat, lapſus complet quem cœlitus humor.
Sic liceat nobis ſanctorum effingere ſortem,
Quos Satanas, variis hinc inde laboribus inſtans,
Exercet, fruſtra ſeſéque ſuóſque fatigans.
Ecquis enim tutus; niſi quos fidúſq; poténſque
Tutatur cœli Chriſtus qui conſidet arce?
Perge, Satan. Nam quò torres ardentius omnes
Accendes, tantò mage deſpumaris ahenum,
Purior vt tandem fundo eſca appareat imo.

Crocodilus

Crocodilus vnus fugiétem perſequens, & alter hominem perſequentem fugiens. XXXII.

NIliacus qualis ſerpens fugientibus inſtat,
Inſtantes fugiens quamlibet antè ferox.
Sic vetus ille Draco, ſæuus mortalibus hoſtis,
Te reprimente fugit, te fugiente premit.

Statuæ. XXXIII.

NIl mirum eſt ſtatuas vos commendare liben-
ter,
Ipſi quum ſitis, Pontifices ſtatuæ.

Aqua in dolia pertuſa infunditur.
XXXIIII.

B Elidas fingunt pertuſa in dolia vates
Mox effundendas fundere ſemper aquas.
Nomine mutato, narratur fabula de te,
Ebrie, quæ meias qui ſine fine bibis.
Quinetiam hoc in te quadrat turba ebria, quòd ſint
Corpora quæ fuerant, dolia facta tibi.

Religio. XXXV.

QVænam ſic lacero veſtita incedis amictu?
Rellígio, ſummi vera Patris ſoboles.
Cur veſtis tam vilis? opes contemno caducas.
Quis liber hic? Patris lex veneranda mei.
Cur nudum pectus? decet hoc Candoris amicam.
Cur innixa cruci? Crux mihi ſola quies.
Cur alata? homines doceo ſuper aſtra volare.
Cur radians? mentis diſcutio tenebras.
Quid docet hoc frenum? mentis cohibere furores.
Cur tibi mors premitur? mors quia mortis ego.

Plena Luna Soli aduerſa. XXXVI.

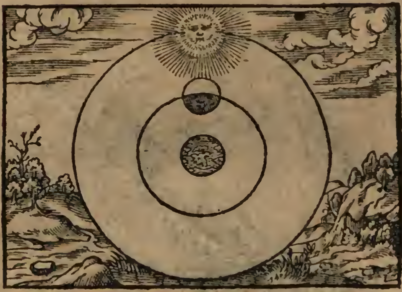
FRaternis luna vt radiis aduerſa refulgens,
Pleno coruſcat lumine:
Sic Chriſti obiectos ſpectans Eccleſia vultus,
Splendore lucet integro.

Luna Soli oppoſita, & interiectu terræ deficiens. XXXVII.

Lunam interueniens ceu terra corpus opacum,
Atra inficit caligine.
Sic interueniens hominum ſapientia, purum
Eccleſiæ infuſcat iubar.

Luna Soli ſubiecta, lumen illius terris eripiens. XXXVIII.

L Vna velut fratri propius coniuncta, periſſe
Stultis videtur funditus,
Quæ tamen admoti ſpectans tunc lumina Solis,
Ipſe refulget clarior.
Sic periiſſe pij vulgo qui morte videntur,
Abſit periſſe dixerim,
Ipſo qui potius Chriſto propiore potiti,
Quod quæſierunt obtinent,

Nauclerus naue perfoſſa ſeſecum ſuis & ipſa naue ſubmergens.
XXXIX.

INſanum hunc quicunque vides ſeſéque ſuóſque,
Rate perforata mergere,
Ah, quàm vera vides! nam quod pictum aſpicis, horum
Viua eſt imago temporum.

Sceleratus ſupplicium natando euadit, tandem crematur. XXXX.

Vidi ego carnificis metuentem verbera ſæui,
Qui medias ſeſe Ligeris proiecit in vndas,
Et quamuis ſudore madens, expérſque natandi
Fluminis euaſit pede calcans ima profundi,
Quem mox non vna pœnas pro cæde luentem
Vidimus impoſitum torreri viſcera flammis.
Hæc age diſpicito rectæ qui tramice vitæ
Deſerto, magis atque magis periturus oberras:
Nam quò tardior eſt, grauior fit numinis ira.

Cœlum tonans ſimul & pluens. XXXXI.

CEu rutilis idem qui diſsilit ignibus æther,
Fœcundus grauido pectore fundit aquas:
Vita fide ſic Chriſtus erit tibi vera receptus,
Spretus at hic idem mors tibi Chriſtus erit.

Homo, dum per glaciem inambulat, illa diſſiliente periens. XXXXII.

ADſtricti glacie niti qui fluminis audet,
Haud raro glacie diſsiliente perit.
Hoc ſapite exemplo iſtius quos commoda vitæ
Innumeris fallunt lubrica cuncta modis.

Ceruus alatus, auribus, cauda, & cornibus carens. XXXXIII.

ADde alas: aures, & caudam, & cornua ceruo
Tollito: depictum ſic tibi tempus erit.
Tempore nanque nihil currit velocius vno.
Nec ſemel elapſum quo reuocetur habet.

Homo campanam pulſans.
XXXXIIII.

AEra graui cunctos veluti campani ſonore,
Ipſa licet penitus ſint ſibi ſurda, cient:
Sic es recta docens alios, peruerſa ſequute,
Quique alijs ſapiens, non ſapis ipſe tibi.

Inſignia Theodori Bezæ.

AVratæ impoſitos claui tres ordine flores
Cæruleos cernens, Bezarum ſtemmata gen-
tis
Hinc diſce, æternos Cœli quibus itur in hortos,
Vnius Chriſti reſerari limina claue,
Claue crucis per iter Chriſtum monſtrante ſe-
quendum,
Sanguineo quod planicies docet iſta rubore.

TH. BEZÆ

Cato Cenſorius Chriſtianus.

THEODORI BEZÆ
Cato Censorivs Chriſtianus.

IN SVPERBOS.

HEVS fronte torua, naribus ſonantibus,
Sublimibus oculis, repando corpore,
Ipſóque greſſu pauo qualis inãbulat,
Teſtans inanem totus arrogantiam:
Quîdam Omne ſe eſſe ſomniat qui ſit Nihil?
Et deerit huius ſcilicet ſuperbiæ
Vindex, ab alto contuens te vertice?
Cunctator iram qui ſuam ſi differat,
Quis te hîc ferat, ferre impotentem cæteros?

IN OTIOSOS.

AT tu, otiari cui vnicum eſt negotium,
Spectare ſueto, nil agendo, cæteros,
Viden' rotatu ſupera ferri perpete?
Ventos ruentes aëris per areas?
Aquas perenni defluentes impetu?
Æquor reciprocis æſtuare fluctibus?
Ipſúmque ſtabile permanens licet ſolum,

Induere

Induere formas tam ſubinde diſpares?
Hæc cernis, inquam: nec tuam coargui
Sic ſuprà & infrà cogitas ignauiam?
Audi ergo, ſtulte, audire ſi tibi vacat,
Natus labori quum ſit homo, non otio.
Quies labore redimitur, non otio:
Peius nec vllum eſt otio negotium.

IN EOSDEM.

MOrtalium ſi nemo naſcitur òtio,
Vrbem ô beatam: curat in qua ſedulus
Quod quiſque ritè nactus eſt negotium.

IN AMBITIOSOS.

OBſecro qui, montis conſcenſo vertice, captas
Alterius verſum culmina montis iter:
Nec ceſſas montes adiungere montibus vnquam,
Quo tibi ſic fuerit tempore parta quies?
Scilicet, vt poſſis ipſos tranſcendere cælos,
Cæli etiam cedet regia tota tibi,
Augebit-ve tibi terras qui condidit orbem,
Hanc expleturo non tamen orbe ſitim.
Immò vel nunquam viuus potiere cupitis,
Vel miſer aſcendens, Ambitioſe, rues:
Exſtinctoque tibi, cui viuo haud ſufficit orbis,
Seni ſufficient, Ambitioſe, pedes.

IN MENDACES.

IGnota Cælo, & ipſi Falſitas Solo,
Illiſque cunctis ille quæ rerum parens
Adſtricta ſeruat veritatis vinculo:
Sed grata ſolis (proh ſcelus) mortalibus,
Omnis magiſtra fraudis & verſutiæ,
Quamplurimorum in corde & ore conſidens.
Impunè in ipſos Principum irruens thronos,
Clamoſa Iudicum occupans ſubſellia,
In officinis, in tabernis perſonans,
Sacris & ipſis impudens ex pulpitis
Surſum, deorſum, ſancta vertens omnia:
Nunquámne mundo niſi ruente concides?
Nam diu cuncta ceu tuetur Veritas,
Sic cuncta dira Falſitate corruunt.
Regna ergo, regna quamdiu Deus ſinet,
Mundi hoc merente falſitate Falſitas,
At, pauculi vos, Veritas quibus placet,
Perſtate fortes, Numinis freti manu.
Nam tempus aderit, Mundus atque Falſitas
Quum pariter vno corruent ſic impetu,
Vt illa Mundum, & Mundus illam pertrahat.

IN GARRVLOS.

QVum fari decuit, tacere velle:
Velle, quum decuit tacere, fari:

Huma-

Humanis duo ſunt cauenda ſummè
Priuatis mala publicíſque rebus.
Ex iſtis ſed enim malis duobus,
Malim quæ potuit loqui tacentem,
Quàm ſunt quæ non decuit loqui loquentem.
Nam ſunt quæ pateant tacendo multa,
Et dici potuere ſæpe multa,
Quæ ſunt temporibus ſuis tacenda.
Ergo aut diſcite, garruli, tacere,
Aut toto ſemel exulate mundo.

IN NVGACES.

IRrequieta ſuo quum voluant tempora motu
Sydera, & incertum currat mortalibus æuum,
Quo ſemel exacto, ſit numinis ante tribunal
Præteritæ ratio vitæ reddenda ſeueri,
Quid vos nugando vitam exegiſſe iuuabit,
Inuitos cogent quos ad tam ſeria nugæ?

IN ADVLTEROS.

VIs orbem exſcindi? ſubuertito funditus vrbes.
Vis vrbes ipſas tollere? tolle domos.
Vis delere domos? careat fac coniuge coniux,
Vanáque ſint ſancti fœdera coniugij.
Ergo perire domos, vrbes, orbémque neceſſe eſt,
Orbe vel expelli quiſquis adulter erit.

IN THEOLOGOS VLTRA modum Philoſophantes.

QVæ voce nobis prodidit Deus ſua,
Ratione ſciri nec queunt humanitus,
Vanis ſophorum ſomnians inſomniis
Vel poſſe noſci, vel doceri certius:
Id eſt tenebris lucem egere cogitans,
Princeps haberi dignus eſt amentium.
Mendacium nam veritas coarguit:
Sed veritatem non probat mendacium.

IN PERIVROS ET blaſphemos.

IVrare Numen, Numen eſt ſolio in ſuo
Locare, partim vt abditorum conſcium,
Suaque partim vt veritatis vindicem.
Scienter ergo, falſa vel per Numina,
Falſumve iurans, ſcis quod admittas ſcelus?
Certè in Dei throno, Dei hoſtem collocas,
In Veritatis pulpito Mendacium.
Nec huius in caput ſupera ruetis omnia?
Nec infera huius concidetis ſub pedes?
At te, ſceleſto quolibet ſceleſtior.
Ipſum ore Numen qui laceßis impio,
Vt ſceleris vnum inexplicabilis reum,
Exſpectat vni pœna nota Numini.

IN EPICVREOS.

Hominem ore præferens, ſed intus beſtia,
Quauis ſtolidior beſtia,
Téne intueri poſſe ſyderum faces,
Tanto meantes ordine?
Calcare terræ téne non pudet ſolum,
Et tot ſoli miracula?
Spectare téne reciproci æſtus æquoris,
Et tot manantes belluas?
Et, iſta Numen Optimum atque Maximum
Quum cuncta cunctis nuntient,
Oppedere iſtis velle te tot teſtibus,
Vt nota cunctis neſcias?
At, inquis, iſta ſi Deus ſic condidit,
Nutúque dirigit ſuo,
Cur eſſe miſeros tot bonos ſinens, malos
Florere contra cernimus?
Immò bonis quum cuncta cedant optimè,
Quum cuncta peßimè malis,
Malis quod eſſe bene putas: illis malè eſt:
Bonis quod eſſe malè, benè eſt.
Immò fateri ſanè oportet optimum,
Toties pepercit qui tibi.

IN ASSENTATORES.

Laudare immodicè, laudari ſi qua merentur,
Virtutem honeſto tegere turpia nomine,

IN SCORTATORES.

Vos ô voluptas quos in hircos & canes
Impura mutat, & meretricum iugo
Turpi ſubactos, mutuis in ſordibus
Obire quæuis adigit impuriſsima:
Et coniugalis iura contra fœderis,
Non ſerere, ſed perdere hominum genus docet:
Abite peſtes ira iuſta Numinis,
Naturáque ipſa quò fremens vos aduocat.

IN AVAROS.

Amore quînam tangeretur Numinis?
Amare quînam mutuo quemquam velit?
Amare quînam velle ſeſe dixerim
Cui ſola Numen vnicum eſt Pecunia?
Qui captat ex re turpe lucrum qualibet?
Qui viuit ipſe carnifex ſæuus ſibi?
Exoſus ergo eſt iure Auarus omnibus,
Vt qui ſit hoſtis Numini, cunctis, ſibi.

IN INVIDOS.

Vos inferorum lurido infimo ex ſpecu.
Hauſtis venenis pectus omne turgidi,
Nec veſtra ferre qui poteſtis commoda,

Rebus fauere nec bonorum proſperis:
Abire quónam iuſſero vos, Inuidi,
Quos nec pati mundus queat ſuperſtites,
Nec ipſa forſan tartara ferant mortuos!
Nempe eſſe vobis inferorum vt omnium
Inſtar ſoletis, ſemper eſſe pergite.
Et mutuò vos perdite. Inuidi, Inuidos,
Quum miſerius nil eſſe poſſit Inuidis.

IN FOENERATORES.

QVi mutuando de Suo nunquam Tuum,
Sed vſque & vſque de Tuo, Suum facit:
Cui, ſterile quod Natura condidit, parit:
Qui dando ſpoliat, erogando colligit:
Nunquam ſerens qui metere nunquam deſinit:
Qui cocta, cruda, deuorat, nunquam ſatur:
Cui, ſiue ſterile, ſiue fertile ſit ſolum,
Fert Luna cenſus menſtruos, Sol annuos:
Vis iſte quis ſit noſſe? Fœnerator eſt,
Quo nulla mundo peſtis eſt nocentior,
Quo nulla mundo peſtis eſt frequentior.
At tu ſeuerus pauperum vindex Deus,
Exedit iſte quos ſuis centeſimis,
Fac ſapiat, aut raptus tribunal ad tuum,
Centeſimo pœnas luat cum fœnore.

IN PSEVDOMONACHOS.

QVis Chriſtum ſimulans, Epicuri eſt de grege porcus?
Cui ſcelus eſt Pietas, Relligióque iocus?
Nomine quis cælebs implet genitricibus vrbes:
Quis ſpecie pauper, re ſua cuncta facit?
Hi ſunt infernis quos poſtquam fouit in antris,
Nequitiæ inſtructos qualibet arte ſua,
Paulatim, iuſta poſcente hoc Numinis ira,
Eductos toto ſparſit in orbe Satan,
Quos olim monachos, certe nimis omine, dixit
Græcia, cunctorum ſunt quia μόνοι ἄχθ.

IN EOS QVI EX MALO lucrum ſperant.

SI (quod fateri cogit impios licèt
Addicta cuiuis conſcientia crimini)
Pendent ab vno cuncta commoda numine,
Vno ecquis vſquam viuit illo ſtultior,
Qui ſe boni vllius futurum compotem,
Boni omnis ipſo auctore ſpreto, ſomniat?

IN PHILOSOPHOS VLTRA modum theologizantes.

PRinceps Sophorum qui videtur maximus,
A fine Græcè idem vocatus optimo,

Mundum extitiſſe ſemper iſtum ſomnians,
Nunquam proinde deſiturum credidit.
Res mira, tanto errore lapſum hunc turpiter
Longè ſophorum creditum doctiſsimum.
Immo fieri ſic hos probat ſtultiſsimos,
Iuſtum ſapere qui neſciant intra modum.

ROTVNDISSIMVM DN. BEZÆ in adulteros hexaſticum ita Græcè vertebat Iſaacus Caſaubonus.

Εἰς μοιχούς.

Κόσμον ὅλον βούλει ὀλέσαι, πάρες ὄλλυ πόληας.
Βούλει δ' αὖ πόλιας; τοὺς καθ' ἕν ἆρε δόμους.
Ἀλλὰ δόμους ἐθέλεις; μὴ τοῦ κείλοι ἔργα γάμοιο,
Μήτε τὰ τῆς εὐνῆς πιστὰ γένοιτο βροτοῖς.
Τοίνυν σωζομένων οἷς μοιχικὰ λέκτρα μέμηλε,
Πᾶς δόμος, ἠδὲ πόλις, κόσμος ὅλοιτο θ' ὅλος.

IN SENECTAM.

SPerata cunctis, grata ſed pauciſsimis
Senecta præſens, quî fit vt te abhorreant
Quibus beatæ patefacis vitæ fores,
Huius miſerias auitatis finiens?
Terrena præter nempe quòd nil cogitent
Plerique rerum neſcij cæleſtium.
Hinc tot querelæ, hinc eiulatus irriti,

Dum

Dum triſtis iſte mortuus viuens ſenex,
Ceruice tremula, lippientibus oculis,
Rugis arata fronte, terram contuens,
Fallente greſſu vix inambulat tripes:
At ille clamat ſapere iam nihil ſibi:
Noctes diéſque tuſsiens hic peruigil,
Peruſtus alius febrium caloribus,
Sæuis podagræ vinctus hic angoribus,
Carnifice tortus alius calculo miſer,
Inanibus cælum fatigant queſtibus:
Alia malorum vt multa omittam millia,
Sed illa quid ſi non Senectæ, ſed ſibi
Suóque accepta ferre debent luxui,
Hæ iuſta cuius pœna ſic perſoluitur?
Immò vt Senectæ mille adhæreant cruces,
Cruces quis illas iure dixerit malas,
Noſſe vnde Numen, nos & ipſos, diſcimus?
Sanè ergo, quicquid hic vel ille dictitet,
Magnum Senecta eſt optimi donum Dei:
Siue illa mitis ſit, vt mihi, ſiue aſpera,
Bono bene vti nempe ſi quibus datur:
Quod Beza gratus hoc fatetur carmine,
Tantùm eadem vt eſſe porrò pergat obſecrans.

FINIS.

ABRAHAMVS SACRIFICANS.

Tragœdia Gallicè à THEOD. BEZA iam olim edita, recens verò Latinè à Ioanne Iacomoto Barrenſi cõuerſa.

THEODORVS BEZA

IOHANNI IACOMOTO
fratri ac ſymmyſtæ ſuo chariſſimo, Gratiam & Pacem à Domino.

NARRO tibi, mi frater, quod nunquam mihi in mẽtem venerat. Scis enim quo loco habere noſtros illos, etſi nec, opinor, per ſe culpandos, nec prorſus vanos ludos conſueuerim. Petiit à me, vel potiùs contendit nobiliſſimus ille noſter Zaſtriſellus, ſuaſore, credo, Paludio Philophilo noſtro, ne Abrahamum illum noſtrum ſacrificantem, ſiue Comœdiam ab exitu lætiſſimo, ſiue ab argumenti ſanctiſſimi grauitate Tragœdiam libuerit appellare, diutius paterer ab ea quam procurauit noſtrorum ποιημάτιων edi-

tione diſiungi. Reſpondi quod res eſt. Iſtud qualecunque ante annos circiter quadraginta quinque fuiſſe Lãuſannæ, vbi tunc Græcas literas profitebar, nulla ſanè cura, ſed leuiter, vt ludicrum quiddam perſcriptum quod ab illius Gymnaſij iuuenibus de more ſpectandum repræsẽtaretur, nec fortaſſis iſtud ſcriptionis genus quibuſuis probatum iri. Reſpõdit ille ſic tamen iſtud & tum placuiſſe, & multis poſtea probatũ, vt & in publicum prodierit, & multis Galliæ locis magno cum applauſu exhibitum, immo etiam nõ ita pridẽ ab eruditiſſimo quodã Germanicis quoque numeris fuerit expreſſum, ſeſe denique iis quæ à me dono accepiſſet arbitrio ſuo vt re ſua vſurum. Quod ad ſcriptionis autem genus attinet ſibi quoque videri magnum in tam ſacris rebus eſſe tenendum modum, & omnia religioſiſſimè tractanda, ſed mihi non deeſſe quæ moroſulis nonnullis obiicerem, nempe & ipſius Nazianzeni

τὸν χριστὸν πάσχοντα & non paucorum æ-
tatis noſtræ doctiſſimorum virorum in
Eccleſiis laudatiſſimis exemplũ. Itaque
flagitanti conceſſi quod denegare non
potui,ſed ea conditione,vt & Ariſtarcho
illi noſtro Lectio res iſta probaretur, &
tibi, quem etiã huius ſuæ petitionis con-
ſcium ac penè auctorẽ laudabat,iſta non
ſanè latinè vertẽda,ſed tuo vnius iudicio
æſtimãda cõmitterẽtur.Illa igitur tuæ fi-
dei penitus cõmiſſa ſũto.Adde,detrahe,
immuta quidquid tibi videbitur. Quid
enim & quantum hîc poſſis,ſi modò ve-
lis,non ignoro, & mihi quidem certè tũ
demum iſta non diſplicuerint,ſi meũ il-
lum Abrahamum cũ ſocculis meis pro-
deũtem,tu cothurnatum gradientẽ pro-
duxeris,& hæc nõ mea,ſed tua potiùs ap
paruerint.Sed, amabo,vide etiam atque
etiam quomodo iudicioſiſſimo illi tuo
Flacco ſatisfeceris,cuius iſtos verſiculos
noſti.

Indignatur item priuatis ac propè ſocco

Dignis carminibus narrari cœna Thyeſtæ.

Obtrectatorum clamores nihil moror, ad quos iampridem & obſurdui & occallui. Bene vale in Domino.

Geneuæ ex Muſæo noſtro Calendis Ianuarij anno vltimi illius temporis cIↃ.IↃ XCVIII. ineunte, qui vtinam piis & bonis omnibus felix illuxerit.

GENE-

GENEROSÆ ET ANTIQVÆ NOBILITATIS DOMINO GEORGIO SIGISMVNDO PRAKSCHICKI A ZASTRISEL, DOMINO BVCHLOVII SERAVITII, &c. MORAVO.

Ioannes Iacomotus Barrenſis.

QVÆ ZASTRISELII *munera me tibi*
Donare velles nunc redeuntibus
Iani Calendis, annuoſque
Sole nouo relegente curſus?
Non poſcis aurum, nec virides dari
Gemmas, Auitis cùm niteat domus
Eſplena gazis, & vetuſtæ
Stemmatibus decorata gentis.
Mittam quod olim pectine Gallico
Carmen ſonauit BEZA *volentibus*
Muſis, recantatumque geſtit
Auſoniis fidibus reponi:
Vrbeſque ferri per varias, quibus
Sit chara VIRTVS, *&* SVPERI *timor*

Verus PARENTIS*: quæque puris*
Rebus ament hilarare pectus.
Hîc namque ABRAMI *conſpicitur* FIDES
Inuicta cunctis caſibus, & potens
Tentationis luctuoſæ
Non ſcitos ſuperare fluctus.
Quum iuſſus orbis totius ARBITRO
Mactare ISACVM *non renuit* PATER*:*
Et mentis humanæ repellens
Senſa procul querulóſque luctus
Nil eſſe duxit certius, optimis
Quam REGIS ALMI *nutibus obſequi:*
Vi cuius immenſa ſepulchro
Vita redit reuocata putri.
Munus probabis: cùm placeant tibi
Quæ ſcripta cultus egregios docent:
Quæ Iuſta monſtrant: Quæ pudicas
Expoliunt PIETATE *mentes.*
Et fontis vndas CASTALII *& ſpecus*
Lauru virentes AONIA *colis:*
Caſtaſque miraris choreas
THESPIADVM*, reſonóſque cantus.*
Et celſa PHOEBI *templa* PALVDIO
Ducente gaudes viſere, nil pauens
Rupes inacceſſas, & alti
Terrificas HELICONIS *vmbras.*
Hinc certioris præmia gloriæ
Quærenda cenſens, perpetuum & decus,
Quod falce SATVRNVS *rapaci:*

Quod

Quod nequeant abolere PARCÆ.
Mox cana formam perdit anilitas
Pallénſque febris: nec Iuuenum diu
Durat caducum robur, auctas
Vaſtat opes. nitidóſque cenſus,
Quum veſte tectus MARS *adamantina*
Replet cruentis omnia motibus,
Diriſque flammis, & ſceleſto
Enſe furens populatur arces.
Sed dona caſtæ PALLADIS *haud timent*
Funeſta belli damna, nec improbos
Regum furores: temporíſve
Inuidiam, rapidoſque dentes,
Sic perge, rectos & monitus tui
Ductoris audi: dum tibi florida
Nunc vernat ætas, per labores
Egregios meliora ſemper
Addiſce prudens: clarior vt domum
Tandem remigres, & MORAVVM *vrbibus*
Prodeſſe poſſis, ſeu ſit acri
MARTE *ferox ſuperandus hoſtis:*
Præſtantiori publica ſeu tibi
Augenda res ſit conſilio, aut bonæ
Paces iuuandæ, ſi pudendum
Pœna nefas metuenda perdat.
Non robur auffert cordibus inſitum
Doctrina honeſtis: fortior artibus
CHIRONIS *infeſtos* ACHILLES
TROIVGENAS PRIAMVMQVE *vicit.*

IN THEODORI BEZÆ Ἀ'ϛραθυσίαν A Io. Iacomoto verſibus elegantiſſimis expoſitam.

IAcmôte, fidi quod generis patrem,
Mandata ſummi Patris vt audijt
Charâ litantem protinus hoſtiâ,
Quòd patre dignam progeniem ſuo
Ipſam obſequentem protinus hoſtiam
Sacri tuendam das oculis chori:
Quàm ritè factum! quàm bene, commodè,
Quàm congruenter temporibus malis,
Contaminatis, prodigialibus!
Nam quid malorum luxuriantium
Primas ſcatebras quærimus anxij?
Tantùm vnde terris ſcilicet exteri,
Ciuilis æquè ſanguinis vndique:
Quis iſte gentes immedicabilis,
Quis iſte Reges exagitet furor:
Aut cur ſuarum perfluat immemor
Natura legum, aut inficiat lues
Perennis auras: mortium imagines
Paßim, & recluſis Tartara faucibus:
Et ipſa ruptis, ô ſcelus, ô pudor,
Iamiam fatiſcant iura repagulis.
Hæ ſtirpium labes, primáque triſtium

Origo

Origo rerum: neſcia Principum
Sperare Regem, neſcia credere,
Vero, potenti, noſtra proteruitas.
Hæc cæterorum ſemina criminum,
Hunc fas reatum dicere ſeculi:
Iuſtus malorum luxuriantium
Fons vnde, & omnis cauſſa periculi.
Dedêre luſtris anterioribus
Hæc nempe Gallum talia præcinem,
Illum, parentis munus Olympici.
Egreſſa priſcum quæ penitùs modum
Nunc nunc Britannis, nunc Latialibus,
Nunc Luſitanis nunc Calydoniis,
Et vltimarum denique gentium
Egent cothurnis. Viuite perpetes
Par grande Vatum, viuite, viuite:
Piáque cincti tempora laureâ
Verum ſacratis ISACIVM *modis*
Efferte. Lauri non aliæ magis
Amoliantur fulmina Cælitum.

IAC. LECTIVS.

Argumentum huius tragœdiæ petitum eſt ex Geneſ. Cap. XXII. *Vbi hæc leguntur.*

1 ET fuit poſt verba iſta, & Deus tentauit Abraham, & dixit ad eum, Abraham, & dixit, ecce ego.

2. Et dixit: Cape nūc filium tuū, vnicū tuū, quē dilexiſti Iſchac: & vade tibi ad terram Moriah, & fac eum aſcendere ibi in holocauſtum ſuper vnum montium, quem dicam ad te.

3. Et ſurrexit Abraham ſummo mane, & ſtrauit aſinum ſuum, & cepit duos pueros ſuos ſecū, & Iſchac filium ſuum, & ſcidit ligna holocauſti, & ſurrexit, & iuit ad locum quem dixit ei Deus.

4. In tertia die leuauit Abraham oculos ſuos, & vidit locum de longinquo.

5. Et dixit Abraham ad pueros ſuos

Mane-

Manete hic cũ aſino:& ego & puer ibimus vſque illuc: & adorabimus & reuertemur ad vos.

6. Et accepit Abraham ligna holocauſti,& poſuit ſuper Iſchac filium ſuũ, & accepit in manu ſua ignem & gladiũ: & iuerunt ambo ipſi ſimul.

7. Et dixit Iſchac ad Abrahá patrem ſuum,& dixit Mi pater,& dixit,Ecce ego fili mi,& dixit,Ecce ignis & ligna, & vbi agnus in holocauſtum?

8. Et dixit Abraham,Deus proſpiciet ſibi agnum in holocauſtum, fili mi. Et perrexerunt ambo ipſi pariter.

9. Et venerunt ad locum quem dixerat ei Deus, Et ædificauit ibi Abrahã altare,& ordinauit ligna, & ligauit Iſchac filium ſuum,& poſuit eum ſuper altare, ſuper ligno.

10. Et miſit Abraham manum ſuam, & accepit gladium vt iugularet filium ſuum.

11. Et clamauit ad eum Angelus Do-

mini de cœlis, & dixit, Abraham, Abra-
ham. Et dixit, Ecce ego.
12. Et dixit, ne extendas manum tuam
ad puerum, & ne facias ei quicquã, quia
nunc cognoui quòd tu times Deum, &
non prohibuiſti filium tuum, vnicum
tuum à me.
13. Et leuauit Abraham oculos ſuos,
& vidit, & ecce aries poſt ſe, detentus in
perplexitate ſpinarum, in cornibus ſuis.
Et iuit Abraham & cepit arietem, & ad-
ſcendere fecit eum in holocauſtum pro
filio ſuo.
14 Et vocauit Abraham nomen loci
ipſius, Dominus proſpiciet. Idcirco dici-
tur hodie, In mõte Dominus videbitur.
15. Et clamauit Angelus Domini ad
Abraham ſecundò de cœlo.
16. Et dixit, Per me iuraui, dixit Domi-
nus, quia pro eo quòd feciſti rem hãc, &
nõ prohibuiſti filium tuũ, vnicum tuũ.
17. Quia benedicendo benedicam ti-
bi, & multiplicãdo multiplicabo ſemen

tuum, ſicut ſtellas cœlorum, & ſicut are-
nam quæ eſt iuxta littus maris: & hære-
ditabit ſemen tuum portam inimico-
rum ſuorum.
18. Et benedicentur in ſemine tuo
omnes gentes terræ, eò quòd obediuiſti
voci meæ.
19 Et reuerſus eſt Abraham ad pue-
ros ſuos, & ſurrexerunt, & iuerunt pari-
ter ad Beerſebah, & habitauit Abraham
in Beerſebah.

Perſonæ.

ABRAHAMVS.
SARA.
SATANAS CVCVLLATVS.
ANGELVS.
ELIEZER.
PASTORES.
ISAACVS.
CHORVS ex Paſtoribus compoſitus.

ACTVS

ACTVS PRIMVS.

ABRAHAMVS.

EX quo relictis finibus patriæ, vagor
Modò huc, modò illuc, quis, precor, mortalium
Maiore iactatur malorum turbine,
Vitámque per plura trahit anxius mala?
Sed, ô ſupremæ ſedis arbiter Deus,
Quicunque me caſus fatiget inquies,
Quis viuit vſquam me beatior? Manu
Cui largiore plura commodas bona,
Ex quo tuum ſequutus imperium volens
Natale protinus ſolum fugi, & domus
Limen paternæ, & arua quæ ſpecu inferi
Prognatus obumbrat Error, & quibus colunt
Plebes profanæ fabricata Numina?
Sic proſperis aduerſa rebus temperas,
Tuóſque vbique per varias ſeruans neces,
Quàm ſis parens benignus indices ſatis
Supérque cunctis: & velut ex nihilo omnia
Nutu creaſti fortiore, ſic ſoles
Mutare bono malum, & tenebras lumine,
Vt quæ tuàm ſereniore tempore
Humana gens benignitatem non videt.
Hanc liberata tot periclis ſentiat,
Et robur almæ laudet vſque dexteræ.

Volucris ecce fluxerant iam iam mihi
Ter ſena luſtra æui, atque originem inclyta,
Magniſque opibus florente duxeram domo:
Sed nobiles proauos habentem quid iuuat
Optima poſſidere latifundia,
Magnóſque honores, ſi Patris ſummi loco,
Potente qui verbo feracem condidit
Tellurem, & immenſos polorum fornices,
Quis ligna cogatur dolata, & ſaxeos
Vocare Diuos, atque pinguioribus
Satiare mutas victimis imagines?
Hæc ergo deſpexi, meis ſimul tua
Vox inſonuit auribus, & impius ſtatim.
Migrare terris imperaſti neſcium
Promiſſa quæ me rura velles viſere.
Verùm lubens quicunque te ſequitur ducem
Iter tenebit rectum, & auiis procul
Erroribus tutas ſecabit orbitas.

Sara Abrahamus.

SARA.

Quoties memori reuoluo corde quot bona
Su vſque largitus mihi, ter Optime
Parens, viæque fidus ignotæ comes,
Seu me laborum coniugis certam pij
Sociam, thorique pacta mutui Abrahæ
Iurata ſeruantem pudico pectore
Non barbarorum ſiueris libidini

Seruire

Seruire Principum, nefas quos incitat
Audere quoduis Cœlitum mens neſcia:
Seu me priùs diu ſterilem ſenilibus
Annis voluiſti parere natum, quem tuus
Promiſit olim poſteris fauor fore
Seclis variarum progenitorem gentium,
Quas vera nitente fauſtitas cœlo manet:
Vox attonita hæret faucibus, nec eloqui
Stupente laudes ore tot dignas tuis
Largitionibus queo, licèt velim.
Tuum tamen vocabo Numen ſupplices
Tendens ad ætherem manus, téque omnium
Conabor auctorem bonorum dicere,
Hîc ſola nunc ſeruans domum. Non teſtibus
Preces piorum ſemper egent: neque mens Deo
Quum pura reddit vota quærit arbitros.
At huc reuerti conſpicor meum virum,
Hinc illum abeſſe longiùs putaueram.

ABRAHAMVS.

Quis tibi ſubitus genas rubor inficit? Tui
Quid Sara conſpectum vereris coniugis?
Quæ vota ſupremo parenti reddere
Iamiam parabas, laudo. Fœminas decet
Pias benigni dona cuncta Numinis
Efferre dignis laudibus. Sed particeps
Quum ſim bonorum, fas ſimul communia
Me tecum vbique prædicare munera.
Hoc ergo agamus, atque iunctis mentibus
Nobis amicos inuocemus Cœlites.

SARA.

Mihi venerande Domine, nihil magis placet,
Quàm ſemper illis obſequi quæ iuſſeris,
Vt fas pudicam coniugi nuptam ſuo
Parere: nec quidquam eſſe credo dignius,
Quàm Patris æternam ſupremi gloriam,
Celsíſque lucens arcibus poli decus
Totum per orbem laude ſumma tollere.

ABRAHAMVS.

Hæc vera ſentis, quum melius nihil putas,
Quàm perpetuo deducere plectro carmina,
Et ora rupto ſoluere mox ſilentio,
Quæ facta nimboſo tonantis æthere,
Miranda cantent. Nam ſupero tantum placet
Honor repenſus Numini, pro commodis
Quæ pleniore dat manu mortalibus.

Hîc Abrahamus & Sara Deum laudant.

Sint Patri laudes ſupero canendæ,
Qui fauens puris bona cuncta turbis
Dat manu plena, trepidóque preſſas
Tempore ſeruat.
Lege qui certa moderatur altos
Syderum curſus, volucriſque ſolis
Vberes luſtrat radiante paſſim
Lampade terras.
Vt fugax blando renouetur annus
Vere depulſis niuibus, ſinúque

Fertili

Fertili charas caleſacta fruge:
Explicet æſtas.
Vt ſua Autumno redeunte poma
Colligant læti patulis coloni
Arborum ramis,grauidiſque.amœnas
Vitibus vuas.
Et diem iuſto properum labori
Deſtinans,grata vice reddit vmbras
Noctis,& feſſos hominum ſopore
Recreat artus.
Mox pluens pingui rigat imbre campos,
Mox fugans nubes,madidóſque ventos,
Stridulis ſudi Boreæ ſerenat
Flatibus auras.
Et maris frenat rabidos tumultus:
Nec ſuas vltra patitur vagari
Prouidus metas refluo furentes
Æquore fluctus.
Sola te quondam bonitas fauere
Impulit nobis,meritóque nullo
Excitus cunctis pauidos periclis
Liberas,ſummæ dominator arcis,
Et locis tractos quibus execrandæ
Turpibus placant ſimulachra vanæ
Ritibus gentes,regis:atque certos
Tramites monſtras,facilémque acerbis
Exitum rebus. Duce te per vrbes
Viximus tuti Pharias,cruenta
Quum fames quondam Cananæa rura

Perderet: ſæui neque tunc Tyranni
Inſolens nobis nocuit libido.
Sed tuos horrens monitus, mináſque,
Hoſpites iuſsit remeare ad arua,
Quæ bonus ſpondes, veniente tandem
Seculo, noſtræ ſoboli daturum.
Vicimus reges, duce te, ſuperbos,
Et graues captæ ſpoliis Sodomæ
Ditibus turmas: cuneóſque forti
Marte deuictos, validis Damaſci
Non procul muris, ſaturare fœdos
Vulturum ventres, Syriæque gentis
Vidimus læti maculare fuſo
Sanguine campos.
Hæc cuncta præſtat mira benignitas
Parentis almi. Fœderis hic memor,
Veráxque ſemper, poſtgenitis dabit
Promiſſa noſtris regna. Nefariæ
Non gentis ardor, nec rabies furens:
Nec quidquid audax improbitas mouet
Decreta regis vertet Olympici:
Hæc firma cunctis temporibus manent.
At tu profanum vulgus, & impiæ
Timete gentes, tetra quibus tegit
Caligo mentem: Cœlitum & inſcius
Error nefandis incitat hoſtias
Offerre Diuis, mortiferum & ſcelus
Audere quoduis, fœdáque crimina
Nam ſummus orbem qui regit arbiter,

Puris

Puris piorum protinus annuens
Votis, ſceleſtas vindice dextera
Perdet cateruas, quaſque ſagax manu
Faber perita finxit imagines.

ACTVS SECVNDVS.

Abrahamus. Sara.

ABRAHAMVS.

QVum mira nobis Cœlitum clementia
Donarit, vxor, filium, quo tempore
Effœta iam ſenecta nullam liquerat
Spem prolis amplius, ſupereſt ſimul
Vt illius conemur indolem bonis
Formare moribus tenellam, & Numinis
Almi timore vero, vt ocyùs malos
Cœtus nefariorum, & improba vitet
Contagia turba: teſta nam quibus eſt recens
Imbuta odores ſeruat: & corrumpere
Ingenia cerea in vitium flecti nihil
Magis poteſt, ſceleſta quàm conſortia,
Turpíque blandus ore ſermo profluens,
Et ceu laboribus ſubactas ſedulis
Fœcundiores terra fructus procreat:
Sic cura ſi vigil parentum liberos
Excolat, & artibus ſtatim melioribus

Doctrina molles tingat annos, cautior
Iuuenta rectos tramites velet ſequi,
Prodeſſe cunctis, & nocere nemini.

SARA.

Proba genitricis officio fungar, neque
Exempla ſequar matrum nimis quæ blandulæ
Nihil recuſant liberis, verùm annuunt
Quicquid ferociens libido paruulis
Pectoribus illorum expetit, nec duriùs
Veſaniam audent inſitam retundere.
Tantùm licere quæ Deus probat ſinam,
At cuncta quæ vetat docebo mox meum
Vitare Iſacum. Sed bono me ſpes iubet
Animo eſſe: nam cœleſtis illum qui Pater
Portare me voluit ſterili aluo, & aridis
Lactare mammis filium hunc, fidus bonas
Vbique deducet per orbitas comes.

Sathanas cucullatus.

Non vllus orbe cernitur toto locus,
Quem non pererrans vſque luſtrem, nec labor,
Nec cura laſſat inquies, dum cogere
Mortale quæro ſub meum iugum genus.
Fulgente Olympo regna ſeruent Cælites:
Modo ſuum me terra principem colat.
Cœlo phalanges Angelorum promptius
Dei capeſſant iuſſa ſummi, dum meis
Subiecta tellus imperiis parens tremat.

Cœlo Deus ſedet, ſolum ſolus rego.
Eſt ille pacis auctor, bella concito.
Illi vnio concors placet, mihi iurgia.
Forti creauit ille cuncta Numine:
Maiora præſto quum Deos plures creem.
Cœlo coruſca luce fulgidi nitent,
Altúmque circumſtant Dei thronum Alites:
At purpurata turba ſeruorum eſt mihi,
Queis ora rubra clariùs gemmis micant,
Auróque quod rutilis probatur ignibus.
Eſt impudens cohors, togæ cui ſyrmata
Oblonga velant corpus, & raſum tegunt
Caput cuculli, cui popinæ, cui gula,
Cui plena ſcortis luſtra ſalacibus placent.
Sunt infulati Antiſtites, veſtis quibus
Odora nardo fragrat, & liquoribus,
Quos dives Indus vendit, Arábſque decolor:
Quibus ſmaragdis grandibus graues manus
Sudant, & auro, queiſque lautioribus
Onuſta ſemper menſa fumat ferculis?
Hæc cuncta nobis obſequuntur agmina,
Suiſque regna noſtra factionibus,
Et imperij baſim perennem fulciunt.
An, quæſo, quicquam mirus artifex Deus
Se maius ipſo condidit? Verum edere
Peiora mihi portenta quam ipſe ſiem datum eſt.
Et quotquot ima Dæmones colunt loca.
Regnare cœli ſede celſa iudicem
Totius orbis vnicum noui Deum.

Qui dextera rubente ſolus torqueat
Flammas, & horridos triſulci fulminis
Tonans fragores mittat æthere, & truci
Verberet agreſtium labores grandine:
Nec impotentes me procellas viribus
Meis per æquor excitare concitum,
Piceóſque turbines per arua, ni priùs
Annuerit ipſe magnus Omnium arbiter.
Et dira me licet malignitas agat
Per turpe quoduis præcipitem ſcelus, tamen
Scio paratam cœtibus vitam bonis,
Auferre quam non vlla poßint tempora:
Scio paratam cœtibus mortem malis,
Nulliſque finienda ſeclis termina.
Sed terra plurimos ſuo ſinu fouet
Vbique mortales, quibus meis dolis
Mens faſcinata pluribus mauult Deis
Seruire, quos dolauit artificum manus,
Quàm reddere vni vota pura Numini.
Et ſunt furor quos tantus occupat, Deum
Vt eſſe pernegent: & illa cuncta cenſeant
Ridenda vani cordis eſſe ſomnia,
Quæ fabricaſſe machinam immenſi docent
Orbis potente Cœlites nutu: & regi
Mundum ambigua non ſortis impetu vago,
Sed mentis æternæ ſacratis legibus.
Quid? puniendis nulla culpis Tartara,
Crucéſque nullas eſſe poſt fatum putant,
Nec vlla pias manere turbas præmia.

Hæc

Hæc ipſa monſtra opinionum cordibus
Mortalium inſeui, ſtatim ex quo fraudibus
Meis Adamus implicatus inclyta
Imagine ſupremi parentis excidit:
Incœpta promouere pergam, nec modum
Ponam impigris laboribus, donec mihi
Cucullus iſte ſeruiet, nondum quidem
Notus, ſed olim pagus omnis, oppida
Domúſque cuncta ſentient, quantum meos
Augere fines poſſit, atque commoda.
Fatalis, ô, Cuculle, damna quot feres!
Quot impudica facta, quot teges dolos!
Quot ficta opinione ſanctimonia
Damnabis æternis miſeras cruciatibus
Gentes! Quot inter orbis audax principes
Duella concitabis, & motus feros.
Ni liuor, vſque odiumque inexpiabile,
Et dira me cupiditas impelleret
Tentare cunctos mecum eiſdem inuoluere
Culpis homines, paribúſque pœnis ſubdere,
Illorum acerba tot miſereſcerem mala.
Quid pluribus eſt opus? hunc cucullū ex quo indui,
Me peior ipſo factus, ecce iam magis
Mortalium nocere genti cogito.
Sed iſta ſeclis cuncta fient poſteris,
Nunc aggredi Abramum paro: ſolus mihi
Nam bella mouere cum ſuis audet: neque
Mer iuſſa vult ſequi, nec vmbroſos pauet
Lucos, nec idolis ſuas fundit preces,

Nec thura, nec molas, nec hoſtias cremat.
Et cæterarum exempla temnens plebium
Suum propriis honorat cultibus Deum.
Iam ſæpe ſum fruſtra illum adortus, nam meis
Reſiſtit vſque fortior conatibus.
Parere ſed quò pertinaciùs ſenex
Recuſat, eò ferociùs laceſſere
Subinde pergam, donec oppreſſus cadat.
Datíſque ſupplex obſequatur legibus.
Sic crebro ariete pulſa tandem mœnia
Turréſque corruunt, & aßiduo impetu
Torrentis vnda adeſa moles mergitur.
Fouet quidem Abramum Deus, atque pluribus
Augere bonis pergit meliora poſteris
Annis daturum pollicitus, & fœdere
Hunc ſecum amico iunxit: at Deus ſua
Si dicta mutet, ecce mox ruet miſer
Abramus: illi nil fides, nec viuida
Prodeſſe quicquam ſpes poterit, ni manſerit
Idem per omne tempus, & immotus velut
Rupes medio æquore quum procella verberat.
Cunctas ſed explicabo fraudes ilicet,
Illius vt ſubactâ corruat fides.
Duos habet ecce liberos, alter meis
Iam paret vltrò nutibus: vix retia
Vitabit alter tenſa, quamuis optimis
Illum parentes artibus forment. Sara
Mox fracta rebus aſperis dabit manus.
Imbellis iſte ſexus, & conſtans parum.

Vernacu-

Vernaq; vilis turba, quæ paſcit pecus
Gregéſque Abrami, ſcilicet, repellere
Meos valebit impetus, & abditas
Cauere fraudes. Quicquid accidat, ſtatim
Saxum mouebo quodlibet tentans meis
Aſtutiores implicare caſsibus.

Abrahamus. Angelus.

ABRAHAMVS.

Quum pergat vſque Cœlitum mens prouida
Mihi fauere, ſeu minaces hoſtium
Feris retundat impetus, ſeu copiam
Frugum quotannis largiatur, & pecus
Cornigerum adaugens, omnibus quotquot ſolo
Glebas Cananæi vomeribus ſulcant ſuis,
Me ditiorem reddat, & (quod cæteris
Maius bonum cunctis puto ſeni datum)
Hæredem Iſacum ſoſpitet, vix vix meam
Damnare poſſum pigritiam ſatis, Deo
Quòd gratias ſubinde ceſſo reddere,
Ipſiq; laudes debitas perſoluere.

ANGELVS.

Abrame, Abrame, miſſus arce Olympica
Adſum ſupremi Regis ales nuntius,
Quæ mandat, audi: protinus tardas procul
Moras repelle, & imperata fac lubens.
Aſsume mox tuum vnicum natum, anxio
Amore quem ſenex pater complecteris,

Idémque auſpiciis bonis Iſacum nominas,
Ad ſacra montis hunc Moriæ culmina
Duces, & illic immolabis, & rogo
Cremabis ardente impoſitum: hæc erit Deo,
Si promptus obſequare, grata victima.

ABRAHAMVS.

O ſumme rector, imperas meum tibi
Cremari Iſacum! promptus obſequar tuis
Iuſsis: ſed, ô, faue benignus, & meo
Rebelliones pelle cunctas pectore:
Et talibus attonitam imperiis mentem erige:
Nam mihi per oſſa currit ima languidus
Tremor, labántque genua. Robur annue,
Quod nulla vincat irruens tentatio.
Fac me tuis parere iuſſis ocyus,
Quod, quæſo, noſtrum crimen inflammat, Deus,
Tuos furores? Bella quæ miſero mihi
Inferre paras, tremende rerum conditor?
Quid? filium vnicum ſenis tremula manu
Parentis imperas iugulari: & ignibus
Funeſtam aduri victimam? fateor, potens
Orbis dominator, me meis pœnas graues
Culpis mereri: parce, nec ſuo, precor, meam
Orbare ſenectutem velis ſolatio.
Sed, quid queror? ſunt recta cuncta quæ iubes
Parere ſemper vera tibi debet fides.

Eliezer. Paſtores. Iſacus.

Colligite ſarcinas, & ad preſepia

Redite, conſeruóſque veſtros, & ſimul
Curate commiſſos fidei veſtræ greges.
Vitare rixas atque fœda iurgia,
Summique prouidam inuocate Numinis
Benignitatem, vt Abrahæ velit pecus
Augere ſemper, illiuſq; commoda
Vbique promouere ſeruientibus
Vobis fideliter, velut bonos decet
Vernas, quibus herus contigit Dei timens,
Maląq; fraudis abſtinens, quo mitior
Meliórque nullus orbe cunctis cernitur.
Nec qui magis ſuæ ſatagat familiæ
Puras ſalutis indicare ſemitas,
Cultúſque Rectori placentes Cœlitum.

PASTORES.

Parere nos æquum eſt tibi: nec gratius
Quicquam eſſe nobis cenſeas quàm commodis
Seruire cunctis Abrahæ, & domum ipſius
Gazis repletam conſpicari ditibus,
Parata nobis cuncta ſunt, mox ibimus.

ISACVS.

Quid me, precor, relinquitis? me ſumite
Vobis comitem, noſtros vt aſpiciam greges.

PASTORES.

Iſaace mane, nec ædibus patris procul
Abſcede, ne tuam ferat moleſtiùs
Abſentiam, & nobis grauiter ſuccenſeat.
Sed firmior poſtquam tibi ætas auxerit
Robur, licet experiri, quot bonis

Pericla ſuſtinenda ſint paſtoribus,
Dum longa per deſerta lanigeras oues
Ducunt,inacceſſáſque cautes(feruidus
Vbi ſtabulat leo & ferox vrſus ſuos
Celat catulos,) dum nocte ſubluſtri excubant,
Arcéntque fures ſubdolos ouilibus.

ISACVS.

Quid?me putatis inſcio quoquam patre
Prodire velle quum Deus imperet bonis
Natos parentum vbique iuſſis obſequi
Patris verebor vſque iuſſa,nec,licet
Me mandet ille pectinus mori,abnuam.

PASTORES.

Et te fouebunt vſque Cœlites tuis
Si debitum honorem reddideris parentibus.

ISACVS.

Adibo patrem méque vobiſcum vt ſinat
Migrare poſcam:& dum reuertor,hîc,precor,
Me paululum expectate.Paſt. Nos parebimus.
Melóſque dum redis Deo cantabimus.

Chorus ex Paſtoribus compoſitus.

O,quàm beatus,qui fugiens nefas,
Et legis almæ conſcius,æthere
Celſo parauit perfugium ſibi:
Duriſque fidens temporibus Deo,
Inſanientum ſpes hominum procul
Cæcas repellit,quæque vagas ſolent

Ludicra

Ludicra mentes fallere ſomnia.

Non terret illum pauperies inops,
Nec inſtat auri copia largior,
Aequam ſecundis rebus, & aſperis
Seruare mentem nouit, & vndique
Vexationum ſi violentior
Procella tentat, Tartara ſi mouent
Infeſta turbas, impauidus manet.

Illum tuetur dextera Cœlitum,
Certáſque ſemper prouida ſemitas,
Monſtrat, minaci nec ſinit obrui
Tentati num turbine grandium:
Si fortè nutat, ſi pede lubricos
Quandoque calles ambiguo terit,
Preſſum periclis omnibus explicat.

Hæc eſſe noſter vera ſatis docet
Abramus: ex quo Patris Olympici
Fidelis illum cura tegit, licèt
Multis petatur ſæpe malis, tamen
Hæc cuncta vincit maior: atrocia
Si damna creſcunt, indomiti ſimul
Augentur illi robora pectoris.

Natale quondam deſeruit ſolum
Feruens coëgit ſollicitum fames
Ægyptiorum littora viſere.

Huic rapta coniux ad Pharij domum
Eſt ducta Regis, qui niueo Saræ
Decore captus, connubio ſibi
Hanc deſtinabat iungere protinus.

Sed mox Abramus ſupplice dextera
Poſtquam precatus ſydereum eſt patrem,
Illi remiſit Rex Pharius ſtatim
Sponſam, verendos Cœlicolæ pauens
Regis furores, finibus & ſuis
Vtrumque iuſsit cedere, nec ferox
Eſt auſus illos lædere Barbarus.

Poſtquam arua Nilo proxima, & impios
Liquère campos, vſque adeò breui
Res creuit illis tempore, Numinis
Fauore ſummi, vt tot ſua cum Lotho
Iiſdem nequirent paſcere prædiis
Armenta. Pingues hinc Sodomas Lothus
Migrans ſceleſtas incoluit domos.

Tunc triſte bellum fœderibus duces
Mouere iunctis, qui Syriæ vberes
Glebas aduncis vomeribus ſecant.
Et ſubiugatis mox Sodomis Lothum
Traxere ahenis coniuge cum proba
Vinclis reuinctum turpiter, & procul
Nutus coactum barbaricos ſequi.
Sed caſum amici mox vbi flebilem.

Abramus

Abramus abſens audiit, ilicet
Vernas trecentos, biſque nouem ſimul
Collegit, armis muniit, & feros
Sequutus hoſtes ſortiter irruit,
Et terga dantes funditus obruit,
Potens ſupremi præſidio Patris.

Dehinc dura rupit vincula, & æneas
Vinctis catenas, & decimis priùs
Summo ſolutis Pontifici, ſua
Turbæ miſellæ reſtituit bona,
Prædáſque raptas. Sic rediit domum
Victor decorus, votáque totius
Orbis tremendo reddidit arbitro.

Quum tot niteret plena bonis domus,
Gemmis, & auro, nec pareret ſuo
Prolem marito iam ſenior Sara,
Vltrò ipſa ſeruam tradidit Abrahæ,
Si fortè tali coniugio placens
Naſcatur hæres, cui ſua linqueret
Poſt fata grandes diuitias pater.

Hæc Iſmaelem ſerua tulit ferum,
Cui regna ſeclis poſt venientibus
Promiſit arcis ſidereæ potens,
Cenſúſque opimos, & varium decus.
Sacris ſed iſtud mancipium ædibus
Exire iuſſit, legitimum vt viro

Hæredem Iſaacum progenuit Sara.

His tam beatis ſub penetralibus
Sentire vernas nos iuuat. Hîc ſua
Benignitatis participes ſimul
Regis voluntas Cœlicolûm facit:
Et ſigna nobis dans eadem inclyti
Fauoris altas quærere opes polo.
Vitáq; mandat, perpetua bona.

ACTVS TERTIVS.

Iſacus. Abrahamus. Sara. Paſtores.

O Regis almi Cœlitum benignitas
Iuuare pergit vſque! ſupplices ſimul
Manus ad aſtra ſuſtuli, mox annuit
Clemens petitis plura: noſtros proxima
Per rura paſcentes cupiebam viſere
Ducentibus vobis greges. Verùm pater
Secum, iubente ſic Deo, me ducere
Parat Moriia ad alta montis culmina:
Méque intereſſe vult, ſacras quum fumidis
Adolebit illic victimas altaribus,
Sic ſic procul noſtris remotas ædibus
Luſtrabo gentes, & ſolum viſam exterum.
O nunc eundum eſt: O, meus venit parens,
Iam vult paratis omnibus viam ingredi.

ABRA-

ABRAHAMVS.

Quæcunque ſummus imperet rerum arbiter,
Parere ſemper nos decet, nec fas Dei
Iußis reluctari pias fidelium
Mentes virorum: namque iuſtus optima
Rex mandat vſque ſubditis mortalibus.
Nec, ſi latent quandoque nos cauſæ, quibus
Mandata fulciuntur ipſius, tamen
Has curioſiùs licet requirere.

SARA.

Ne, te precor, mirere, ſi meum mihi
Res angit iſta pectus, atque longius
Si terret iter, quod ingredi natum iubes.

ABRAHAMVS.

In rebus aduerſis ſuos Deus probat.

SARA.

Hæc eſſe vera credo, ſed priùs velim
Te ſcire, tale ſi Deus quicquam imperet.
Hunc natum habemus vnicum, & tenellulum.
Noſtræ ſenectutis columen, in quo ſita eſt
Beatitatis illius fiducia,
Quam rector arcis igneæ potens tuis
Promiſit olim ſe daturum poſteris.

ABRAHAMVS.

[illegible] in puero talis ſita eſt fiducia,
[illegible] Deo qui neſcit vnquam fallere,
Decreta nec mutare, quæ ſemel ſuo
Verax recluſit ore. Quare filio
Timere Iſaco deſine: hunc tuebitur

Vbique ſummi Numinis certus fauor.

SARA.

Quid? hunc Deus obiici periculis iubet?

ABRAHAMVS.

Tutante Deo nuſquam eſt periculum bonis.

SARA.

Subeſſe quiddam huic ſuſpicor negotio.

ABRAHAMVS.

At mens mihi nihil ſuſpicatur anxia.

SARA.

Arcana res eſt iſta valde quam paras.

ABRAHAMVS.

Quæcunque ſit tandem, illa ſit Deo auſpice.

SARA.

Sed quis locus ſit iſte nec ſcis, nec viam.

ABRAHAMVS.

Iter Deus monſtrabit, & locum mihi.

SARA.

Illuc tenellus ire non quibit puer.

ABRAHAMVS.

Hunc ducet auctor & comes viæ Deus.

SARA.

Sed plena multis ſunt periculis loca,

ABRAHAMVS.

Pulchrum ſequentem iuſſa Cœlitum mori.

SARA.

Erit ſenectus orba noſtra ſi perit,

ABRAHAMVS.

Viuet beatus vſque qui moritur Deo.

SARA.

Hic tutiùs iuſſas cremabis victimas.

ABRAHAMVS.

Verùm ſupero viſum eſt aliter Diuûm patri.

SARA.

Hæc ergo ſi decreta ſunt Cœleſtium
Magno parenti, & ire tecum filium
Vias per ignotas tenellulum velit,
Migrate ſecuri fauore Numinis,
Vos ritè mactatis reducat hoſtÿs
Ad noſtra tecta ſoſpites, ſupplex precor,,
Iſace fili, paruulus iam iam tuum
Comes parentem ſequere: quò Deus volet,
Memorque Regi funde Coelicolúm preces
Puras ſubinde, ſolus ille ſemitas
Præſtare ſecuras poteſt periculis
Procul repulſis, vt ſtatim incolumis domum
Noſtram remigres cum parente, iam vale,
Iſace, plura me loqui vetat dolor.
Et ima qui quatit metus præcordia,
Genáſque fletibus ſeniles irrigat.

ISACVS.

Verenda mater, te precor, moleſtiam
Triſtéſque curas anxius nimiùm amoue
Pectoribus, inutiléſque ſiſte lacrymas,
Me me reducem videbis, & ſaluum, viæ
Nos auctor huius, prouida ducet manu.

ABRAHAMVS.

Vos iam relictis ire mecum ouilibus

Oportet, háſque ferre ſarcinas, iter
Trium eſt dierum ad vſque montium iuga.
Queis me tremendus imperauit victimas
Mactare ſibi totius orbis Arbiter.

PASTORES.

Tuum eſt iubere quæ voles, noſtrum obſequi.
Quocunque nos duces, ſequemur ocyus.

ABRAHAMVS.

Eamus igitur quo Deus vocat. Tibi
Abſentibus nobis domus cuſtodiam
Commendo, coniux, méque ſoſpitem breui
Spera reuerſurum fauente Numinis
Almi benignitate, quam toties ſumus
Experti vterque, quando durioribus
Noſtram probauit antè caſibus fidem.

SARA.

Domi manens Superos precabor, vt tuis
Fauſtum velint donare cœptis exitum,
Cunctiſque ſeruatum periclis reddere
Cum dulci Iſaco coniugem charum mihi.

Sathanas.

Sic ergo nullis artibus nec machinis
Tam pertinax iſtius expugnabitur
Fides ſenis? Noſtriſne ſemper fortior
Conatibus reſiſtet, abnuens dare
Victas manus? Subacta gens mortalium
Noſtris vbique legibus paret, neque

Terras

Terras amicis luſtrat vllas ignibus
Titan renidens, pinguibus quæ victimis,
Et thure multo non meum quærat lubens
Placare numen: iſte noſtra reſpuens
Edicta ſolus: quæque cuncta gens probat
Sequi recuſans vnus, æthereo patri
Placere quærit, atque quidquid imperet.
Nil ambigens obtemperat: nec iudicat
Quidquam graue, licet dura mandet ſæpius.
Nam iuſſus ad arduum Moriiæ verticem
Montis ſuum mox mox Iſacum ducere.
Illicque mactatum cremare, ſe viæ
Commiſit ecce, ſuámque celans coniugem
Aras tepentes filij reſpergere
Parat cruore, torridóſque adurere
Rogis tenelli ſecta membra corporis:
Affectus illum patrius, qui pectori
Defixus hæret intimo, atque coniugis
Nato timentis lacrymæ haud mouent, neque
Dura mala quæ ſenes ſolent orbos ſequi.
Sed quidquid accidat, meis hæc commodis
Res cedet vltrò. Namque ſi nihil pauens,
Abrahamus ipſe filium mactet ſuum,
Promiſſa Iſaco facta quondam corruent:
Nam mortuus ſemen beatum gignere
Nequibit illud, regna quod vertet mea,
Mortíſque ahena vincla rumpens pallida,
Et ſæuientis Tartari tyrannidem,
Vitæ perennis aperiet bonis vias:

Quòd ſi veteribus reddita olim patribus
Oracla ſeclis impleantur poſteris,
Nil gente cuncta clarius mortalium:
Nil ſorte contra Dæmonum lachrymoſius.
Sed ſi ſuam mutauerit ſententiam,
Et ipſum amor paternus impediat ſuum
Iugulare monſtratas ad aras filium
Tunc obſtinata ſubiugabitur fides.
Tunc vota ſupplex fundere, & puras Deo
Preces Abrahamus, deſinet: tunc iudicis
Fauore ſupremi rebellis excidet,
Magniſque deuiantium aggregabitur
Simul cateruis: corda queis paludibus
Prognatus error Tartareis obnubilat:
Quas turpe quoduis præcipites agit ad ſcelus.
Sed hunc ſequar quocunque mouerit pedes,
Vt propius exitum iſtius negotij
Spectare poßim. Nam ſenex animum licet
Nunc monſtret inuictum procul certamine,
Illum tamen per ima currens viſcera
Terrebit horror ambiguum, quum ſanguine
Spargenda filij miſer parens ſtruet
Altaria, viciniſque ligna colliget
Syluis, laceros quibus tenelli corporis
Incendat artus: paruulas quum cœperit
Vincire palmas, & miſerabiles ſui
Queſtus Iſaci triſtis audiet, ferum
Quum ſtringere mucronem volet, mirum niſi
Tot arietibus impulſa tunc ruat fides,

Cedát-

Cedátque tandem victa contumacia.

Abrahamus. Paſtores.

Iam tertium nobis redonat Sol diem
Ter menſus arduos polorum fornices
Flammante curru, ex quo relictis ædibus
Noſtris viam ingreſſi hanc ſumus, nec vllũ adhuc
Tutante nos Deo periculum accidit.
Hic ecce mons eſt cuius ad faſtigia
Me magnus orbis imperat Rector meo
Cum filio conſcendere, atque victimas
Offerre quas monſtrabit: hic quieſcite,
Eſt namque vobis progredi vlterius nefas.
Sed interim dum iuſſa vota reddimus,
Puris ſuperum patrem precibus laceſſite
Vt eſſe mitis pergat, & ſemper fauens.

Pastores.

Hoc, vt iubes, manebimus loco, neque
Vltra pedem poſitos feremus limites,
Et propitium tibi eſſe Deum rogabimus.
Nam ſi tibi ex animi fluant ſententia
Res, eſſe quid nobis poterit optatius?

Abrahamvs.

Iſtas, Iſace, ſarcinas præferens,
Portabo prunas, atque mucronem æneum.
In vota ne ceſſate, quæſo, cultibus
Donec peractis ritè mox reuertimur.

Paſtorum Chorus.

Quæ tantæ Abramum curæ agitant? Quis anxiũ

Tantus fatigat illius mentem dolor?
Cur vultus illi triſtior? Cur nunc iubet
Cœleſte Numen inuocari ardentius?
Quid ille, quæſo, nunc timet: diſcrimina
Quem nulla potuerunt adhuc percellere:
Qui rebus aduerſis animum nil territum
Oppoſuit vſque fortior? Sic æquore
Moto procellis ſaxa repellunt concitos
Immota fluctus, atque ſæuientium
Annoſa quercus ridet Auſtrorum minas.
Quid ergo nunc illum angit? haud quiſquã parat
Mouere bellum. Nam licèt terræ incolas
Inter Cananæa peregrinus fixerit
Rebus ſuis ſedes, & auri poßidens
Talenta, plurimóſque ditior greges,
Illum tamen verentur omnes integrum
Vitæ, & nocere vlli cauentem ſedulò,
Rex nuper illi Abimelæchus fœdere
Se iunxit vltrò, cuncta domi ſunt proſpera,
Habétque coniugem bonis quæ moribus
Ornata fugit rixas, ſuo ſtudens viro
Placere ſemper, filium ſenilibus
Quæ peperit annis, quo nihil ſuauius
Sol cernit vſquam, nec ſenum potentius
Leuare tædia & graues vitæ moras:
Vt multa paucis contraham, beatior
Non viuit vllus orbe toto, nec ſuo
Fauore quem magis Superûm tegat pater.
Quæcunque nutrit gramineo ſinu

Fœcunda

Fœcunda tellus, atque tegunt poli
Flammantis axes, quàm variant vagis
Subiecta paſsim caſibus omnia!
Nil magnus orbis deſpicit Arbiter
Ab arce ſumma, quod maneat diu.
Sed durat idem ſolus, & illius
Æternitatem ſecula non metuunt.
Non ſemper almum purpureis micans
Titan quadrigis irradiat diem,
Verùm recedens Oceani cauis
Se mergit vndis, mox vbi roſideus,
Et noctis atræ prauius arduo
Candere Olympo cœperit Heſperus,
Et furua clarum condere nox diem.
Quàm mutat errans Luna polo ſuos
Subinde vultus! Quam varias globo
Nigrante formas induit! Aureo
Mox tota fulgens lumine cernitur:
Mox parte tantùm dimidia nitet:
Mox ſola monſtrat cornua: mox ſuos
Abſcondit orbes: nuſquam eadem manet,
Curſus nec vna flectere amat via.
Et clara cœlo ſydera quæ micant,
Si ſæuientes excitat impotens
Auſter procellas, aut gelidum vuidis
Imbrem refundens nubibus ætherem
Obſcurat, ignes protinus occulunt:
Et certa nautis ſigna frementibus
Monſtrare ceſſant; quum ratibus mare

Triſtes per vmbras ambiguis ſecant.
Quotquot reſurgens Sol renouat dies
Curſu rotantur diſsimili, pigras
Æſtate ducunt frugifera moras:
Brumæ rigentis temporibus ſtatim
Volant reciſi, mox niueo nitent
Fulgore ſudi, mox nigricantibus
Velantur vmbris, mox rapido impigris
Ardore meſſes agricolis coquunt,
Mox cuncta inerti rura premunt gelu.
Nunc terra odoro multiplices ſinu
Flores refundit, quum placidus nouo
Demulcet auras vere Fauonius,
Lætiſque veſtit frondibus arbores.
Nunc ſquallet omnis, quum Boreas plaga
Frigus reducens Sarmatica ruit:
Quum ſæua campos pallidulis hyems
Spargit pruinis, & niue candida.
Nec vultus idem cæruleis manet
Vbique ponti fluctibus: aut ſua
Feruente quaſſans littora murmure
Vrbes propinquas territat, & ſatis
Minatur agris diluuiem: aut Noto
Silente, & Euris, atque Aquilonibus,
Deponit iras littoribus ſuis
Hærens quietus, nec vehere abnuit
Leni pauentes tergore nauitas.
Non ille prudens qui dubijs videt
Volui per orbem motibus omnia.

Et mox deorſum tendere, mox rapi
Surſum vaganti ſorte, ſuas tamen
Rerum fugaci tradere inanium
Spes quærit vmbræ: quique hominem aſperis
Fidele fulcrum temporibus ſibi
Credit futurum: ſollicitis licet
Hunc vſque cernat cladibus impeti.
Nec eſſe quidquam quod ruat ocyùs.
Non quotquot errant montibus auijs
Feræ rapaces, nec pecudum agmina
Malis premuntur pluribus, aut mage
Incerta caſus ambiguos pauent,
Quàm mentis illum ludit amabilis
Error, periclis viuere qui procul
Damníſque cunctis expetit! Hoc Deus
Cœli recuſat prouidus arbiter.
Nos, donec almo munere veſcimur
Telluris, altum tendere ad ætherem,
Arctóque veram quærere tramite
Vitam, labores per varios iubet,
Sic ſic Abramus ſpernit humum, & vaga
Veſana plebis dogmata reſpuens
Fidit parenti ſydereo, & malis
Maior beatas quærit opes polo.
O, pergat illi Cœlicolûm Deus
Fauere ſemper, rebus & arduis
Fauſtum benignus præbeat exitum.

ACTVS QVARTVS.

Iſacus. Abrahamus.

ISACVS.

QVid hoc ſibi, parens verende, vult, precor:
Hîc ſunt parata ligna, culter, & focus
Araq́3, verùm nulla nunc eſt victima,
Cuius cruore caſpitem imbuas ſacrum,
Cuiúſque aduſtis carnibus places Deum.

ABRAHAMVS.

Quid quæris iſta, Iſace? Tales abijce
Curas, & incœpti auſpicem noſtri Deum
Mecum ſequere, ipſe prouidebit, & ſibi
Gratam reperiet victimam. Sed hîc mane
Pauliſper, illum ſolicita donec prece
Vocabo, noſtras vt bonus mentes regat.

ISACVS.

Sed te ſolitò cur triſtiorem conſpicor
Nunc eſſe? quis dolor per ima viſcera
Currens laceſſit anxium, & tuos, velut
Caliginoſa nube vultus obtegit?
Quid? nonne læta fronte Cœlites ſibi
Nos imperant cremare cæſas hoſtias?

ABRAHAMVS.

Mox cuncta diſces, nate: nunc pijs Deum
Poſces precibus, & dum reuertor, hæc ſuper

Altare

Altare ligna cuncta protinus ſtrues.

ISACVS.

Parebo, genitor, ſupplicémque dexteram
Ad aſtra tollens, hîc priùs toto patrem
Rogabo ſummum pectore, vt ſemper tibi
Pacatus adſit, nóſque ritè quæ iubet
Factis, ſtatim reducat incolumes domum.
Triſtémque nunc. noſtra parentem abſentiæ
Omni leuare donet ægritudine.

SARA.

Quò vita longior trepidis mortalibus
Benignitate Numinis conceditur,
Hôc eſſe conſpicitur malis obnoxia
Maioribus. Suis tenella infantium
Torquetur ætas miſeriis. Se pluribus
Feruens iuuentus implicat periculis,
Et ſæpe temperare neſciens ſibi
Crudas properat mortes. Virorum inæſtuans
Præcordiis cupido laudis, atque opum
Veſana ſollicitos fames laboribus
Addicit improbis. Senectutem obſident
Cuncta imbecillem incommoda, & finem licet
Inſtare cernat calamitatibus ſuis,
Subinde tamen ſe torquet ipſa & pallidis
Pectus fatigat anxium terroribus.
Me nulla toto viuit orbe fœmina
Beatior: mihi maritus obtigit

Abramus almi quem fouet bonitas patris,
Rebúſque tutum præſtat aſperis: mihi
Cui ruga iam ſenilis arauerat genas,
Eadem ſterili donauit aluo filium
Geſtare Iſacum: vterque ſed ex quo abeſt domo
Quàm metuo miſera, ne quod illis accidat
Lugubre damnum: tardiores nunc mihi
Currere dies videntur, atque ſol rotis
Nunc pigrioribus per igneas vehi
Arces Olympi. Noctis vmbra & horridæ
Me ſomniorum territant imagines.
Nocturna me quies nihil iuuat, neque
Diurna penſa, abſente nec viro domus
Mandata curæ turbidos ſoluunt metus.
Iſace matris delitiæ & placens amor,
Cur non Comes te ſum ſequuta? Nam minor
Eſſet metus, qui maior abſentes habet.
At, ô ſupernas qui colis ſedes, Deus,
Et cuncta nutu temperas quæ flammeo
Fulgore cingit æther, & pingui vbere
Fœcunda tellus nutrit, ecce tertia
Illuſtrat orbem iam dies, ex quo tuis
Iuſſis Abramus liquit ædes obſequens,
Fruſtráque me luctante filium vias
Secum per ignotas teperum duxit procul,
Paucis comitatus ſeruulis nihil pauens,
Pericla ridens cuncta te duce; & bonos
Monſtrante ſemper tramites: illos mihi
Tandem redona ſoſpites, nimium, heu, diu

Abſunt: pauida quæ mater optat annue.
Annue marita ſi ſuum ſibi cupit
Reddi maritum. Sed diutius ſi velis
Illos morari, robur auge pectori:
Labantis animum ſuſtine & fac, vt datis
Subnixa promiſſis tuos nutus ſequar.

Abrahamus. Sathanas.

O magne Cœli Rector, ô parens bone,
O cerne, quàm nunc ſæuientum turbine
Tentationum attonitus horribili opprimar!
Quibus procellis impetitus æſtuem!
Accurre, fer opem mitis, & graues, precor,
Compone fluctus. námque ſolus aſperis
Rebus mederis. Pectus inuictum tuo
Largire ſeruo, ne fatiſcat feruidis
Tandem duellis preſſus. Aurem commoda:
Concede, quæſo, vt in tuum queam ſinum
Mentis querelas inquietæ effundere,
Quantiſque luctet cum malis, recludere.

SATHANAS.

Mens nutat illi, cum Deo duras parat
Mouere lites: hæret incertus, neque
Tam firma ceu nuper manet fides, vbi
Illi propiùs nunc congredi eſt opus, fugit
Horrens Iſaci ſanguine aras tingere.

ABRAHAMVS.

Num dicta mutas, quæque ſanxiſti prius?

Decreta nunc refigis? an diſpar tibi,
Dubiúſque mox promiſſa præſtas, mox datam
Fallis fidem? Dediſti Iſacum qui meæ
Charum ſenectutis foret ſolatium:
Nunc longiores abnuens vitæ moras,
Migrare terris ecce vix natum iubes,
Et immiſerabilem trucidari fero
Mucrone patris, & ignium rogis
Crudelium tibi cremari victimam.
Sed quò, precor, me mentis impetus rapit?
O parce, Rector alme Cœlitum, miſer
Mortalis incolens luteas domos, tui
Omitto veſtigare conſilij abditos
Senſus: nec vltra limites fixos ruens,
Parabo ſemper quidquid imperaueris.

SATHANAS.

Quid? Ergo primæ vicit ille fortior
Tentationis impetus ſæuos, licet
Vix inueniri poßit vlla durior?
Nam, quæſo, ſecum ſi Deus pugnantia
Edicat, aut ſententias mutet ſuas,
Quis crediderit Deum eſſe? Quis tali Deo
Fidat. Sed altera nunc aggrediar illum via.

ABRAHAMVS.

O! vana me fortaſſe ludunt ſomnia,
Fictáſque Dæmon obijciens imagines,
Et monſtra menti horrenda me vult impium
Contaminare cæde nati dexteram.
Nonne Deus offerri vetat ſibi hoſtias

Tales

Tales, & humano cruore altaria
Fœdare, contentus iugulatis beſtiis:
Quid! nonne deuouit Cainum atrocibus
Diris, & eſſe iuſſit omnibus vagum,
Trepidúmque terris, quòd ſuum peremerat
Fratrem? Ipſe verò ſi meum crudelior
Occido natum, nónne crimen turpius
Meum ſequetur vſque pœna triſtior?
Quò me trepidum procella rurſus abripis?
An quæ Superi mandant, vocare ſomnia
Quis audet, atque ludicras imagines?
Quid non homo inuenit, ſuas coram Deo
Dum quærit excuſare fruſtra callidus
Rebelliones! Da veniam parens bone.
Meum necari filium imperas! tibi
Parebitur iamiam: patris cæſus manu
Te ſic volente Iſacus immolabitur.

SATHANAS.

Adhuc ſuperſunt machinæ quibus illius
Tentabo pectus obſtinatum impellere,
Mirum niſi tandem fatiſcens corruat.

ABRAHAMVS.

At, ô, meum ſi macto filium effluent
Promiſſa in auras facta quondam: nec tuis
Poſthac habebitur fides ſermonibus,
Benigne Cœlitum parens. Venientibus
Seclis Iſacum pluribus prædixeras
Patrem futurum gentibus, quæ totius
Per orbis incolæ plagas vellent tuis

Se ſubdere vltro legibus. Sed ſi datur
Iam letho Iſacus iſta vaneſcent ſtatim,
Sacraque noſtri ſanctiones fœderis.
An fluxa poſſunt eſſe quæ verax tuo
Deus recluſiſti ore, quæque es ſæpius
Teſtatus euentura, monſtrans ſyderum
Innumera per cœlos micantium agmina,
Et portuoſis litteribus curui maris
Stratas arenas? Heu mihi tanta prius
Spes facta prolis occidet? Heu precibus meis
Conceſſus hæres filius, vigili ſuæ
Cura genitricis educatus ſedulò,
Cogetur hinc migrare, nondum lacteos
Egreſſus annos pueritiæ impubis? neque
Licebit illi tardioris carpere
Vitæ moras. Heu, Heu! ſenectus hæc mea
Languebit orba liberis? Tibi obſequens
Paruum Iſmaëlem nuper expuli ædibus
Cum matre Agare, nunc meum imperas tibi
Offerri Iſacum, méque propria manu
Crudeliorem vis quibuſlibet feris
Nati cruorem fundere, & tremulos focis
Artus cremare corporis tenelluli.
Verùm hæc tua ſi fixa ſtet ſententia
Menti, iubéſque illum mori, nec me modò
Audire vis precantem, vt olim, concitus
Ira ſeueriore quando cœlitus
Miſſo parabas ſulphure ilicet vrbium
Infamium ſuccendere imperas domos

Et

Et omne vicinum ſolum, miſero, precor,
Concede patri ne ſit ipſe carnifex;
Hunc cadat alter quem voles, lubens feram.

SATHANAS.

Non dicta mutabunt Superi, tua cadet
Iſacus ecce dextera, vel impiè
Rebellis illorum excides fauoribus.

ABRAHAMVS.

O, quum reuerti me mea ſolum viderit,
Quid dicet vxor? quum periſſe filium
Sciet genitoris interemptum dextera?
Quum luctuoſas horridis vlulatibus
Replebit ædes mater, atque ſæpius
Suas Iſacum delitias fruſtra vocans
Fletus acerbos fundet? O, tantos quibus
Verbis dolores leniam? Si te, Deus,
Hanc imperaſſe dixerim cædem, meis
Habere quis volet fidem ſermonibus?
Si nemo tuis factam auſpiciis illam putet,
Mox mox per vrbes curſibus volans citis
Me parricidam fama dicet impium,
Diras & omnis imprecata gens truces
Manus, nefáſque patris execrabitur.
Quis pollicenti tibi bona plura credere,
Quis nomen inuocare poſt tuum volet,
Promiſſa ſi præſtare temnis? & ſuos
Cruore natorum imperas cultros patrem
Fœdare: ſi iura gentium præcordiis
Inſculpta conuellens hominem ſæuiſſimis

Nunc eſſe facis ferociorem beluis?
Quæ fera ſuos laniat cruentis unguibus
Catulos? Leonis iſte mos, nec tigribus,
Nec eſt lupis rapacibus: non ſæuiunt
Vſquam, niſi in diſpar genus. Rector potens
Cœli miſereſcere: non ſenilis hanc poteſt
Patrare cædem dextra, Nutibus tuis
Sum ſemper obſequutus: aſperam ſitim
Famémque conſtanter tuli: pericula
Me terruerunt nulla Barbaræ ſolum
Gentis peragrantem, hoſtium nec impetus.
Nunc totus ecce horreſco: nunc tremunt manus:
Nunc genua labant: nunc illa mentis robora
Quondam nihil pauentis ecce corruunt.
Et me tuos ductus volentem, ceu prius
Sequi dolor, qui tantus imis inſitus
Pectoribus hæret, haud ſinit, O citis veni
Mors vecta bigis! quid miſerum tardas ſenem
Tot ſoluere curis? quò ruis velociùs,
Hôc eſſe ſoles mortalibus minùs grauis.

SATHANAS.

Proſtratus ecce nunc iacet, niſi nouam
Inſpiret illi vim Deus: mox, mox fides,
Et tanta cordis obſtinatio excidet.

ABRAHAMVS.

O parce, Deus, nec imputa quas impotens
Effundit ore non probas voces dolor.
Compeſce tandem fluctuantis turbidas
Mentis procellas, atque murmur impium.

Pudet:

Pudet tuis me auſum eſſe dictis obloqui.
Pudet tuæ oblitum eſſe dextræ, quæ potens
Me texit vſque cuncta per diſcrimina,
Ex quo tibi parens reliqui patrios
Fines, adunco quæq; rura vomere
Chaldæus arat, non me benignitas tua
Fefellit vſquam: pollicitus natum ſeni
Tandem dediſti, præſtiturus omnia
Tempore ſuo, quæcunque ſummus arbiter,
Veráxque ſanxiſti. Suos varient poli
Curſus & aſtra: ſæpius ſuos Noto
Fremente fluctus mutet æquor, & grauis
Tellus colores, ſemper idem tu manes
Deus. Quid ergo filium moror tibi
Mactare, timens ne, ſi datur letho, ilicet
Promiſſa vaneſcant tua? nonne lucidis
Vales ſepulchris excitare mortuos,
Vitámque corporibus ademptam reddere?
Hæc eſſe vera credo, cærulei ætheris
Tremende Rector, imbecilla mens licèt
Quandoque nutet. Iam procul faceſſite
Metus pauentes, & dolor: faceſſite
Triſtes querelæ. Túque Numinis ſequi
Ductus recuſans optimos, mortalium
Inſana Ratio, cede: me cœleſtibus
Patris ſuperi parère legibus iuuat.

SATHANAS.

Suum ergo filium iugulare vult ſenex.
Nec tanta ſæui terret ipſum atroci[illegible]

Facinoris, eſto. Poſt videbimus ſtatim
Quid caſo Iſaco facere Cœlites volent.

Abrahamus. Iſaac. Sathanas. Angelus.

ABRAHAMVS.

Securus ecce Iſacus ambulat meus,
Suis nec imminere videt ceruicibus
Crudele fatum. Quanta, quaſo, cacitas
Humana velat corda. Námque dum valent,
Dum floret atas, atque cuncta ſuppetunt,
Quibus volucres poſſe mortis ſe putant
Tardare curſus, ſingulis ſibi haud vident
Horis minari cuncta mortes pallidas,
Nec quidquam homini tutum eſſe. Sed rite vltimã
Qui ſemper aduenisse cogitat diem,
Viuit Deo beatus, haud timens mori.
Heu, heu! tremor quid ima rurſus viſcera
Pulſas recurens? quid fremunt pracordia,
Haretque lingua faucibus, meum alloqui
Quum conor Iſacum? Abrame, Abrame, enitere
Iſtámque nunc mollitiem animo procul excute.
Iſace, ſuntne ſtructa ligna vt iuſſeram.

ISACVS.

Vides pater verende. ABR. *Qualis, heu! pater.*
Quàm nunc meum vox iſta pectus ſauciat!
Non vulnerare ſauius poteſt ferox
Impactus enſis corpori. IS. *Quid, ô pater,*
Tecum loqueris? quid te timentem conſpicor?

Quid

Quid vult ſibi vultus triſtior? Tuus, precor,
Effare num queat obſequendo filius
Lenire commoti dolorem pectoris.

ABRAHAMVS.

Hunc cernis ignem, ligna, cultrum, vincula?
Iſace, Iſace, me Deus, Deus iubet
Iamiam teneras vincire palmulas tibi:
Te iam parentis dextera cæſum tui
Iſtis adoleri victimam ignibus iubet.

ISACVS.

Tam dira quis credat iubere Cœlites?
Tuam cruore filij caue, pater,
Maculare dexteram, hoſtiis haud talibus
Placatur almum Numen. ABR. *O, vox cognita*
Superûm meas percuſſit aures, & tuo
Has imbuere aras imperauit ſanguine.
O, vtinam aliter viſum eſſet illis, centies
Intrare malim luridam Stygis domum,
Et Cæca Tartari antra, quàm te perdere
Solum ſenectutis meæ ſolatium.

ISACVS.

Heu parce, parce filio, teneræ pater
Miſertus ætatis, nec in tua viſcera
Sæui, precor ſupplex. Reſiſtere haud decet
Natos ſuis parentibus, nec viribus,
Verbiſque contumacibus contendere:

Eſt obſequendum dura quanuis imperent.
Opponere miſeras tamen licet preces,
Iunctáſque feruidis querelas lacrymis.
Hæc arma ſunt imbellia te quibus peto:
Fletus Iſáci ſupplicantis aſpice.
Iſacus ecce te ſuum rogat patrem
Ne ſe trucides, ne velis matrem ſuo
Priuare nato: ne tuo vitam eripe
Mucrone Iſaco, quam dediſti: ne tuam
Genitor ſenectam delitiis orbes ſuis.
Non has tamèn recuſo terras linquere,
Si me velit mori potens Olympicæ
Moderator arcis. Nam breuioris ſemitas
Secans paratas gentibus ſedes piis
Mox tangam, & igneos dolorum fornices
Curis ſolutus, atque putidis minus
Culpis maculatus, vita quò fluet mihi
Tranſuecta quadrigis citatioribus.
Verùm hoc, pater, mihi indices priùs velim,
Quod expiandum morte iam fera ſcelus,
Fœdúmve nefas patrauit impubes puer?

ABRAHAMVS.

Non plectere orbis arbiter Deus tuas
Vult, nate, culpas: vult ſibi te victimam
Parentis offerri manu, tibi parans
Cœlo quietem, lugubres queſtus mihi.

ISACVS.

O chara genitrix, ſollicita noſtrum domi

Quæ

Quæ nunc reditum manes, quibus eiulatibus
Funeſta tundes tecta, quum plorans pater
Periiſſe Iſacum nuntiabit, haud febri
Correptum acuta, nec cruentis dentibus
Feræ voratum, nec latronis cuſpide
Tranſuerberatum, ſed tuis cultris, pater.

ABRAHAMVS.

Iſace fili quicquid accidat, Deo
Parere nos oportet: ecce vulnera
Sanabit ipſe quæ facit: ſolabitur,
Tandem tuorum, credo lacrymabiles
Queſtus parentum. Te para, ſupplex Deum
Precare, mentis ille robur annuet,
Ne te propinquæ mortis horror terreat.

ISACVS.

Vis ergo me, Rex Cælitum, iam iam mori,
Adeſto præſens, ô precor: vires dato,
Tuis vt æqua mente iuſſis obſequar.
Me me paratum cerne, quum voles, pater,
Palmas liga, enſem ſtringe, cæde, torridis
Adure flammis corpus, hæc patiar lubens.

ABRAHAMVS.

Æterne mundi conditor, tam triſtibus
Mihi querelis pectus attonitum erige.

ISACVS.

At te, priuſquam Cælicolûm pater optime,

Pallentis Inferi nigros intrem ſpecus,
Supplex rogabo, vt exeuntem corpore
Meum benigna ſpiritum regas manu.
Et noſtra fac poſt fata tecum nectaris
Succos perennes hauriam. Tuus fauor
Me fouit aluo matris egreſſum meæ,
Semper miniſtrans cuncta, quæ neceſsitas
Præſentis æui poſtulat: quódque omnium
Rerum fugacibus eſſe maius arbitror
Vmbris, tenellulum imbuiſti mox tui
Vero timore Numinis, perge, ô Deus,
Fauere ſemper mitis, atque cunctas elue
Culpas, quibus ſe vita noſtra polluit:
Suos licet breuiore iam iam tramite
Curſus peregerit. Tibi verùm, pater
Abrame, non ſum ſemper obſequutus, vt bonos
Vbique liberos decet. parce, ô precor,
O parce nato. Tu genitrix abes, tuo
Inſtare Iſaco neſciens crudas neces.
Hæc qui ſupremus iuſsit arbiter Deus
Sanabit ægri pectoris fletus feros.

Hîc velantur oculi Iſaco.

Iam vos nitentis clara Cœli lumina
Valete, veſtra luce non poſthac fruar,
Iam noctis vmbra me premit, iam ſquallidi
Caliginoſas Tartari ſedes peto.
Nil ambigens quin corpus, vltima quum dies
Illuxerit

Illuxerit orbi tunc reſurgat mortuum,
Fiátque ſimul beatitatis particeps.

SATHANAS.

Quidquid per omnes accidit terræ plagas
Immane, triſte, turpe, deteſtabile,
Cædes cruentæ, bella, parricidia,
Maleſuada fames, peſtis furens, incendia,
Venena poclis mixta, fraudes impiæ,
Direptiones vrbium, libidines
Regum ſuperbæ, plebium æſtus feruidi,
Truces inimicitiæ, irreconciliabilis
Fratrum ſimultas, ſtupra, perfidiæ, inſolens
Inceſtus, atque rupta vincla fœderum,
Hæc cuncta me me recreant ſpectacula:
Meam ſed iſtius miſerandæ lacrymæ
Queſtúſque lamentabiles mentem mouent.

ABRAHAMVS.

Hæc ſumma nunc tandem tibi, nate, oſcula
Libabo, téque cinget vltimis ferox
Hæc noſtra dextra amplexibus, prius tuo
Quàm cæſus hanc aram cruore ſparſeris.
Vos teſtor ignes nocte tota lucidi,
Turmæq; ſyderum innumerabiles, mihi
Quas ſæpe monſtrauit Dominator ætheris,
Quum ſeculis promitteret ſurgentibus
Hunc hunc Iſacum plurimarum gentium
Fore progenitorem: téque iam iam quinquies
Promiſſa teſtor terra poſteris meis.

Me iuſſa patris almi ſequentem, fundère
Innoxium nati cruorem: illi fidem
Sic ſic probare pectoris mei placet.
Num freta dictis ipſius veracibus
Humana ſpernat ſenſa, quæq; mentibus
Inſana ratio dictitat mortalium.
Nunc noſtra dextra fortis aude victimam
Hanc immolare, námque ſic viſum eſt Deo,
Heu, heu trepidas? & ſæuienti extinguere
Horreſcis enſe filium? IS. *Tuum, pater,*
Feri formidas Iſacum, legibus
Parere ſupremis, redde quod debes Deo,
Feri, feri nihil pauens, ne, ſi manu
Me vulneraris imbecilli, langueam.

ABRAHAMVS.

Immitis aude dextra, quid moras trahis?

ANGELVS.

Abrame, Abrame. ABR. *Cur paratum me tuis*
Obtemperare nutibus impedis Deus?

ANGELVS.

Strictum reconde cuſpidem, tuo bonus
Te Cœlitum rector nocere filio,
Taleſque adolere victimas ſibi vetat,
Illi ſatis eſt, quod viderit nihil tibi
Optatius eſſe, quàm ſtatim quod imperat
Præſtare prompta mente: nam tuum illico
Voluiſti Iſacum offerre iuſſus hoſtiam.

ABRAHAMVS.

O ſancte parens, quid audio? quibus precor,
Tuum perenne laudibus vehar decus.
Iſtis ſolutus ergo vinculis, Patri,
Mecum ſupremo, nate, diſces fidere.

ISACVS.

Te laudo, cuncta qui Deus potens regis:
Qui me petentem mortis inferas domos
Vitæ redonas, fac tuos lubens ſequar
Vbique ductus, teque fac ſolum inuocem.

ABRAHAMVS.

At Vnde nobis iſte aries quem cornibus
Hic propè reuinctum cerno, bone mittis Deus,
Humana non vis immolari viſcera:
Hic tinget iſtas ſanguine aras tum ſuo,
Hic cæſus accenſis adolebitur rogis.

ANGELVS.

Qui magnus arces æthereas iudex colit,
Subiecta cuius terra paret legibus,
Cui ſæuientes excitant per æquora
Venti procellas, quæ tibi me iuſſerit,
Abrame, nuntiare, promptis auribus,
Et mente conde. Iam ſatis, dicit, tua eſt
Spectata fides, & imperatis obſequi
Noſtris paratum pectus. Ecce quæ tibi
Promiſſa iurans firmo, teſtibus poli
Flammantis aſtris, atque cunctis quæ manus
Hæc noſtra ſola condidit, fore vt tua
Totum per orbem creſcat auſpiciis meis.

Soboles numero carens, Olympo non nitent
Candente plura ſydera, nec feruens ſuis
Plures arenas fluctibus vomit mare.
Non dicta, quidquid impietas ſatagat furens,
Aut inquieta Dæmonum cohors fremat,
Mutare noſtra quibit: ecce poſteris
Venturus eſt ſeclis Iſaci ſanguine
Rex cretus olim qui ſuos potentior
Hoſtes triumphans Gentibus leges dabit,
Et vera cunctis iura, quæque Olympicos
Ducant ad axes, explicabit orbitas.

FINIS.

ORNATISS. NOBILI, ET PATRICIO NORICO DO. GEORGIO LINDNERO IOANNES IACOMOTVS BARRENSIS S. P. D.

CVM te crebra vti viderem conuerſatione clariſſ. Viri D. Ioannis Paludij Philophili, cœpi te amare ex iiſdem cauſis quibus ille te amat. Intellexi enim quod ipſi carus ſis, & ob familiæ tuæ præſtãtiã, & cognationem cũ ſummis viris Camerariis, ob eruditionem quoque nõ vulgarem, quam ex indefeſſa bonorum auctorum lectione tibi comparaſti. Et quod cætera vincit ob virtutem tuam ac fidẽ ſingularem ipſi in itinere ex Germania huc vſque ſatis probatam. Certè vt cognatio nem quandam inter nos natura ipſa cõſtituit, ita tamen faciliùs rapimur in amo rem illorum qui amãtur ab aliis, quique

tot ſunt cumulati laudib. velut tibi contigit. Sed ad rē accedo propiùs, Lindnere ornatiſſime, amo te ego mei amantē, cui non reſpondere in amore nefas eſſet. Et ex tuis ſuauiſſimis colloquiis intellexi te non poſtremo habere loco nugas meas poeticas, te iis delectari, manibúſq; tuis ſubinde illas terere. Inde fit vt exiſtimauerim tibi nō fore ingratū ſi tuo nomini aliquot odas mei erga te affectus teſtes dedicarē. Inter quas duę sūt Gallicæ ornatiſſimi viri D. Th. Bezæ quas feci Latinas, & quarum verſionem multi, inter quos Clariſſ. Monauius, exoptant. Quod munuſculum æqui bonique conſules, Et ſi videtur viatici loco erit, dū in Gallias iter paras comes adiūctus Generoſo Domino Zaſtriſelio Georgio Sigiſmundo. Leges enim, ſi placeant, quæ hominē & bene viuere & bene mori doceant: in quo veram philoſophiā ſapientes conſiſtere cenſent. Vale & me amare perge. Ad Lacum Lem. M. Iulio. 1598.

EX GALLICA TH. BEZÆ CANTIONE QVÆ SIC INCIPIT.

Seiché de douleur.

DOlore ſiccum languido,
Calore coctum feruido
Me, Cœlitum ô parens, vides:
Adhuc tamen tuum ſemel
Numen, quod inuocat, cupit
Mens noſtra laude tollere.

Mors dura nigris debile
Corpus meum circumuolat
Pennis: ſed altas, te duce,
Geſtit volucris Spiritus
Sedes Olympi tangere,
Tuiſque vultibus frui.

Me, corpus inquit, iam premet
Vis Lethi inexorabilis.
Seruire contrà corpori,
Mens inquit, ecce deſinam.
Nil vita nunc tecum eſt mihi
Polluta multo crimine.

Cordis pauores anxij

Procul, procul faceſſite:
Nam me licet ſciam graues
Patraſſe culpas, me tamen
Pax alma Chriſti recreat,
Preſſumque pectus erigit.

Telluris infimæ loca
Valete tandem, nunc domos
Scándo ſupernas. Accipe
Hoc terra corpus, arbitri
Donec ſupremi legibus
Certis reſurgant mortui.

Valete rura Galliæ,
Quæ me parentis egredi
Vidiſtis aluo Infantulum
Prima, & tenellum paruulis
Vagire cunis, & meæ
Nutricis vber ſugere.

O dulcis olim patria
Terras relinquo te procul
Lubens, quòd impias foues
Sinu cohortes, quæ tua
Per arua gaudent ſanguinem
Gregis piorum fundere.

Valete amici, quos amor
Illius, heu, nimis tenet:
Quos comparare grandibus

Fas eſt ſmaragdis, quæ ſuum
Perdunt nitorem turbidis
Ponti ſepultæ fluctibus.

Valete terræ quas nouam
Voco Sionem, queis Deus
Largitur almi nectaris
Succos. Beatæ, ſi bonum
Vobis tributum noſcere
Gratis velitis mentibus.

Et vos fidelium exulum
Vni à Christo pectora
Valete. Sola viuitis
Contenta Cœlitum patris
Benignitate, & inuidæ
Riſus cateruæ ſpernitis.

Valete Paſtores, quibus
Salutis auſpex perpetis
Ouile commiſit ſuum:
Quique excubatis ſtrenui
Noctes, dieſque. Vos ſimul
Pax firma ſemper vinciat.

Vos ante lucidum ætherem
Volante penna concitus
Petam: ſerenos & Dei
Videbo vultus. Me fides,
Me fretæ ſummo ſpes patri
Ad aſtra tollit alitem.

Vnde orbis inferi loca
Iam puriore lumine
Cernens, vbique tot mala,
Tot bella miror & feras
Vigere lites, queis nuce
Sit cauſa caſſa vilior.

Augere ſi ſuam queat
Rem pauper arduos petit
Gradus honorum tangere.
Quo plura diues poßidet
Illum cupido ſæuior
Torrere ſueuit anxium.

Et Imperatores mouent,
Regeſque paßim prælia
Funeſta: & vt ſuos magis
Augere poßint limites
Totum cruentis geſtiunt
Orbem replere cædibus.

Et cuncta litibus fora
Clamoribuſque diſſonis
Strepunt: Deíque perfidus
Contemptor audet brachio
Fidens furente Olympicis
Bellum minari ſedibus.

Quærit per irati maris
Sinus remotos impiger
Opes auarus & lucra:

Illius

Illius at ſæpe impotens
Procella merſis nauibus
Ponit modum cupidini.

Terris relictis ad ſuos
Fugere cœlos Veritas
Fideſque: Cuncta Pontifex,
Cohorſque Cardinalium
Paßim gubernant: hoc fluunt
Prognata fonte tot mala,

Vbique cuncta Turcicum
Domare cerno militem:
Canum cateruas & ſuum
Vbique denſo conſpicor
Merſas volutabro ſequi
Erroris atri dogmata.

Sunt rura plena & oppida
Nefariorum cœtibus,
Audaciumque hoſtilia
Mouere bella Numini:
Quorum furentes dexteras
Supreme Iudex obtere.
O, bruta corda Plebium!
Mortalium, ô, demens furor,
Suique neſcius mali!
O, terra cædium appetens!
O, terra ſemper ebria
Innoxiorum ſanguine!

O, Rex tremende Cœlitum,
O, cerne, vt huius inferi
Fathiſcat orbis machina
Tanto malorum pondere
Oppreſſa. Cerne vt ingemens
Iam liberari flagitet.

Vix portiunculam tuus
Chriſtus patentis obtinet
Mundi, licet nutu ſuo
Hæc cuncta Rex creauerit
Supremus, omnia & regat
Creata mente prouida.

Per tot procellas & truces
Motus furentum protege
Sacros potentior greges.
Lupique Romani impiam
Iuſtas ad iras concitus
Vindex Tyrannidem preme.

Timete gentes improbæ,
Horrete ſummum Iudicem.
Deus, Deus viuentium
Furoris æſtu flammeo
Vos inſequutus proteret,
Veſtrumque puniet ſcelus.
Hunc ante grandis machina
Liquetur orbis totius,
Et quotquot illam ſuſtinent

Baſes paueſcant concita,
Et celſa montium iuga
Et ima vallium loca.

O, me beatum qui lubens
Te, Munde, poßim linquere!
O, Patris æternum Dei
Verbum, volare da mihi
Mox expedito pectore
Ad te piorum vindicem.

Dum mente voluo gaudia
Quæ ſede cœli nos manent,
Quanta quiete perfruor!
Non vita longior placet,
Migrare terris iam iuuat,
Cœptumque curſum perſequi.

O, te, parens Olympice,
Te poſſe, ſi velis, ſcio
Sanare corpus languidum:
Sed ſi mori me nunc iubes,
Paratus ecce ſum tuis
Parere nutibus volens.

EX GALLICA TH. BEZÆ CANTIONE QVÆ SIC INCIPIT.

Qui eſt celuy qui trouuera femme conſtante, &c.

FOELIX *cui placido Numine contigit*
Conſortem thalami ducere fœminam:
Certo cuius amat fœdere caſtitas
Seruare incolumem coniugij fidem.

Et quam ſollicitis cura laboribus
Exercere ſolet ſtrenua prouidam:
Et qua fida virum fida domum iuuat
Diſpenſare ſagax res ſibi creditas.

Quid tali melius? quid pretioſius
Quiſquam prætulerit coniuge: quæ decus
Gemmarum ſuperat clarior, atque opes
Immenſas Arabum & diuitis Indiæ?

Huius nectareis fidit amoribus
Vir, certo & placitam pectore diligit,
Moroſiſq; procul ſuſpicionibus
Concordes thalamos nil metuens colit.

Quantis illa domum diuitiis replet

Ignaua

Ignauæ fugiens tædia inertiæ?
Non plures tumidis hoſtibus inclyto
Victis Marte Duces exuuias ferunt.

Hæc dulci ſatagit quæ placeant viro,
Iuſſiſque obſequitur legitimis lubens.
Solers cuncta fugit noxia quæ putat,
Et quærit vigili commoda pectore.

Lanas vſque domum, linaq́; conuehit,
Exercetque colos, filaque diuidens
Pannos docta manu texere conficit,
Telarumque parat ſedula copiam.

Non quæ littus arat ſæpius exterum,
Et fluctus volitat per maris hoſpiti
Nauis plura refert commoda nauitis
Multo farre grauis merceque barbara.

Somnos illa oculis excutiens prius
Surgit, purpureum quàm iubar exerat
Aurora, & nitidis aurea ſyderum
Collucere polis agmina deſinant.

Prouiſumque ſuis temporibus penu
Prudens diſtribuit: penſaque protinus
Partitur famulis iuſta fidelibus,
Iuſſumque vrget opus, nec tolerat moras.

Agros cauta notat queis ſoboleſcere
Frugum ſemper amat fertilior ſeges.
Venaleſque ſibi diuite comparat

Auro, continuus quod peperit labor.

Fœcundaſque ſimul collibus erigit
Vites pampineis: & grauidas premens
Vuas vina liquat ſuaue rubentia,
Synceriſque ſolet condere in amphoris.

Damnoſam refugit deſidiam impigra,
Ignauamque procul pellit inertiam:
Nec languere ſui robora brachij
Probroſo patitur mollior ocio.

Atque experta domum quàm faciles labor
Importet reditus, & fuga inertia,
Accendi tacita nocte iubet faces,
Et cœptum peragit cum famulis opus.

Illi nulla quies: fœmineas manu
Tunc feruente magis prima colos capit,
Et torquet digitis vſque micantibus
Fuſos, & tenui ſtamine contegit.

Si quos eſuries pallida torqueat
Illis prompta cibum porrigit: indigos
Pal[illegible]eſque iuuas, dulcibus & fouet
Te[illegible]s, & miſeram pauperiem leuat.

Non illam gelidis temporibus niues
Terrent horrifica, nec violentia
Bruma terribilis, vel rigidum gelu,
Vel flatu Boreas Sarmaticus truci.

Illi

Illi nam duplici conſuta pallia
Panno, & craſſa domum penula protegit.
Illi perpetuis ignibus atria
Propellunt hyemes lucida frigidas.

Illi puniceo purpura murice
Ardet tincta: micat veſtibus illitum
Aurum coccineis, atque tapetibus
Claros nobilibus condecorat thoros.

Illi inter proceres conſpicuos ſedet
Coniux purpurea ſplendidior toga:
Quum lites remouent Abramidûm, & ſimul
Portis turba frequens conuenit vrbium.

Quantas perpetuis cogit opes lucris,
Quum telas Tyriis ſyndonibus pares,
Et quæ pinxit acu mollia nobili
Diuendit pretiis carbaſa grandibus.

Hinc mentem trepidis intrepidam gerit
Rebus: non dubij temporis exitum,
Caſúsve ancipites, aut pauet anxia,
Quæ ventura dies durior apparat.

Illi verba fluunt pectore candido
Semper mellifluis picta leporibus:
Et puram loquitur quæ ſapientiam
Spirent, quæque nitens gratia temperet.
Ædes mane ſuas ſollicitis vigil
Luſtrat luminibus, ſingula diſpicit.
Vt ſe quiſque gerat, ſordibus & procul

Vt cunctis niteat munda domus, cauet.

Nuſquam ceßat iners: pane laboribus
Quaſito variis veſcitur impigra,
Prudens nil ſterili pigritia putat
Peius, nilue gula deſide turpius.

Talem magnificis certat honoribus
Matrem progenies ſplendida tollere:
Et dignum meritis cogitat illius
Tantis obſequium reddere protinus.

Talem vir placido pectore diligit
Conſortem thalami: moribus & colit
Inſignem placitis: ornat & illius
Virtutes variis laudibus inclytas.

Inter fœmineos fulgidior micat
Cœtus, queis pietas ſanctaque caſtitas,
Queis ſeruata ſuis coniugibus fides,
Et queis grata domus cura placet ſua.

Vultus conſpicui forma breuis perit:
Siccis rara genis gratia defluit:
Cuncto clara viget tempore fœmina,
Quæ puro Superum corde timet Patrem.
Talem fama vehat lucida, & vrbium
Magnis egregiam cœtibus indicet,
Vt virtus meritis nobilibus nitens
Laudem, & digna ferat præmia gloriæ.

LAVS

LAVS RVRIS

Ex tertio libro prioris ſeptimanæ Bartaſij vatis Gallici Celeberrimi.

O, Ter beatus, qui procul atriis
Regum ſuperbis, atque procul fori
Clamore rauci, bobus arat ſuis
Agros paternos lictaque prædia.
Non dentis illum ſubdolus inuida
Morſus fatigat. Non rutilum expetens
Miratur aurum limitibus breuis
Contentus arui. Theſſala non bibit
Gemmate poclo Philtra: nec impotens
Quæ vina miſcet Cretica Phaſias.
Et non lauta quærit fercula, nec vorat
Condita charis toxica lancibus.
Illi patera dat facilem manus
Fulgentis vſum: quique tremens fluit
Riuus peremni fonticulo aſperam
Sitim ſerenat nectare dulcius:
Cum lacte pultes, caſeus, arbore
Quæ poma latus fructifera legit,
Et cocta paruis rapa focis, famem
Vili repellunt ſub lare tutius
Quàm ſumptuoſa Pontificum dapes.
Fruſtra miſellæ plebis hirudines

Sermone blando cauſidici bonis
Non indigentem pluribus incitant
Mouere lites, rúſque ſuo improbis
Vicinum agello iungere fraudibus.
Hunc lenis auræ murmur, & alitum
Amica mulcent carmina, & anxio
Inuiſa pellunt pectore tædia.
Non, ſi remugit concitus Africis
Malus procellis: vel trepidæ rates
Iactantur alto, mox Aquilonibus,
Mox ſæuienti ludibrium Noto:
Vel ſorbet atris vorticibus mare
Merces paratas ſole ſub Indico,
Terretur. Æſtus Oceani truces
Spumantis horret cernere, & efferos
Fluctus & undæ littora verbere
Quaſſata crebro: nec properat ſibi
Mortem per æquor nauifragum ruens.
Sed tuta laudans otia non ſui
Ruris recedit culminibus procul.
Non vlla nouit flumina, nec mare,
Præter ſonantes riuulo aquas, quibus
Pratum refuſis gramineum irrigat,
Huic terra tantùm cognita, quæ parens
Benigna fouit: quæque eadem nigro
Tandem petitum frigore conteget.
Non mixta cœnat melle papauera,
Succúmue potat Pæonium, aut lyra
Vocalis audit melliflua modos.

Vt mente curas, & vigiles metus
Depellat ægra: quaque Amor improbo
Inflixit arcu vulnera, leniens
Dormire noctes audeat integras.
Fuſum per vmbras ſub patula ilice,
Aut in virenti gramine dulcibus
Suadet ſuſurris lympha loquax leues
Inire ſomnos, quâ trepidans ſalit
Per ſaxa, ripas aut quatit herbidas.
Non dormientem tympana, nec tuba
Bellum cientes euigilant: neque
Iniuncta cogunt corripere ocyùs
Arma, & ſequentem ſigna ducis ſui
Stratis relictis ad tumulum rapi.
Vt lucis ales nuntia cantibus
Hunc excitauit, certaque languida
Signans quietis tempora non ſinit
Lecto iacentem ſtertere longius:
Mox intrat hortum, quoſque ſuo rigat
Aurora flores rore videns ſtupet;
Auctoſque caules, & viridans olus,
Et grata crudo ruricolæ allia.
Dehinc poſcit agros adque ſuum redit
Pronus laborem, charaque munia.
Non vrbis illum ſtrictior inficit
Fœtore vicus, cum canis igneos
Torquet vapores, & ſitiens Leo
Febres anhelas corporibus parit.
Sed carpit auras incola ruſtica

Domus ſalubres, nec ſtomacho cibos
Faſtidioſo reſpuit: at velut
Latrante ſemper ventre hilaris ſolet
Sanúſque cœnas appetere: hinc citum
Mortis retardat terrificæ gradum.
Superba Regum negligit atria
Grandes & aulas. Principibus viris
Placere triſti ſeruitio abnuit:
Heroſque mutans non vetitis tamen
Mutat probatam relligionibus
Potentiorum nutibus obſequens.
Nec pinguiores ſcurra petax auet
Adire menſas: immeritis neque
Ad aſtra dites laudibus euehens.
Luci tenebras purpureæ antefert,
Therſitem Adoni, Dulichio duci
Mœchos procaces, Herculem Apicio,
Scortúmque Floram nobile Theſſali
Regis maritæ: coniuge pro ſuo
Quæ fortis auſa eſt Tartareæ Stygis
Furuas paludes, antraque viſere.
Curis ſolutus liber amat Deo
Seruire ſoli, ſeque hilarat canens,
Cùm ſulcat agros durus, & arduas
Latis maritat vitibus arbores.
Non vrit illi pectora ſuſpicax
Liuor, nec atra nocte malos parat
Dolos propinquis: ſed laqueo feras,
Viſco volucres, decipit, aut vagos

Fallaci

Fallaci ineſcat piſciculos dape.
Non grandis illi ſumma pecunia
Diſtendit arcas: non Tyrio ebrias
Geſtare veſtes murice, nec graues
Micantis auri bracteolis cupit.
Hunc lana veſtit quam propriÿ ferunt
Greges, opimis horrea meßibus,
Cellas inemptis fructibus, & mero,
Fœnique aceruis mollibus areas
Et fronde replet. Sic facili orbita
Huic vita currit nullius indigens.
Regeſque fallit rure latens ſuo
Et regum amicos ſorte beatior.

Rogat BEZAM vt hortum ſuum inuiſere velit. anno 1597.

TE, Beza, noſtri viſere blandulas
Iucunditates nunc iuuet hortuli,
Dum lenis auras vere Fauonius
Tepente mulcet, pulchrior & Chloris
Ornat venuſtis rura coloribus,
Pictiſque opacas floribus arbores.
Dum vite colles Pampinea virent,
Nouiſque ſylua luxuriant comis,
Et molle abactis frigoribus pecus,
Tenella geſtit gramina carpere
Apéſque certant prouida Hymettia
Replere charas nectare cellulas.
Dum ſaua Progne deflet Itym ſuum,
Et torua paruo gutture Daulias
Carmen recludens dulcius, æmulos
Vincit volucrum nobilior choros.
Nunc cuncta rident, nunc per agros triplex
Cudit renidens Gratia. Mox Leo
Mox Virgo, feruenſque Andromedes pater
Aeſtum reducent flammiferum, & ſimul

Autum-

Autumnus amplo pallidus vbere
Fruges colonis fuderit, & ſuos
Pomona fructus legerit, heu, rigens
Triſti recurret Bruma vice. Heu, niues
Per arua denſæ, Sarmatico & gelu
Aſtricta paßim flumina nos focum
Seruare cogent. Linque domum & libros.
Quid inquieta ſollicitudine
Mentem fatigas ſemper, & hoſtium
Horreſcis aſtus multiplices? Licet
Quandoque Muſæ decutere anxia
Seuerioris tædia frontibus:
Atque ægra curis pectora edacibus
Leuare honeſtis riſibus, & Iocis.
Quos caſta Pallas, quos Citharæ parens
Phœbus ſonoræ diligat, & Pudor.
At quæris hortus quo ſitus eſt loco
Quóue tue vrbe diſtat paßibus. An via
Longinqua tardo ſit nimium ſeni?
Et quæ ſit illi forma? Loquaciter
Hæc cuncta dicet Muſa. Palatij
Vicina plani prata videt, ſuum
Quâ mane Titan igniuomus diem
Terris redonat: Quâ medios micat
Emenſus axes lucidior, poteſt
Torrentis Aruæ cernere concitos
Curſus, & vndis turbidam arenulis
Ripam. Volucris ſed Rhodani placens
Audire gaudet murmur, equis vagas

Quâ ſol habenas laxat, & igneos
Currus relinquens Oceano abditur.
Verum Triones quâ Lycaonius
Auriga noctu Strymonios regit
Septem, propinquas magnanima aſpicit
Turres Geneua, vix ſtadiis tribus
Diſtans: Draconis qualia Martij,
Fortiſque victor Gerionis pede
Metatus olim eſt alite, ludicra
Quum plura campis ſanxit Olympicis.
Hic frondet arbos, quæ graciles tibi
Præbebit vmbras, & tepidi grauem
Refringet æſtum ſolis, Et hic caſa eſt
Qua tectus imbre, & rabiem Africi,
Notique temnes nymbiferi minas,
Si fortè cælo turbiduli fremant.
Et ſi ſalubrem hîc me dare iuſſeris
Cœnam, parata eſt. Protinus, ô, veni:
Cum Zaſtriſello ſume Paludium,
Et cum Roſetis Lecticlum, haud locus
Permittit arctus iungere nunc tibi
Plures amicos. Non Saliaria
Menſis reponam fercula grandibus,
Non inſuetas delicias neque
Quas luxus exlex, turpis & æquora
Per cuncta quærit lautitias gula.
Quæ vina colles dulcia proximi
Ferunt, & herba neſcius hædulus,
Pulluſque iamiam grandior, & ſuo

Piſces

Piſces Lemannus quos aluit ſinu,
Hac cœna tuta eſt, hanc tibi dedico
Si Beza noſtri viſere blandulas
Iucunditates te iuuat hortuli.

Ad Bibliothecam Reuerendiſs. D. Theodori Bezæ.

MAgni Bibliotheca docta Bezæ,
Quo nil candidius, diſertiúſque
Nil concinnius, eruditiúſue
Phœbi ſuſpiciunt nouem ſorores,
Et iunctus Charitum Lepos corea,
Paucos, ſi ſupereſt locus, libellos,
(Quod paruum tibi dedicare munus
Audax me mea nunc iubet Thalia)
Imis ſcriniolis, precor, reponas?
Nec tradas Domino ſtatim legendos:
Sed quando grauibus licebit illum
Curis cernere liberum, atque honeſta
Quærentem recreatione longum
Muſa fallere tædium ſeuera,
Tunc, tunc, fida velim roges Patrona
Noſtris otia commodet Camœnis:
Quas ſi fronte leget ſereniore
Non vulgi metuent procaciores
Linguas, nec tenues erunt cululli
Vendentis calidum piper taberna.

Ad Nobiliſſimum Iuuenem D. CORNELIVM VANDERMYLIVM Batauum Paraphraſis in ſententiam quæ talis extat apud Paulum 1. Tim. Cap. 6. verſ. 6. Εςι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ ἐυσέβεια μετ᾽ αὐταρκείας. id eſt,

Eſt autem quæſtus magnus pietas cum animo ſua ſorte contento.

NON ille diues iure vocabitur,
Qui ſtemma gentis nobile poßidet,
Claraſq; auorum monſtrat imagines:
Cui plena gazis atria fulciunt
Grandes columnæ: milléque cui greges,
Et læta tondent montibus auiis
Armenta gramen florigerum, & ferunt
Diffuſa villis prædia pluribus
Cenſus opimos, ſi cupidum anxiæ
Semper fatigant curæ, & acerbior
Mentes auaras torret opum ſitis:
Si flamma nigris noctibus, & vigil
Latro timentur, nec trepido ſinunt
Somnos cubili carpere blandulos.
Si pectus horret conſcium, & impiis
Pauet paratas criminibus cruces
Et fuſa Parcas flectere neſcias.

Sed

Sed qui ſupremi Numinis aureas
Leges veretur, quæ vetitum nefas
Fraudeſque damnat: cui bene conſcia
Et pura mens eſt, quique humili prece
Cælo potentem ſollicitat Patrem,
Speratque vera præmia gloriæ
Chriſti recumbens pollicitis, truces,
Myli, plaudes Tartareæ Stygis,
Et damna prædo quæ parat Impiger,
Ridet, nec acrem pauperiem timet
Contentus arcto viuere ſub lare,
Et pane veſci, quem Deus in diem
Largitur alma munificus manu.
Quid? Rege Lydo ditior occupat
Nomen beati, compede quem fera
Victor ligatum Perſa ſuos ſequi
Nutus coegit iuſſaque turpia.
Quid? Ille magnis pauperiem haud ſuam
Mutare Craſſi diuitiis volet,
Parthus reciſum cui liquido caput
Immerſit auro: quæque ſitiuerant
Explere fuluis compulit improbas
Fauces metallis. Copia diuites
Non nutrit æris, plena nec horrea
Febres repellunt corpore languido.
Immenſa paſcit dextera Cælitum
Blandas volucres, dum Boreas furit
Et rura diro cuncta rigent gelu,
Quid, quæſo, votis ſupplicium abnuet?

Ad Nobiliſſimum Iuuenem D. CAROLVM ab ALTELTT. Equitem Hollatum Paraphraſis in locum Pauli Epiſtolæ ad Philipp. Cap. 1. verſ. 21.

Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χριστός, καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. Id eſt.

Mihi enim eſt Chriſtus & in vita & in morte lucrum.

O quanta præceps proruit in mala
Gens orta Adamo, quum Superi ſacros
Ductus Parentis reſpuit, & ſuis
Inſana ſeſe conſiliis regit.
Qui ſulcat æquor nauita carbaſis
Clauóque ruptis, nec ſua ſydera
Monſtrante cœlo, nocte, furentibus
Auſtris, & Euro, triſtiùs haud ratem
Allidit altis rupibus, aut vagam
Importuoſis Syrtibus applicat.
Nec teſqua ſi quis fortè per auia
Saltúſque oberrat, queis ſtabulant feri
Greges Draconum, luſtraq́; Caſpij,

Celant

Celant Leones ſe granioribus
Audax viator caſil us obiicit.
Nam fauſtitatis neſcia Olympica
Vitaque velox curriculum breuis
Ignara certo tramite flectere
Mox poſcit, auri cæca cupidine,
Merces remoto ſole per Indicos
Portus & oras Aethiopum, aut Scythæ
Campos rigentes perpetuo gelu.
Mox dirus illam laudis amor dies
Noctesque torquet, perque pericula
Leueſque curas, perſidiam & dolos
Vrget volucrem quærere gloriam.
Mox impotentis ſeruitio gulæ
Abrepta molles ventricolæ probat
Menſas Apici, vináque Præſulum
Seruata cellis frigidioribus,
Atque inſolentis Cyprigenæ Iocos,
Quæ furta monſtrat turpia, & improbam
Sectatur ardens Ingluuiem comes.
Hinc pallet horrens, quum ſtygios ſpecus
Intrare cogit ſæua Neceſſitas.
Nec morte quicquam cenſet amarius,
Quòd curta mutat perpetuis ferox
Fugacis æui gaudia fletibus:
Nec ferre ſecum lucra laboribus
Quæſita magnis ad tumulum ſinat.
Hoc peiùs vrit, quòd miſeras pauet
Poſt fata mortes mens malè conſcia

Queis ſummus olim quum veniet Polo
Flammante Iudex plectet atrox ſcelus.
Sed lucis almæ queis Iubar excutit,
Altelte cœci nubila pectoris,
Non triſtis illos vexat opum fames,
Falláxve honorum ſpes cruciat, neque
Blandis Voluptas illecebris trahit:
Non corda fœdo crimine taminant,
Non rem maligna fraude ſuam expetunt
Augere, limo non oculo inuidi
Vicina meſſes prædia reddere
Opimiores, & melioribus
Replere cernunt fructibus horrea,
Non plura poſcunt quàm ſuperi manus
Benigna Patris porrigit in diem,
Viuunt quieti nec metuunt ſua
Si fila Parcæ præcipites ſecant,
Quum Chriſtus illis viuere cognitus
Det dulce, donec vile colunt lutum.
Et donet idem dulciùs emori,
Quum vera puris præmia cœtibus
Et lucra tendit ſedibus ætheris
Quæ nec rubigo, nec tineæ vorax
Morſus, nec audens diripiat Latro.

GRA-

GRATVLATVR BEZÆ

INGREDIENTI ANNVM ÆTATIS octogeſimum menſe 24. Iunij 1598.

IAm Beza noſter bis numerat ſuæ
Octona vitæ luſtra. Benignitas
Cœleſtis illum ſoſpitare
Pergat amans, faciliqué curru
Semper valentem, Chriſtiadum & greges
Semper docentem ducere ad vltima
Metas ſenectæ: quod malignis
Luminibus fremat vſque cernens
Inuiſa diuis Coelitibus cohors,
Quæ nuper illum finxerat impudens
Migraſſe terris, quaſque leges
Pontificum reprobaſſet olim
Probaſſe rurſus, ceu vomitum canes
Fœda reſorbent, & ſalebras ſues
Lotæ repoſcunt, ſeque gaudent
Turpi iterum maculare cœno.
Mentita Ieſum turba quid horreat
Patrare, tectis quum gladiis ſacros
Mactare Reges, & veneno
Eſſe neget ſceleroſa crimen?
Sed (quicquid audax Impietas crepet

Abominandæ gentis) Olympici
Fauore ſecurus parentis
Beza valet, vegetáque viuit
Lætus ſenecta, & propoſiti tenax
Certi quod imis mentibus inſerit
Chriſtus ſuorum, queis perennes
Tendit opes radiante cœlo.

IACOBI

IACOBI LECTII
V. CL.
IONAH.
SEV
POETICA PARAphraſis ad eum Vatem.

Ματθ. ιβ'.

Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

GENEROSAE ET ANTIquæ Nobilitatis Domino, Georgio Sigiſmundo Prakſchicky, à Zaſtriſell, Domino Buchlouÿ, Serauitij, &c.

IAC. LECTIVS S.

GALLICÆ peregrinationis neceſſitatem mihi fecêre nuperi menſes, Domine Illuſtris. Ibi à publicis miniſteriis dum quieſco, etiam in prædiis ruſticanis pluſculos dies, adieci animum ad ea lubens quę conditio temporum poſcit magis, nec non minæ cæleſtes. Ad ea inquam quæ πρὸς θεόν, & è ſacris monumētis. Talia inter propriâ curâ dignum iſtud magni Vatis, & quæ ſalubrium rerum hic ſuppellex. Vides quo in loco res Europæ, quæ in tempora, quàm con

fuſis cæli ſolíque veſtigiis, naſci te placitum Parenti ſummo gentis humanæ: & iuuenile pectus licèt, ſeriorum tamẽ intelligens, tãgunt & angunt hæc tam ſeria. Fluctuat ecce publica Nauis mari in alto, ſine funibus, ſine linteis, ſine antennis: & iam fluctuat per tot annos. At non futurus finis aut modus τοῖς ἀνέμοις, dum nõ animis prauis eorum qui in eâ. Periclitãtur de ſumma re regna, vrbes: ac vim plures, remedia alij vaiiè differunt ex politicis & humanioribus præceptis. Fruſtrà vtrique, in reatu tanto ſeculi noſtri, niſi adimus & audimus κήρυκα τοῦτον τῆς μετανοίας. Hæc Poematis ſumma iſtius: quod leuando & erudiendo animo mihi tentatum facio Illuſtris D. iuris tui: ob duas cauſas. Primùm, quòd ſuadeat amor ita quo me amas, & quæ à me: imò quo amat domus veſtra præcipuéque co lumen eius, ſimul veræ nobilitatis, patruelis tuus VVinceſlaus, propriâ forte an laude mihi aliquando dicendus. Et

quamuis

quáuis ea quæ noſtra ſunt effici ampliùs noſtra poſſe Prudentes negant exertè:tamē,quę genuina vis eſſe aſſolet gratę mētis,magis magíſque veſter,ſi quâ pote eſt fieri aueo. Memini & Carolum Zerotinum,Baronem Illuſtriſſ. delicium illud dico Virtutis & Muſarū,propinquo ſanguine tibi coniunctum, auram itē dare haud dudū benignioris ſui adfectus. Dicādi cauſa altera, quia ſequeris,hos tu iā nunc,cui erudita pietas cordi imprimis nec diffidimus ſubſidiis fretum talibus, gentis pariter & naturę,pergere iter planum ad gloriam.Sed nec infirmè firmat hanc ſpem, quòd hi ipſi ſuâ prudentiâ Paludium quoque noſtrum egregiæ indoli tuæ præfecēre :moribus virū & doctrinâ iuxtà inſignem, & Philophilum meritiſſimo cognomento dictum noſtris, non modò amicorum ſed bonarum & amabilium rerum omnium (ita interpretor) peritiſſimum amatorem. Eant in poſteros, eant, precor, Zaſtri-

ſellorum tot decôra, & voti me cuius ille damnet δοτῆρ ἐάων,

> *Immortale genus maneat, multóſque per annos*
> *Stet fortuna domus, & aui numerentur auorum.*

Vale, illuſtris Domine, & nos ama.
Ex Muſæo. xv. Kalend. vIIbres. CIƆ. IƆ. XCVII.

IACOBI

IACOBI LECTII

IONAH.

SEV

POETICA PARAPHRASIS ad eum Vatem.

QVID mala depellat terris, quid fulmine cælum
Protinus exarmet, quâ vi maria alta reſidant,
Incolumes Panacêa viros quæ præſtet, & vrbes,
Dicere fert animus: Nimirum Vrbiſque Virique
Multiplici exemplo. Dicam quibus horrida Ponti
Temnere fas portenta modis, quibus hoſtiũ, & artes,
Et numerũ innumerũ, & fortes ſuperare cateruas:
Affineſque neci ſuccos, morbóſque, famémque,
Crine & flammifero terrentem regna cometen.
Vrbs quoquo par multis illa vrbibus, iſte viris Vir.
Tu modò ſyderei ſoboles æterna Parentis,
Dexter ades: mihi tu veras cum nectare lymphas,
Ambroſios mihi tota fauos diffunde per ora,
Deſuæteque diu vites ſubmitte Camœnæ.
Vrbs antiqua fuit, mundi & ſub origine primâ

Niniue, Aſſyrij quondam tenuêre coloni:
Quæ Phœbo quantò minor eſt argentea Phœbe,
Tantũ inter reliquas celſum caput extulit vrbes,
Inclyta, diues opum, diuini opus Aſſuris ingens
Penè dies quam non ambibat tertia circùm.
Armenius rapido mediam ſecat agmine Tigris.
Verùm, ô diuitiis quàm neſcia grandibus vti
Plebs hominũ! vah, quam potiora aduerſa ſecũdis!
Quàm melior lacrymoſa domus genialibus aulis!
Quid referam infandas cædes, quid triſtia gentis
Prodigia? ambiguamq́; fidem vetitosq́; hyme næos,
Et leges fixas toties pretio, atque refixas?
Quidve gulâ infames, & prædis Sardanapalos!
Non tu vrbem ciuéſve, ſuo ſed nomine dicas
Antrũ immane, ingens, vbi turba impunè ferarum
Et ruit in luxus, & ſanguine veſcitur atro.
Olli ſupplicibus venerantur ſaxea votis
Numina, vel tereti ſuffigunt oſculá ligno:
Et gentem Iſacidûm veræ pietatis amantem
Præcipuè inceßunt bello, & crudelibus armis.
Tandem igitur Deus ille hominum, Deus ille Deûm Rex
Talia ſidereo ſpectat non vanus Olympo:
Ira ſubit, totam penitùs de ſedibus imis
Ilicet Aßyrij molem conuellere regni
Vt Sodoma, vt veteris ſcelera illaudata Gomorrhæ
Fulminei domuêre ignes, vbi nunc quoque primo
Arboreos tactu fama eſt cinereſcere fœtus,

Et tenuem

Et tenuem ſubitò ex oculis vaneſcere in auram.
Iamq́; Patris ſummi imperiis parêre parabant
Aligeri fratres, totámque excindere gentem:
Ecce inter Domino ſolitas aſtare miniſtras
Ægra animis, vna ante alias dulciſsima virgo,
Nixa genu, lacrymiſque genas ſuffuſa decentes,
Conſtitit, & trepidis Clementia vocibus orſa eſt.
Ergóne ſupremi flammantia tela furoris
Alme parens tantam ſubitò iaculabere in vrbem?
Et matres pariter, pueros, iuuenéſque, ſenéſque
Haurieu vna dies, æternáſque abdet in vmbras?
Eſto, omnis vario crudeles crimine pœnas
Commeruit Tellus, tua nec myſteria culpo:
At non iſte tamen tibi mos, nec tu, optime Diuum,
Improuiſus ades populis peccantibus vltor.
Quin tua ſcit nullos pietas, Deus optime, fines,
Et facilem indulget veniam mortalibus ægris:
Ni faciat, chaos exitiis immanibus olim
Et dederit maria, & terras, cœlúmque profundum,
Tum minùs iſta rea eſt ſacra gens neſcia normæ.
Forſitan & cedent moniti, & meliora ſequentur.
Talibus orantem dictis, ac ritè litantem
Audijt, & ſolio ſontes miſeratus ab alto eſt
Mitior ipſe Deus: placido ſimul annuit ore.
Vrbe fuit vates Solymâ, cui nomen Ionæ
Amittántque patrem, & patriam dixêre priores
Gittiferam, priſcâ Zabulonis origine cretus
Quidam adeò patriam matri dixere Sareptam,

Talibus huic Dominus verbis ac talia mandat:
Vade, age, tolle moras, immenſámq; Aſſuris vrbem
Terrificis inceſſe minis, prauíque tenaces
Increpitare animos mediis in millibus aude.
Siccine diſſimulem mores ſine fine nefandos?
Tot ſcelerum formas? en vt mea fulmine dextra
Iam rubet, & diras geſtit ſubuertere ſedes.
Dixerat: obſtupuit tam triſti munere Vates,
Diriguêre comæ, pallor ſimul occupat ora:
Genua labant, variis ſudant præcordia curis,
Quid faciat? vanóne animum corpúſque labore
Torqueat? ánne caput tot ſæuos vnus in hoſtes
Inferat? & certam properet per vulnera mortem?
Dum ciues duro in ſeſe ſermone profanos
Exacuit? tum ſacra ipſos Iudæa doceri
(Nimirum hic gentis genius fuit) inuidet heros.
Sic trepidus cæcáque animum caligine merſus,
Arua per æquoreos parat in contraria fluctus
Carpere iter, Cilicúmque procul ſecedere in oras:
Demens, qui ſuperos auſus contemnere nutus,
Et ventos pontúmque ſequi quàm iuſſa tonantis
Maluit, & fragili vitam committere tedæ:
Hei, tanquã maris, & terræ, & ſtellantis Olympi
Transfretet à Domino, & tutâ ſe nocte recondat.
Pectora ſed Ratio quid non mortalia cogis.
Mortalis? vanúmque nimis Sapientia nomen
Et pauor, & miſeræ malè credita mortis imago.
Inde vbi iã curſus promitteret aura ſecundos,
Naula viri nautis, nautæ dant carbaſa ventis:

Extemplo

Extemplò turbata auræ, turbatus & omnis
Oceanus, fundóque furens immugiit imo,
Horrendùm: ſimul inſcliti de nubibus ignes,
Fulmináque, & picei commiſtâ grandine nimbi:
Nunc fremit abrupto pappus, nunc prora fragore
Nunc cœlo illidunt venti, nunc vortice facto
Ad ſcopulos auidique adigunt barathra intima
Nerei.
Ipſi adeò trepidas ſua quiſque ad numina nautæ
Ferre preces, gemitúque metum & pallore fateri.
Turba manus cœlo tẽdit quoq; cætera, & amplam
Prodiga mergit aquis, inimicũ pondus, opum vim
Vota tamen fruſtra, proiectáque pondera fruſtra,
Et magis atque magis fluctus ad ſydera voluit
Tempeſtas, vllámque vetat ſperare ſalutem.
Interea vecors nauim proſtratus ad imam
Antiſtes toto proflabat pectore ſomnum.
Quem ſimul aſpexit, penitùs dum ſingula luſtrat,
Ore gubernator ſic eſt affatus acerbo:
Hem quianã iſte tuos, hominũ turpiſſime, ſenſus
Torpor habet? téne ô placidum nunc poſſe ſoporem?
Quin vigila tu, quiſquis is es, diſcrimine tanto:
Atque Deûm ſi quis notus tibi, ſi qua Dearum eſt,
Illum, illam, caſtâ nunc nunc prece pronus adora.
Fortè Deûm melior nunquis tibi, nunqua Dearũ,
Audiet orantes & opis ſeruabit egenos?
Inde alij variis inter ſe talia verbis
Diſceptãt, En hæc Diuûm ſine numine, Diuûm,
Eueniunt? aut cui non hæc manifeſta fides eſt?

De numero poſcunt aliquem facta impia noſtro.
Siue is fraternâ crudam ſeruice ſecurim
Barbarus impreßit, patriam ſeu vendidit auro,
Siue ſuæ tepidum prolis bibit ore cruorem,
Siue & ſacrilegos templis ille intulit ignes,
Miſcuit aut proprio Neſſæa aconita parenti,
Conſuluitve Magos: metuenti extrema carinæ
(Quis reus incertũ eſt) reus officit: hunc agè ſacris
Sortibus, hunc mota fas ſit deprendier vrnâ.
Hæc illi, & potior talis ſententia viſa eſt.
Ecce autem moderante ſuas ſic Numine ſortes
Triſtibus vrna notis ſontem deſignat Ionan:
Conclamant ſocij, ſtudium ſimul acre videndi eſt,
Vndique concurſus, ſtrepitu cœlum omne remugit
Fortè putes ſubitas etiam exardeſcere in iras,
Opprobriiſque reum, ſumptóve inuadere ferro:
Vis animos diuina regit, linguáſque procaces,
Ac velut amatis iniectat vincula dextris,
Conueniunt, placidiſque rogant ſic ſingula verbis:
Fare agè (namque vides non hæc ſine mente Deorum
Confieri) quæ cauſſa viæ? quæ cauſa pericli!
Qui genus? vnde domo? aut quæ te commiſſa fatigant?
Hîc tandem excuſſo Vates malefacta veterno
Agnoſcit tandem in ſeſe deſcendit Ionas,
Iam monet & nautas qui noluit Aſſuris vrbem.
Ergo illum pelagi, tempeſtatúmque potentem,
Arcis & ætheriæ ſolum Dominúmque Patremq;

Eſſe

Eſſe docet, priſco quem gens veneratur honore
Hebræa, & donis onerat cui pinguibus aras:
Is ſibi & in Solymá quidnam mandauerit vrbe
Degeneréſque metus, abitúmq; & ſingula pandit.
Non ſecus ac nexis per mutua vincla lacertis
Fortè reus duro cauſſam ſub iudice agit:
Aut velut in latebris deprenſus perfuga quondam
Audet ſeruus hero culpam rogitante fateri.
Tunc quoque præcipites turbæ Deus abſtinet iras:
Quin omnis pauidis auidíſque hæc auribus haurit
Confertim: ſic deinde aliquis compellat Ionan.
Heu cadit in Vatem tantum ſcelus? aut tibi quid-
nam
Conſilij eſt? viden' vt ventis obſiſtere fruſtra
Nitimur, atque ratem fugienti aduertere ripæ?
Nec dubiam nobis intentant omnia mortem?
Hîc autem arcano decernit numine pulſus
In caput ipſe ſuum Vates, ac talia fatur.
Sperate, ô, meliora viri, medióſque merentem
Proiicite in fluctus: miſcet cœlúmque diémque
Me propter furialis hyems, me propter & vnum
Turbata haud meminit legum Natura ſuarum
Et ſceleris gemit hoc noſtri ſub pondere lignum.
Meme adſum, maria ad pœnas quem' conſcia poſ-
cunt,
En pelagóque Euríſque reus debetur Ionas,
Non maris odit aquas, odit ſed ventus Ionan:
Audaces, precor, eſte: moras quid nectitis? inquit,
Nec ſubitò eluitis fœda contagia culpæ?

Non ignota loquor, ſtabunt placida æquora ventis
Extemplò, & vultus cœlum induet omne ſerenos.
Sic ait ingeminans, cunctantéſque increpat vltro,
Tunc verò ingentē clamorem ad ſydera tollunt
Et ſimul, ô, dextras facimus ſi fortè nocentes
Magne Deûm genitor, ſolidis compeſce catenis:
Scilicet hic nobis nec crimine cognitus vllo eſt,
Publica nec lethi nobis conceſſa poteſtas.
Sin tibi ſic placitum meritas infligere pœnas,
Nec fallit manifeſta tui ſententia Vatis,
Da veniam, da blandus opem, atque hæc omina firma.
His dictis, puppi Antiſtes deuoluitur altâ.
Illum & labentem cuncti, & videre natantem
Ne quicquam, & ſalſos reuomentē pectore fluctus,
Æternùm periiſſe rati, lacrymaſque dedêre.
At placidum ventis ſtetit effugientibus æquor
Extemplò, & vultus cœlum induit omne ſerenos.
Lenior inde viris curſus dedit aura ſecundos.
Tū quoque multa piâ duplicant formidine vota,
Et ſteriles ritus pictorum odêre Deorum.
Interea monſtrum ecce oculis mirabiles Priſtes
Ter denis magnos cubitis protentus in artus,
Seu Priſtes, ſeu viſu aliud mirabile monſtrum,
Æquoreum per iter vaſtâ ſe mole mouebat.
Qualia ſæpe mari nautæ ſpeculantur in alto
Corpora cetorum, non ſex vectanda quadrigis.
Nec mora, commeriti plectendus carceris vmbrâ
Corripitur Vates, monſtrique in faucibus atris

Térque quatérque pium querulo vocat ore Parentem.
Ac veluti(ſi parua licet componere magnis)
Errantem vacuis ſiquando in montibus agnum
Hauſit hians immanè leo, prædámque gementem.
Impaſtus: teneri crepitant ſub dentibus artus.
Quin tenebras extorum inter, dirum inter odorem,
Tres latet incolumis Vates noctéſque diéſque,
Non in puppe priùs, pelago nunc tutus in imo.
Quod ſi cui poterunt iſthæc conficta videri,
Idem vteri cæcas intra fœdáſque lacunas
Et naſci neget & ſenſim concreſcere fœtus,
Et ſpirare aliquot vitales menſibus auras.
Ah quoties ſæuos parili bonitate tyrannos,
Priſcorum quoties rediuiua exempla Gigantum,
Conpeſcit Pater Omnipotens, vitáſque ſuorum
Ipſius in mediis ſeruat penetralibus Orci?
Aut quando in rebus ſua non ſubmiſit iniquis
Auxilia, & fidos cæleſti ex arce miniſtros?
His fretus, rabidæ catulos impunè leænæ
Peſtiferóſque premas illæſo calce dracones,
Aſpidibus miſtis, & turpia monſtra ceraſtas.
Sed neque te ſpectris nocturna volantibus vmbra
Sole neque exorto iaculorum terreat imber
Nec mediâ vaga nocte lues, nec luce ſerenâ
Exitiale malum: non ſi tibi dextera mille,
Mille ſiniſtra cadant celeri data corpora letho.
At non interea Domini obliuiſcitur heros,

Spéſve animóſve abicit tanti in diſcrimine caſus:
Sed ſeriem inuicto tantarum in pectore rerum,
Atque iſtos primâ repetens ab origine voluit
Aßiduè euentus, tali mox incipit ore:
Imò ego ſancte parens, pelagi te gurgite ab alto,
Imò ego te nigras Erebi demerſus ad vmbras,
Suplicibus votis iterumque iterumque vocabo,
Et petiit repetétque meus iam ſydera clamor:
Nempe tuum fluctus, vno ſed te auſpice, Vatem
Vndique conuoluêre: tuis en obrutus vndis,
Inſula ceu fluuiis quondam coit, hæret Ionas
Venit ſumma dies, & ineluctabile fatum,
Nec ſpes vlla fugæ, nec ſpes ſuper vlla ſalutis,
Dixi equidem: Mihine ora Deus tua ſancta tueri
Fas nunquã? nunquámne tuas concedere ad aras?
Heu tenebris circùm diráque voragine ſepſti
Obicibus fixis: quid quòd mihi ſcrupea ſaxa
Pro pedicis, imi æterno pro carcere montes?
Et caput alga meum fibris oppreßit amaris?
Mox tamen hanc ſuperas animam reuocabis ad auras
Deficientem animam: noſtros tu denique greſſus
Ad veneranda tui ſiſtes ſacraria templi.
Ergo bonis turbam, quæcunque eſt cæter a, veris
Vana ſuperſtitio, rectique inſcitia fraudet:
Nos pia vota tibi & dignos reddemus honores,
Alme Deus, mi Rex, qui vincula ſoluere fati,
Et ſolus potes & manes excire ſepultos.
Talia fatus erat, ſuperos cùm bellua iuſſus

Audit

Audit, & in ſiccas illæſum eructat arenas.
Tertia non aliter cùm primùm effulſerat Eos
Prodiit infenſi Chriſtus de mole ſepulcri:
Non aliter ſuprema dabit cùm buccina cantum,
Corpora quadrupedum malis depaſta ferarum,
Haud dubiè, & cineres Tellus vomitura repoſtos.
Quid memorem vt ſanctus media inter talia myſtes
Æterna efficitur Chriſti Omnipotentis imago?
O pietas! Dominus noxas ſic ſæpè piorum
In decus ipſe ſuum, noſtróſque inflectit in vſus.
Scilicet, vt monſtri Vates ſtetit integer aluo,
Sic quoque ſic tumulo Deus incorruptus in imo.
Terrificæ caput ille neci, caput obtulit vltrò
Iſte ſuum. Tres ille dies, tres ordine noctes,
Penè perit: totidem Chriſtus noctéſque diéſque.
Atque vt ſupplicio pontus ſubſidit Ionæ,
Sic nece Chriſte tuâ deſæuiit ira Tonantis.
Iam verò petere Aſſyriam ſeruatus Ionas
Anxius addubitat: praui mens conſcia facti
Detinet, & tanto malè dignum ſuadet honore.
At genitor miræ bonitatis imagine certâ,
Quem potuit Vatum numero exturbare ſuorum
Erigit inſtaurans: alio ſic natus Ionâ
Ter lapſus, ter voce Dei reuocatus amicâ eſt.
Necdum littoribus madidos ſubduxerat artus
Talia cùm volucres audit mandata per auras:
Surge, ades, infandis pelagi defuncte periclis,
Surge, agè, tolle moras, immenſámque Aſſuris vrbē

Terrificis inceſſe minis, prauique tenaces
Increpitare animos mediis in millibus aude:
Neu ſpera longas iterum te euadere demens
Poſſe manus ſummi diuúmque hominúmque Parentis.
Ocyus obſequitur melior iam factus Ionas,
Et celeri greſſu monſtrata ad mœnia tendit.
Iam confecta via eſt, croceas Aurora quadrigas
Iã vehit axe nouo, cùm deinde patentibus Heros
Ingreditur portus, & amica ſilentia rumpit.
Audite, ô miſeri, atque animos aduertite ciues:
Nuntius en perituræ adſum certiſſimus vrbi,
Æterni Patris Interpres, qui nubilia circùm
Puluerulentus agit, totam qui à ſedibus imis
Tellurem, & montes nutu qui concutit altos.
Quid ferat infandas cædes, quid peſſima gentis
Prodigia? ambiguámque fidem, vetitoſque hymenæos,
Et leges fixas toties pretio, atque refixas?
Quídve gulâ infames & prædis Sardanapalos?
Sol, genus immeritum qui tot labentibus annis
Luce foues roſeâ, & vitali lampade luſtras,
Vix, ô, vix ſolitis vicenos ignibus orbes
Bis perages, totiéſque ruet vix Oceano nox,
Cùm Deus exitio magnam dabit Aſſuris vrbem.
Nulli diuitiæ, nulli ſua proderit ætas,
Sexúſve, aut claro deductum ſtemmate nomen:
Iam moneo, non vos ſtatuæ, non impia vota,
Non ipſum ſeruet ſuprema potentia Regem.

Talia

Talia iactantem triuiis ac dira canentem
Vt vidêre, ruunt, intentique auribus adſtant
Vnà omnes, totam dolor ingens occupat vrbem,
Haud ſcelerũ ignaram pueri, innuptæq; puellæ,
Et trepidæ matres, ſparſis per colla capillis,
Longæuique ſenes, proceres, totúſque Senatus
In lacrymas fluere, & votis depoſcere pacem.
Ipſe adeò, veterum ſoboles ſata ſanguine Regum,
Regnator ſolio luget ſceptriſque relictis,
Et procumbit humi, & fœdo velatur amictu,
Dedidicitque diu pompam & faſtigia rerum.
Tum genus omne hominum victum obliuiſcier omnem
Præcipit edicto, & mores odiſſe nefandos,
Pabula quinetiam pecori potúmque negari.
Quid ſi terribiles Superûm pater optimus iras
Ponat, aut, regnóque fauens ignoſcat & vrbi?
At Niniuæ greſſum de mœnibus effert
Antiſtes, ſpatia vt primũ mônſtrat a propinquant,
Et vilem ſub colle caſam ſibi condit Eôo.
Hinc ſpes aſsidua, nec non & magna cupido,
Vltricem Nemeſim & pœnas ſpectare merentum.
Nũc Dominum extremâ iaculari fulmina dextrâ
Suſpicio eſt, nũc hiſcere humũ, & ſubſidere turres:
Sæpe etiam inſolito turgeſcere murmure Tigrim,
Sæpe nouos vacuum mugire per æthera ventos,
Sæpe ſolo, & cæcis flammam ereptare cauernis.
Et quoties dirâ frontem ferrugine tingi
Aut videt, aut vidiſſe putat per nubila Phœbum?

Interea verſas ſtudia in contraria mentes
Aſpicit indictáſque negat depromere pœnas
Ipſe Deus, Peccaſſe adeò quam penitet vrbem
Deſinit eſſe nocens, inſenſáque ſydera placat.
Tum neque fixa Deo (malè quod rebaris Iôna)
Sederat Aſſyrios iam tunc abolere voluntas,
Parcere ſed trepidis, & debellare ſuperbos,
Hîc demum ingenti Vates exercitus æſtu
Immenſi bonitatem audet culpare Parentis,
Et condonatæ repetit veſtigia noxæ:
Iam iuuat eſſe trucem iam ſenſus penitet altos
Pœnituiſſe fugæ: tædet vitæ viæque.
Hoc, ait, illud erat, patris prædicere in oris
Quod mihi ſæpe animum, Genitor venerande, recordor:
Nempe modis tua mi bonitas notiſsima multis
Olim, olim, & facilis nimiùm clementia flecti:
Cauſſa adeò fuit illa fugæ non vltima noſtræ.
Quid tua quòd Solyme fallacem haud antè repertum
Contemnet? vanas alij, & ſine viribus iras,
Inſtabiles animos alij; Dominique putabunt
Eſſe minas fumum, & leuibus ludibria ventis.
Nunc igitur piget hæc cœli conuexa tueri:
Nam mihi ſumma dies potior vitalibus auris.
Quin tu, ſancte Parens, quin tu, ſic comprecor, aufers,
Protinus hanc animam, méque iſto corpore ſoluis?.
Quis tibi tunc ſenſus dicenti talia Vates

An faciunt diuina feros commercia myſtas?
Aut homini pœnâ ex hominis quæ tanta voluptas?
Adde quòd euentus dicto nec defuit omnis:
Scilicet ingentem, ſi quid tibi mentis, Iona,
Non muri. at mores vrbis traxêre ruinam.
Iámque vides alios lecto de colle colonos.
Nonne fuit ſatius ſedata Numinis irâ
Lætari, dignáſque Patri perſoluere grates?
Si Domini tibi nota modis clementia multis,
Quia modò viſa noua eſt? quidve illam carpis,
Iona?
Non ita, ſacrati ſed cuſtos fœderis Abras
Littora ſulphureis luxit damnata caminis:
Imò Deum votis iterúmque iterúmque fatigans,
Tot ſeruare reus ſtuduit pro viribus vrbes,
Non ita, ſed tauri cultorem vt vidit, & auri
Fatidicus Moſes populum, communia damna
Poſtpoſuit propriis, Domini & prece ſupplice dex-
tram
Compreſſit. Non tu, Iſacidûm qui chara tuorum,
Mœnia reſpiciens peſti deuota futuræ,
Heu genus infidum, & cæcos miſeratus alumnos.
Christi, ſinum lacrymis impleſti, planctibus auras
Quid loquar, vt tanta ſic de bonitate querentis
Optimus Omnipotens faſtidia paſſus Ionæ?
Fortè grauis latos vrebat Sirius agros,
Et foſſæ in vetulo nutabant corpore vires:
Ecce Pater verbis poſtquàm incuſauit amicis
Seu fruticem, patulis lætam ſeu frondibus herbam

Excitat illa ſenis ſidens in vertice myſtæ
Demulcétque æſtus, & mollem ſufficit vmbram.
Hanc vbi reſpexit, ſtudio vt ſe oblectat inani!
Vt fremit! vt ſubitæ numerat miracula plantæ!
Quanta oculis, manibus quanta attrectare voluptas!
Nec minùs & ſubito qui vulnere ſterneret herbam
Mox Dominus primo vermim ſubmiſit Eoo:
Ac veluti in ſyluis Autumnus frigore primo
Decuſſit folia, aut viduauit floribus hortos,
Lætáve peſtifero populant ſata dente locuſtæ.
Indoluit tali aſpectu malè ſanus Ionas,
Optauítque nouum plantæ ſuccreſcere honorem.
Iámque rotas medio ardentes altiſſimus orbe
Extulerat Titan: laxis ſimul Auſter habenis.
Cæca per aerios adigit ſpiramina tractus:
Et glabrum caput, & pectus languore fathiſcens
Acribus ille quidem flammis, hic vulnerat auris.
Hic rurſum iraſci, mortémque expoſcere Vates:
Quem pater Omnipotens caſtigans ore benigno.
An benè, ait, caſum malè quod felicis ob herbæ
Bile tuum tantâ feruet iecur? an bene, Iôna.
Tunc Vates, (Vate in tanto mirabile dictu:
Sed quas non mortale ſophos ſanctiſſima corda
Abripit in furias? quò non ſua quemque libido?)
Id bene, ait: crudele etiam mihi talia lethum.
Tum Deus, Ipſe tuis, inquit, ſaltem arbiter eſto
Exemplis factíſque, modúmque impone furori:

Quam tua non auxit, tua non induſtria ſeuit,
Sed natam altera nox, denatámque altera vidit,
Hanc periiſſe doles, hanc plurimus expetis herbam.
Méne igitur, méne Aſſyrij qui maximus author
Sanguinis, immenſæ qui fundamenta locaui
Niniues, cœlóque arces & mœnia vexi,
Sanire, & tantam ſubitò reſcindere gentem?
Et quota pars læuæ quid diſtet dextera nouit?
Si tibi non herba facilis iactura, neque vmbra,
Quæ tandem Aſſyrios veniam ſeruare petentes
Inuidia eſt? potiórne meis tua plantula regnis?
En qui vmbrâ gemit âmiſſâ, foliiſque caducis,
Is ruere imperia, & magnas deſiderat vrbes.
Ipſa adeò & culpæ vacua, & rationis egena,
O demens, mihi, ſi neſcis, animalia curæ.
Dixerat, his tandem monitis edoctus Ionas
Conticuit, certóque Deum veneratus honore eſt:
Inſignem bonitate Deum, qui parcere nautis,
Parcere & Aſſyriis, & parcere pronus Ionæ.
Exorere, ô, duris aliquis mortalibus heros,
Aut noſtrum tu Bezæ decus pete ſydera ſerò,
Vtilibus qui vera minis promiſſa remiſcens
Ad meliora voces, & numine plenus eodem
Impia vicinæ ſubducas ſecula flammæ.

CANTICI CANTICORVM

SOLOMONIS PARAPHRASIS, verſibus trochaicis dimetris catalecticis.

A Theodoro Beza ſcripta, & nunc recognita.

ODE I.

SPONSA.

NIL ego mortalium
Falſa curo gaudia:
Nô honores, principum
Vana capto ſomnia:
Non opes, amentium
Ambio deliria:
Eſt meus ſponſæ mihi
Sponſus vnus omnia.
Hic tot anxiè mihi
Expetitus ſeculis,
Non vt antè nuntiis,
Non vt antè literis
Me ſalutet eminus:
2. Proximâ ſed proximus
Oris ipſius ſui
Oſculabor oſculis.
Nam tuis amoribus,
Sponſe, quænam dixerim
Conferenda fercula?
3. Quæ tuis odoribus
Comparanda balſama?
Ipſemet quum ſis merum
Nuncupandus balſamum,
Cuius ad te virgines
Allicis fragrantia?
4 Ergo tu me laſſulam,
Tu me anhelam pertrahe:
Curſu vt ad te concito
Conuolemus præpetes:
Et tuis conclauibus
Me recepta regiis.
Te feramus iubilis,
Te vehamus laudibus:
His tuis amoribus
Nil fatentes dulcius,
O bonis charum caput.
5 Sum nigella, virgines
O Sionis incolæ:

Sed tamen venuſtula,
Hinc velut mapalibus
Quæ tetendit Æthiops
Educata ſordidis:
Inde talis qualia
Sollomonis fulgida
Cernimus tentoria.
6. Ergo ne me, virgines,
Ceu nigellam, ſpernite.
Decolorem torridi
Solis æſtu redditam:
Dum miſella, fratribus,
Vna communis quibus
Contigit parens mihi,
Me foras pellentibus,
Exteras ad vineas,
Exulo procul meam
Triſtis extra vineam.
7. At meum corculum,
Expetenti te mihi,
Quæſo te, enuntia.
Gregem vbi paſcas tuum.
Grata vbi tuo gregi.
Solis æſtu feruidi
Præbeas vmbracula.
Nãque ad iſtorum greges,
Qui ſodales ſe tuos
Impudenter iactitant,
Ceu latebras quæritans,
Cur ego conſedero?

SPONSVS.

8. Téne verò neſciam
Hoc rogare dixerim,
Virginum pulcherrima?
Qua meus grex, deſpice.
Prata tundens florea
Fixerit veſtigia.
Hic gregis paſtoribus
Iunge temet proximam:
Tu capellas hîc tuas
Coge conctas ſedula.
9. Cæterùm, dicaculi
Quicquid iſti iactitent.
Totius te corporis
Tam graui, tam regia
Dignitate præditam,
Comparo Memphiticis
Cum meis iugalibus.
10. O genarum fulgidis
Hinc & hinc inauribus
Temperatam purpuram!
O nouum colli decus,
Torque cincti gemmeo!
11. Iſtud & tamen decus
Ecce me iuuat nouis
Auctitare honoribus:
Sparſa mex argenteis
Clauulis monilia
Additurus aurea.

SPONSA.

12. Euge, Rex gregalibus
Cinctus accubat ſuis.
Sponſa cuius ad latus
Ter beata confidens,
Tota nardi diffluo
Suaue olentis vnguine.
13. Ille verò molliter
Se ſinu condens meo,
Charus vnicè mihi,
Aſſidentem recreat,
Faſcis inſtar myrrhe i:

14. Qualis aut Engaddi-
Botrus ille Cyprius (nas-
Spirat inter vineas.

SPONSVS.

15. Ecce tu pulcherrima,
Ecce tu belliſſima:
Vnicè quam diligo,
His columbæ præditam
Bellulis ocellulis.

SPONSA.

16. Tu viciſſim, Sponſe mi,
Totus es pulcherimus,
Vnicè charus mihi,
Noſter ecce floreus
Suaue vernat lectulus:
17. Cedrinis eſt trabibus
Fulta nobis regia:
Eſt columnis eminens
Brutinis ſolarium.

ODE. II.

SPONSVS.

1. Sum velut Saronicis
Purpurans campis roſa:
Sum velut conuallium
Suaue ſpirans lilium.
2. Quale ſpinas lilium
Inter atras candicans,
Talis iſta virgines
Vnicè quam diligo.
Splendet inter cæteras.

SPONSA.

3. Qualis agreſtes ſata
Malus inter arbores,
Talis hic iuuenculos
Vnicè quem diligo,
Splendet inter cæteros.
Hîc opacum conſidens
Capto frigus laſſula:
Hoc beata recreor
Confidens vmbraculo.
Hinc iuuat me fructibus
Delicatis veſcier,
Queis nec ipſa ſuauitas
Eſt palato ſuauior.
4. Quin & ipſe me penum
Duxit in vinariam,
Hic vbi formoſulus
Stans Amor vexillifer,
Me receptam contegit.
5. Ah boni tanti ſatis
Non capax hoc corculum,
Præbito vino ſacris
Recreate vaſculis.
Ah, pudicæ virgines,
Caſto amore ſauciæ
Illius mali mihi
Ex odoris fructibus
Sternitote lectulum.
6. Ipſemet mihi caput
Inde læua ſuſtine,
Inde tu me dextera
Languidam complectere.

SPONSVS.

7. Aſt ego vos, capreis
Atque ceruis teſtibus
Luſtra quotquot incolunt,
O Sionis virgines,
Additis veto minis,
Vnicè charæ mihi
Hanc quietem rumpere,
Húncve

Hûncve ſomnum frâgere,
Donec vltrò iam vigil
Ipſa ſeſe ſurrigat.

SPONSA.

8. Fallor, an mei ſonum
Sponſi amantis audio?
Ecce montium iuga,
Colliúmque vertices
Ille ſaltu tranſiit
Vnicè charus mihi,
9. Capreis vlocior,
Hinnulis pernicior
Ecce noſtris ædibus
Adſtat ipſe proximus,
Et coruſcum iam caput
Per feneſtras exerit:
10. Méq. blandis intuens
Per clathros ocellulis,
His ſalutat vocibus.
Heus, adeſdum amicula
Heus, adeſdum bellula.
11. En hyems deſæuiit,
Exulant nunc æthere
pulſa toto nubila:
12. Mille iam coloribus
Prata rident florea:
Mille iam garritibus
Omne cœlum perſonat:
Turtur in ſublimium
Confidens nunc arborum
Ingemiſcit frondibus:
13. Nunc ſuis exuberat
Alma ficus groſſulis.
Iam nouellis palmites
Se racemis veſtiunt,
Et ſuo virentia
Rura complent balſamo,
Heus, adeſdum amicula,
Heus, adeſdum bellula:
14. Heus, mea ô columbula,
Rupis huius in cauis
Surſum iter pandentibus
Quæ ſalebris inſides,
Fac latebris è tuis
Prodeuntem conſpicer:
Fac loquentis audiam
Expetitam voculam.
Mira nanque ſuauitas
His ſedet labellulis:
Mira nam venuſtuli
Huius oris dignitas.
15. Interim vulpeculas
Vos ſodales ſeduli
Sedulò venamini:
Callidas vulpeculas,
Vitium racemulos
Quæ tenellos deuorant.
16. Ille totus eſt meus,
Vnicè quem diligo:
Sponſus ille mutuò
Vnicè charam ſibi
Totus omnem poſſidet:
Atque odora ductitans
Paſcit inter lilia.
17. Quæſo ſed te, ſponſe (mi.
Illa dum lux clarior,
Nocte pulſa fulgeat,
Me reuiſe ſæpius,
Ex odoris montibus
Qui procul nos diuidunt.
Capreis velocior,

Hinnulis pernicior.

ODE III.

SPONSA.

1. Nocte lectulo iacens,
Vnicè charum mihi
Quæſij, nec repperi.
2. Ergo ſedula ſtatim
Surgo, pergo, curſito,
Cuncta viſo compita,
Angiportus peruolo:
Vnicè charum mihi
Vrbe tota quæritans:
Nec tamen comparuit
Quem miſella quæſij.
3. Ciuitatis obuia
Facta ſic cuſtodibus,
Ecquid, inquam, viſus eſt
Fortè vobis tranſiens,
Vnicè quem diligo?
4 Nec morata, longius
Vix ego proceſſeram,
Quum mihi ſit obuius
Vnicè quem diligo:
Quem citò iunctiſsimis
Detinens complexibus,
Ipſius duxi meæ
Matris in conclauia.
5. Aſt ego vos, capreis,
Atque ceruis teſtibus,
Luſtra quotquot incolunt,
Additis verò minis,
O Sionis virgines,
Vnicè chari mihi
Hanc quietem rumpere,
Hóſve ſomnos frangere:
Donec vltròiam vigil
Ipſe ſeſe ſurrigat.

SPONSVS.

6. Iſta quænam eſt aridis
Prodiens ex ſaltibus,
Ceu vaporum ſurgere
Nos columnas cernimus?
Tota ſpirans thureos,
Tota ſpirans myrrheos,
Atque odores cæteros?

SPONSA.

7 Solomonis en mei
Hoc cubile regium,
Sexies deni ſimul
Iſraëlis milites,
Milites fortiſſimi:
8 Arma docti ſinguli,
Enſe cincti flammeo
Præferoces ambiunt,
Nocte ne quid ingruens
Dormientem ſuſcitet.
9. Ille rex idem ſibi
Eſſe dum ſtruxit cedris
Monte cæſis Libano:
10 Hinc & hinc argenteæ
Quod columnæ fulciunt:
Strata cuius aureo
Sunt nitore fulgida:
Summa cuius obtegit
Suaue ſplendens purpura:
Sculpta cuius intima
Sunt Sionis virginum
Inclytis amoribus.
11 Heus adeſte, virgines
O Sionis inclytæ.
Solomonis nobile

Con-

Conſpicaturæ caput,
Quale prodit gemmea
Cum tiara, quam parens
Ipſa filio dedit,
Quo die ſponſalia
Lætus iſtæc orſus eſt.

ODE IV.

SPONSVS.

1. Ecce tu pulcherrima,
Vnicè quàm diligo:
Ecce tu belliſſima,
His columbæ prædita
Pætulis ocellulis,
Hinc & inde pendulis
Criſpulis cincinnulis.
Quale nos molliſſimo
Eminus pilo pecus
Gailad nis paſcier
Conſpicamur ſaltibus,
Talis eſt tibi coma,
Molliceila criſpula.
2. At gemellos dentium
Ordines eburneos,
Ordines iunctiſſimos
Compararim candido
Cum bidentum vellere,
Quæ nitentes vitreo
E lauacro prodeunt,
Cum gemellis ſingulæ
Hinc & inde fœtibus:
Nulla vt iſta de grege
Poſſit orba conſpici.
3. Tu merū mel coccinis
E labellis funditas.
Quale punici rubent
Mali hiantis granula,
Tale quiddam criſpulæ
Inter emicat comæ
Tortiles cincinnulos.
4. Quale ſurgit Dauidis
Forte propugnaculum,
Hinc & hinc pendentibus
Mille ſcutis principum
Atque peltis nobile:
Tale proceri micat
Hoc tui colli decus.
Hinc & inde gemmeis
Mille cincti torquibus.
5. Deſtinata denique
Educandis hæc tuis
Bina ſpectans vbera,
Capreæ te comparo
Quæ gemellos hinnulos,
Comptulos, politulos,
Paſcit inter lilia.
6. Ceterùm donec dies,
Noctis abſcedentibus
Prorſus vmbris fulgeat,
Mōtem adibo myrrheum,
Collem adibo thureum.
7. Tota tu pulcherrima
Tu mihi chariſſima,
Labis omnis neſcia.
8. Tu tuo me tempore,
Sponſa, adibis, Libani,
Libani è cacumine:
Tu me Amani à vertice,
Me Scheniris ex iugo,
Hermoniſque culmine,
Ex leonum rupibus,
Læta conſpicabere.
9. Tu mihi memet ſoror,

Sponſa, tu memet mihi
Surpuiſti, callida:
Altero me pætulo
Contuens ocellulo,
Alterum ceruiculæ
Dum mihi obuertis latus,
Torque cinctæ gemmeo.
10. Vah, tui quã amabiles
Sunt amores, ô ſoror,
Sponſáque integerrima,
Delicatis omnibus
Gratiores potibus:
Suauiores omnium
Suauitatum odoribus.
11. Ore lacteo fauos,
Mella labris depluis:
Cuncta quôquo commees,
Montis inſtar Libani,
Veſte odora fumigas.
12. Clauſus hortus es, ſoror:
Sponſa, fons es vndique
Mœnibus circundatus.
Obſeratus vndique.
13. Malus hoc pomario
Erubeſcit punica,
Spirat hîc Cypri botrus.
Nardus hic, & hîc crocus,
Hic amomi odora vis,
Canna, myrrha, denique
Arbor omnis thurea,
Naribus quicquid ſapit,

SPONSA.

14. Immò tu fons hortulos
Vnus omnes irrigas:
Vnicus perennium
Fons aquarum ſubſilis:
Limpidas quales aquas
Ima fundunt Libani.
15. Orbis ô quæ cardinẽ
Aura perflas frigidum,
Orbis ô quæ cardinem
Aura perflas alterum,
Temperatis flatibus
Aduolantes, ſpargite
Hortuli mei nouis
Floſculos nidoribus.
Chare tu verò mihi,
Fac vt celer aduoles,
Horti vt iſtius tui
Perfruare fructibus.
16. Ecce præſto ſum, ſoror,
Ecce, ſponſa, præſto ſum.
Horti odores myrrheos
Ipſe lecturus mei:
Vt mel exſugam meum
Lac meum, vinum meum
Ipſe (nec ſolus) bibam:
Ergo adeſte amiculi,
Et meo ſimul mero
Vos rigate largiter.

ODE. V.

SPONSA.

1 Corpore in thoro iacens,
Mente ſtabam peruigil,
Hiſce mecum blandulis
Vnicè charus mihi,
Ad fores pulſans meas
Excitauit voculis.
2. Noctis en aſpergine
Roſcidum gero caput,
Pande tu fores mihi
Tu mea ô ſororcula,

Chara tu vnicè mihi,
Tu mea ô columbula,
Tu mea integerrima.
3. Aſt ego, eheu, reſtitans
Nuda quinā, inquā iacens,
Veſtem ego reſumpſerim:
Et pedes quos ablui,
Inquinarim denuo!
4. Interim manum ſera
Amouentem ſentiens
Vnicè charum mihi:
Corde toto palpirans,
Surgo, prendo myrrhæis
Totum odoribus manu
Delibutum peſſulum.
5. Pando ianuæ fores
Vnicè charo mihi,
Ille ſed diſceſſerat,
Ille iam tranſiùerat,
Vnicè charus mihi:
Cuius antè vocula
Intimis vitam mihi
Ex medullis ſuxerat.
Ego vt amens curſito,
Quæritánſque clamito:
Ille paret nuſpiam,
Nec vocantem exaudiit.
6. Ciuitatis obuia
Facta ſic cuſtodibus,
Cædor imò vulneror,
Quin peplū ipsūmet mihi
Abſtulere, mœnia
Nocte qui cuſtodiunt.
7. Ah, Sionis filiæ,
Vos ego obteſtor, meum
Vnicè charum mihi

Forte ſi videbitis,
Id reperto dicite,
Ipſius languere me
Caſto amore ſauciam.

Hieroſolymitanæ

8 At cedo, heus tu virginū
Omnium pulcherrima,
Iſte charus vnicè.
Charus vnicè tibi,
Præſtat ecquid vnicus
Cæteris amiculis!

SPONSA.

9 Ille tam charus mihi
Candicat totus rubens,
Candicans totus rubet:
Dena qualis militum
Eminens vexiilifer
Splendet inter millia,
10. Fulget eius aureum,
Aureum micans caput,
Cuius obrizum tegit
Criſpulæ nodos comæ,
Qua nigra nullus coma
Coruus vſquam nigrior,
11. Eſt columbæ præditus
Pætulis ocellulis,
Lacteo pupillulis
Irrigatis alueo,
Pala qualis annuli
Gemmeum claudit decus,
12. Huic genæ ſunt aureæ
Plantulis aromatum
Vndiquaque conſitæ:
Nempe conſurgentibus
Criſpule lanuginis
Hinc & inde flocculis,

Balſamo madentibus.
Purpurans roſæ calix
Ipſius corallina
Bina ſunt labellula.
Myrrheum fundentia
Semihiulca balſamum.
13. Huic pyropi flãmulis.
Cæteriſque gemmulis
Orbe clauſus aureo,
Candidæ fulgent manus.
Corpus huic eburneum,
Cæruleis intermicans
Hinc & inde gemmulis.
14. Corp⁹ hoc quæ ſuſtinẽt
Crura, crura vix putes,
Sed columnas marmoris
Dixeris lectiſsimi,
Singulæ quas ſingulas
Aureæ ſeruant baſes,
Denique hunc incedere
Sic ſublimem qui videt,
Credat aut ſe Libanum,
Aut cedrum ſe Libani,
Ambulantem cernere.
15. Regnat huius intimo
In palato Suauitas.
Quantus iſte denique,
Quantus, inquam, totus eſt
Illecebra totus eſt,
Totus eſt pellacia.
Talis ille noſter eſt
Vnicè charus mihi,
O Sionis filiæ.

ODE VI.

Hieroſolymitanæ.

1. Cedò verò, femina
Omnium pulcherrima,
Ille charus vnicè,
Charus vnicè tibi,
Quò repentè tranſiit?
Illum vt adiunctæ tibi
Quæritemus ſedulæ?

SPONSA.

2. Vnicè charus mihi,
Noſter ille ſcilicet,
Se recepit in ſua
Mille odori floribus
Septa tota conſita:
Hic vbi lectiſsimis
Fructibus fruens ſuis,
Mille carpit millies
Liliorum millia.
3 Ille me totam ſibi
Conſecratam poſsidet:
Ille totus eſt meus
Vnicè quem diligo,
Méque cana ductitans
Paſcit inter lilia.

SPONSVS.

4 Thirſa ceu ciuitas,
Vrbium belliſſima.
Tu Sion ceu ciuitas
Omnium pulcherrima.
Sed decore tam graui,
Tam reformidabili,
Copiæ quàm militum,
Ordinatæ fulgidis
Quæ coruſcant enſibus.
5 Ah, amabo, flammeos
Hos ocellos paululum
In latus deflectito:
Ferre quorum fulgidas

Haud

Hau.d potis ſum flãmulas:
Quale nos molliſsimo
Etuinus pilo pecus
Guiladnis paſciet
Conſpicamur ſaltibus,
Talis eſt tibi coma,
Mollicella,criſpula.
6. At gemellos dentium
O dines eburneos,
Ordines iunctiſsimos
Compararim candido
Cum bidentum vellere,
Quæ nitentes vitreo
E lauacro prodeunt,
Cum gemellis ſingulæ
Hinc & inde fœtibus,
Nulla vt iſto de grege
Poſſit orba conſpici.
7 Quale punici rubent
Mali hiantis granula:
Tale quiddam criſpulæ
Inter emicat comæ
Tortiles circinnulos.
8. Sexies regis decem
Coniugis recenſeo:
Octies regi decem
Concubinæ ſunt mihi:
Sunt puellæ plurimæ.
9. Vna ſed columbula,
Labis expers vnica.
Nouit hanc vnam parens,
Vnicámque,cæteris
Abdicatis approbat.
Hanc,puellæ cæteræ,
Regiæque coniuges
Regiæque pellices,
Ter beatam prædicant:

His vehentes laudibus.
10. Iſta, quænam eſt(inquiunt)
Qualis auroræ nitor
Lucem inaurat proximam?
Qualis eſt argenteis
Luna bigis emicans?
Quale ſplendet aurei
Fulgidum ſolis iubar?
Tam reformidabilis,
Multum quàm copiæ,
Ordinatæ fulgidis
Quum coruſcant enſibus?

SPONSA.

11. Vere iam ſeſe nouo
Proferente veneram,
Vt nuceti plantulas
Conſpicarer floridi,
Prodeuntes humidis
Hinc & inde vallibus:
Vitis ecquid turgidis
Geminans ocellulis,
Spem coloni,gemmeas
Funditaret lacrymas,
Et rubellos punica
Parturirent floſculos:
12 Quum repente,neſcia
Viſa ſum tamen mihi
Subuehi celerrimis
In quadrigis,qualibus
Inſidere principum
Cernimus ditiſſimos.

SPONSVS.

13. Ah redi,redi,
Sulamithis,ah redi,
Téque ſpectandum dato.
Quanta verò & qualis hæc

Sulamithis cernitur?
Nempe quales, horrido
Præcinente claſſico,
Prodeuntes ordine
Duplices & hinc & hinc
Militum ruunt chori.

ODE VII.

1. Quàm tui ſunt belluli
Quàm tui nitentibus
Calceis venuſtuli
Sunt pedes, ô principis
Præpotentis filia!
Sic teres ſuæ femur
Iunctum adhæret tibiæ,
Vt columnæ ceu baſi
Inſitum ſcapum putes,
Quem peritus vndique
Circinarit artifex.

2. Qualis eſt crater teres
Temperata porrigens
Haurienti pocula,
Talis vmbiliculus
Eſt tibi rotundulus,
Ventris area ſitus,
Area quæ tritici
Eſt aceruus meſſium;
Area quæ liliis
Eſt odoris conſita.

3. Educandis at tuis
Bina ſpectans vbera,
Capreæ te comparo,
Quæ gemellos hinnulos,
Comptulos, politulos,
Paſcit inter lilia.

4. Lactea hæc ceruicula,
Turris eſt eburnea.
Hæ tuæ pupillulæ,
Vitreæ ſunt balneæ,
Arte quales maxima
Fabricatus proſpicit
Porta quæ ſubſelliis
Eſt dicata principum
Naſus eſt decens tibi,
Rectus aſſurgens, velut
Turris illa Libani,
Quæ Damaſcum reſpicit.

5. Corpus hoc ſupra, caput
Montis inſtar Carmeli
Fertur altè, coccina
Erubeſcens tænia:
Fulgidam mitra comam
Purpurante ſplendida:
Regis in te lumina
Verſa quæ ſic detinent,
Vt ſuæ ſolaria
Alligaris regiæ.

6. Ecquis iſtud denique
Comprehenderit decus?
Quis leporem, & gratiis
Gratiores gratias?

7. Palma qualis edito
Fertur alta vertice,
Celſa talis emines,
Plena ſucci præferens:
Ceu racemos: vbera

8. Ergo fixũ hoc eſt mihi,
Palmã in illum ſcandere,
Hóſque ramos prendere:
Detur iſtas vt mihi
Quas geris papillulas
Ceu botros exſugere,
Nariúmque paſcere
Me tuarum ſpiritu,
Nulla quo fragrantius

Mala ſpirant vſpiam:
9. Vt tuo quo profluit
E palato denique
Ter beatus hauriam.
Vini ad inſtar optimi,
Suauiter quod tranſiens,
Atque recta defluens,
Vnico hauſtum ſpiritu,
Se bibentem recreat:
Atque dormientium:
Labra quod fari docet.

SPONSA.

10. Tu me amicam, amice (mi,
Vnus omnem poſſides:
Vnicam vt me reſpicit
Hoc tuū omne corculum.
11. Huc ades quē diligo,
Rus eamus vt ſimul,
Nocte & inter arbores
Sic peracta Cyprias,
Luce prima ad vineas
Prodeunte ſedulæ.
12. Quæritemus, gēmulas.
Iám ne vitis truſerit,
Atque botri formulam
Proferat tenelluli:
Mala iámne cœperint
Germinare punica.
Hic meos vbi tibi,
Sponſe amores largiar.
13. Ecce odoros vndique
Prodeuntes floſculos:
Ecce iam promptum tibi
Dulce quicquid vſpiam
Atque delicatulum,
Seu vetuſtum ſeu nouum:
Cuncta quæ ſoli tibi
Sunt, amice, condita.

ODE VIII.

1. O quis iſtud det mihi,
Factus vt frater mihi,
Ipſius ſugas meæ
Tu parentis vbera:
2 Omne citra vt dedecus
Vt ſoror fratrem ſolet,
Conuenirem te foris
Oſcularer te foris.
Te parentis in domum
Intimam perducerem,
Hic vbi felix tuis
Erudita vocibus,
Nectar mutuò tibi,
Et meis ex punicis
Vina preſſa funderem.
3. Fallor an mihi caput
Iam ſiniſtra ſuſtinet?
Altera iam dextera
Languidam complectitur?
Teſtor at vos, virgines
O Sionis incolæ,
Sic Deus vos ſoſpitet.
Vnicè chari mihi
Ne quietem rumpite:
Neue ſomnos frangite,
Donec vltro iam vigil
Ipſe ſeſe ſurrigat.

SPONSVS.

4. Iſta quænam eſt aridis
Prodiens ex ſaltibus.
Quæ tam amicè blandiēs
Sic amico niteris?

SPONSA.

5. Illa certè ipſiſſima
Quæ te in iſtud cœlitus

Excij pomarium,
Hic vbi parens tua
Mater, unquam, te tua
Edidit puerpera.
6. Tu tuo me corculo
Vt ſigillum inſculpito,
Tu tuo me brachio
Vt monile appendito.
Nánque mortis robore
Vis amoris non minor:
Cuius ignitiſſimus
Ardor ille flammeus
Non ſepulcro ceſſerit,
Cuncta dura durius
Tota quamuis deuoret.
7 Fuſa quem reſtinxerit
Nulla aquarum copia:
Ipſa non vndantia
Vndiquaque flumina:
Quem ſuis negotiis
Quiuis illo percitus
Anteponat cæteris.
8. Parua nobis eſt ſoror
Cui ſinu in tenellulo
Nulla dum ſunt vbera.
Quæſo, quid ſororculæ
Paruulæ præſtabimus,
Ipſius de reculis
Quando fiet mentio?

SPONSVS.

9. Vrbis inſtar hæc erit,
Cuius ipſi argenteo
Mœnia exornabimus
Seduli palatio:
Cedrino cuius fores
Muniemus aſſere.

SPONSA.

10. Murus hic futura ſū:
Sunt futura turrium
Inſtar iſtæc vbera,
Cuius vt certiſsimi
Spe repleta iam boni,
Te beata geſtio,
Ceu mei præſentia
Iam potita coniugis.

SPONSVS.

11. Vineam rex Solomon
Fertiliſſimus ſitam
Poſſidens in prædiis,
Hanc colonis elocat
Mille numos annuæ
Penſionis nomine
Penſitent qui ſinguli.
12 Mille tu numos tibi
Rex habeto Solomon,
Et ducenos alteros
Hinc coloni colligant:
At meam ecce vineam
Ipſemet mihi colo.
Ipſemet vindemio.
13. Hortulorum ô incola,
Blandulis quæ voculis
Sic ſodales recreas,
Fac viciſsim ſedula
Te loquentem vt audiam.

SPONSA.

14. Vnicè chare ô mihi,
Inſta hinnuli celer,
Concitæve capreæ,
Thureos ad montium
Aduolato vertices.

FINIS.

VA1 1555053